

היכל הקודש ברסלב

הלימוד היומי

בי"ת נצחי,
שנים מקרא ואחד תרגום,
נ"ך, רמב"ם

לעתיד בעולם הבא
מזכירין אותו כל מה שלמד
בעולם הזה
(שיחת הר"ן כח)

על ידי
לימוד
שיעורים אלו
אנו נותנים
את החומש
ואת המעשר
להקדוש
ברוך הוא
(עצתו אמונה)

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

כני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגראוו

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'רפס ע"י

**קון הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

מאי נזכה את הכל. מאחר שלא התנה עמה כלום מהו התוספת: לא אוגן. אין אנינות חל עליו לא יאסור אכילת קדשים: ולא מטמא לה. אם כהן הוא דתניב ויקרא בא) כי אם לאשאר והיינו אשתו והאי לא שארו הוא דלא באו גרוין לדי קירוב בשר: ולא מטמא לו. לא משום בהונת קמור דאין כהנות מוקדרות על השמטאה דתניב (שם) בני אהרן אלא אינה זקוקה לשמא לו כי כהנת ולא

ישראלית שמעון להתעסק בשבעה מתי מצוה
 1 המאורים הפרים דתניב לה שמא ותניא על
 2 ישמא מצוה ואין לה קצת מטמא אתו על
 3 כריתו ומעשה ביחס קרבה בו בתורת כהנים:
 4 מטה אינו יורשה. וירושתה הבעל נפקא לן
 5 מאשאר הקרוב אליו ממשפתו וקרא אותה וגו'
 6 בב"ב (דף קסא) וקרא ולא שראו הוא: אלא אבני.
 7 דאמר ר' לוי לא מלתא הוא דתניב מטמא
 8 דמתני' דהויצאה גט משום דהיא גופא קשיא
 9 ליה היה ביה: דאי"ס. דעעמא לאו משום דאין
 10 טוענין אחר מעשה ב"ד הוא אלא משום דגט
 11 היינו כותבה: אטו נפ מנה מאתיה. כתיב ביה
 12 דנימא הוא מוכיח על החוב: כמו דתניב ביה
 13 דמי. דהא פסיקא לן מילתא דכותבה מנה
 14 מאתיה: אטו כל דמנביי כבי דינא מנביי לה. וכי
 15 כל דהפריז חוב קא בליא במקרא דשפיר אמר לא
 16 היו ב"ד שכתבו לו כן: הא אפר תנו. עכשיו:
 17 ונתנין. ואפילו נמצא לזמן מרובה משפיל ולא
 18 חיישין שפיל גטא. אמר הוא שמותיהן שוין
 19 ומאדם אחר נפול מציאו אלתר. התם גיטין ביה)
 20 מפרש בדי שתעבור שיקרא ותשרה וכתוב כן
 21 ליבא למימר משוריא שעברה שם נפל שתי
 22 לא שקה שיעור שתתנה: ואפילו במקום בו.
 23 לאו רבה אה מסיק אלא מניא הוא דקאמר לו.
 24 דכי אמר רבה במקום שהשירות מצויות לא
 25 אמר אלא שההוהו קעני אחת שכתבה בה
 26 הגט שנים שמותיהן שוין ושמות נשותיהן
 27 שוות: דאי לא תשמעו הכי. דרבה תרתי בעי
 28 קשיא דרבה אדרבה: כי דינא דרב הוניא. במקום
 29 שהוא יושב ודן ומתוך שחל רגילין אצלו לודן
 30 היה היו מקום שהשירות מצויות שם:
 31 חיישין

מאי נזכה את הכל. מנה ומאתים כתיב ביה. תימה היכי מוכח דאפילו במקום שכותבין כותבה דניבא
 אפי' כי לא נקיסא כותבה דלמא הכא במקום שאין כותבין ונביא בישר גט וכותבין
 בגט שטרך דנון כבי כדסבר (רבא) ורבו בפי' הכותב (כתובות דף פט) ואביו נמי לוקמא הכי אי
 נמי נוקי במקום שאין כותבין כותבה ונביא בעידי הגט אכל גט לא קרענין משום דבעיקא
 לאנשובי ביה ודמי ודמי הכי אלא אפטר
 דכותבין שובר אגל במקום שכותבין כותבה לא
 יפטר עד שחוציא שטר כותבה מידה או משום
 שיהא נאמן לומר פרעתי דלא כרבי יוחנן או
 משום דאין ביה חוב שובר רבין דלמ אלקמה
 מן הנשואין במקום שאין כותבין דא בעי
 לאכותיה כמו שפיר לעיל (דף יז: ויה אלמנה) אך
 מוכח מגרסיה מן הנשואין במקום שאין כותבין
 פיון דגט לאו היינו כותבה משום דבעינא
 לאנשובי ביה פשיטא דאין נאמן לומר פרעתי
 פיון דלא ניתקנה כותבה באותו מקום וי"ל
 דלאבוי מתנייה דתנן כותבה ואין עמה
 גט לאמא במקום שכותבין כותבה ודאין
 סברא להעמיד שכן אירע שכתב לה בעבור
 אהבתה לכך פירך כיון שיש לה כותבה ואין
 מוציאיה רק גט לימא פרעתי וקרא והאי לא אמר
 כלום וכותבין אגל.
הא אמר תנו ונתנין. ואית' מנלך דלמא אפילו
 אמר תנו ואין נתנין והא קתני מנלך דיק
 ונמלך שלא יתקן והמתמ בן לא חשש לשמור
 ונאבר ונכשיו ורצה לתווך ונפוש דסבון דאין
 הגט שאבד ממנו ואמר תנו ואפילו הכי אין נתנין
 דשמא אין זה גיט אלא נפל מאחר ששמו כשמו
 אבל לא נמלך לבתדילה מלגרשה ונרשה מחזירין
 לה תנו מנלך ואפי' אינו שולח וי"ל דדייק מדליל
 קתני כתיבין היו ולא נתן מן דוקמני ונמלך משמע
 שחששו שקאמי אינו רוצה עתה לגרשה אלא אם
 אמר תנו לה נתנין ואין לחוש שקאמי מאחר נפל
 ואית' ומנלך ואפי' לזמן מרובה דלמא אלתר
 דוקא כדפריך ר' זירא וקמ' לו ויזא גופיה מנלך
 דהויזר לאשה אפילו לזמן מרובה וממה שמשט לו
 דברייתא קאמר לזמן מרובה יותר ממתני' וי"ל
 דמקרייתא משמע דזמן שהבעל מודה חזיר
 לאשה אפי' לזמן מרובה דאי לאלתר דוקא
 פשיטא אכל במתני' מיז למימר לאלתר דוקא
 דאם אמר תנו נתנין אינו מפורש במתני' והיא
 גופה אתא לאשמועינן דלא חזיר דחיישין

מאי נזכה את הכל. מנה ומאתים כתיב ביה. תימה היכי מוכח דאפילו במקום שכותבין כותבה דניבא
 אפי' כי לא נקיסא כותבה דלמא הכא במקום שאין כותבין ונביא בישר גט וכותבין
 בגט שטרך דנון כבי כדסבר (רבא) ורבו בפי' הכותב (כתובות דף פט) ואביו נמי לוקמא הכי אי
 נמי נוקי במקום שאין כותבין כותבה ונביא בעידי הגט אכל גט לא קרענין משום דבעיקא
 לאנשובי ביה ודמי ודמי הכי אלא אפטר
 דכותבין שובר אגל במקום שכותבין כותבה לא
 יפטר עד שחוציא שטר כותבה מידה או משום
 שיהא נאמן לומר פרעתי דלא כרבי יוחנן או
 משום דאין ביה חוב שובר רבין דלמ אלקמה
 מן הנשואין במקום שאין כותבין דא בעי
 לאכותיה כמו שפיר לעיל (דף יז: ויה אלמנה) אך
 מוכח מגרסיה מן הנשואין במקום שאין כותבין
 פיון דגט לאו היינו כותבה משום דבעינא
 לאנשובי ביה פשיטא דאין נאמן לומר פרעתי
 פיון דלא ניתקנה כותבה באותו מקום וי"ל
 דלאבוי מתנייה דתנן כותבה ואין עמה
 גט לאמא במקום שכותבין כותבה ודאין
 סברא להעמיד שכן אירע שכתב לה בעבור
 אהבתה לכך פירך כיון שיש לה כותבה ואין
 מוציאיה רק גט לימא פרעתי וקרא והאי לא אמר
 כלום וכותבין אגל.
הא אמר תנו ונתנין. ואית' מנלך דלמא אפילו
 אמר תנו ואין נתנין והא קתני מנלך דיק
 ונמלך שלא יתקן והמתמ בן לא חשש לשמור
 ונאבר ונכשיו ורצה לתווך ונפוש דסבון דאין
 הגט שאבד ממנו ואמר תנו ואפילו הכי אין נתנין
 דשמא אין זה גיט אלא נפל מאחר ששמו כשמו
 אבל לא נמלך לבתדילה מלגרשה ונרשה מחזירין
 לה תנו מנלך ואפי' אינו שולח וי"ל דדייק מדליל
 קתני כתיבין היו ולא נתן מן דוקמני ונמלך משמע
 שחששו שקאמי אינו רוצה עתה לגרשה אלא אם
 אמר תנו לה נתנין ואין לחוש שקאמי מאחר נפל
 ואית' ומנלך ואפי' לזמן מרובה דלמא אלתר
 דוקא כדפריך ר' זירא וקמ' לו ויזא גופיה מנלך
 דהויזר לאשה אפילו לזמן מרובה וממה שמשט לו
 דברייתא קאמר לזמן מרובה יותר ממתני' וי"ל
 דמקרייתא משמע דזמן שהבעל מודה חזיר
 לאשה אפי' לזמן מרובה דאי לאלתר דוקא
 פשיטא אכל במתני' מיז למימר לאלתר דוקא
 דאם אמר תנו נתנין אינו מפורש במתני' והיא
 גופה אתא לאשמועינן דלא חזיר דחיישין

לשמא נמלך אכל רבה דייק מדקתני ונמלך וקא קתני כותבין היו ולא נתן א"כ אהא לאשמועינן אם אמר תנו נתנין והיינו אפי' לזמן מרובה דאי לאלתר ששיטא ואית' הלא אפילו אי היו
 לאלתר היו חידוש ולא חיישין דלמא כתב בניסין ולא נתן עד שתי' כדפריך לקמן (דף יח) וכן לקמן (שם) ב' פריך על רבי ירמיה דמוקי כוון דקאמרי עדים כי מצי למיקרא לימא דקא
 משמע לן דלא חיישין דלמא כתב בניסין כי וי"ל דס"ל כמאן דאמר אין לבעל פירות משעת חתימה ואן ליבא חידוש דכתב בניסין ולא נתן עד שתי' דאפילו הכי שפיר קרפיה ועוד י"ל
 דכי ויזא דייק אפי' לזמן מרובה מדקתני כוון שדבעל מודה חזיר לאשה משמע שמודה שמונה נפל וכו' גירשה בו ואן לאלתר דקא א"כ צ"ל שראינו הגט כותב דאי לא ראינו א"כ
 במה אנו יודעין שהוא לאלתר ואחרי שראינו הגט בידה הרי כבר מנורשת פשיטא דחזיר ומאי קא משמע לן ודלא אפילו לא גישה הוא ודן ניהו לה לראיה ואין הבעל מודה גמי אמאי
 לא חזיר אלא דאי מירי שלא ראנו הגט בידה וקמשע לן דאע"פ דחיישין שקאמי מבעל נפל ועדיין לא גירשה תגרש עתה כהחזרת הגט ולא חיישין שקאמי מאחר נפל א"כ הרי אפי'
 לזמן מרובה כיון דלא ידעין ממי נפל מן הבעל או מן נאשה ורבה דייק דמתני' נמי אפי' לזמן מרובה דומיא דשטר חליצה מיראנן דחזיר אפי' לזמן מרובה דלאלתר היינו שראינו
 בידה פשיטא כיון דחלצה נתנין כל לראיה אפילו אינו שולח אלא רבין דאין שקלצה והיינו לזמן מרובה ודומיא דהכי משמע לו דלא חיישין ברישא וי"ל
 לא מוקי לה דומיא דסיפא: **לאלתר** כשר. אפילו אביו דחיש לתרי' דצחק אפילו היבא בידה ואף לא ידעין שקלצה והיינו לזמן מרובה ודומיא דהכי משמע לו דלא חיישין ברישא וי"ל
 חיישין

והוא שהחוקק. תימה אמאי לא מוקי אלא וידיי שהשירות מצויות בלא החוקק והשתא הוי דומיא דסיפא דכל מעשה ב"ד דמירי ובכי וי"ל דעובדא דבסימון דהוי כבי דינא דרב
 הוהא הוי ברישא ואשמועינן כדאי החוקק חזיר אפי' שירות מצויות והכא אשמועינן דאם החוקק נמי חזיר אם אין שירות מצויות אפי' חזיר אלא חיישין דייק לאשה כיון שיש שני
 יוסף בן שמעון בעיר וי"ל כיון שאנו יודעים שזה אבד שזו אבן אין לחוש שגם האבן איבד כיון שאין שירות מצויות ושמתנין איתנא ברי' דלרבי מאיר כיון שמתקן יוסף בן שמעון אין
 הגט כשר עד שיהא מוכיח מתוכו שהוא זה של כדמוכח פרק של הגט (גיטין דף כ"ד) דתנן כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בה את הקטנה ודייק את הגדולה מצד לגרש מני' ראי' היא וכעדי'
 מיסדה משמע דלר"מ אפילו גדולה לא מצי מגרש וההוא דהמגרש (שם דף פ"ו) דשיני גיטין שוין שנתערבו ומוקי כר"מ מיירי במשולשים דמוכיח מתוכו: וע"ע חו"ס גיטין כ"ד ב"ה בעריו:
 חיישין

חיישין לשני שוריי. וא"ת איב לרב הונא היאך יגרש כל אדם את אשתו לרמי דאניו מוכיח מתוכו בין דחיישין לשני שוריי ו"ל בין דלא החזיקו הוי שפיר מוכיח מתוכו ומימ כשנפל חיישין **פסק** דק דאושב כל מעשה ב"ד הוי זה יחזיר. פרשי' ההוא גיטא הנה כתיב ביה נקפח שפיש שפיר ממתני' דמעשה ב"ד יחזיר אך מה שפירש כשנפל מן

חיישין לשני שוריי. א"ע"פ שבא אחד לפנינו ואמר ממני נפל ופלוני היה משלחו לאשתו ויודעין אנו שאין שם בשוריי שני אנשים ששמותיהן שוין חיישין שמא שוריי אתרת יש ויש בה יוסף בן שמעון אחר. ואמר ליה רב חסדא לרבה גרסין: **כל מעשה ב"ד הוי זה יחזיר.** כל מילתא דאתא לב"ד לקיים דליכא למיזש לנמלך עליון שלא ילתן הוי זה

חיישין לשני שוריי וא"ל רב חסדא לרבה פוק עינין בה דלאתרתא בעי מינך רב הונא דבעי נדק ואשפת דתנן כל מעשה ב"ד הוי זה יחזיר והא בי דינא דרב הונא דכי מקום שהשירות מצויות דמי וקא פשיט רבה דיחזיר אלמא אי החזיקו שני יוסף בן שמעון אין אי לא עבד רבה עובדא (בההוא גיטא דאשפתח) בי פיתנא דפומבדיתא כשמעתיא איפא דאמרי היכא דמוכני פיתנא והוא היכא החזיקו וא"ע"ג דשכיחין שייחיתא ויפא דאמרי שירות רבי יורא רמי מתניתין אפריתא ומישני תנן המכיא גט ואבד הימנו מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול ורמיניה קוצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה לזה קתני מיתה בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה ואפילו לזמן מרובה ומישני פאן במקום שהשירות מצויות וכאן במקום שאין השירות מצויות איפא דאמרי והוא שהחזיקו ולא נהדר והיינו דרבה איפא דאמרי א"ע"ג דלא החזיקו לא נהדר ופליגא דרבה בשלמא רבה לא אמר בר' יורא מתניתין אלמא ליה לאקשויי אלא רבי יורא מ"ט לא אמר כרבה אמר לך מי קא תני הא אמר תנו נותנין ואפי' לזמן מרובה דלמא הא אמר תנו נותנין ועלולם דקיימיא לן לאלתר למ"ד לר' יורא במקום שהשירות מצויות וא"ע"ג שלא החזיקו שני יוסף בן שמעון ופליגא דרבה במאי קא מיפלגי רבה סבר דקתני כל מעשה ב"ד הוי זה יחזיר דאשפתח בב"ד עסקינן וב"ד במקום שהשירות מצויות והוא שהחזיקו לא יחזיר לא החזיקו יחזיר ורבי יורא אמר לך מי קתני כל מעשה ב"ד שנמצאו בב"ד כל מעשה ב"ד יחזיר קתני ועלולם דאשפתח אבראי ר' ירמיה אמר בגון דקא אמרי עדים ועלם לא חתמנו אלא אמר בגון דקא

יחזיר וזה מקום בב"ד היה ולכך הובא שם בשמיעתיה. דבעינן חתימי והכא תדא הוא דהואי ואכשריה היכא דמוכני פיתנא. ודישירות מצויות שם בלא לקנות ולמכור משום דלא החזיקו שני יוסף בן שמעון בעיר שנכתב בה ולא חיישין לומר יש עיר אתרת ששמה ביה. וא"כ דאמרי היכא דתרי פיתנא. במי משרשי שם נמצא תנא ומאי כשמעתיא שהחזיקו שני יוסף בן שמעון באותה עיר שנכתב בה ואכשריה דבמקום שנמצא בו לא היה שירות מצויות בשלמא רבה. דאמר שיינא ארומיא דמתניתין דגסינא אמתני' דדיקין ל' אטר בר' יורא דקמא מנתי' אברייחא: דמתניתין אליפא ליה לאקשויי. משום דהיא עיקר ויש תימה כשפורתו ואת וזריך לחזר שיתיישב דאילו ברייתא יש לומר איהו עיקר רבי לא שנהא רבי חייא מניין לה: ועלום דקיימיא לן כשממצא לאלתר. ואם לאו פסול שמא אינו של זה אבל ברייתא ליכא לשנייה הכי דכיון דתנא ברייתא יחזיר לאשה הנה ליה לפלוני בן לאלתר בן לזמן מרובה ללא דמאי דמתניתין דהתם ל' יחזיר קתני ומדיקא הנה דייק יחזיר היכא דאמר תנו ובין דלא קתא יחזיר לא הנה ליה לפלוני: דאשפתח אבראי. שאן השירות מצויות: ר' ירמיה אב. הא קתמי יחזיר בגון דאמרי עדים החתמנין בו מעולם לא חתמנו בו: ודוקא בצד אות פלונית. דהנה ליה סימן מובהק ואפילו אם תימצי לומר גבי חזרת אבידה בסמנין דאיבעיא לן לקמן (נהו בו) דאורייתא ואי דרנן אפילו שפעת סימן דרנן יש לסמוך על סימן מובהק קנה למשרי אשת איש דאורייתא: כספקא ליה לרב איש סיני. שמתוירין בהן אבדיא אי דאורייתא היא ואפילו באיסור דאורייתא סמכין אסימן כל דהו: אי דרנן. ודוקא באבידה שהקפיד ב"ד הפקר אבל במידי דאיסורא לא סמכין ואי קשיא ניקא הכי קסבר סימנין דרנן דנפוש בעיני דלקמן לאו פירכא היא דמגנל דפשטיא ליה אי נמי מספקא ליה אית עליה למיסר מספקא:

אין הבעל מודה לא יחזיר. א"ע"ג דנאמנת לומר גרשתיה (גטין דף סד) הכא אינה נאמנת דבעיה פניה בין דהונו מסייעה **ואפילו** לזמן מרובה. תימה בין שמודה שמתנה וכל נפל גירשה אמאי הנה לן למימר דלא יחזיר בין דנאמן לומר גרשתיה כדאמר פרק יש נוטלין (ב"ב דף קל"ד) אפילו נפל מאחר נחזיר לה לראיה בעלמא ו"ל דנאמן לומר גרשתיה ותתא מגורשת מכאן ולהבא הואיל ובידו לגרשה אכל הובא שאומר שכבר גרשה מזמן הכתוב בה גט שאינו נאמן למשרי כר אינו נאמן להבא ויחזיר לאשה דקתני היינו בעדים ותתגרש בו בתורה זו ולא חיישין שמא מאחר נפל ואפילו לזמן מרובה.

מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד בו. ואומר הבעל שהוא אותו יוסף וא"ת והלא כשאין העדים אמורים בן אינו נאמן לומר שהוא שלו אלא אנו חוששין שמא מאחר נפל ונתנה שעדים אמורים שלא חתמו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון למה יהא נאמן ליהושע שמא לאחר חתמו ולא לזה ו"ל דאף כי אין עדים מה שאינו נאמן א"ע"ג שאומר מכיר אני שהוא שלי לפי מספקא אומר שהוא שלו לפי שקסבר שלא איבד אחר גט רק אחד לכך אומר שהוא שלו א"ע"פ שאינו מכיר אבל כשעדים אמורים שלא חתמו רק על גט אחד של יוסף בן שמעון במידו לא ישקר אם חתמו לומר שלא חתמו דאנו חסדר קלקלה כמנו שנאמן לומר גרשתיה הוא ספרים דגרסי אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון זה איתי שפיר וזריך לומר שלא אירע לומר החתימה דהיא ראו החתימה שהיא שלם א"ב הנה ליה למימר מהו דתימא דלמא אתרמאי עדים כעבדי ותחתימי כתימיה:

השליח קשה דא"כ מה מועיל ההנפק כיון שלא בא ליה האשה עדיון דאם יש לחזר לנמלך בלא הנפק הניא נמי יש לחזר להנפק ותו דבעל לא מקיים עובד ו"ל דאי כתיב ביה נקפח מירי שנפל מן האשה ושואלת אותו האשה ואומרת שהוא שלה וקא פשיט דחזיר ולא חיישין שמא משקרת ומאשה אתרת נפל א"ע"ג שהשירות מצויות כיון דלא החזיקו נפל א"ע"ג במעשה ב"ד יחזיר וא"ע"ג דאשפתח בב"ד שהשירות מצויות ולא חיישין שמא מאחר נפל כיון דלא החזיקו ואי מירי שהשליח שאלו לגרש את האשה ו"ל דלא כתיב בו הנפק ומוכיח נמי שפיר כיון דבמעשה ב"ד יחזיר דלא חיישין לנמלך דכיון שכתוב בו הנפק ודאי נעשה הלאה דלהו לא מקפס שטרא כדאמרינן לקמן בפרקין (דף ק"ו) ולא חיישין נמי כמאחר נפל א"ע"ג שהשירות מצויות ולא מאחר נפל א"ע"ג גיטא נמי דאשפתח שהשליח שואל הונא ליה שיקר ממימר נמלך כיון שהגט ביד השליח ואין יכול לבטל הגט שלא בפני השליח ולא נדחש כמון בן שמא מאחר נפל אף על גב דהשירות מצויות כיון דלא החזיקו וא"ת אביי דאמר פ' האשה שהלכה וכמות דף קט: ושב) דחיישין לתרי יצחק אפי' לא החזיקו קתני ליה ממתניתין דכל מעשה ב"ד הוי זה יחזיר ו"ל דמקיף לה דאשפתח חזי' ליה שאן השירות מצויות בר' יורא אבל לגבי תרי יצחק לא שיקר לפלוני בין מצויות לאשאן מצויות דלעולם יש להסתפק ביצחק מעיר אתרת כמו מעיר אתא אי נמי מוקף מתני' דאשפתח בב"ד ואפי' הכי לא חיישין לאחר כיון שזה האיש שואל גט דרעקן שאבד גט ואין אנו מכירין אחר אין לחזר שמאחר נפל ונפל ממנו כמון בו כאן אבל התם א"כ אנו יודעים איזה נאמן מת אם מעיר אתא ואת מעיר אתרת:

הבעל מודה לא יחזיר. א"ע"ג דנאמנת לומר גרשתיה (גטין דף סד) הכא אינה נאמנת דבעיה פניה בין דהונו מסייעה **ואפילו** לזמן מרובה. תימה בין שמודה שמתנה וכל נפל גירשה אמאי הנה לן למימר דלא יחזיר בין דנאמן לומר גרשתיה כדאמר פרק יש נוטלין (ב"ב דף קל"ד) אפילו נפל מאחר נחזיר לה לראיה בעלמא ו"ל דנאמן לומר גרשתיה ותתא מגורשת מכאן ולהבא הואיל ובידו לגרשה אכל הובא שאומר שכבר גרשה מזמן הכתוב בה גט שאינו נאמן למשרי כר אינו נאמן להבא ויחזיר לאשה דקתני היינו בעדים ותתגרש בו בתורה זו ולא חיישין שמא מאחר נפל ואפילו לזמן מרובה.

א אימנין דאורייתא. בגט נמי מהדרין ואי סימנין דרַבְּנָן מה שמחזירין אבידה בסימן שאינו מובהק מדרבנן משום דהפקר בית דין הפקר אַבְּל מדאורייתא צריך או גדים או סימן מובהק וגט נמי דאיסור הוא לא מהדרין אלא בסימן מובהק.

אידיכס ליה גיטא. שהיה שליח להביא ואידיכס ליה ואשכחיה: אומר: אי סימנא. חשיבא לכו אתי לי בגיטה סימנא: ואי מביעות עון. חשיבא לכו אתי לי בגיטה טביעות עניא מבירו אני בבתה ידי הסופר והעדים מרת ארכו ארכו ורחבו כאדם המכיר את הבירו טביעות ען שטבע בו ואין בו סימן ופסקרי. רבנן סימנין דאורייתא שלא אמרתי סימן מובהק והחזירוהו לי: ודוקא לגיטא מדרבנן. דמחזיק לן ביה דלא משני בדיובוריה: ולא נתן עד תשרי.

ואם זמן שלש שנים ולא היה לו האבול ולמכור פירי נכסי מלוג שלה שחשבו לבעל לאבול פירות של נכסי מלוג אשתו שגפלו לה לירושה: וזבין פירי. כמשפטו. שפיר. יש לה של טרופה כל מה שמכר משעת כתיבה נקא ופלוגתא בסיס' גיטין בפ' שני דף יז: אימת שקטא וגיטא לרדף. מיד בעליה: אימת קטא שפירא לרדף. מיד הלזה מתלקה: אתי לוקח ותבע. אי אתא למיטרף מסיק אדעתיה לתבוע אייתי ראיה אימת מטא גיטא לרדף כותבא קטא: מקמי ידיו. מקודם שמכר לו הלזה נכסיו מטא שטר מיד לזה למקלו כראשונה: הניחא למי' בו'. פלוגתא בפ"ק דגיטין דף יב: וזית הוא לעבה טובה היא אצלו שמתירא בקהל כל כותב דכותב הוא איכא לתרצי דמשעה שכתב וזכה בשחרור דלכי מטא שטר גט לקדיה נגישה בן חרוין למפער משעת חתימה: חוב הוא לעבד. חובתו הוא שיוצא מתחת רבו כלומר לעבד: וזית לו שאם עבר כותב הוא פוסלו מן השחרור ואם של ישראל אוסרו בשפחה כנענית דלילא ליה ושתיבא ליה ופריצא ליה: מאי אימא למיטר. דהשתא ליכא למימר עדין בחזנותו כתיב לו דאין תבין לאדם שלא בפניו: דא תהא למיפק. שטר זה יהיה לקום ולהיות בכל הכתוב בו דבר כיכב מרע כהתבין וכמסורין ומי מתנה. מתנת כריא איזו הוא כל שכתוב בו כו': מהיום ולאחר מיתה. הנה הטרקע קני לו מן היום ואין לו עוד רשות למוכרה ולהתיר ולהורישה והפירות אינו אוכל כל ימי חייו אלא לאחר מיתה: ואי לא קני. בתמידי כל שבן דאם יזיב ליה גוף ופירות במעשיו דקני טפי מהם מתנת שכבי מרע לא קניא לו אלא לאחר מיתה דמתחמ מיתה הוא מצודה. הא אמר לנו גותנין. אמתינו פירי דתל: טעמא בשאני אומר נמלק עליהם דתל: אפתיקאמיה: שעשה לו שדה אפתיקי למקלה פה על שותקה לו עליו מלזה שגה: לא יחזיר. שמא תתבא לזה ולא מסר לו ולא זכה בקרקע וזכו ורובב לאחר ומסר לו השטר וקנה בו כל חזונו בו ולא חזונו בו שטר ורובב לתת לראשון והפך שיקסרו לו שטר זה שיוציאה בבית דין ומנצא זמן שטר של זה קודם לשטר של שני ויוציאה מידו בדרי.

א ריפסם ליה גיטא פי מדרשא אומר אי סימנא אית לי בגייה אי מביעות עניא אית לי בגייה אהדרה גייה ליה לא דענא אי משום סימנא אהדרה גייה יקא סברי סימנין דאורייתא אי משום טביעות עניא אהדרה גייה ודוקא צורקא מדרבנן אבלי איניש דעלמא לא גופא מצא גט אשה בשוק בזמן שחברעל מודה וחזר לאשה אין הפעל מודה לא יחזיר לאשה ויחזיר לאשה פתח שחברעל מודה מיהא יחזיר לאשה ויחזיר לאשה בעל זבין פירי מניסין ולא נתן עד תשרי ואול בעל זבין פירי מניסין ועד תשרי ומפקא לגיטא דכתב בניסין ואתי למטרף לקוחות שלא פדיו הניחא למ"ד כיון שגתו עניו לגרשה שוב אין לבעל פירות שפיר אלא למ"ד יש לבעל פירות עד שעת נתינה מאי איכא למימר פי אתיא למטרף אמרינן לה אייתי ראיה אימת מטא גיטא לרדף ומאי שנא משטרי חוב דתנן מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא פשהייב מודה ומשום שמא פתב ללוות בניסין ולא לזה עד תשרי וקא טריף לקוחות שלא פדיו תהם נמי ליהדר וכי אתי למטרף גיטא ליה אייתי ראיה אימת מטא שטר חוב לרדף אמרי הכא גבי גט אשה אתי לוקח ותבעה אומר הוא דהדרה גייה ליה רבנן לגיטא משום דלא תענין ותיתיב השתא דקא אתיא למטרף תיזיל ותיתי ראיה אימת מטא גיטא לרדה הכא גבי שטר חוב לא אתי לוקח ותבע מדאהדרה גייה ליה לישטר חוב פשיטא למאי הלכתא אהדרה גייה למטרף הוא שמוע מינה קמו רבנן במילתא ומקמי ידיו מטא שטרא לדייה: שחרורי עבדים וכו': ת"ר מצא שטר שחרור בשוק בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהרב מודה מיהא יחזיר לעבד ואמאי יחוש שמא פתב בניסין לו פדיו וקנה נכסין מניסין ועד תשרי ואולי הרב וזבניהו ומפיק ליה לשחרור דכתב בניסין וקא טריף לקוחות שלא פדיו הניחא למ"ד וזית הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות וכאפיי דאמר עדין בחתומיו זכין ליה שפיר אלא למ"ד חוב הוא לעבד שיוצא מתחת יד רבו לחירות: מאי איכא למימר דכי אתי למטרף אמרינן ליה אייתי ראיה אימת מטא שחרור לרדף:

דדייתיקי מתנה וכו': ת"ר איזו היא דדייתיקי דא תהא למיפק ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה אלקא אי פתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אומר אפיי הכי קאמר איזו היא מתנת כריא שהיא כמתנת שכבי מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אומר תנו תנו גותנין ורמינהו מוצא דיימקאות אפתיקאות ומתנות אע"פ ששניהם מודין לא יחזיר לא לזה ולא לזה אומר רבי אשא בר מפול לא קניא

36 דדייתיקי מתנה וכו': ת"ר איזו היא דדייתיקי דא תהא למיפק ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה אלקא אי פתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אומר אפיי הכי קאמר איזו היא מתנת כריא שהיא כמתנת שכבי מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אומר תנו תנו גותנין ורמינהו מוצא דיימקאות אפתיקאות ומתנות אע"פ ששניהם מודין לא יחזיר לא לזה ולא לזה אומר רבי אשא בר מפול לא קניא

בְּרִייתא כְּבִירָא דְלָמָא כְּתָבָה לְהֵאָרִי וְלֵא: וְיִבְהִי לִיהִי. הִינְנו דְלֵא כַּאֲבִי דְלִידְהִיא אֲמַאי לֵא נְהַר בִּין שְׁהוּא רֹצֵחַ דְעִדְרִי בְּחַתְמוּי וְכֹל זֵי הִיכָא דְמִטְסָא שְׁטָרָא לְיָדֵיהּ וְאֲבִי יִמְרִין כְּרַבֵּב וְכִידִי דְבַמְסָרָה: **הָא** אִידִי וְאִידִי דִּימִיקָאוּת קִמְנִי. וְאִת' חוֹלְפִירָא נִמִי וְהָא מִתְּמוּנָה קִמְנִי וְאוֹרִית' דְמִיידִי מִתְּנִי' שְׁפִירֵשׁ שְׁמוֹנָה ז' גוּף וּפְרִיז' מִתְּמוּנָה אִם לֵא יִחְזוֹר עַד לְאַחַר מִיתָה דְמִצְיָי הִדֵּר בִּיהּ וְרִשִׁי' דְחֹק לְפָרֵשׁ דְגִבִי מִתְּמוּנָה

אפי' אם אמר תנו אין נותנין וה"פ דמיתנין שאני
 אומר כתובין היו ונמלך עליהם שלא ליתנין ויהיב
 לאיניש אחרניא וענה רוצה לחזור בו מן השני
 וליהנה לראשון לסיפור אפילו אם אמר תנו אין
 נותנין אבל דיימיקא אם אמר תנו נותנין דאפילו
 נמלך ונתן לאחר יכול לחזור וקשה לפירושו דאיכ' **א**
 דיהבה ויהליה או במתנת פריא ויהבה ליה לית ליה **ב**
 פסידא דכי נפקא תרתי בבטרייתא וכן דהא הדר **ג**
 ביה מקפמייתא אי במתנת שכיב מרע נמי ויהבה **ד**
 ניהליה לית בה פסידא דבטרייתא וכן דקא הדר **ה**
 ביה מקפמייתא פי קמני בבטרייתא אע"פ ששנייהם **ו**
 מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה כבירא דלאו בר **ז**
 מהדר הוא דאמרין דלמא פתבה להאי מעיקרא **ח**
 ואמליף ולא יהבה ליה והדר פתבה לאיניש אחרניא **ט**
 ויהבה ליה השתא קא הדר ביה מההוא דיהבה **י**
 ליה וסבר מהדר לא מציעא הדרנא פי אימר להו **יא**
 דאנא להאי יהבתא וניהדרו ניהליה פתבא פי היכי **יב**
 דכי מפיק האי פתבא דקדים וכה ביה הוא אלא **יג**
 אמרין ליה אנן האי פתבא לא יהבינן ליה להאי **יד**
 דלמא מכתב פתבת מיהב לא יהבת ניהליה ויהבתה **יז**
 לאיניש אחרניא וקא הדרת ביה או לא יהבתה **יח**
 לאיניש אחרניא וקא בעית דחתבה להאי כתיב ליה **יט**
 השתא פתבא אחרניא ויהביה ניהליה דאי יהבת **כ**
 לאיניש אחרניא לית בה פסידא דקדים וכן מתקור **כא**
 לה רב וכיד וקא אידו ואידו דיימיקאות קא תני **כב**
 ש"מ

אלא אמר רב וכיד הוא והא בשכיב מרע ולא קשיא הא ביה והא בכריה מיתנין
בקא אמר תנו נותנין בדידיה דבר מהדר הוא דאמרין א"נ יהבה לאיניש אחרניא
 לית בה פסידא דקפא ובתרא וברא וכן דהא הדר ביה מקפא פי קא תני בבטרייתא
 אע"פ ששנייהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה כבירא דאמרין דלמא פתב אביה
 להאי ואמליף ולא יהביה ניהליה ובתר דאביה פתב איהו לאיניש אחרניא ויהבה ליה
 והשתא קא הדר ביה מההוא סבר מהדר לא מציעא הדרנא פי אימר להו דאבא
 ויהבה ליה להאי ונתבו ליה פתביה וניזיל ונפיק מיניה והוא וכן ונפלו בתידיה הלכך
 אמרין ליה אנן האי פתבא לא יהבינן ליה להאי דדלמא מכתב פתביה אביה מיהב
 לא יהבה ליה ויהבתיה את לאיניש אחרניא וקא הדרת ביה אלא אי קושטא קא
 אמרת דיהב ליה אבוק זיל את השתא כתיב ליה שטרא אחרניא דאי נמי לא יהבה
 ליה אביה ובתבתיה את לאיניש אחרניא לית בה פסידא דקפא ובתרא קפא וכן:
 ת"ר מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל אין האשה מודה לא יחזיר לא לזה

ולא לזה בזמן שהאשה מודה מיתה יחזיר לבעל וליחוש דלמא פתבה ליתן בניסן ולא נתנה עד תשרי ואזלה ונתנה
 לכתובה בטובת הנאה בניסן עד תשרי ומפיק ליה לשובר דכתיב בניסן ואתא למטרין לקוחות שלא פדין אמר רבא

הא כבירא שהיה שטר מתנת בריא דלא כתיב ביה כדקדקו ורמי בקריסה כדון שכותבין
 בשטריו מתנות שכיב מרע: **דבר מהדר** הוא שיכול לחזור במתנתו אם כתב שני שטרות
 השני וזכה שהרי חזר בו מראשון: **אי במתנת פריא** ויהבה ניהליה. לההוא בתרא: לית ליה
 פסידא. מהאי שטרא דמהורא ליה להאי: **כבירא** כגון שהיה השטר זה הנמצא מתנת

כבירא שהוא וזכה לשטר המתאור לו שאינו יכול
 לחזור במתנתו: **דאי** יתבית לאיניש אחרניא
 לית ליה פסידא. בשטרא דכתבת השתא דאמן
 דקדים שטרניה וכה ביה. שטרניה הוא קדים ואמר
 תנו לזה: **הא כבירא** שמת מקלו וזה בנו ואמר
 ההוראה: **דבר מהדר** הוא מתנתו אם חזר בו
 לאחר שציאו שני שטרות בבדי' וזכה האחרון:
אי נמי שיהא שטר אביה שמתנת בריא:
 לית ליה פסידא. לההוא בתרא כהאי שטרא
 דמהורא ליה להאי: **כתבת איהו**. הנה: והוא
 קדים. שיהא שטר קודם דכין דמת אביי מקליו
 וכה דלמא פתבה להאי אחרניא וכן דהא הדר
 בקנניא זה: **קפא** וזה. מאחר ששני השטרות
 יצאו משקר הקודם וזה שמתנת בריא הם
 והשתא דאוקומא טעמא דלא יחזיר משום
 דלמא פתבה להאי אחרניא וכן דהא הדר
 כתבה לאיניש אחרניא ליבא למרמי אמנתו
 ולא תידוק מתני' גבי מתנות הא אמר תנו נותנין
 דכי נמי אמר תנו שיקר למימר טעמא דלא יחזיר
 משום שאני אומר כתובין זה ונמלך עליהן שלא
 לתנו והדר פתבה לאיניש אחרניא וגבי
 דיימיקאות ע"כ אם אמר תנו נותנין אם הוא קדים
 דהא תלה תנא דידן טעמא משום שאני אומר
 נמלך עליהן שלא לתנו ויהיב עליהן דנמלך
 השתא אם אמר תנו נותנין דליבא למימש
 למידי וה"ק מצא דיימיקא או מתנא לא יחזיר
 שאני אומר כי והיכא דאמר תנו ואי שיקר
 למימר לא יחזיר משום טעמא דשיקרא אומר כגון
 מתנת בריא או בשכיב מרע ונת ובריה קאמר
 תנו שמעי' ממתני' דלא יחזיר ולא דיימיקא קאמר
 תנו נותנין והיכא דלא שיקר למימר שאני אומר
 כגון בשכיב מרע שלא מת מקליו דיימיקא קאמר
 תנו דבשל שאני אומר הלכך נותנין: **מצא שובר**.
 שכתבה אשה לבעלה התקבלתי כתובתי ועוד
 תחתיו ולא נתנה עד תשרי. והוא לא פרע עד
 תשרי ואזלה. איהו בעודה תחתיו בין ניסן
 לתשרי: ונתנה לכתובה. לאחר. בטובת הנאה.
 כלומר בול לפי שנותן מעותיו בספק שאם
 ממות היא יתקנה בעלה ויפסיד מי שלקחה
 ואם ימות בעלה או יתקנה יהיה לוקח במקומה
 ויהבה וכתובה שוב לא היה לבעלה לפיכך על
 הכתובה אלא ללוקח ושובר שנכתב בשמה איתו
 כלום: ונפיק לשובר. פתבו בניסן וקדמו
 לשטר לו לוקח ויחזיק הבעל בקרקע המיוחדת
 לכתובתה שלא כדון:

ש"מ

בבא מציעא - שנים אוחזין - פרק ראשון דף כ עמוד א - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות רש"י

ש"מ מידל חיישין להכי דמי נדה הכי שפיר זכי בעל בשוקר שנתבט לשמה: **איתא לרשב"א** דאמר המוכר שטר חוב לחבירו ונזר המוכר הנה ומחלו מחול הוא אצל הלוחץ לקרן אם מכרה כו. כתובתה באיך דהיינו שטר חוב וקורה ומקלתה לבעל בתשרי מחול ושפיר קרין בעל בששטר כתובה **ויצא מתחת ידה**: שמביאה לפגנו דליבא למיחש

לשקא מכרה בטובת הנאה שאלו מכרתה היתה מוסרת התבונה ביד הלוקח: לשת"י כתובות. שקא שני שטרי כתובה היו לה ונתנו לחוש שטר מכרה אחד ללוקח וקנה לחזור בה ולמחול אצל בעלה ומוסרת לו שובר המוקדם לשטר של לוקח אלא ודאי איתא לדשמואל ויתרון שבידה למחול שטר כתובה לבעלה עכשיו חלום חיישין לשקא כתבה בניהו בן ג' **ואפי' אפר**. מהכא לא תסייע לשמואל: **היא דלשת"י כתובות לא תיישין**. להקרי לביא למיחש לדלמא זבנתה בטובת הנאה: ועוד. אי נמי זבנתה בטובת הנאה לית לן למיחש לשמואל כתבה לשובר בניסן ולא קפלה עד תשרי דאי נמי הכי התייב כי מטא שובר לדידה בתשרי וזכה למפרע בו מזמן חתימתו ולא היה ממקרה שנתבט חלום חיישין ושובר ומקם כתובת בו שטרך ואפי' לטעמיה כו: **מתנ' איצית** שום. ששמו ביד נכסי ליה למלוה כתובה: ואיצית מזון. שקיבל עליו לזון את בת אשתו: מיאנין קטנה ויתומה שהשיאנה אמה ואינה לדעתה יוצאה ממנו במימון ואינה צריכה גט אלא אומרת בפני שלשה אי' אפי' בפלוגי בעלי וכותבין לה ב"ד שטר שמיאנה בפריעה להיות לה עדות שנתנה לשלשה שטרי בנקרא מפרש: שרן וז' חזירי. דליבא לירוש' בנגמרא מנלך דהא ב"ד לא כתבום דבתי כדבר מקיים ולפרעון נמי ליבא למיחש דבתי שטרות לא שטר חוב פרעון כדאמרין לעיל ר"ל טו' ואפילו למי ד שומא הדר איהו דאפסיד אנפשי: **מצא כפיסא או בילוסקמא**. שום שטר: או ששקא תברך של שטרות. כבךך או באגודה ובנקרא מפרש מאי חפיסא דלולסקמא ותברך ואגודה: **הרי זה יחזיר**. דברך שיש בו סימן הוא כדמפרש בנקרא שהכלי סימן כשיאמרו התבלים פריע בהן וכך באגודה אותם וכן חזירי דברך שיש בו סימן הוא כדמפרש בנגמ': **אחד הלוחץ משלשה**. אם שלשה שטרות של לוחץ אחד הן שלשה משלשה בני אדם: **יחזירם**. מוציאם: **ללוחץ**. ודאי פרעם והחזירם לו ומידו נפלו שאם מידם נפלו מי שקצם ללוקח אחד: אם שלשה לוחץ הם. שלוח מואדם אחד: **יחזירם**. המוציאם: **למלוה**. שטר ששמונו נפלו: **שטר** בין שטרותיו ואין יודע מה שבו. אצלו אם הלוחץ הקדיקו אצלו או המלוחץ או שקא מקנתו פרוע ומסורוהו לו להיות שליש בניהם ושבת: **היא מונה**. בידו ולא יחזיר לא לזה ולא לזה: **ואם יש עמון כפשונו**. מלי מילי קתני המוציא בין שטרותיו שובר שנתבט על אחד שטרותיו: **יעשה מה שפפספשו**. והשטר בתורת שטר ואפי' שהיה לשובר וכן הלוחץ מונה ביד הלוחץ אמרין דאמינו דהא דאומר מחר תנה לי ושבת: **גמ'** זה בורר לו אחי. כשבוררין לזה דיינין כותבין לזה זה בירר לו את פלוני וזה בירר לו את פלוני שלא יוכלו לחזור בהן: **דאיסתבב בי דינא**. מקיים בתקע וישלח המביאו אומר ממנו פל:

ששמו מונה איתא לרשב"א דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו ונזר ומחלו מחול הוא אצל הלוחץ לקרן אם מכרה כו. כתובתה באיך דהיינו שטר חוב וקורה ומקלתה לבעל בתשרי מחול ושפיר קרין בעל בששטר כתובה **ויצא מתחת ידה**: שמביאה לפגנו דליבא למיחש לשקא מכרה בטובת הנאה שאלו מכרתה היתה מוסרת התבונה ביד הלוקח: לשת"י כתובות. שקא שני שטרי כתובה היו לה ונתנו לחוש שטר מכרה אחד ללוקח וקנה לחזור בה ולמחול אצל בעלה ומוסרת לו שובר המוקדם לשטר של לוקח אלא ודאי איתא לדשמואל ויתרון שבידה למחול שטר כתובה לבעלה עכשיו חלום חיישין לשקא כתבה בניהו בן ג' **ואפי' אפר**. מהכא לא תסייע לשמואל: **היא דלשת"י כתובות לא תיישין**. להקרי לביא למיחש לדלמא זבנתה בטובת הנאה: ועוד. אי נמי זבנתה בטובת הנאה לית לן למיחש לשמואל כתבה לשובר בניסן ולא קפלה עד תשרי דאי נמי הכי התייב כי מטא שובר לדידה בתשרי וזכה למפרע בו מזמן חתימתו ולא היה ממקרה שנתבט חלום חיישין ושובר ומקם כתובת בו שטרך ואפי' לטעמיה כו: **מתנ' איצית** שום. ששמו ביד נכסי ליה למלוה כתובה: ואיצית מזון. שקיבל עליו לזון את בת אשתו: מיאנין קטנה ויתומה שהשיאנה אמה ואינה לדעתה יוצאה ממנו במימון ואינה צריכה גט אלא אומרת בפני שלשה אי' אפי' בפלוגי בעלי וכותבין לה ב"ד שטר שמיאנה בפריעה להיות לה עדות שנתנה לשלשה שטרי בנקרא מפרש: שרן וז' חזירי. דליבא לירוש' בנגמרא מנלך דהא ב"ד לא כתבום דבתי כדבר מקיים ולפרעון נמי ליבא למיחש דבתי שטרות לא שטר חוב פרעון כדאמרין לעיל ר"ל טו' ואפילו למי ד שומא הדר איהו דאפסיד אנפשי: **מצא כפיסא או בילוסקמא**. שום שטר: או ששקא תברך של שטרות. כבךך או באגודה ובנקרא מפרש מאי חפיסא דלולסקמא ותברך ואגודה: **הרי זה יחזיר**. דברך שיש בו סימן הוא כדמפרש בנקרא שהכלי סימן כשיאמרו התבלים פריע בהן וכך באגודה אותם וכן חזירי דברך שיש בו סימן הוא כדמפרש בנגמ': **אחד הלוחץ משלשה**. אם שלשה שטרות של לוחץ אחד הן שלשה משלשה בני אדם: **יחזירם**. מוציאם: **ללוחץ**. ודאי פרעם והחזירם לו ומידו נפלו שאם מידם נפלו מי שקצם ללוקח אחד: אם שלשה לוחץ הם. שלוח מואדם אחד: **יחזירם**. המוציאם: **למלוה**. שטר ששמונו נפלו: **שטר** בין שטרותיו ואין יודע מה שבו. אצלו אם הלוחץ הקדיקו אצלו או המלוחץ או שקא מקנתו פרוע ומסורוהו לו להיות שליש בניהם ושבת: **היא מונה**. בידו ולא יחזיר לא לזה ולא לזה: **ואם יש עמון כפשונו**. מלי מילי קתני המוציא בין שטרותיו שובר שנתבט על אחד שטרותיו: **יעשה מה שפפספשו**. והשטר בתורת שטר ואפי' שהיה לשובר וכן הלוחץ מונה ביד הלוחץ אמרין דאמינו דהא דאומר מחר תנה לי ושבת: **גמ'** זה בורר לו אחי. כשבוררין לזה דיינין כותבין לזה זה בירר לו את פלוני וזה בירר לו את פלוני שלא יוכלו לחזור בהן: **דאיסתבב בי דינא**. מקיים בתקע וישלח המביאו אומר ממנו פל:

דרמי רב תקא משום דקדים רבך נחמן אוקמינה לרב עוקבא גבסיה משום שדא התיב מיירי דלא דייעון למי נמסר תחילה ורב ששת סבר כוונ שכתבת תחילה לחמי מסתמא גם לו נמסר קודם ורב נחמן סבר כיון דאינו מוכיח מוכח השטר שקדם אין לומר שנמסר לו תחילה אינו עונבת קודם ולכך הנה דינא שדא אגל אם הנה דייעון למי נמסר קודם הנה זוכה כיון דהשתיה כתובים ביום אחד ואי' וניחוש דלקא זבנה כתובה ביום שנכתב השובר והשתא ליבא ללימיר ערדי בחתומי וכן לו אי' וניחוש דלקא בעל התלכות שטרם יתן ומכס ואין ידוע דמי קדם יראמר הבעל ללקוחות תביאו ראיה שקדמתם לפי שהוא מוחזק שהתבסס שלו והלקוחות רוצין לטרופ בשביל האשה וי"ל דהא ליבא למיחש שתמכור ביום כתיבת השובר:

איסורא

ששמו מונה איתא לרשב"א דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו ונזר ומחלו מחול הוא אצל הלוחץ לקרן אם מכרה כו. כתובתה באיך דהיינו שטר חוב וקורה ומקלתה לבעל בתשרי מחול ושפיר קרין בעל בששטר כתובה **ויצא מתחת ידה**: שמביאה לפגנו דליבא למיחש לשקא מכרה בטובת הנאה שאלו מכרתה היתה מוסרת התבונה ביד הלוקח: לשת"י כתובות. שקא שני שטרי כתובה היו לה ונתנו לחוש שטר מכרה אחד ללוקח וקנה לחזור בה ולמחול אצל בעלה ומוסרת לו שובר המוקדם לשטר של לוקח אלא ודאי איתא לדשמואל ויתרון שבידה למחול שטר כתובה לבעלה עכשיו חלום חיישין לשקא כתבה בניהו בן ג' **ואפי' אפר**. מהכא לא תסייע לשמואל: **היא דלשת"י כתובות לא תיישין**. להקרי לביא למיחש לדלמא זבנתה בטובת הנאה: ועוד. אי נמי זבנתה בטובת הנאה לית לן למיחש לשמואל כתבה לשובר בניסן ולא קפלה עד תשרי דאי נמי הכי התייב כי מטא שובר לדידה בתשרי וזכה למפרע בו מזמן חתימתו ולא היה ממקרה שנתבט חלום חיישין ושובר ומקם כתובת בו שטרך ואפי' לטעמיה כו: **מתנ' איצית** שום. ששמו ביד נכסי ליה למלוה כתובה: ואיצית מזון. שקיבל עליו לזון את בת אשתו: מיאנין קטנה ויתומה שהשיאנה אמה ואינה לדעתה יוצאה ממנו במימון ואינה צריכה גט אלא אומרת בפני שלשה אי' אפי' בפלוגי בעלי וכותבין לה ב"ד שטר שמיאנה בפריעה להיות לה עדות שנתנה לשלשה שטרי בנקרא מפרש: שרן וז' חזירי. דליבא לירוש' בנגמרא מנלך דהא ב"ד לא כתבום דבתי כדבר מקיים ולפרעון נמי ליבא למיחש דבתי שטרות לא שטר חוב פרעון כדאמרין לעיל ר"ל טו' ואפילו למי ד שומא הדר איהו דאפסיד אנפשי: **מצא כפיסא או בילוסקמא**. שום שטר: או ששקא תברך של שטרות. כבךך או באגודה ובנקרא מפרש מאי חפיסא דלולסקמא ותברך ואגודה: **הרי זה יחזיר**. דברך שיש בו סימן הוא כדמפרש בנקרא שהכלי סימן כשיאמרו התבלים פריע בהן וכך באגודה אותם וכן חזירי דברך שיש בו סימן הוא כדמפרש בנגמ': **אחד הלוחץ משלשה**. אם שלשה שטרות של לוחץ אחד הן שלשה משלשה בני אדם: **יחזירם**. מוציאם: **ללוחץ**. ודאי פרעם והחזירם לו ומידו נפלו שאם מידם נפלו מי שקצם ללוקח אחד: אם שלשה לוחץ הם. שלוח מואדם אחד: **יחזירם**. המוציאם: **למלוה**. שטר ששמונו נפלו: **שטר** בין שטרותיו ואין יודע מה שבו. אצלו אם הלוחץ הקדיקו אצלו או המלוחץ או שקא מקנתו פרוע ומסורוהו לו להיות שליש בניהם ושבת: **היא מונה**. בידו ולא יחזיר לא לזה ולא לזה: **ואם יש עמון כפשונו**. מלי מילי קתני המוציא בין שטרותיו שובר שנתבט על אחד שטרותיו: **יעשה מה שפפספשו**. והשטר בתורת שטר ואפי' שהיה לשובר וכן הלוחץ מונה ביד הלוחץ אמרין דאמינו דהא דאומר מחר תנה לי ושבת: **גמ'** זה בורר לו אחי. כשבוררין לזה דיינין כותבין לזה זה בירר לו את פלוני וזה בירר לו את פלוני שלא יוכלו לחזור בהן: **דאיסתבב בי דינא**. מקיים בתקע וישלח המביאו אומר ממנו פל:

חיישין

דרמי רב תקא משום דקדים רבך נחמן אוקמינה לרב עוקבא גבסיה משום שדא התיב מיירי דלא דייעון למי נמסר תחילה ורב ששת סבר כוונ שכתבת תחילה לחמי מסתמא גם לו נמסר קודם ורב נחמן סבר כיון דאינו מוכיח מוכח השטר שקדם אין לומר שנמסר לו תחילה אינו עונבת קודם ולכך הנה דינא שדא אגל אם הנה דייעון למי נמסר קודם הנה זוכה כיון דהשתיה כתובים ביום אחד ואי' וניחוש דלקא זבנה כתובה ביום שנכתב השובר והשתא ליבא ללימיר ערדי בחתומי וכן לו אי' וניחוש דלקא בעל התלכות שטרם יתן ומכס ואין ידוע דמי קדם יראמר הבעל ללקוחות תביאו ראיה שקדמתם לפי שהוא מוחזק שהתבסס שלו והלקוחות רוצין לטרופ בשביל האשה וי"ל דהא ליבא למיחש שתמכור ביום כתיבת השובר:

איסורא ממנומא וא"ת טפ אגן מחמירן ממנומא דהא אין אגו הלויים במנומן אתר הרוב ובאיסורא אולוין בתר רובא אפי' היכא דאיכא תוקה דאיסורא כנגד הרוב ולא חיישין שמא במקום נקב קא שחזי ו"ל דמי'מא באשת איש החמירו דמיס שאין להם סוף לא תנשא ולכתחילה אע"פ שרובם מתיים ועוד יש לומר דמדאורייתא לא חיישין לשני יוסף בן שמעון אבל מדינא חיישין בחדשון מעשהו לעו ובמנומא

תישיגין לשני שורי. אע"פ שבשוריה הדיעו לנו אין בה שני יוסף בן שמעון שמא יש שוריה אחרת שיש שם יוסף בן שמעון וסם נכתב ומשלח אחר נפלי: הרי זה יחזיר. דבין דלא החזיקו בשני יוסף בן שמעון בעיר אחת לעיר אחרת שאינה דרונה לנו לא חיישין: תרדא. משומעמם: פקע ארוא דבי רב. נשבר העמוד שבית המדרש נשקע עליה מר אפר משום לתאי ידירי פקע. ומר אפר משום לתאי ידירי פקע. שהשקע על דברי לבישיגי בבית המדרש: חמת של ער שנותנין בו יין: לילקא דשבי. טסקא שהעיקים שנותנין בה כלי שחמיישין שלא יצטרכו לחפש אחריהם: ברוכין זה קוה. וזה סימן שהבעלים נותנים בהם זה כרוי מציאה שטרות מצאתי וזה יאמר שלי וזה השלשם זה כרוכין זה קוה: שיש קשר סימן. שיש קשר של שאינן דומין זה לזה ויאמר כך וכך הוא עשוי דאי לא תמצא הכי מאי סימנא איכא הכא ותפושט מניה בעלמא דקשר סימן ובעיא בעלמא דאי ומניח מהכא לא תפושט דקשר סימן ודביא חייא ג' כרוכין זה קוה הוא אגודה דכרך הוי סימן דכולי עלמא פרכי שטרד שטרד לעצמו וקושרין אותו יחד וזה כרך שלשתן יחד: דרמו אגודתי. השכיבין זה על זה אורכו של אורכו של כרי: מאי פכרי. המוצא מאי מכרי: פכין. ג שטרות וזה בא ונתן סימן שברוכין היו יחד: אפ' תרי נמי. הואיל ואין צריך לבעלים לתת סימן אלא ברכיקן: פדאמר דבינא. אצלו מציאות ורף בה: פכרי. שטרות מצאתי וזה צריך שיאמר כך וכך היו וברוכין היו הלכך דוקא תלתא אבל תרי מדע דידע דמיטע שטרות שתמי אצל מגן סימן וילקא לקוימיניה אולי אצל סופר דתייגין סתוב הנכס לכל השטרות דליוני הוי. שפרעום ודחזרוו להם: לפכתנהו אולי. ומן הסופר בכל המעולם לא לוי: כספון. שובר המבטל שטר וכל דבר המבטל דבר קרי סמפון כדאמר גבי קדישא אשה ומכירת עבד שהמום קרוי סמפון מפני שמבטל את המקח הוציא מתחת ידו פלוגה. שהוא מתח בידו ולא חזיר הלוח: ספרא אתרמי ליה. וסבר אם יבא בעל חזירי פלרעני ואני אין שטריר כשכוי בידו ואני לא ידא שובר מוקל לי לא יפרע כלום: אפ' כתוב ככתב ידו. שיש לומר אם לא שנפרע לקח ליה למחר ולכתבו לפני פרעון חזיל וידוע לכתוב ואם יש עמיהו כספון: והכא ממלוה כספון דקתני מקצא שטר בין שטרותיו בו: כדאמר רב ספרא. לקמן בשמעתין: שנמצא לוי השטר שהשובר יוצא עליה בין שטרותיו פרועיה. והוא אינו קרוע לפיכך סמפון על השובר שמקום השטר מוכיח על השובר שהוא אמת שאם לא נפרע אל היה נתון השטר אצל השטרות קרועין

1 לא שעתיד לעו לכך פריך שפיר היכי פשיט מר
2 איסורא ממנומא:
3 **מציא** בחפיסה או בדלוסקמא. תימה בשלמא חפיסה הוי סימן כדאמר פירק שני דרף
4 (כה) הוא אומר בחפיסה והיא אומרת בחפיסה יקחן לו מדיע דידע דכל מאי דאית ליה
5 בחפיסה מנה ליה משמע דלאניש מעלמא הוי סימן אלא דלוסקמא היכי תני סימן האל דרך
6 להניח שטרות בדלוסקמא כדתניא בתוספתא דשבועות עשרה דלוסקמאות מלאים שטרות
7 מסתרי לך ו"ל דמיייר הכא שנותן בדלוסקמא עצמה סימן שאינו מובדק ולא חיישין לשאילא
8 לשמא השאילא לאחר ואתו דתייב בו שטרות דהכי תסור רבנן דלא חיישין כמו שתקנו להחזיר
9 אבדיה בסימן שאינו מובדק אפילו סימנין לאו דאורייתא: **כספון** שיש עליו עדים יתקיים
10 בחותמיו. נראה דמשמע ליה שהוא ביד המלוה מוקדי ליה סמפון דביד הלוח קרי ליה שובר
11 ולשון סמפון לשון ביטול ועוד דביד הלוח פשיטא דקשר ע"י קיסם.

הדרן עלך שנים אוחזין

20 **גבי הדרין דלמא לקוימיניהו אולי דמקוימי דלמא מידא דספרא נפיל לא משהי איניש**
21 **קוימיה בידא דספרא: שלשה שלון מאחד וחזיר למלוה וכו': דאי ס"ד דליון ניהו מאי**
22 **בעו גבי הדרין דלמא למכתבהו אולי דכתיבי בתלת ידי ספרי ודלמא לקוימיניהו אולי מלוה**
23 **מקיים שטריה לוח לא מקיים שטריה: אם יש עמיהו סמפונות יעשה מה שבסמפונות:**
24 **אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב סמפון הוציא מתחת ידי מלוה אע"פ שקתוב בכתב ידו**
25 **אינו אלא כמשחק ופסול לא מבעיא פתוב בכתב יד סופר דאיכא למימר ספרא אתרמי**
26 **ליה וכתב אלא אפילו פתוב בכתב יד פסול סבר דלמא מתרמי ואתי בין השמשות**
27 **וקא פרע לי דאי לא יהיבנא ליה לא יהיב לי וזו אכתוב אנא דכי איתיה לי וזו אתן**
28 **ליה תגן אם יש עמיהו סמפונות יעשה מה שבסמפונות כדאמר רב ספרא שנמצא בין**
29 **שטרות קרועין הכא נמי שנמצא בין שטרות קרועין ת"ש נמצא לאחד בין שטרותיו שטרות**
30 **של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהם פרועין כדאמר רב ספרא שנמצא בין שטרות**
31 **קרועין הכא נמי שנמצא בין שטרות קרועין ת"ש שבועה שלא פקדנו אבא ושלא אמר**
32 **לנו אבא ושלא מציאנו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע אמר רב ספרא שנמצא**
33 **בין שטרות קרועין ת"ש סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו אימא יתקיים מחותמיו**
דרשילין

1 **חיישין לשני שוריו א"ל רב הסדא לרבה פוק**
2 **ענין דלאורתא בעי לה רב הונא מינך נפק דק**
3 **ואשבה דתנן כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר א"ל רב**
4 **עמרם לרבה היכי פשיט מר איסורא ממנומא א"ל**
5 **תרדא שטריר חליצה ומיאויגן תנן פקע ארוא דבי רב**
6 **מר אמר משום לתאי ידירי פקע ומר אמר משום**
7 **לתאי ידירי פקע: מציא בחפיסה או בדלוסקמא:**
8 **מאי חפיסה אמר רבה בר בר חנה חמת קמנה**
9 **מאי דלוסקמא אמר רבה בר שמואל מילקא דשבי:**
10 **תכריך של שטרות או אגודה של שטרות וכו': ת"ר**
11 **פניה הוא תכריך של שטרות שלשה פרוכין זה**
12 **בזה וכמה היא אגודה של שטרות שלשה קשוורין**
13 **זה בזה שמעת מניה קשר סימן הא תני רבי חייא**
14 **שלשה פרוכין זה בזה אי הכי היינו תכריך תכריך**
15 **כל זה ותר בראשה דתכריה אגודה דרמו אהדי**
16 **ורכובות מאי מכריו מגן מאי ארוא תלתא אפילו**
17 **תרוי נמי אלא כדאמר רבינא מכאן מכריו הכא**
18 **נמי שטריר מכריו: רשב"ג אומר אחד הלוח משלשה**
19 **יחזיר ללוח וכו': דאי ס"ד דמליון ניהו מאי בעו**

פר שמעתי ולי נראה שנמצא השובר בין השטרות קרועין הלכך איכא למימר שנתקבל החוב והשובר תוח אלא ללוח הלוח שכתב בו זה לפיכך נתנו לו עם השטרות שאין צריכין לו דאי ס"ד מלוה פתוב להיות מוקל לו כשירצה לוח לפרעו לא נתנו עם שטרות שאין צריכין לו: **נמצא בין שטרותיו.** מתייג היא בגט פשוט (כ"ב דף ע"ג.) יוסף בן שמעון בעיר אחת ונמצא שובר לאדם אחד בין שטרותיו וכתוב בו שטרות של יוסף בן שמעון שבדי פרוע הוא והקה לו שני שטרות על שניהם: **שטרות שניהם פרועין.** שכל אחד יכול לומר על שלי כתב שובר ובכךא תררא פרכין בלא שובר נמי האי תנן אין אחד יכול להוציא שטר חוב עליהם ומוקמין ליה במשולשין בשטר ואין משולשין בשובר אלא הכא דיוצא מתחת יד מלוה הוא: **שנמצא.** השטר בין השטרות פרועין וכל אחד אמר זהו שטר שלי: **שבועה שלא פקדנו אבא.** משנה היא בשבועות (דף מה.) ותומין בין היתומין לא יפרעו אלא בשבועה והנה שבועתין שאלא פקדנו אבא בצנא מיתה ושלא אמר לנו קודם לכן ושלא מצינו שובר בין שטרותיו של אבא על שטר זה ושאה פרוע הוא אם אמצאו סמכין עליה: **יתקיים בחותמיו.** ק"ס דאי אם אמר מלוה לא נפרעתי ותרע שטריר לא מסרת לי דרך יתקיים בחותמיו על פי חותמיו יתקיים אם החותמיו מעידין שחתמהו אין המלוה נאמן אבל כל כמה דלא מקיים מתיקון דטאון מפיק ליה מלוה ומלוה הוא אמר פסול הוא:

דלבי נפל מיניה לא מיאש ואע"ג דהשתא מיאש אקראי בעלמא הוא ומתחילה לא הוה עמד לזאש **ת"ש** המוצא מתוך כו'. תימה כיון דכבר הקשה ממתני דקעות מפורזות אמאי פריך תוך מתוך ברייתא ורבי יצחק נמי אמאי לא אמר למלתיה אמתי' וי"ל דברייתא אלימא ליה לאקשוי דמשמע דבכל ענין הרי אלו שלו אע"ג דאיבא סיון מדמנעו טעמא שתרביש מצויין שום ומשמע ע"ג

יאוש שלא מדעת דבר שסתמו יאוש לכשידע שגפלו ממנו ובשמצאו עדיין לא ידעו הבעלים שגפלו מהו לא הוי יאוש לקמה מפרש פלוגתייהו: **דמיאש לכסוף**. לאמר שמצאו זה וכללא דיאוש כגון דאמר ווי ליה לחסרון כיון דגלי דעתיה שבואש מתן באיפורא אתא לדייהו: דכבר שאינו עשוי להחזיקו הוא: וכו' וכו' ים. מקומות בשפת הים שדרך הים לחזור לאחוריו"ו פרסאות או חפשה עשר פרסאות פעמיים ביום ושופת מה שבוצא שם והולך וזוט לישן גודל ושרידו בלשון חזוני כמו שבכתבו הקדים לתלמי הלך ואל אצילי ואל ואטוטי מנליה רמ טו. ושליחותי רמ נהר. כשהוא גדל ויוצא חרין לגדותיו ושולל שלל ושופת הנמצא: דקמא שרייה. ואפי' באת ליד המוצא לפני יאוש: לקמן בשמעתי מנן לאבדוי שטפה נהר: וכו' וכו' פבר משא: **יאוש שחרר** נפל ביחודע שוב אין דעתו עליה: **דאביה מדעת היא**. שלא בפלו ממנו ומדעת הניחם הפקר: **עשוי לפשפש**. וקודם שמצאו זה נודע דאולי אתיניא. וקנים עניים הולכים על משענתם בנחת ורואין כל שבולת ושבולת ולשון ממושח כמו לא ומשוי (שיעיה נט) שמשמשיין והולכים: **לקומו פתר לקומו**. לשון נמושח כמו לא: **ימש (שמות יג) שנטולק ומישן** הכל מלפניהם: **ואפאי**. אי יאוש שלא מדעת לא יאוש הוא: נהי. דלגבי עניים דהבית הוי יאוש שנעת שראש: **והקריבו**. ככר משא: **לא ידעי ונתאשו** אלא עניים דעיר אחרת עדיין לא ידעי והיאך מתרין בו אלא משום כיון דלכי ידעי מיאש הוי יאוש משעה שקבלו בו ובהיתר באו ליד זה: **קציעות**. תמינן שרובצין אותם באיולן ומיהל שלקין זב וטוטרין בשדה ליבש: **ואפי' כבד שדה קציעות**. שדה ששטוחים בה קציעות ודע דמתנהו אתה מפורזת משום גזל. אע"ג דכי נפל לא ידע כיון דלכי ידעי מיאש מחשבת הוי יאוש כרבא: **ופפורזות מן הפעשה**. כדון הפקר דהפקר פטור מן הפעשה: **בזיתים ובחרובים אסור**. באבני בשלמא **רישא לאבני**. מצי לתרוצי דמעיקרא ידע ואינש דקמפרש ואזיל: **לקמיני בזיתים ובחרובין אסור**. וסלקא דעתך משום דלא עבידי דנתרי ולכא למימר ידע דאינש וחזונו מוכיח עליי. מראיתו ניכר של מי הוא הלך מריה לכי ידע דגפיל לא מיאש דמימר אמר כולי עלמא ידעי דרדיו ניהו ולא הפקר ון ולא שקלי להם: **עם נפילתה נמאסת**. הלך כיון דידעי דנתרא מעיקרא מיאש משום מאיסותא דמכי נפלה לא חשיבא עליה ומפקר לה: **לא ידעי**. לא גרסינן ופירוש הנה משוגש כפרייה: ויין

יאוש שלא מדעת אבני אמר לא הוי יאוש ורבא אמר הוי יאוש דברך שיש בו סימן כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואף על גב דשמעוניה דמיאש לסוף לא הוי יאוש דכי אתא לדייה באיפורא הוא דאתא לדייה דלכי ידע דנפול מיניה לא מיאש מימר אמר סימנא אית לי בגויה יהבנא סימנא וְשְׂקִילְנָא ליה בווטו של ים ובשלוליתו של נהר אע"ג דאית ביה סימן רחמנא שרייה דבדעוין למימר לקמן כי פליגי דברך שאין בו סימן אבני אמר לא הוי יאוש דלא לא ידע דנפול מיניה רבא אמר הוי יאוש דלכי ידע דנפול מיניה מיאש אמר אמר יאוש ליה לי בגויה מהשתא הוא דמיאש (סימן פמונ"ש ממוקמנ"ו ככסמ"ו) תא שמע פירות מפורזין הא לא ידע דנפול מיניה הא אמר רב עוקבא בר תמא הקא במכנישתא דביורי עסקינן דאביה מדעת היא ת"ש מעות מפורזות הרי אלו שלו אמאי הא לא ידע דנפול מיניה התם נמי דרבי יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה הקא נמי אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה ת"ש עיגולי דבילה ובפרות של נחתום הרי אלו שלו אמאי והא לא ידע דנפול מיניה התם נמי אנב דיקורי מידע ידע בהו ת"ש ולשונות של ארבעין הרי אלו שלו ואמאי הא לא ידע דנפול מיניה התם נמי אנב דחשיבי משמשיי ממשמשיי בהו וכדרי יצחק ת"ש המוצא מעות בבתי פגוסות ובבתי מדרשות ובכל מקום שתרבים מצויין שם הרי אלו שלו כפני שהבעלים מתיאשו מן והא לא ידע דנפול מיניה אמר רבי יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ת"ש מאימתי כל אדם מותרים בלקט משיילכו בה הנמושות ואמרינן מאי נמושות וא"ר יוחנן סבי דאולי אתיניא ריש לקיש אמר לקומי פתר לקומי ואמאי הוי דעניים דהקא מיאש אינא עניים בדוכתא אחרתא דלא מיאשי אמרי כיון דאינא עניים הקא הנה מעיקרא איאשי מיאש ואמרי עניים דהתם בלקט ליה ת"ש קציעות בדרך ואפילו כבד שדה קציעות וכן תאנה הנוטה בשום גזל ופפורזות מן הפעשה בזיתים ובחרובים אסור בשלמא רישא לאבני לא קשיא אנב דחשיבי ממשמש בהו תאנה נמי מידע ידעי דנתרא אלא סיפא לרבא קשיא דקמיני בזיתים ובחרובים אסור אמר רבי יצחק נמי אע"ג דנתרין ותי מידע ידעי דוכתא דאינש אינש לא חכי פפא תאנה עם נפילתה נמאסת תא שמע דהתם בלקט ליה וכן גזולן שנטל מזה ונתן לזה

דכשה הגביה עדיין היה בעל אביה בבית המדרש ולא ידע שגפול מיניה: **ופפורזות** מעשה. במס פ"ה (מד' מוכח דוקא בהפקר קודם גמר מלאכה פטור מן הפעשה אבל אם הפקר לאחר גמר מלאכה נשמעיהו כפר במעשה אין בכך כלום והוי מיידי קודם גמר מלאכה בעל ונתיישב עדיין כדומהו בתיבא פ"ק המוצא ליה (ד' דהאנים העומדין לשוטחין בשדה ולעשות מתן קציעות לא נגמר מלאכתן הפעשה עד שיתיישב ואפילו זכה בהן המוצא קודם שיתיישב פטורות מן הפעשה דבאמרינן בב"י (דף כה) הפוקר פרמו והשכים בבקר ובצרו פטור מן הפעשה ונגי הקדש אינו כן שאם הקדיש קודם גמר מלאכה נפקד קודם גמר מלאכה תיב במעשה כדומהו קצת בפרק האומר (סב): **תאנה** נמי מידע ידעי דנתרא. פירוש בשלמא לאבי תאנה מותרת כיון דגילות היא דנתרא מעיקרא מתראש לפי שקבר שהמוציא יתקנה כי הוא לא ידע שגפלה מן האיולן אלא סבור הוא מעובר דרכים נפלה בזיתים ובחרובין אסור דלא עבידי דנתרי אע"ג דאם היה יודע דנפלו היה מתראש בלפי שבעברי דרכים יתרו כי יתלו דנפול מעוברי דרכים השתא דלא ידע סבור שלא נפלו אסורה דתהו עליה יאוש שלא מדעת אבל לרבא דהוי יאוש אמאי אסור וא"ת אם דין הוא תלחול בעוברי דרכים ולא באיולן שאצלו אמאי אסור בזיתים ובחרובין וי"ל דברין ודאי אין תלחול בעוברי דרכים אלא באיולן אלא שהבעלים מתראשים לפי שסבורין שבעוברי דרכים דלא מעלי יורו דיתירא בפירות שפירותיהם ותלום בעוברי דרכים וא"ת אם כן מאי פריך לרבא ניקא דזיתים וחרובין אסירי משום דאף לאחר שיערו הבעלים שגפלו לא נתאשו לפי שידעין שהמוציא לא יקום שיתלה שגפלו מן האיולן באיש הוא האמת שאין תלחול בעוברי דרכים וי"ל דאם אינן מתיאשים בתאנה אמאי מותרים מיהו אית ספורים דגרסינן שאני זית הואיל וזיתו מוחזק עליו הוה מתורץ מן שהקשינו כלומר לפי שזם תחת היתר יחשבו הבעלים שהמוציא לא יקום תלחול בעוברי דרכים אבל תאנה עם נפילתה נמאסת פירוש שמתלכלכת ונמאסת בעיניו ומפקדה אבל ברוב ספורין גרסינן הואיל ותחתיו מוכיח עליו ואע"ג דמנתרא מידע ידעי דוכתא דאינש אינש פירוש ותיב שגפלו דומין לזיתים שעומדין באיולן ולפיכך אף בשידעו הבעלים שגפלו לא יתאשו דידעין שהמוציא לא יקום אבל תאנה עם נפילתה נמסת כן גרסינן בעירוי נמסת בלא א"ף ואין דומין לזיתין שאינש א"י נמי גרסינן נמאסת ומתחת שמתלכלכת אינה דומה לתאנה שאינש מה

ובן

מה

מה שנתן נתן. אתאי כר דאמר פסק הנהול ובתרא (ביק דר קוד) סתם נגב ונזלן הוי יאוש בעלים:

שטפה נהר קוריו עציז ואגניו. היג אם נתאשו הבעלים הרי אלו שלו וצ"ל דמיירי ביכול להציל בקל אם רוזח בשעת אבדיה שאין לנו לומר שידעו הבעלים

להציל. ודכוותה במציאה אחרת דבר שיש בו סימן דכול ליתן סימן וליטול מודיקא בה דחייב להחזיר אפילו אין מרדפין נמי. דסבמי אהצלה דלקוח וליקוח אוקרא ולא מציאש: ע"י הדתק. ואם לא ימחה להציל לא יצילו הלכך אין מרדפין אפקורי אפקוריה דהא ידעו ולא הוצילו שלא שעת. בעלים וליקח. לצורך בעל הבית: ואם היה שם הבעל והמקדו על מה שעשה זה: משום נזיל. שתרם תרומתו בלא רשותו. כלך אצל יפות. היה קר לילך אצל יפות לתת מתן לבתו: לא היה ידע. אלא כיון דלכי ידע ינתיא ליה אמרנו מעיקרא נמי נחיא ליה ולענן יאוש נמי כיון דלכי ידע מציאש מעיקרא נמי הוי יאוש: ואם גם אהב. כן תרמו גם אתם מהקא נפקא על שולחו של אדם כמותו לתרומה שהשליח שתרם תרומתו ופיקו דשליחות מהקא נפקא לן על דרכי דע מציאש ומציא דתתם בעינו: אף שליחם דלעתה. שהבעלים מינדו שליח. לבוסתנא. פרדס: לא אבל. דגול נהנה שהבעלים לא ידע: אם נמצאו יפות בל. אלא קמא ליה דיעתה דניחא ליה דע מציאש דניחא ליה במה שנתן לנו: לא אמרו כלך אצל יפות. דהוי גלוי דעת אלא לענון תרומה עונדה הפל עליהן. המעלה פרוחיה לגג הדר עליהן השל: ופשת. בטל שירד עליהן: הרי זה כבי יותן. והוכשרו לטוקמא מעתה ועד עולם נגבו. על שדא מצאן: אינ"ש ששמה. עכשיו בטל שירד עליהן: אין

יהו. וכן שאר הנהרות ונתאן על ידי הדרן יהיה ישוב: בלסטים מוין. ובחוקה נטלה הימנו ומעיקרא דיעי ומיאש: שמה נהר קוריו. של זה ומצאן אחר: הרי אלו בו. היג הרי אלו שלו מפני שנתאשו הבעלים דכל שטיפת נהר כקורות עציז ואגנים הבעלים ידעו בה מיד דיש לה קול: לא הם. סתמא. אם היה אבדיה שאלו לנו לומר שידעו הבעלים לא הוריא של מוצאה קוריא לרבא: בשעת להציל. ודכוותה במציאה אחרת דבר שיש בו סימן דכול ליתן סימן וליטול מודיקא בה דחייב להחזיר אפילו אין מרדפין נמי. דסבמי אהצלה דלקוח וליקוח אוקרא ולא מציאש: ע"י הדתק. ואם לא ימחה להציל לא יצילו הלכך אין מרדפין אפקורי אפקוריה דהא ידעו ולא הוצילו שלא שעת. בעלים וליקח. לצורך בעל הבית: ואם היה שם הבעל והמקדו על מה שעשה זה: משום נזיל. שתרם תרומתו בלא רשותו. כלך אצל יפות. היה קר לילך אצל יפות לתת מתן לבתו: לא היה ידע. אלא כיון דלכי ידע ינתיא ליה אמרנו מעיקרא נמי נחיא ליה ולענן יאוש נמי כיון דלכי ידע מציאש מעיקרא נמי הוי יאוש: ואם גם אהב. כן תרמו גם אתם מהקא נפקא על שולחו של אדם כמותו לתרומה שהשליח שתרם תרומתו ופיקו דשליחות מהקא נפקא לן על דרכי דע מציאש ומציא דתתם בעינו: אף שליחם דלעתה. שהבעלים מינדו שליח. לבוסתנא. פרדס: לא אבל. דגול נהנה שהבעלים לא ידע: אם נמצאו יפות בל. אלא קמא ליה דיעתה דניחא ליה דע מציאש דניחא ליה במה שנתן לנו: לא אמרו כלך אצל יפות. דהוי גלוי דעת אלא לענון תרומה עונדה הפל עליהן. המעלה פרוחיה לגג הדר עליהן השל: ופשת. בטל שירד עליהן: הרי זה כבי יותן. והוכשרו לטוקמא מעתה ועד עולם נגבו. על שדא מצאן: אינ"ש ששמה. עכשיו בטל שירד עליהן: אין

שליח מי הויא תרומתו והא אתם גם אתם אמרו רחמנא לרבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הקא במאי עסקינו כגון דשייה שליח וא"ל ויל תרום ולא א"ל תרום מהני וסתמיה דבעל הבית כי תרום מבינונית הוא תרום ואול איהו ותרם מיפות וקא בעל הבית ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מתן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה אמרנו ומוטרא ורב אשי אקלעו לבוסתנא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושדא קמיהו אמרנו ורב אשי אכלי מר ומוטרא לא אכל אדרכי אהא מרי בר איסק אשכחיהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנד שפירתא אמרו ליה אמרנו ורב אשי למר ומוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מתן תרומתו תרומה אמרנו ליה הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענון תרומה בלבד משום דמוצה הוא וניחא ליה אכל הקא משום כפיסותא הוא דאמר הכי תא שמע עונדה הפל עליהן ושמה הרי זה כבי יותן נגבו אף על פי ששמה אין

מור וטרא לא אבל. וא"ת ואמאי לא אבל האמר רבא פרק הנהול בתרא (ביק דר קוד) אריסא מנדפשה קא וכן ויש לומר דהתם שהביא האריס מבית דמסתמא מפנה שהגיע לחלקו מבאי אכל הקא שהביא מן הפרדס היה חושש מר וטרא שמא בשעת חילוקה לא יאמר לכלע הפרדס משול כגני מה שנתתי להם ורב אשי לא יהי חושש ליה ולכך אכל אדם שקא מרי בר איסק משום דאריס מנדפשה קא יתיב דאין לומר שיהי סומך שהרצה מרי בר איסק כשידע דלהקב באבמי ואע"ג דהשתא ניקחא ליה מעיקרא ליה הנהו ניקחא ליה: איטרא

איסורא

דומיא דהתיקא. מה שמתיך אבודא ממנו ומכל אדם עיב לא איצטריך קרא ברע ומתיאש דהא אפילו במצוין אצל כל אדם מותרת ביאוש אלא לא איצטריך אלא כי לא ידע ואנשי דלבי ידע אלא מתיאש אפי' אם יש בו סימן פיון שהיא אבודא מכל אדם היא איסורא דהיינו מצויה אצל כל אדם דאסור כדג' דלא ידעין דמתיאש פיון ש

בו סימן בין שאין בו סימן ואין להתיך אלא

דמתיאש קודם דתאק ליהדי שתיקא דרמנא:

מאתם דאיתותב רבא כו. בשלמא לרבא איציג

דאחרן שמתח התיקין לא בקמורן לאין אסירי

דחזונו מוכיח עליו אכל תמרי שהיהו מוליכין

ברודק דלא שיקך חזונו מוכיח עליו אינ"פ

שבקעיל סבורין שיפלו תחת האילן מימא אם היו

זודעין דהיהו מוליכין מתיאש היו מתיאשין אלא

לאביי הא היו יאוש שלא מדעת שהבעלים

סבורים שיפלו תחת האילן ולא יקחום עוברי

דרביס שמתח חזונו מוכיח עליו ומנשי דאפילו

אותו שמתח האילן שיש אפילו לאין באתרא

דשכיחי שקציה מירשם ומתיאש יציל לעבדי

דנתיי מובא תאנסי דאל"כ היו אסורים לאביי דהיו

יאוש שלא מדעת דאינו סובר שיפלו פיון דלא

עבידי דנתיי מובא תיסי חתובים דאסורין אלא

עבידי דנתיי **ללאו** וכו' מחילה ניהו מאי.

בשלמא לרבא פיון דלבי גודל' מתיאש השתא נמי

מתייך יאוש:

תיובתא דרבא. רבא ידע שפיר הך ברייתא

בדמשמע קצת לעיל (דף כ"א)

דקאמר בוותו של ים כ"ע לא פליגי דשירי

דבדיעין למימר לקמן אלא דלא דיסי איסורא

דומיא דהתיקא:

ברכתא מאי. אי גזר סביב האילן מי שרו

אותם שהיהו מוליך אותן חוץ לגדר

דרך עליו הלא הבעלים סבורין שבוין יפלו תחת

האילן וסם וישתמרו משקציה ומרשים:

אי דליבא חסם מאי מוכרי. פירוש בריה צריך

להכריז המוצא מאחר שהתבאר אין בו סימן

ליתן ומשני דהא מוכריזו שאותו שאבד יתן סימן

מקום וכן לקמן (דף כ"ח) דקאמר ברי שילך

שלשה יתחור שלשה ומכריז וים אחת היינו נמי

שהמוצא מכריז והאובד יתן סימן אך קשה

דבפרק אלו עוברין (דף מט. וס"ד ר"ה ויש) אמרין

ע"ה אין מכריזין על אבידתו והיאר אגו יודעין זה

אם הוא של ע"ה ויש לוומר דמתייך במוצא

במקום דשכיחי ע"ה ורש"י שפירש דהמוצא

מכריז מקום שיאמר מצאיתו חסין במקום פלוני

והוא יאמר חסין פלוני ויתקנה ק"ח דהא תנן

בפיקוחין (דף כ"ח) אמר אבידה ולא אמר חסין

לא אמר כלום אלקמא במה שמכוחו החפץ אינו

סימן ו"ל דהתם נמי לאו משום שהוא חסוד

לשקר שהפסיד חסין אלא משום דאל"כ פי היכי

דאת אבדת חסין ה"ו אימר אדם איתל' הפסיד

אבל הלא מהדהירין דאין רגילות ששני בני אדם

אבדו חסין זה קנה ובמקום אהד ולפרש"י ונהו

מכריז מקום דהבא פירדשו ממש דומיא דמכריז

מגז' דשלדו פרק קמא (דף כ"ב) **ורבה** אמר מקום

לא היו סימן. ולפי דסבידא ליה לרבה מקום לא

היו סימן והצריך לומר דסי' העשוי לידרס לא ה"ו

סימן:

אין

אין כבי יתמן. ולא אמרין בין דהשתא ניהא מהני האי דעתא למיעקרא ותיקיה הכשר וקשיא לרבא כתיב כי יתן ולא כתיב כי יתן: לדעת. שידע בנתייהו והכשר בעיניו ועודו השל עליון עדיין הן בנתייהו: מפני. קרא ותיקיא הוא לאשמועינן שאינו אבוד אלא הימנ: ואיסורא דומיא דתיקיא. בין דמחר קרא לבייהו אצל כל אדם שחזרו

והאיתא מצויה יזכה בה איתקושי אתקוש

להרדי זו לאיסורא וזו להתיקא: מה התיקא.

שאיתא מצויה לא חילק בין שיש בה סימן

לשאין בו סימן: אף איסורא דמתיאש אצל כל

אדם לא חילק בין אין סימן דכי ידע מתיאש ליש

סימן דלבי ידע לא מתיאש וכי היכי דיש סימן

ואיסורא כי אין סימן נמי איסורא התיב דאיבא

למימר הא ידע דמתיאש קודם שבאת ליה

יע"ל ק"ג. סימני הבלות הן יאוש שלא מדעת

דהבא עד זומם למפרע הוא נפסל בסנהדרין (דף

כו) דחי העומד מאילו בעירובין (דף טו.) קודשין

שלא נקמרו לביאחי קודשין (דף נ"א) גלזו

דעתא נקמרו בנישין (דף ר"ד) מומר אוכל נבלות

להכניס פסול לעגון ערות בסנהדרין (דף כ"ג)

היו תמרי דומיא. שהיהו משירי: היכי אכלין

לתי. הא לא מתיאש ויהא דנקט סלומר בעתא

מאחר דאיתותב רבא קשאי ל"ל דבלא איתותב

רבא איבא למיעבד דהא מודה רבא בכל דבר

שחזונו מוכיח עליו חוץ מן התאנא מפני

שנמאסת עם נפלתהו תירא בעיני דלא נקט לה

אילא לרבות בחומר אגודא כלומר מאחר

דאיתותב אפילו דבדר שאין בו סימן כ"ש שאלו

אסורין שיש בהן סימן: מעיקרא. מקודם נפלתהו:

יאוש מתיאש. יודע הוא שהיהו משירי מן

והשקציה מומנים לאוכלן: תמי'. טענים שאין

הפקדון הפקר. **באנא פארעא** דתמי לא מחוקקין:

אין לענין החסוק כל הבקעה בחוקת הפרקע

של יתומין לאסור כל ההתקרים מהם ספק

קרעט של יתומים אלא ולחזין אחת הירוש

מוחוק ועימד פאי. קרעט עצמה של יתומין מאי

ברכתא פאי. דקלים הכרוכין ומתקפין בגדר של

אבנים סביב שאין שקציה ומרשים נבדסין שם:

העשוי לידרס. והמקום שהוא שם רגיל דוריסת

בני אדם והחפץ נמוך ונח לידרס: לא ה"ו סימן.

שאין בעליו סימן. לתת בו סימן מימר אמר

נשתת הימנ ורביס תרנגלים: ברה". בגן

בשדה וזעיה שאין רוב בני דארו דוכין בה ה"ו

מיעוט שהולכין בה: ה"ו א' דלית בהו סימן

ברה"י פאי פכריז. כלומר כי מכריז זה מציא

אבידה מאי מכריזו שיוכל ליתן האובד סימן בה

כפירי קמום. ואינו מכריז שם הקאבידה בלא ש

המקום מי שבאדה ממנו אבידה במקום פלוני

יבא ויאמר מה איבד וכן כה ואומר אבדתי: יש

חפץ פלוני: והאלומות. עומרים גולמים: רבה

היכי מתרין לה. רבה דאמר ונבדא דהרי

משום דנדרס מאי שנא אלומות: ורבא. דמקום

לכריכות פשאין בו סימן מאי שנא כריכות ומאי

נשתת הימנ ורביס תרנגלים: דעטמא

בה סימן: פקמום. טעמא כריכות ברשות הרבים

משום מקום ובדבר שאין בו סימן:

בדברא

בדברא

בדברא

דמדרסא. וסימן העשוי לידרס הוא: דמיצשתא. מתנגלגל בגליג אדם ובהקמה ואניה נמצאת במקום שנקלה תחילה דיקרי. בכידות: הא של בעל הבית חייב להכרין. ואע"ג דהכרין הני לא במתניתין אידי דנקט אתותיה מרישא בריכות ברשות הרבים דאותיב מיהא לרקא נקט גמי לאותותיה לרבה מדרקא דרששא: אין מעבירין על האוכלין. המוציא

אין מעבירין על האוכלין. פי אינו רשאי לעבור מעליהן בדפידרש רש"י אלא צריך להגביהן אבל אין לפרש דאין מעבירין היינו אין דורסין עליהם בדאמר בפרק הדר עיובין דף סה: דא"ל ר"ג לרבי אלעאי טול ולוסקא משום דאין מעבירין דרי משמע שצריך להגביהם ועוד דקאמר ההם אבל בדורות אחרונים שפרוצות בעבירין ואי אין מעבירין היינו אין דורסין א"כ האי דקאמר נמי שפרוצות

שם הלךך את נדרסו שמי שמצאן ראשון
הגביה: אין מעבירין על האוכלין. לאו לשון
דיסקה הוא אלא כמו אין מעבירין על המצות
(ימא דף לג.) חיישי לכשפיי. סבורים ששמחת
בשפים הנהו לשם כדי להכשיל הדורסים
עליהן תהי נמי דאין מגביהין אותם מיהו לא.
דריש עליהן משום בשפיי. ליקא בתנאי.
פלוטא דרבה ורביא של האם מאיליו. רביא רבא
מאיליו בגו חרס פגמים שגופל בעיגול: הוי
סימן. דאמרין לשם סימן נתנו שם ולא נפל
מאילו דבר שיש בו סימן הוא ואפילו הכי פליגי
רבנן ואמר ר"י אלו של משום דסקרי
מעבירין על האוכלין והנה ליה סימן העשוי
לידרס: ור"י סבר הוי סימן. ואע"פ שזה עשר
לידרס נמי הוי סימן ומעבירין על האוכלין.
ואפילו הכי בברות של בעל הבית חייב להכרין
דיסקו העשוי לידרס הוי סימן ועיגול היינו
טעמא דהקא סימן מאיליו לאו סימן הוא ור'
הודה סבר הוי סימן. ורבה אמר לך כו'. והקא
היינו מעבירין על
האוכלין ות"ק הכי נמי אית ליה אין מעבירין
ומשום הכי בברות של בעל הבית חייב להכרין
וטעמיהוהו בעיגול משום דסימן הקא מאיליו הוא
ור"י סבר הוי סימן: איקא דאמרין סבורה כו'. וכי
אתמר ליקא בתנאי אינן מעבירין על האוכלין
אתמר: הלכתא בריכות ברה"ב כו'. בדומקן לה
בשאין בו סימן: ברשות היחיד אי דרד נפילה הרי
אלו שלו. דליקא למימר מקום הכי סימן דיקא לא
ידע היקא נפיל מניה: אי דרד הינה נוטל
ובקרי. מקום ולא יניחם שם שמיא ימצאם
עברין וטלסן ושמיא שכוחם הבעלים: אבל בדרד
שיש בו סימן כו'. רבא לטעמיה דאמר סימן
העשוי לידרס הוי סימן.

בבבבבב

1 **דמדרסא ברשות היחיד נוטל ומכריו דלא מדרסא**
2 **והאלומות בין ברשות הרבים ובין ברה"י נוטל**
3 **ומכריו כיון דגביהו לא מדרסא ורבא מותר לטעמיה**
4 **במקום פריכות ברה"ר הרי אלו שלו דמיצשתא**
5 **ברה"י חייב להכריו דלא מיצשתא והאלומות בין**
6 **ברה"ר ובין ברה"י נוטל ומכריו כיון דיקוריה לא**
7 **מיצשתא ת"ש פכרות של נחתום הרי אלו שלו**
8 **הא של בעל הבית חייב להכריו של בעל הבית**
9 **מאי טעמא כיון דאית בהו סימן דבידע ידע רפתא**
10 **דאיניש איניש הוא ולא שניא רשות הרבים ולא**
11 **שניא רשות היחיד נוטל ומכריו אלמא סימן העשוי**
12 **לידרס הוי סימן וינתבא דרבה אמר לך רבה התם**
13 **היינו טעמא משום דאין מעבירין על האוכלין והא**
14 **איקא נכרים נכרים חיישי לכשפיי והאיכא בהמה**
15 **ובכלבים באתרא דלא שכוחי בהמה וכלבים לימא**
16 **בתנאי ר"י אומר כל דבר שיש בו שינוי חייב**
17 **להכריו כיצד מצא עיגול ובתוכו חרס כפר ובתוכו**
18 **מצות מפלל דתנא קמא סבר הרי אלו שלו סבורה**
19 **דכוילי עלמא סימן הבא מאיליו הוי סימן ומעבירין**
20 **על האוכלין מאי לאו בסימן העשוי לידרס קא**
21 **מיפלגי מר סבר לא הוי סימן ומר סבר הוי סימן**
22 **אמר רב זביד משמיה דרבא אי ס"ד דקא סבר תנא**
23 **קמא סברי סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומעבירין**
24 **על האוכלין פכרות של בעל הבית ברה"ר אמאי**
25 **מכריו אלא אמר רב זביד משמיה דרבא דכוילי**
26 **עלמא סברי סימן העשוי לידרס הוי סימן ומעבירין**
27 **על האוכלין והקא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי**
28 **דתנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא הוי סימן**

29 **ור"י סבר הוי סימן ורבה אמר לך דכ"ע סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ואין מעבירין**
30 **על האוכלין והקא בסימן הבא מאיליו קמיפלגי ת"ק סבר לא הוי סימן ור"י סבר הוי**
31 **סימן איקא דאמרין סבורה דכ"ע סימן הבא מאיליו הוי סימן וסימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומכריו**
32 **קא מיפלגי דמר סבר מעבירין ומר סבר אין מעבירין אמר רב זביד משמיה דרבא דכוילי עלמא**
33 **הוי סימן ומעבירין על האוכלין פכרות של בעל הבית ברה"ר אמאי מכריו אלא אמר רב זביד משמיה דרבא דכוילי עלמא**
34 **סברי סימן העשוי לידרס הוי סימן ומעבירין על האוכלין והקא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי תנא קמא סבר סימן הבא**
35 **מאיליו לא הוי סימן ור"י סבר הוי סימן ורבה אמר לך דכוילי עלמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ואין מעבירין על**
36 **האוכלין והקא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי תנא קמא סבר סימן ור"י סבר הוי סימן ומכריו**
37 **זביד משמיה דרבא פללא דאבדיהא כיון דאמר ווי להסרון פיס מניאש ליה מניה ואמר רב זביד משמיה דרבא והלכתא**
38 **בריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו ברשות היחיד אי דרד נפילה הרי אלו שלו אי דרד הנחה נוטל ומכריו וזה וזה ברב**
39 **שניא בו סימן אבל ברב שיש בו סימן לא שניא ברה"ר ולא שניא ברשות היחיד בין דרד נפילה ובין דרד הנחה חייב להכריו:**

ומחרוזות

מְחַרְזוֹת של דגים הרי אלו שלו. והיה מחרזות של כשר כדאמר בתוספתא (פ"ב) וא"ת והא אמר רב ב"ר גרד הנהיה וחילין דהוה וס' היה בחרוזים אל תהא שוקח בשר בחרזים הוי סימן ו"ל גבי כשר שנתעלה מן העין הקילו טפי דאין חלקה כרב מדפרין (שב) דהוה חייב אצלם משמע דאין שפיר אבילין:

מְדַמְשֵׁקֵל הוי סימן מדה ומנין גמי הוי סימן. אמרי' (למקן דף כ"ח) יתן לאומרי' משקלתי ולי לאומרי' מדה אפרו ורובו לאומרי' משקלתי ולי סימן טפי ו"ל דה"מ בבבד דאין דרך לשקול התם ודאי משקל ערפה.

חֲבִיזוֹת של יין ושל גרוגרות הרי אלו שלו. אע"פ דהתן (למקן דף כ"ג) ענין פירות בבלי חייב להכריזו ששים סימן של הבלי הכא ורילתו הוא דכל החביות שזון וא"ת מדה ה"ן להוי סימן ו"ל שתיבתיה מלאה וכל החביות שזון אכל אם אין החבית מלאה והא סימן לומר כפה יין וש' בה.

אֶתְלֵתָא קרנתא. וא"ת דרב אמר בפ' אין ממניין (ע"ז דף ט"ז) וש' חב"ת אסור בחוקים אתה ושמואל נמי כפליג עליה אלא כחלבל אכל בשר יין ותכלת מדה ומרש ר"ת דהתם מיידי בישקאל חשוד וכן משמע דמיידי התם לעיל חבור וגם האר"ץ וישראל חשוד לא מרתת כמו גברי.

בְּרִשּׁוֹם שכל בעל הבית נשבע ענין רשימתו משקוה משל חבירו והוי סימן בריתא בלא רשימה.

אֲבִי אמר. אפילו רשום לא הוי סימן אתר שפתחו האוצרות ושבועל הבית אתר מוכר להרבה חנונים וכולם רשומים בענין אתר ופרשי' אינו נראה.

בְּמַסְפַּת. וא"ת והאמר (דרושין דף ל') ושנתם ש' שהו תורה מן האוצרות בפיך שאם ישאלך אדם אל תנגמם ותאמר לו אלא אמור לו מדי ו"ל דהיינו דוקא באדם הכא לשאלו דין או הוראה או להתלמד אבל הכא שבת לנסותו אם יודע מותר לשנות ולומר לא למדתי זה.

כְּפּוּרְיָא. אין רגילות שישאלהו כפירוש רש"י אם שימש משתו אלא אם בעל קרי היה לא בא לבית המרדש ושאלהו אכל לא בא ושנה ויאמר שחולל היה או שאר אונס אירע לו אי נמי שאלהו שכתב על משקו זו ולא יאמר לו כן פן יראה כפי קרי ותתנהו.

כְּאוֹשְׁפִיָּא. אם שאלהו אם קבלהו בסבר פנים יפות יאמר לא כדפירש רש"י דאמרין בערבין ודף ט"ז) מברך ורעה בקול גדול (בפסק השבם בערב קללה תחשב לו וא"ת ותא אמרין בבבא דר"ח (ת"ח) אורח טוב אומר כל מה שטרח בעל הבית לא טרח אלא בשבילי ו"ל דהתם מיידי בין בני דאם מוהני' והקא בין בני דאם שאינם מוהני' והא דלא חשיב הכא מותר לשנות מפני דרכי שלום כדאמרין פרק הכא על יבמתו (יבמות דף ס"ה) משום דה"נ גמי משום דרבי שלום הו' ורגילין יותר מאחרים להכי נקט ה"נ ומודה.

כַּמְנֵינָא דשזון. כבר נהגו החיצונין לחרוז כמנען הנה בחרוזו אחר: ונקטוהו של אבר. שברר החיכות של אבר: שזון משקלתי. שיאמר משקלו ויכוון האומרי' במתקלא דשזון. שנהגו השבחים לעשות החיכות במשקל הנה החיכה גופא סימן. יאמר מאבר פלוני היה: א"ת דבשקא. צואר שמעתי ומשום רבי יצחק ב"ר אבהו: שזון משקלתי דבשקא פלנין? מקום שדוקא כשהוא יגע: החיכות דג' חייב להכריז. קא סיד בשאין בהו סימן והחיכה גופא סימן או מאצל היאש או מן הנוב: וד' נשוד. וזה סימן שלו: **כַּפָּא** כפאי עסקין: דקמני החיכות דג' חייב להכריז: **כַּרְיָא** כרייא סיפנא כפסקא. שלא נחתכה בדרך החותכות: כי הא דרבי. שתיקה שולח בשר לאשתו ביד גברי: פתחה לה אלתל קרנתא עושה החתיכה בתן מן הנותן קנה: דומיא דג' נשוד. ויש בו סימן: קרנתא דהייב להכריז: ברשום. חביותיהם של חס' היו ונפין אותם במגופה חס' ושווקין טיט כביב לרוב המגופה שלא ירא ריח וכו' וכימי שניט או ניסן שמוכרין בעלי בתים חביות להוננו כעשר או כטי' יחד נטלין מגופותיהם ונטועמן את היין והזון ותומנו וטח בו טיט כביב המגופה והוא קרי רשום ונשאן להוננו לביתו ומתניתי כחבית רשומה והינין סימן שיש רשומין וש' שושאין אותה פתחה למוכרה מיד: ופרכינן פכלל דברייתא. דקמני רבי אלו שלו בפתיחה קמני בתמיה פשיטא דהא אבידה מדעת היא שנתיה פתחה וכל שבעל המלאך הוא עובדי הוי רשום דימנה: כפריה. שהינין מגופה עליה ולא שרקה כטיט סימן ליכא ואבידה מדעת נמי ליכא: קודם שפתחו האוצרות. שעדין לא הגיע מן מוכרי החביות וכל בעלמא דאפי' כחון ואמר מוקם סימן: פרקא דנתרא. והנין קא לעיר בספקה ותלוקמין מפנין שהיניה ומניחו על שפת התר ונשאין אחת אחת ופעמים ששוכתי איא דאמרין בו'. נפקא מינה דאפי' כחון ואמר מוקם מושקה מסוים לא הוי סימן: בפראי. ופת דבר שאין בו סימן הנה: מחסם. לשון לא תחסם (דברים כ"ח) מנגמם בדרך ולבו נוקפה דקדחו ביה חלפ'. ארטי'א לכוני' דלרו עליה ש"מ מנימ' רבים היה שם וכבר נואשו הבעלים: שלא שבעתי. עדיין לא הרגל בראיתו ותשמעין שיהא מבין: ופה ולשון אנפוריא נטריקון אין פה ראה: נפקא מינה בו'. ובגון דנה התובען צורכא מרדנן הוא: כפסקת. יש בדרך מסכת פלוני סודיה בנרסא או לאו ואע"פ שסודיה היא לו יאמר לו לאו ומדה ענהה היא: כפרייא שימשת משקתי יאמר לאו מדה עניתה הוא: באושפיא

ומחרוזות של דגים: אמאי להוי קשר סימן בכמרא דציירא דכולי עלמא הכי מקפרי ולהוי מנין סימן במנינא דשזון בענו מנינה מרב ששית [מנין] הוי סימן או לא הוי סימן אמר להו רב ששית תניתנה מצא כלי כסף וכלי נחושת גסטרון של אבר וכל כלי מתכות הרי זה לא יחזיר עד שיתן אות או עד שכוין משקלוותו ומדמשקל הוי סימן מדה ומנין גמי הוי סימן: והחיות של בשר וכו': אמאי להוי משקלא סימן במשקלא דשזון ותתיו החתיכה גופא סימן או דבשקא או דאשקא מו לא תניא מצא חתיכות דגים ודג נשוד תיב להכריז חביות של יין וש' ושל חבור וש' ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו הכא כמאי עסקין בראיפא סימנא בפסקא כי הא דרבה בר רב הונא מהמיר ליה אתלתא קרנתא דיקא גמי דקמני דומיא דדג נשוד שמע מינה אמר מר חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו והא תנן פרי יין וכדי שמן חייב להכריז א"ר וירא אמר רב מתניתין ברשום מפלל דברייתא בפתוח אי בפתוח אבידה מדעת היא אמר רב הושעיא במצירי אבי אמר אפילו תימא אידי ואידי ברשום ולא קשיא פאן קודם שפתחו האוצרות פאן לאחר שפתחו האוצרות כי הא דרב יעקב בר אבא אשכח חביתא דתמרא לאחר שפתחו האוצרות אתא לקמיה דאבי א"ל ויל שקול לנפשך בעא מיניה רב יבבי מרב נחמן מקום הוי סימן או לא הוי סימן אמר ליה תניתנה מצא חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו ואי ס"ד דמקום הוי סימן לכוזו מקום אמר רב וביד הכא כמאי עסקין פרקתא דנתרא אמר רב מרי מאי מעמא אמרו רבנן רתתא דנהרא לא הוי סימן דאמרין ליה כי היכי דאתרמי לדידה אתרמי נמי להכרד איכא דאמר רב מרי מאי מעמא אמרו רבנן מקום לא הוי סימן דאמרין ליה כי היכי דאתרמי לדידה האי מקום אתרמי נמי להכרד היא מקום ההוא גברא דאשכח בופריא בי מעצרתא אתא לקמיה דרב א"ל ויל שקול לנפשך חוויה דתהו קא מחסם א"ל ויל פלוג ליה לחייא ברי מיניה לימא קא כבר רב מקום לא הוי סימן א"ר אכא משום יאוש בעלים נגעו בה דתוא דקדחי ביה חלפ': ר"ש גן אלעזר אומר וכו': מאי אנפוריא א"ר יהודה אמר שמואל פלים חדשים שלא שבעתן העין היכי דמי אי אית בהו סימן כי פי שבעתן העין מאי הוי אי דלית בהו סימן כי שבעתן העין מאי הוי לעולם דלית בהו סימן נפקא מינה לאהדורי לצורכא מרדנן כפוביות עינא שבעתן העין קים ליה בגויהו ומחדרין ליה כי לא שבעתן העין לא קים ליה בגויהו ולא מהדרין ליה דאמר רב יהודה אמר שמואל בהני תלת מילי עבידי רבנן דמישנו במלייהו במסכת ובפוריא ובאושפיא

באושפיזא. שאלוהו על אושפיו אם קבלו בסכר פנים יפות ואמר לאו מיה טובה היא כדי שלא יקצפו בו בני אדם שאינן מהונקין לבא תמיד יצילו ויכלו את ממונהו; **אניבי** ליה **קסא דכספא**. כלי של אושפיו היה; **בדי קמחין וצינוריות**. לקמיה מפרש בדי קמחין שותלחי בו קמחין; **וצינוריות**. מלגות קטנים ששטות בו זהב; אחת אחת. בד אחת ומחרה

אחד; **חייב להכריז**. דמנן הוי סימן; **שוכי**. עצמים של אילן; **עלה אחד חבר אחד**. כפסקת טובה רתף (מד) גבי ערבה שנשדו מקצת עליהו ונשתמרו בה שלשה רתף לחין ורובא דאמרו אפילו עלה אחד חבר אחד בשרה כפרדלס. צבוע וי"א פטריאש ודרך להרוג אוונים ותרגומים; **ובל מקום שהרבים כו'**. ואפילו דבר ישש בו סימן;

פליגי רבנן עליה. בתרומתיה המוצא קמיה. קא ס"ד צבורי מעות דקמני מהני; **חייב להכריז והקא דהאיל ורבים מגזיין שם הרי אלו שלו שנתיאשוו בהבעלים; דאיל פתר רובא**. כלומר שותלחי בדיו וצינוריהו קמיה עם רבים מצויים שם; **ברוב ישראל**. דסתם בתי כנסיות ישראל

בהן כפסחיים. ורבנן היא מדרשו כמפורין דתנן מעות מפורין הרי אלו שלו; **כנסיות**. אסיפת מקום שמתכנסין שם לתלמוד תלמוד; **דיתבי בהו כנענים**. שהן חוץ לעיר ומושיבין בה כנענים לטובה; **מקא בה אבדיה**. משנה היא בסדר טהרות בעיר ישראל וכנענים דרים בה כמסקת במשכתי; **ותפשטו פירוי**. מקצת משאלותיה דמדודו רבנן ברוב כנענים ופליגי ברוב ישראל; **קמחין**. דכין דקמני לאו אבדיה

היא הלך ברוב ישראל יכרה; **שאינה עשויה לטובה**. רגילים היו בעלים לתנוח ימים רבים ולא לפנותה מיד; **ונמלך עליה לפנותה**. מיד ועל כרדו או טעלו או יתא הפקר להכי נקט שאינה עשויה לפנות דאי עשויה לפנות אבדיה מידעת היא שיהיה לו לחוש שפתי אבד;

ואיבעית ואתי רבנן ברוב כנענים או לא. **אפילו ברוב ישראל ואי קסריהו** פליגי רבני גרסי אלא אתריל אפילו ברוב ישראל פליגי רבנן עליה ברוב כנענים או לא ולתקן יודקא שחייב ליה דרבנן פליגי עליה ברוב ישראל שחייב להכריז ולא יתישקין לאיניש; **לא מעיל** וכן כראה דהא תנן אלו שחייב להכריז מקא פירות בכלי וכן כוליה דאת בהו סימן ומשמע דאפילו ברד"י דרבים מצוים שחייב להכריז ולא מקוריהי אלא גבי רבידות ודוחא ותלמודיה כמסכתא וכן ללקמן אמר לעולם רבנן בו ומי קתני הרי אלו שלו אינו חייב להכריז קתני ויניח והשתאו אמר תפשטו פליגי רבנן ברוב ישראל דקמני אתי רבנן ישראל חייב להכריז עליהו קא לא מספקא ליה אם פליגי ברוב ישראל ופשטא ליה דפליגי מבח מהני כדפרשינו; **מאן** שמעת ליה דאיל פתר רובא. פירושו גבי מציאות ולא שיקך הא לפלוגתא

אם תמצא לומר פליגי רבנן ברוב כנענים או לא. לכן יודקא מספקא אי פליגי אפילו ברוב ישראל ואי קסריהו פליגי רבני גרסי אלא אתריל אפילו ברוב ישראל פליגי רבנן עליה ברוב כנענים או לא ולתקן יודקא שחייב ליה דרבנן פליגי עליה ברוב ישראל שחייב להכריז ולא יתישקין לאיניש; **לא מעיל** וכן כראה דהא תנן אלו שחייב להכריז מקא פירות בכלי וכן כוליה דאת בהו סימן ומשמע דאפילו ברד"י דרבים מצוים שחייב להכריז ולא מקוריהי אלא גבי רבידות ודוחא ותלמודיה כמסכתא וכן ללקמן אמר לעולם רבנן בו ומי קתני הרי אלו שלו אינו חייב להכריז קתני ויניח והשתאו אמר תפשטו פליגי רבנן ברוב ישראל דקמני אתי רבנן ישראל חייב להכריז עליהו קא לא מספקא ליה אם פליגי ברוב ישראל ופשטא ליה דפליגי מבח מהני כדפרשינו; **מאן** שמעת ליה דאיל פתר רובא. פירושו גבי מציאות ולא שיקך הא לפלוגתא

ותפשטו מיהו דמדודו רבנן לר"ש כו'. וא"ת אי בעי למפשט מדרדו רבנן גימא ר"ש דאי וי"ל דמימי תפשטו דלא מצונו למימר דלר"ש אפילו ברוב ישראל הרי אלו שלו ולרבנן אפילו ברוב כנענים חייב להכריז דאי בר"ש אתיא אם כן ברוב ישראל חייב להכריז לר"ש כו' ור"ש

אתיא איכ ברוב כנענים הרי אלו שלו; **כממונן**. לאו בעי לאוקמה שאין רבים מצויין שם ומדפליגי רוב בין העיר כנענים לרוב העיר ישראל משמע שבמקום שרוב בו היא מצויה מצויים שם דאי מקא במקום שאין רבים מגזיין לא היה ליה למנען רוב העיר אלא אם רוב כנענים או ישראל שכחו במקום שמקא וא"ת וכממונן לפה ועי' גו' אי משום שיהיה אותה המקום קנהו יכרו וי"ל דשמו המפנה יהיה כנעני או שמא לא; **מצינאה** המפנה וישלכנה לחוץ עם הובל וא"ת ואמאי יכרו יקנהו לעצמו דכשלא מצינאה בעליה יתייאש ויאמר שאדם הגון לקחה ואע"י דאיבא רובא ישראל דהיינו טעמא דר"ש דשרי ברוב ישראל וי"ל דהו יאוש שלא מידעת תשיעה שלוקחה עזיין לא ידע האובד שדלקתה וברוב כנענים הוי שלו דתלין כנענים

ומזדה ר"ש בכלים ששבעתן העין כו'. וכאמרו מודה משמע דלרבנן אפילו לא שבעתן העין חייב להכריז וכן מצונו ברהב בר בר חנה דאמר בפ"ק (לעיל דף יט) אי טביעות עינא אית ליה בגייה וגט לא שבעתו העין דלא משהה איניש גיטא בבידה וקשה דלא מצונו דאמרו רבנן וי"ל בפרוש וי"ל דמדרדוקט מבני' רביבות נעיונלי בדילקה ומכרוות וכברות הרי אלו שלו ואלו דברים אין דרבנן להיות בהן טביעות עין בכל ענין חייב להכריז אפילו לא שבעתן העין אי מצא במקום דשכיחי רבנן

אבל שנים חייב להכריז דמנן הוי סימן ומתניתין דקמני מחרוזות וכברות הרי אלו שלו אי מיירי דרך נפקלה אתי שפיר דאן לא היה מנן סימן שאינו יודע שנפלו בבית אחת אינ' מיירי דרך היתח וילקא אלא מחרוזת אחת וכן יעיגול וכברת דהא דקמני מחרוזות חיות מחרוזות ועלמא וזכרן (הו' כה) גבי צבורי פירושו נגבי צבורי מעות דפרדך ש"מ מנן הוי סימן ולא משני צבורי דעלמא דזוקא וירשקא מחרוזות ועיגול וכברות וכרכיות היינו משום דלא הוה ליה למתני אלא מעות צבורות ופירות צבורות כדקמני מעות מפורות ופירות מפורות; **כ"י** קאמר ר"ש ברוב כנענים. וא"ת איכ מה דפרדך טעם מפני שהבעלים מתאזשים ת"ל דיש לתלות המכנענים לפי דתנן רובא וי"ל דאצינוריהו אפילו יודע דאי שמישראל נפל קאמר הרי אלו שלו דמפסידת מתקאש ואמרו כנענים שקל"ה ליה אפילו אם ישראל ימצינא לא יכרה דתולה דמן כנענים וכן רובא; **אפילו** ברוב ישראל גמי. דהו' שלו וטעמא משום דאיבא איניש דלא מעיל ושקלי לה.

אם תמצא לומר פליגי רבנן ברוב כנענים או לא. לכן יודקא מספקא אי פליגי אפילו ברוב ישראל ואי קסריהו פליגי רבני גרסי אלא אתריל אפילו ברוב ישראל פליגי רבנן עליה ברוב כנענים או לא ולתקן יודקא שחייב ליה דרבנן פליגי עליה ברוב ישראל שחייב להכריז ולא יתישקין לאיניש; **לא מעיל** וכן כראה דהא תנן אלו שחייב להכריז מקא פירות בכלי וכן כוליה דאת בהו סימן ומשמע דאפילו ברד"י דרבים מצוים שחייב להכריז ולא מקוריהי אלא גבי רבידות ודוחא ותלמודיה כמסכתא וכן ללקמן אמר לעולם רבנן בו ומי קתני הרי אלו שלו אינו חייב להכריז קתני ויניח והשתאו אמר תפשטו פליגי רבנן ברוב ישראל דקמני אתי רבנן ישראל חייב להכריז עליהו קא לא מספקא ליה אם פליגי ברוב ישראל ופשטא ליה דפליגי מבח מהני כדפרשינו; **מאן** שמעת ליה דאיל פתר רובא. פירושו גבי מציאות ולא שיקך הא לפלוגתא

ותפשטו מיהו דמדודו רבנן לר"ש כו'. וא"ת אי בעי למפשט מדרדו רבנן גימא ר"ש דאי וי"ל דמימי תפשטו דלא מצונו למימר דלר"ש אפילו ברוב ישראל הרי אלו שלו ולרבנן אפילו ברוב כנענים חייב להכריז דאי בר"ש אתיא אם כן ברוב ישראל חייב להכריז לר"ש כו' ור"ש

אתיא איכ ברוב כנענים הרי אלו שלו; **כממונן**. לאו בעי לאוקמה שאין רבים מצויין שם ומדפליגי רוב בין העיר כנענים לרוב העיר ישראל משמע שבמקום שרוב בו היא מצויה מצויים שם דאי מקא במקום שאין רבים מגזיין לא היה ליה למנען רוב העיר אלא אם רוב כנענים או ישראל שכחו במקום שמקא וא"ת וכממונן לפה ועי' גו' אי משום שיהיה אותה המקום קנהו יכרו וי"ל דשמו המפנה יהיה כנעני או שמא לא; **מצינאה** המפנה וישלכנה לחוץ עם הובל וא"ת ואמאי יכרו יקנהו לעצמו דכשלא מצינאה בעליה יתייאש ויאמר שאדם הגון לקחה ואע"י דאיבא רובא ישראל דהיינו טעמא דר"ש דשרי ברוב ישראל וי"ל דהו יאוש שלא מידעת תשיעה שלוקחה עזיין לא ידע האובד שדלקתה וברוב כנענים הוי שלו דתלין כנענים

פבר

כחתייה בחדא. ולא בעי למימר דסבר כפרנן דאיכ תפשוט דמדורו רבנן ברוב כנענים ונבול מקום יש לפשוט דהלקה כמוהו ברוב כנענים: **לבתר** תריסר ירחי שתא כו. פי' כי עצמן התייב אע"ג דלא הוה צריך ליתן רק דמיהים ברחנן בפרקין ניה כח) כל דבר שעושה ואוכל מטפל בו י"ב חודש כגון ארז ואילך יש לה דמיהן ומניחן אבל רש"י פירש שמצאן אתו י"ב חדש שמאברו קשה דתנולן שיה

בשבילי כר למוצא דהאובד אינו מותאש שסבור
1
שמוצא דסבור שמקורו נאבדו ובריה:
2
לפנים משורת הדין. מאשר יעשה נפקא לן
3
לקמן בפרקין דף (ל) מימה דלא אמית
4
קרא הקא בדמיתיה לקמן בעובדא דר' ישמעאל
5
והנהולו קמא ב"ר דף ק. ועס היה לפנים בעובדא
6
דרכי היא כפרתא דירי לשולחתי ומצא רע
7
ולקמן בסוף פרקין דר' אבהו (פג) מייתי קרא
8
אחרתא למען תלך בדרך טובים שהוא מדברי
9
קלה ושבקי קרא דאשר יעשון שהוא מדברי
10
תורה ויל' דלא מייתי קרא דאשר יעשון אלא
11
במקום שאחרים התיבין והוא פסוק כמא במרא
12
דיר דאחרים דבעו למליף חייבים ור' היא דלא
13
בעי למליף פסור ולפנים משורת הדין שילם כמו
14
אחרים וכן בעובדא דרכי ישמעאל זקון אמו
15
לפי כבודו והוה יעשה לפנים משורת הדין כמו
16
אחרים והקא בשמעתיך דהדרינהו בחר תריסר
17
ירחי שתא כ"ב פסוטים לכך לא מייתי קרא הקא
18
ומ"מ משום לפנים משורת הדין בעי ליה
19
להתירי בין שאני מתחסר ממונא אבל בסוף
20
האומנין (שם) בהנהו שקולאי ששביר לו החבית
21
ועשו לו תפסד גדול משום לפנים משורת הדין
22
אין לו להפסיד לכך מייתי קרא למען תלך בדרך
23
טובים: **התא** לקמיה רבנן גרסי' בדמשמע
24
בירושלמי פרק אין מעמידין ואפילו לספרים
25
דגרסי אב"י פריך שפיר משך שנתעלם מן העין
26
דאף ע"ג דלא קיימא לן ברב כדפירשית לעיל ר"ן
27
כו: דר' מתרווחו) מדפריך בפרק גיד הנשה (וחילן
28
דף צה: ועס) ורב היכי אכיל בשרא מ"מ פריך
29
שפיר ויכוון דתני המוצא שנתעון השליכים שם
30
אפילו מאן דפליג ארב מודה הקא דאסור
31
דאימור טקלה מעיר שרובה כנענים ומעיר
32
בעומד ורואהו שטקלה מעיר שרובה טבחי
33
ישקאל ולרב מיירי בעומד ורואהו שטקלה לפני
34
טבחי ישראל
35
הרי שאברו כו. היה נגבבו ואע"ג דעבר על לא
36
תגוב לא עבר על לאו דנבילה ובתוספתא
37
(פ"ב דחולין) תניא בחדא הרי שאברו או נגבבו
38
והקא נקט אבדו אחרתא ומילתא: **שמצאן**
39
כאשפה. פ"ק דחולין ר' (ב) דפרש רבאי דכ"י
40
רבי יהודה לרבי תנאי כשמצאן באשפה שבושק
41
שאף רבי תנאי לא פליג עליה אלא כאשפה
42
שפבתי בעובדא דהקא שמצאן בדרך בלא
43
אשפה הוי כאשפה לשביתא: **אתא** לקמיה רבי
44
אסי גרסי' אע"ג דבכל דוכתי חשיב רבי אמי
45
ברישא דראמר (ניסח דף טו) רבי אמי ורבי אסי
46
בדני חשיבי דארעא דישאלא אי על גבי שגדורו
47
ממנו אין חייבין שבא לפניו לפי שהיה שגדורו
48
היה אבל אי גרסין רבי אבא קמי' רבי אבא
49
היה תלמידו של רבי אמי כדמוכח גבי נטבא
50
דרכי אבא (שמעות דף מו) וא"ד היה בא לפניו
(לעולם).

ואיבעית אימא לעולם רבנן. ובשאינה טמון ולא תפשוט מינה דמדורו ליה ברוב כנענים: פי' קמני כו' אינו חייב להכריז קמני. דכיון דרובא כנענים דלקמא דכנענים הוא וישלו נמי לא הויא דלא אזלי רבנן בחר רובא כנעניא: מותרת משום מציאת. ויתני חייב להכריז: ואסורה בהנאה. ולקמיה פריך אי"כ מה דהוה יש במציאתה. **א** ישראל יתני. וקמני. ואתא

ואיבעית אימא לעולם רבנן מי קתני הו' שלו אינו חייב להכריז קתני ויניח וייתני ישראל ויהיב ביה סימנא ושקול ת"ש דאמר רב אפי מציא חבית יין בעיר שרובה כנענים מותרת משום מציאה ואסורה בהנאה בא ישראל ונתן ביה סימן מותרת בשתיה למוציאה כמאן פ"ר"ש **בן אלעזר שמע מינה כי קאמר ר"ש בן אלעזר ברוב כנענים אבל ברוב ישראל לא לעולם אימא לך ר"ש בן אלעזר אפי' ברוב ישראל נמי קאמר ורב אפי' סבר לה פוותיה בהדא ופליגי עליה בעירא וכי מאחר דאסירא בהנאה מותרת משום מציאה למאי הלכתא אמר רב אפי' לנקמה: הוהא גברא דאשפח ארבעה זוזי דצייורי כסדרינא ושרוי כננה בין אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל אכריו והא זוטו של ים הוא שאני נהר בין בין דמתקיל לא מציאש והא רובא כנענים ויניחו ש"מ אין הלכה פ"ר"ש **בן אלעזר אפי' ברוב כנענים שאני נהר בין דישאל סברו ליה וישאל פרו ליה בין דישאל סברו ליה אימור מישאל נפל וכוון דישאל פרו ליה לא מציאש רב יהודה הוה שקול ואויל בתריה דמר שמואל בשוקא דבי דיסא א"ל מציא פאן ארנני מהו אמר ליה הרי אלו שלו בא ישראל ונתן ביה סימן מהו א"ל חייב להחזיר תרתי אמר ליה לפנים משורת הדין כי הא דאבוה דשמואל אשפח תנן כמרי כמברא ואהדרינהו למרייהו לבתר תריסר ירחי שתא לפנים משורת הדין רבא הוה שקול ואויל בתריה דר"ג בשוקא דגלדאי ואמרי לה בשוקא דרבנן א"ל מציא פאן ארנני מהו א"ל הרי אלו שלו בא ישראל ונתן ביה סימן מהו אמר ליה הרי אלו שלו וצווח וצווח על ביתו שגנבל ועל ספינתו שפכעה בים הוהא דיו דשקול בשרא כשוקא ושריה כנענייתא דבי בר מריון אתא לקמיה דאב"י א"ל זיל שקול לנפשך והא רובא דישאל ויניחו שמעת מינה הלכה פרבי שמעון בן אלעזר אפי' ברוב ישראל שאני דיו דכוזמו של ים דמי והא אמר רב כשר שנתעלם מן העין אסור בעומד ורואהו: ר' חנינא מציא גדי שחוט בין סבריא לציפורי והתירוהו לו אמר רבי אמי התירוהו לו משום מציאה פ"ר"ש **בן אלעזר משום שחיטה פרבי תנאי בנו של רבי יוסי הגלילי דתניא הרי שאברו לו גדינו ותרנגוליו והלך ומצאן שחוטין ר' יהודה אוסר ורבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מהו רבי נראין דברי רבי יהודה כשמצאן באשפה ורבי ישראל חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי כשמצאן בפית מדהתירוהו לו משום שחיטה רובא ישראל ונתן ביה סימן מציאה פ"ר"ש **בן אלעזר אפי' ברוב ישראל אמר רבא רוב כנענים ורוב טבחי ישראל רבי אמי אשפח פריגות שחוטות בין סבריא לציפורי אתא לקמיה דר' אפי' ואמרי לה לקמיה דר' יוחנן ואמרי לה בי מדרשא ואמרו ליה זיל שקול לנפשך רבי יצחק נפתח אשפח קיבורא דאילי ביה אזלווי אתא לקמיה דר' יוחנן ואמרי לה כבי מדרשא ואמרו ליה זיל שקול לנפשך: **מתני'** ואלו חייב להכריז מציא פירות בכלי או כלי כמות שהוא מעות בכים או כים כמות שהוא צבנרי פירות צבנרי מעות********

שלשה

שפיר ויכוון דתני המוצא שנתעון השליכים שם אפילו מאן דפליג ארב מודה הקא דאסור דאימור טקלה מעיר שרובה כנענים ומעיר בעומד ורואהו שטקלה מעיר שרובה טבחי ישקאל ולרב מיירי בעומד ורואהו שטקלה לפני טבחי ישראל
הרי שאברו כו. היה נגבבו ואע"ג דעבר על לא תגוב לא עבר על לאו דנבילה ובתוספתא (פ"ב דחולין) תניא בחדא הרי שאברו או נגבבו והקא נקט אבדו אחרתא ומילתא: שמצאן כאשפה. פ"ק דחולין ר' (ב) דפרש רבאי דכ"י רבי יהודה לרבי תנאי כשמצאן באשפה שבושק שאף רבי תנאי לא פליג עליה אלא כאשפה שפבתי בעובדא דהקא שמצאן בדרך בלא אשפה הוי כאשפה לשביתא: אתא לקמיה רבי אסי גרסי' אע"ג דבכל דוכתי חשיב רבי אמי ברישא דראמר (ניסח דף טו) רבי אמי ורבי אסי בדני חשיבי דארעא דישאלא אי על גבי שגדורו ממנו אין חייבין שבא לפניו לפי שהיה שגדורו היה אבל אי גרסין רבי אבא קמי' רבי אבא היה תלמידו של רבי אמי כדמוכח גבי נטבא דרכי אבא (שמעות דף מו) וא"ד היה בא לפניו (לעולם).

למחצה – בשרה. ולמה אמר פסולת? מפני כוראית העין, שאם תימר שיתן בתוך עשרים אף הוא נותן למעלה מעשרים:

ומעט: ביצד ומעט? עושה איסטבא על פתח המבוי ומתיר. המבוי כמה יהא בה? רבי אחא בשם רבי הושעיה: ארבעה טפחים כדי מבוי. רבי יוסה אומר: טפח כדי קורה. חכריא אמרין: כל שהוא, הרי אין כאן גבה עשרים אמה על רחב טפח,

לא היה גבה עשרה טפחים – צריך לחוק.

כמה יחוק? רבי אחא אומר: ד' אמות כדי מבוי. רבי יוסה אומר: ד' טפחים כדי מקום.

ר' יעקב בר אחא ר' יוסה בשם ר' יוחנן: עושה חריץ על פתח המבוי עמוק י' ורחב ד' ומתיר המבוי, בין מבפנים בין מבחוץ, והוא שיהא בתוך ג' לכתלי המבוי, ואפלו כמאן דמר תמן ארבעה – מודי חכא בג'. תמן חוץ למבוי ברם חכא בתוך המבוי.

עשה גדר בפתח המבוי גבוה עשרה ורחב ארבעה ומתיר המבוי, בין מבפנים בין מבחוץ. היה שם גדר, אם מתלקט הוא עשרה טפחים מתוך ג' – צריך קורה, ואם לאו – אין צריך. אית תני תני: 'מתוך ארבע', מאן דמר

[דף ג' ע"א]

'מתוך שלש' – רבנן. מאן דמר 'מתוך ארבע' – רבי מאיר.

היה מונדרון (מדרון) באמצע המבוי לעליונים – גודן משום חריץ. לתחתונים – משום גדר:

הרחב מעשר אמות ומעט: ביצד ומעט? נותן מלתרה בפתח המבוי ומתיר המבוי. לרחב איתמרת. ורבנן עבדין לה אפלו בגבוה.

ולא כפרוץ למלואו הוא?

נעשית באכסדרה. רבי מתיר באכסדרה בבית שריי. כמה עמודין היה בה? רבי יעקב בר אחא: אומר ר' היא ר' יוסה, חד אומר: ששה. חד אומר: שמונה. אומר רבי יעקב בר אחא: ולא פליגי, מאן דמר ששה – לא מחשב אילין תרין ברייא (לא מחשיב את שני העמודים), מאן דמר שמונה – מחשב אילין תרין ברייא.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי אליעזר: לא סוף דְּבַר שֵׁשָׁה לֹא סוּף דְּבַר שְׁמוֹנֶה, אֲלָא אִם הָיוּ רַבִּים בּוֹקְעִין בָּהּ אֶפְלוּ שְׁנַיִם יְהוּ אֲסוּרִין, אִם אִין תְּרַבִּים בּוֹקְעִין בָּהּ אֶפְלוּ כַּמָּה יְהוּ מְתָרִין. מַה דְּהוּא עֲבָדָא הוּא עֲבָדָה.

אכסדרא שנפרצה למלואה לרשות הרבים, רבי לא ורבי יוחנן, תריהון אקריין: מטלטלין בכלה. שמואל אומר: אין מטלטלין בה אלא בארבע אמות. אמר רבי יוסי: ולא מודי שמואל במבוי שהוא מקרה למעלה מעשרים אמה שהוא פשר. אלא מיסבור סבר שמואל, והוא שיהא כל הכשר קורה בתוך עשרים. אתא רבי אחא רבי חנינא בשם רבי הושעיה: והוא שיהא הכשר הקורה בתוך עשרים. אמר רבי יוסי: ואפלו דסבר שמואל במבוי המקרה למעלה מעשרים אמה – פשר, לא דמי מבוי לאכסדרא, מבוי – נעשה לתשמיש בתים. אכסדרא לא נעשית אלא לתשמיש דבר. אילו מבוי שאינו מקרה ונתן הקורה בתוך עשרים, שפא אינו פשר? אילו אכסדרא שאינה מקרה ונתן הקורה

[דף ג' ע"ב]

בתוך עשרים, שפא כלום היא?

היה רחב בתוך המש עשרה אמה, ר' בא ורב הונא בשם רב: עושה פס של ג' אמות, וכל שהוא מרחיקו מן הכתל שתי אמות, אותו "וכל שהוא" נדון לשם לחי, והשא, והוא שיהא העומד רבה על הקהל. ויעשה פס ארבעה טפחים! ולא כן תני עושה פס של ארבעה טפחים? אמר רבי בא בר פפי: כדי להתיר שניהן בלא קורה.

אית תני תני, מעמיד קנה ודוקרן. אית תני תני, עושה פס של ארבעה טפחים. אמר רבי יוסה: הלכה פאומר עושה פס ארבעה טפחים.

תני רבי שמעון בן גמליאל אומר: מבוי שיש לו שני פתחים – נותן קורה באחד מהן ומתיר. רבי אחא בשם רבי לוי: אין הלכה ברבן שמעון בן גמליאל. אמר רבי בא: והוא שהעמיד קנה ודוקרן, אבל אם עשה פס ארבעה טפחים הלכה ברבי שמעון בן גמליאל. ותני כן, מבוי שיש לו ארבעה פתחים – נותן קורה באחד מהן ומתיר. אמר רבי יוסי: והוא שנתן על האמצעי, אבל אם נתן על החיצון, ניקח עומד שבאן מתיר פרצה שבאן, ומי מתיר פרצה של הלון? אמר רבי שמי: תפטר ברבן שמעון בן גמליאל ולית את שמע מינה כלום.

מבוי עקם ומפלש; רבי יוחנן אומר: נותן לחי וקורה מיכן ועושה צורת פתח מיכן. ריש לקיש אומר: נותן לחי או קורה ומתיר.

[דף ד' ע"א]

על דעתיה דריש לקיש, בקשו לעשות להן תקנה אלו משתמשינ עד מקום הכתל ואלו משתמשינ עד מקום הכתל, ולא נמצאו שתי רשויות משתמשות ברשות אחת? אלא אלו משתמשות דרך עקמומיות ואלו משתמשות דרך עקמומיות. ולא נמצא שתי רשויות משתמשות ברשות האסורה להן?

רב ושמואל. רב כרבי יוחנן ושמואל כריש לקיש. רבי יוחנן וריש לקיש הוון שרין בשקקה דרבי יצחק. ריש לקיש טלטל בדעתיה, רבי יוחנן לא אסר ולא טלטל. אמר רבי יוחנן: הניחו לבני מבוי שיהו שוגגין ואל יהו מזידין.

מה, טלטל לא טלטל? אין תימר 'טלטל' – מהלפה שיטת ר' יוחנן. אין תימר 'לא טלטל' – ואסר לבני המבוי? ר' יוחנן בטל רשותו. אמר רבי אחא: כף ריש לקיש לרבי יוחנן וטלטל. אמר רבי מתנה: ויאות,

[דף ד' ע"ב]

מה טעמא דרבי מאיר? עשו אותו בשוגג אצל מזיד. מה טעמא דרבנן? מפיון שחשודין הן לטלטל – כמזידין הן. אמרין ליה: אין ביני, יעשה שונאין של רבי יוחנן כצדוקי אצל בני המבוי ויאסר לבני המבוי.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: צדוקי חשוד לטלטלו, וכא מה אית לה?

מה נפק מביניהון? הנה עשוי כמין 'בי'; ר' יוחנן אמר: נותן לחי וקורה מיכן ועושה צורת פתח מיכן. ריש לקיש אמר: אפילו כפה קורות אינן מתירין אותו.

רב ורמיה בשם רבי בון: מבוי שנפרץ מכנגדו – ארבעה. מן הצד – יותר מעשר. חכריא בשם רב: לא שניא בין שנגדו בין מן הצד – ארבעה. הוון כפי מימר: מאן דמר 'מן הצד' – יותר מעשר, הא עשר – מתר', בשליש שם רחב ארבעה. מאן דמר 'בין מכנגדו' בין מן הצד ארבעה – בשליש שם רחב ארבעה.

ולא כן סברנן מימר רב כרבי יוחנן? ואמר רבי יוסי בי רבי בון: כדי לעשות כל

[דף ה' ע"א]

הרשות באחת.

מבוי שנפרץ מצדו כלפי ראשו, רבנן דקיסרין אמר רבי תיה ר' יוסה: אם יש שם עומד ארבעה – צריך קורה, ואי לא – לא צריך.

מה בינו למבוי שיש לו שני פתחים? אלו מבוי שיש לו שני פתחים שמא אינו נותן קורה על אחד מהן ומתיר?

אמר רב נחמן בר יעקב: ומבוי שיש לו שני פתחים אין דרך בני אדם לפגם בפתח הזה ולצאת בזה, ברם הלא דרך בני אדם לפגם בפתח זה ולצאת בפרצה.

קורה אחת, מהו שתתיר שני מבואות? ר' ירמיה אמר רבי זירא ורבי אבהו, חד אמר: אסור, וחד אמר: מותר. מאן דמר אסור – בנתנין למעלה משלשה לכתלי המבוי, מאן דמר מותר – בנתנין למטה משלשה בכתלי המבוי.

רבי זעיריה בעי: חצר במה היא נתרת? אשכח תני – רבי אומר: בפס אחד. וחקמים אומרים: בשני פסין. רבי ירמיה בשם רבי הויה: הלכה בדברי האומר בשני פסין, ובלבד פס של ארבעה טפחים מיפן ופס של ארבעה טפחים מיפן. ור' יוסה בשם רבי יוחנן: הלכה בדברי האומר בשני פסין, ואני אומר בפס אחד.

ובלבד פס של ארבעה טפחים מיפן ופס של ארבעה טפחים מיפן, ואין כאן אלא פס ג' טפחים מיפן וג' טפחים מיפן, הני דו אמר בשם רבי יוחנן: פס וכל שהוא מיפן ופס וכל שהוא מיפן.

רבי זעירא רב הונא בשם רב: מבוי שארפו ורחבו שוין אינן נטרות בלחי וקורה אלא בפסים כחצר, שמעיה שמואל מיניה ולעתה בתריה ארבעין זימנין. רבנן דקיסרין לא אמרין כו, אלא שמואל שאיל לרב: פמה יהא ארבן יותר על רחבון? אגיב ואמר ליה:

[דף ה' ע"ב]

כל שהוא ולעתה בתריה ארבעין זימנין, דאת מבועי רב ולא משבח יתיה.

תמן תנינן, שהמבוי לחצרות כחצר לפתים. פמה חצרות יהו בפמבוי? רב ושמואל, תרויהוון אמרין: אין להן פחות משתים. ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן: אפילו חצר אחת מיפן ורחבון אחת מפן. רבי

אחא ר' חייננא בשם רבי יהודה אמר: אפלו חצר מיפן ובית מיפן, בית מיפן וחנות מיפן. רב נחמן בר יעקב בשם רבי יוחנן: מבוי – אין פחות משני חצרות, חצר – אינה פחותה משני בתים,

מבוי שארבו ורחבו שוין – אינו נתר בלחי וקורה אלא בפסים כחצר. שמואל שאל לרב: כמה יהא ארבו יתר על רחבו? והוא אמר ליה: כל שהוא, ההין דרייא דארעא דישראל מה בעו. חמשה מבואות פתוחין למבוי, עומד מרבה על הפרוץ ופרוץ מרבה על העומד – אין צריף קורה, אם יש ביניהן ארבע אמות – הפלג.

תני רבי הושעיה: פתחים פתוחין לרשות הרבים, נפתחים – נעשה מקומם רשות הרבים. ננעלים – נעשה מקומם רשות היחיד.

מבואות המפלשים לים במפלשים לבקעה, וההן שקקה דרבי חנין לא צריף צורת פתח, שהוא כמתלקט עשרה טפחים מתוך שלש, תקנה תקנו בו כדי להתיר בתים שלמטן:

אם יש לו צורת פתח אף על פי שהוא רחב מעשר אמות אינו צריף למעט: חנניה בר שילמיא הוה יתיב מיתנא לחיה בריה, דרב אפיק רב רישיה מן בותא, אמר ליה: לית בן. אמר ליה: ולא ניתנייה בן? אמר ליה: דתנתייה ואודעיה דלית בן.

אבא בר הונא אמר: צורת פתח שאמרו קנה מיפן וקנה מיפן ונמיא על גביהן רבי ינאי פי רבי ישמעאל בשם רבי שמעון בן לקיש:

[דף ו' ע"א]

ציר וכן ציר לא יהא מחסר אלא דלת.

תני ר' הנה פיצד מתירין רשות הרבים רבי יהודה אומר לחי מיפן ולחי מיפן קורה מיפן וקורה מיפן וחכמים אומרים לחי וקורה מיפן ועושה צורת פתח מיפן.

רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק ציר וכן ציר לא יהא מחסר אלא דלת אמרה רבי ירמיה קומי רבי זעירה אמר ליה ומה בידך ר' אילא בשם רבי יוחנן צורת הפתח שאמרו קנה מיפן וקנה מיפן ונמי על גביהן.

אמר רבי יוסה רבנן דהקא כדעתון ורבנן דתמן כדעתון רבנן דתמן דאינון אמרין צורת הפתח שאמרו קנה מיכן וקנה מיכן וגמייא על גביהון ואינון אמרין לית בן ורבנן דהקא דאינון אמרין ציר וכן ציר לא יהא מחסר אלא דלת ואינון אמרין דאית בן.

הננייה בן אחי ר' יהושע אומר, בית שמאי אומרים דלת מיכן ודלת מיכן וכשהוא מכניס מוציא ונועל ובית הלל אמרין דלת מיכן וצורת פתח מיכן. אמר שמואל הלכה כהננייה בן אחי ר' יהושע ולא דא היא קדמיייתא אמר רבי בא על ידי דלת הוא ננעול.

הורי רבי אהא בההון דעבד צורת פתח שהוא צריק להכנסם לפנים מארבע אמות רבי אייבון הורי בההון.

רבי זעירא בשם רב הסדא יתדות היוצאות מכתלי המבוי אדם נותן עליהן את הקורה ומתיר את המבוי והן שיהו בתוך ג' לכתלי המבוי.

תריז אמורין חד אמר והן שיהיו בריאות כדי לקבל את הקורה ואריהיה והרנה אמר אפילו אינון בריאות לקבל את הקורה ואריהיה.

ר' זעירא בעי תחת הקורה אסור ומתיר את המבוי אמר רבי אהא פר עלה ולמה לא אמר ליה ולא אשבחנן בן על דשמואל דאמר שמואל תחת הקורה אסור ומתיר את המבוי.

ר' זעירא בשם שמואל תחת הקורה ובין לחיים גדון פאסקפה רבי זעירא בעי פהיידא אסקפה פאסקפה מתרת או פאסקפה אסורה אמר רבי זירא עד דאנא תמן איצטרכא לי וכד סליקת להקא שבעית רבי יסא בשם רבי יוחנן אסקפה הגבוהה י' ואין רחבה ד' מותר לכאן ומותר לכאן ובלבד שלא

[דף ו' ע"ב]

יהליף אמר רבי מנא קומי רבי יוסי חמי מה אמר לא אמר אלא בשאיין שם רחב ארבעה אבלי יש שם רחב ארבעה אסורה.

אמר ליה והקא היא אמלתרה אילו מלתרה שמוא אינה מתרת.

רבי זעירא אמר שמואל ורבי יוחנן שמואל אמר תחת הקורה אסור ורבי יוחנן אמר מתר הכל מודין על בין לחיים שאסור ותני בן מבוי העשוי לחיים לחיים אם יש בין זו לזו ד' טפחים מטלטלין עד החיצון ואם לאו מטלטלין עד הפנימי.

רבנן דקיסרין בשם ר' עוקבא בשאין החיצון עודף אכל אם היה חיצון עודף מטלטלין עד החיצון: **הלכה ב' מתני'** הכשר המבוי בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הלל אומרים או לחי או קורה רבי אליעזר אומר לחיים.

משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבה לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות שהוא או בלחי או בקורה ועל מה נחלקו על רחב מארבע אמות ועד עשר שבית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הלל אומרים או לחי או קורה אמר רבי עקיבה על זה ועל זה נחלקו:

גמרא מה לחיים לחיים וקורה כבית שמאי לחיים ולא קורה כבית הלל ג' פר' יוסי כל שהוא כרבנן נישמעניה מן הדיא מעשה שהלך רבי אליעזר אצל רבי יוסי בן יוסי בן פרוך תלמידו לאובלין והראהו מבוי אחד ולא היה בו אלא לחי אחד בלבד אמר לו עשה לו לחיים אמר לו מה את אמר לי לסותמו אמר לו יסתם וכי מה ראיה רשות לשבת לבוא לקאן הדיא אמרה ג' פר' יוסי אין תימר כל שהוא כרבנן כל שהוא סותם.

תני והלכה בדברי התלמיד

[דף ז' ע"א]

דלכז מה נן אומרים כבית שמאי ויש הלכה כבית שמאי ולא כבית הלל אלא בגין דתני רבן שמעון בן גמליאל אומר מבוי שאין בו ארבעה טפחים אינו צריך קורה דברי חכמים רב הונא בשם רב מבוי שהיא פחות מארבע אמות אינו צריך כלום:

הלכה ג' מתני' קורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריות והארות חצי לבנה של ג' טפחים דיה לקורה שתהא רחבה טפח כדי לקבל אריות לארבו:

גמרא אמר ר' בא כדי לקבל עליו דימום של ארתיין לארבו תני רבן שמעון בן גמליאל אומר כדי לקבל עליו דימום של ארתיין לרחבו מה ביניהן אמר רבי שיו בריות ביניהן על דעתיהן דרבנן ארבעין ארתיין על דעתיה דרבן שמעון בן גמליאל עשרה ארתיין.

שתי קורות בזו חצי טפח ובזו חצי טפח כמה יהא ביניהן ר' זעירא אמר חצי טפח מה בין חצי טפח מיפן וחצי טפח מיפן וחצי טפח באמצע תני רבי הושעיה טפח.

שתי קורות בזו שליש וכל שהוא ובזו שליש וכל שהוא וביניהן פחות משליש ייבא כיי דמר רבי יוחנן העומד והחלל מצטרפין בארבעה והוא שיהא עומד רבה על החלל.

קורה שהיא יוצאה מכתל זה ואינה נוגעת בכתל השני או שהיו שנים זו כנגד זו אם יש בין זו לזו ג' טפחים צריך קורה ואם לאו אין צריך קורה.

[דף ז' ע"ב]

אית תני תני ארבעה מאן דמר שלשה כדי עברת אדם מאן דמר ארבעה כדי מקום.

קורה שראשה אחד למעלה מעשרים אמה וראשה אחד למטה מעשרים אמה רואין שאלו יגוד בתוף ג' טפחים והיא נראית בתוף עשרים אמה מתר ואם לאו אסור.

קורה שראשה אחד למעלה מעשרה טפחים וראשה אחד למטה מעשרה טפחים רואין שאלו יגוד בתוף ג' והיא נראית בתוף עשרה טפחים מתר ואם לאו אסור.

שתי קורות זו למעלה מזו רבי יוסי בי רבי יודה אומר רואין את התחתונה כאלו היא למעלן והעליונה כאלו היא למטה ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה והתחתונה למטה מעשרה טפחים.

אשכח תני רבי יוסה בי רבי יודה בשיטת אביו וחלוק על אביו בשיטת אביו דו אמר רואין את התחתונה פלו היא למעלן והעליונה פלו היא למפן וחלוק על אביו דו אמר ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה והתחתונה למטה מעשרה טפחים. אין תימר בשיטת אביו הוא אפלו למעלה מכמה רבי יוסה היננא בר שלמניא רבי יודן היננא בר שלמניא בשם רב והוא שתהא העליונה בתוף שלשה טפחים לתחתונה:

הלכה ד' מתני' רחבה גדי לקבל אריה ובריאה גדי לקבל אריה ר' יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

גמרא תני רבי שמעון אומר בריה אף על פי שאינה רחבה רב הונא בשם רב הלכה ברבי מאיר שמואל אומר הלכה ברבי יודה ורבי יהושע בן לוי אומר הלכה ברבי שמעון אומר רבי שמעון בר ברנא מפיו דתימר הלכה בהדין והלכה בהדין מאן דעבד הכין לא חשש ומאן דעבד הכין לא חשש. אומר רבי מנא מפיו דאתמר הלכה ברבנן שבקין ליחיד ועבדיו ברבנן.

רב אזל לחד אתר חמא חד מבוי שריתיה בליחיא יהב לה בחוטרא ואפלה אומר לו רב הונא דיקלא קאים אומר לו רב עינאי דרב הונא גבה ועינאי דרב לית אינון גבה אלא תריני אוסר להן משם קורה ולשבת הבאה אני מתיר להן משום לחי שיהיו יודעין שאם ינטל הדקל שהוא אסור לטלטל ואית בעי מימר דלא יהווון סברין ברבי יודה, דרבי יודה אומר: רחבה אף על פי שאינה בריה.

דרבי היננא

[דף ה' ע"א]

לא אומר בן, אלא רב אזל לחד אתר, חמא חד מבוי שנטל קורתו ואסר לה. אומר ליה רב הונא: דיקלא קאים! אומר ליה רב עינאי דרב הונא גבה ועינאי דרב לית אינון גבה, אלא תריני אוסר להן משום קורה ולשבת הבאה אני מתיר להן משום לחי שיהיו יודעין שאם ינטל הדקל שהוא אסור לטלטל. אית דבעי מימר דלא יהווון סברין ברבי יודה.

דתנינן תמן אי זהו קרפף כל שהוא סמוך לעיר דברי רבי יודה והכא הוא אומר הכן אומר רבי מנא בבית דירה עבד לה רבי יודה:

הלכה ה' מתני' היתה של קש או של קנים, רואין אותה כאלו היא של מתכת. עקמה, רואין אותה כאלו היא פשוטה. עגלה, רואין אותה כאלו היא מרבעת. אם יש בהקפו שלשה טפחים, יש בו רחב טפה:

גמרא למי נצרכה לר' יודה דרבי יודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

עקמה רואין אותה כאלו היא פשוטה: רבי אחא בשם ר' זעירא רבי יודה היא ר' יוסה בשם ר' יוסה בשם ר' זעירא דברי הכל היא והוא שתהא עקמומית מן הצד עקמומית שאינה מעכבת את הפבוי

אָבַל עַקְמוּמִית שֶׁהִיא מְעַכְבֶּת אֶת הַמְּבוּי הָרִי זֶה אֲסוּרָה וְאִי זֶה עַקְמוּמִית שֶׁהִיא מְעַכְבֶּת אֶת הַמְּבוּי כֹּל שֶׁאֵלּוּ יִגּוּד וְאִין בֵּין זֶה לְזֶה ג':

עֲגָלָה רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלּוּ הִיא מְרַבֶּעַת עוֹד הִיא דְרַבִּי יוֹדֶה מִן תַּיִם לְמָדוּ: "וַיַּעַשׂ אֶת תַּיִם מוּצָק עֶשֶׂר בְּאַמָּה" וְגו' (מְלָכִים א' ז, כג) אִיפְשָׁר לֹאמֵר עֲגוּל שֶׁכָּבֵר נֶאֱמַר מְרַבֵּעַ אִיפְשָׁר לֹאמֵר מְרַבֵּעַ שֶׁכָּבֵר נֶאֱמַר עֲגוּל,

[דף ח' ע"ב]

אִין תִּימֵר עֲגוּל נְמִצָּאתָ אֹמֵר ק"ס יְדוּת טְהָרָה הוּא מַחְזִיק אִין תִּימֵר מְרַבֵּעַ נְמִצָּאתָ אֹמֵר ק"ב וְשִׁתִּי יְדוּת טְהָרָה הִיָּה מַחְזִיק אֹמֵר מַעֲתָה שְׁתִּי אַמּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת עֲגוּלוֹת הִיוּ שְׁלֹשׁ אַמּוֹת הַתְּהוֹנוֹת מְרַבֶּעוֹת הִיוּ נְמִצָּאתָ אֹמֵר מֵאַה וְחֻמְשִׁים יְדוּת טְהָרָה הִיָּה מַחְזִיק כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר אֲלֵפִים בֵּת יָכִיל וְכְתוּב אֶחָד אֹמֵר מַחְזִיק בְּתִים שְׁלֹשֶׁת אֲלֵפִים יָכִיל אֲפֹשֶׁר לֹאמֵר אֲלֵפִים שֶׁכָּבֵר נֶאֱמַר שְׁלֹשֶׁת אֲלֵפִים אֲפֹשֶׁר לֹאמֵר שְׁלֹשֶׁת אֲלֵפִים שֶׁכָּבֵר נֶאֱמַר אֲלֵפִים בֵּת נְמִצָּאתָ אֹמֵר אֲלֵפִים בְּלַח שֶׁחֵן שְׁלֹשֶׁת אֲלֵפִים בְּיָבֵשׁ מִיפֵן לְמָדוּ חֻמְשִׁים אַרְבָּעִים סָאָה בְּלַח שֶׁחֵן כּוֹרִים בְּיָבֵשׁ:

הַלְכָה ו' מֵתַנִּי' – לְחִיּוּן שֶׁאֲמָרוּ, גְּבָהֵן עֶשְׂרֵה טַפְחִים, וְרַחְבֵּן וְעֵבֵן כֹּל שֶׁהוּא. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, רַחְבֵּן שְׁלֹשָׁה טַפְחִים:

גְּמָרָא מֵתַנִּיתִין בְּמִשׁוּכִין מִן הַכֶּתֶל אֲבָל אִם הִיוּ סְמוּכִין לַכֶּתֶל אוֹף רַבִּי יוֹסִי מוֹדֶה וְתַנִּי בֵּן עֲשֵׂה לְחִיּוּם לְמְבוּי אִם גְּבוּהֵין מִן הָאָרֶץ פְּתוּחַ מִג' אוֹ שֶׁהִיוּ סְמוּכִין לַכֶּתֶל פְּחוּת מִג' מֵתַר: ג'. וְהוּא שֵׁיחָא הַעוֹמֵד רַב עַל הַחֶלֶל אֲבָנֵי הַבִּנְיָן הַיּוֹצֵאוֹת מִן הַבִּנְיָן אִם אִין בֵּין אַחַת לַחֲבֵרְתָּהּ ג' טַפְחִים גְּדוּן בְּלַחִיּוּם.

קָרַן זְוִית יוֹצֵא מִיפֵן וְקָרַן זְוִית יוֹצֵא מִיפֵן גְּדוּן בְּלַחִיּוּם כֶּתֶל הַנִּכְנָס וְנִרְאָה כְּפִס מִבְּפָנִים וְשׁוּה מִבְּחוּץ אוֹ שֶׁנִּרְאָה כְּפִס מִבְּחוּץ וְשׁוּה מִבְּפָנִים גְּדוּן בְּלַחִיּוּם

[דף ט' ע"א]

הִיָּה מְשׁוּף אֲבָא בַר רַב חוּנָה אֹמֵר: רוֹאִין אוֹתוֹ כְּלוּ הוּא כְּנוּס הִתִּיב רַב הַסְּדָאי וְהִתְנַיֵּן חֶצֶר גְּדוּלָּה שֶׁנִּפְרָצָה לְקַמְנָה הַגְּדוּלָּה מֵתַרְתַּר וְהַקְּמָנָה אֲסוּרָה וַיַּעֲשׂוּ כְּתִלֵי גְדוּלָּה בְּלַחִיּוּם אֲצֵל כְּתִלֵי קַמְנָה וְהוֹתַרְתָּה קַמְנָה אֹמֵר לִיה אֲבָא בַר רַב חוּנָה תִּפְתַּר בְּמִשׁוּכִין יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר.

תַּנִּי רַבִּי שִׁיּוּן קוּמִי רַבִּי אַחָא בְּגְדוּלָּה אַחַת עֶשְׂרֵה וּבְקַמְנָה עֶשֶׂר אֵיתַבְעַת מֵתַנִּיתִין וְלֹא אִישַׁתְּכַחֵא אֹמֵר לִיה אַחָא כֵּן אֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ: כֹּל מִשְׁנָה שְׁלֹא נִכְנָס לַחֲבוּרָה אִין סוּמְכִין עֲלֶיהָ אֹמֵר

רבי יוסה אתיא כמון דמר הוצר נתרת בשני פסין ובלבד פס של ארבעה טפחים מיפן ופס של ארבעה טפחים מיפן אמר רבי יוסה בי רבי בון ואפילו תימא בן אתיא כמאן דמר הוצר נתרת בב' פסים ובלבד פס של ד' טפחים מיפן ופס של ד' טפחים מיפן רב עוקבה בשם רבנן דתמן לגדולה הן גדונות ואינן גדונות לקטנה.

פתל שצדו א' יוצא וצדו א' כגום כהנא אמר נותן את הקורה לזכסן ומשתמש לזכסן רבי אחא בשם כהנא נותן הקורה לזכסן ומשתמש לזכסן ובלבד שלא תהא הקורה משוכה יותר מעשר ומדרבי יוסי קיימא רב אבדימי נחיתה ובלבד שלא תהא הקורה משוכה יותר מעשר רבי אחא בשם רבי שמעון בן לקיש: ובלבד שלא יהא הפתל משיוד יותר מארבע אשפחת אמר מה דצריכא להן פשיטא להן אמר רבי עולא משלשה ועד ארבעה היא מתניתין.

[דף ט' ע"ב]

פחות משלשה אפילו יותר מעשר – מתר. ארבעה, אפילו פחות מעשר – אסור, אלא אם כן אנו קיימין משלשה ועד ארבעה:

הלכה ז' מתני' – כפל עושין לחייו, אפלו בדבר שיש בו רוח חיים. ורבי יוסי אסר. ומטמא משום גולל, ורבי מאיר מטהר. וכותבין עליו גפוי נשים, ורבי יוסי הגלילי פוסל.

גמרא תני כל דבר שיש בו רוח חיים עושין אותו דפן ואין עושין אותו לחי דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין עושין אותו דפן אכל עושין אותו לחי.

אמר רבי אחא: חד תנא הוא! מאן דמר עושין אותו דפן עושין אותו לחי ומאן דמר אין עושין אותו דפן – אין עושין אותו לחי. אמר ר' יוסה: תרין תנאין אינון ולמה עושין אותו דפן שאלו ישמט אינו מרגיש ואין עושין אותו לחי שאלו ישמט הוא מרגיש.

קם ר' יושע דרומיא עם תלמידיו דרבי אחא אמרו לו: אמרין דבתריה דהיא פליגא על רבכון. וחכמים אומרים אין עושין אותו דפן אכל עושין אותו לחי. מה אם בשערה שאלו ישמט אינו מרגיש את אמר מתר באן שאלו ישמט הוא מרגיש לא כל שבן חיי תרין תנין אינון על דרבי אחא היכמה דתימר תפן תרין תננין אינון על דרבי יוסי בן את אמר אף הכא תרין תננין אינון על דרבי אחא.

רבי שמעון בר כרסנא בשם רבי אחא רבי מאיר ורבי יוסי ורבי אלעזר בן עזריה שלשתן אמרו דבר אחד רבי מאיר דלחיים מטמא משום גולל רבי מאיר מטהר רבי יוסה דאחילות רבי יוסה אומר תבית

שבספינה אינו מביא את הטמאה רבי אליעזר בן עזריה דתני מעשה בי רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהיו באין בספינה ועשה רבי עקיבא סכה בראש הספינה וכאת הרוח והפריחתה אמר לו רבי אלעזר בן עזריה: עקיבא היכן סוכתך.

מה טעמא דרבי יוסי הגלילי ספר מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים אף כל דבר שאין בו רוח חיים מה ספר דבר מיוחד שאינו אוכל אף כל שאינו אוכל מה טעמא דרבנן מה ספר מיוחד שהוא בתלוש אף כל דבר שהוא

[דף י' ע"א]

בתלוש.

על דעתיה דרבי יוסי הגלילי ידות אוכלין כאוכלין. נישמעניה מן הדא כתבו על גרן הצבי וגדרו והתמו ונתנו לה כשר מפני שגדרו ואחר כך התמו הא אם התמו ואחר כך גדרו לא ר' אחא בשם ר' מיישא והוא שכתב על זכרותו של גרן אבל אם כתב על נרתיקו כפרוש הוא וכשר.

ר' יונה בעי אף לענין הכשר זרעים בן חיף עבידא חשב עליהן שירדו על תבחה ומן תבחה על האוכלין תמן אמר רבי יוסי הגלילי ספר מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים אף כל דבר שאין בו רוח חיים אוף הקא בן או שניא היא דכתיב וכל משקה אשר ישתה בכל בלי יטמא (ויקרא יא, לד) מעתה אפילו חשב שירדו לבורות לשיחין ומערות שניא היא הקא דכתיב בלי:

הלכה ח' מתני' – שירא שחנתה כבקעה והקיפיה בכלי בהמה מטלטלין בתוכה, ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים ולא יהיו פרצות יתרות על הבנין.

כל פרצה שהיא כעשר אמות, מתרת, מפני שהיא כפתח. יתר מכאן, אסור;

גמרא רב אדא בשם ר' חסדייא למי נצרכה לר' יוסה בי ר' יודה דרבי יודה בי ר' יודה אומר כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה ומודה הוא הקא ותני בן בבא עושין מחיצות אפילו אוכפין אפילו עביטין אפילו גמלים ובלבד שלא יהא בין איבוף לאיבוף מלוא איבוף בין עביט לעביט מלוא עביט בין גמל לגמל כמלא גמל ובלבד שלא יהא עומד כנגד עומד ופרוץ כנגד פרוץ אלא עומד כנגד פרוץ ופרוץ כנגד עומד.

נמצאת אומר לענין כלאים כל הפחות מג' פסתום מג' ועד ארבעה

מִסְכַּת נְזִיר פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה, א כל אלו שאמרו 'אין מתחיל למנות עד שיטשה', אם נטמא - אין מביא קרבן טמאה. כל אלו שאמרו 'מתחיל ומונה מיד', אם נטמא - מביא קרבן טמאה.

ה, ב טמאה שנתונה על גבי כהל, אפלו מחצה על מחצה, וכן עדר בהמה חיה ועוף חיי, שהיו מהלכין זה אחר זה, אפלו ראשו של זה וראשו של זה בין רגלו של זה - אין הנזיר מגלח עליהן, ואין חייבין עליו על טמאת מקדש וקדשיו. רבי אליעזר אומר: בראשונה היו זקנים חלוקין, מקצתן אומרים: רביעית דם, ורבע עצמות. ומקצתן אומרים: חצי קב עצמות וחצי לוג דם. בית דין שאחריהן אמרו: רביעית דם ורבע עצמות לתרומות וקדשיו. חצי קב עצמות וחצי לוג דם לנזיר ולמקדש.

ה, ג אמר רבי אלעזר: כשהלכתי לערדסקיא, מצאתי את רבי יהושע בן פתור, שהיה יושב ודן לפני רבי מאיר בהלכה: כל טמאה מן המת שהנזיר מגלח עליה - חייבין עליה משום ביאת מקדש, וכל טמאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה - אין חייבין עליה על טמאת מקדש. אמר לו: אל תהא זו קלה מן השרץ! אמרתי לו: כלום אתה בקי ביהושע בר ממל? אמר לי: הן! כך אמר יהושע בר ממל משום רבי יהושע: כל טמאה מן המת שהנזיר מגלח עליה - חייבין עליה משום ביאת מקדש, וכל טמאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה - אין חייבין עליה על טמאת מקדש, ורואה אני את דבריו.

ה, ד שאלו את רבי שמעון: הרי שהיה נזיר ומצרע, מהו שיגלח תגלחת אחת, ותעלה לנדרו ולצרעתו? אמר להן: אין מגלח. אמרו לו: למה? אמר להם: אלא זה מגלח להעביר שער -

יפה אתם אומרים! אלא נזיר מגלח "להעביר" שער ומצרע מגלח "לגדל" שער. אמרו לו: אף אנו אומרין לא תעלה לו בימי גמרו, תעלה לו בימי ספרו. אמר להם: אילו זה מגלח לאחר ביאת מים, וזה מגלח לאחר ביאת מים - יפה אתם אומרים! אלא נזיר מגלח "לאחר" ביאת מים, ומצרע מגלח "קדם" ביאת מים. אמרו לו: אף אנו אומרים לא תעלה לו לימי ספרו, ונזירותו תעלה לו לימי חלוטו וטמאתו. אמר להם: אילו מגלחים לאחר דמים - יפה אתם אומרים! אלא נזיר מגלח "לאחר" דמים, ומצרע מגלח "לפני" דמים. אמרו לו: תקון הדבר - לא תעלה לו לימי צרעתו ונזירותו, תעלה לו לימי צרעתו וטמאתו. אמר להם: נזיר טהור והוא מצרע, זה לגדל וזה להעבירו, אם נזיר טמא והוא מצרע - זה לפני ביאת מים וזה לאחר ביאת מים (ספרים אחרים: 'אבל אם היה נזיר - מגלח תגלחת אחת על שתיהן').

ה, ה שני נזירין שאמר להן אחד: ראייתי את אחד מכם שננטמא, ואיני יודע אי זה מכם - סופרין שלשים יום, ומביאין קרבן טמאה וקרבן טהרה, ואומר: 'אם אני טמא - קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך. ואם אני טהור - קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה שלך'; וסופרין שלשים יום, ומביאין קרבן טמאה וקרבן טהרה, ואומר: 'אם אני טמא - קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך, וזה קרבן טהרתי. אם אני טהור - קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה שלך, וזה קרבן טהרתי'.

מת אחד מהן, אמר רבי יהושע: יבקש אחד מן השוק שידר כנגדו בנזיר, ואומר: אם טמא הייתי - הרי אתה נזיר מיד, ואם טהור הייתי - הרי אתה נזיר לאחר שלשים יום. וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טמאה וקרבן טהרה, ואומר: אם אני טמא - קרבן טמאה שלי, וקרבן טהרה שלך, ספק. ואם אני טהור - קרבן טהרה שלי, וקרבן טמאה שלך ספק; וסופרין שלשים

¹ בנוסחת הספרים מובא: הן, ובעל הלכות היה.

יּוֹם, וּמִבִּיאִין קַרְבָּן טְמֵאָה וְקַרְבָּן טְהוֹרָה, וְאוֹמֵר: 'אִם אָנִי טְמֵא - קַרְבָּן טְמֵאָה שְׁלִי וְקַרְבָּן טְהוֹרָה שְׁלִי, וְזֶה קַרְבָּן טְהוֹרָתִי. וְאִם אָנִי טְהוֹר - קַרְבָּן טְהוֹרָה שְׁלִי וְקַרְבָּן טְמֵאָה שְׁלִי, וְזֶה קַרְבָּן טְהוֹרָתִי'. שְׁלֹשִׁים יָמִים הָרִאשׁוֹנִים וּשְׁלֹשִׁים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים - אֲסוּר לְגַלַּח, וְלִשְׁתּוֹת יַיִן, וְלִטְמֵא לַמֵּתִים, אִם גָּלַח וְשִׁתָּה יַיִן וְנִטְמֵא לַמֵּתִים - סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים, הוּא עֲצָמוֹ, עַל הָרִאשׁוֹנִים - חֵיב. וְעַל הָאַחֲרוֹנִים - פְּטוּר.

מִסְכַּת נְזִיר פָּרָק שִׁישִׁי

וְאֵל סֶפֶק נְזִיר טְמֵא, סֶפֶק נְזִיר טְהוֹר - אֲבָל נְזִיר וְדַאי². סֶפֶק מְצוּרַע טְמֵא סֶפֶק מְצוּרַע טְהוֹר - אֲבָל מְצוּרַע וְדַאי. אוֹכֵל בְּקִדְשִׁים אַחַר שְׁשִׁים יוֹם. שׁוֹתֵה יַיִן וּמִטְמֵא לַמֵּתִים לְאַחַר מֵאָה וְעֶשְׂרִים יוֹם. כִּי־צַד? אֲמָרוּ לוֹ: נְזִיר טְמֵא אֵתָהּ וְאִין נְזִיר טְמֵא מְגַלַּח, אֲלֵא עַד שְׁבַעָה, צָא וּמְנָה שְׁבַעָה. הַזֶּה וְשִׁנָּה, גֹּלַח וְהִבִּיא קַרְבָּן, מְנָה שְׁבַעָה וּבִקֵּשׁ לְגַלַּח, וְאֲמָרוּ לוֹ: נְזִיר טְהוֹר אֵתָהּ, וְאִין נְזִיר טְהוֹר מְגַלַּח אֲלֵא עַד שְׁלֹשִׁים, צָא וּמְנָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לְהִשְׁלִים שְׁלֹשִׁים, גֹּלַח וְהִבִּיא קַרְבָּן, מְנָה שְׁלֹשִׁים, וּבִקֵּשׁ לְגַלַּח, אֲמָרוּ לוֹ: נְזִיר טְהוֹר אֵתָהּ! וְאִין נְזִיר טְהוֹר מְגַלַּח אֲלֵא עַל הַדְּמִים. כִּי־צַד הוּא עוֹשֶׂה? מִבִּיא עוֹלֹת בְּהֵמָה וּמִתְנַה עֲלֶיהָ, וְאוֹמֵר, אִם נְזִיר טְהוֹר אָנִי - הֲרִי זֶה חוֹבָה. וְאִם לֹא - הֲרִי זֶה נְדָבָה. כִּי־צַד תַּעֲשֶׂה לוֹ לְהַחְמִיר עֲלָיו? מִבִּיא פִּילִי שֶׁל חֵרֶס חֲדָשָׁה, וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ רְבִיעִית מִיֵּם חַיִּים, וּמִבִּיא שְׁתֵּי צִפְרִים, וּשְׁחַט אֶת אַחַת מֵהֶן אֶל כְּלֵי חֵרֶס עַל מִיֵּם חַיִּים, חִפְרָה וְקִבְרָה בְּפָנָיו, וְאִסוּרָה בְּהִנָּאָה, וּמִבִּיא חֲטָאת הָעוֹף, וּמִתְנַה עֲלֶיהָ, וְאוֹמֵר: אִם טְמֵא אָנִי - חֲטָאת מִחוּבְתִי וְעוֹלָה נְדָבָה. אִם טְהוֹר אָנִי - עוֹלָה מִחוּבְתִי וְחֲטָאת סֶפֶק. מְגַלַּח רִאשׁוֹ וְזָקְנוֹ וְגִבּוֹת עֵינָיו כְּדָרָךְ שְׁמִצְרַעִים מְגַלְחִין, וּמוֹנֵה שְׁלֹשִׁים, וּמִבִּיא עוֹלֹת בְּהֵמָה אַחֲרַת, וּמִתְנַה

עֲלֶיהָ, וְאוֹמֵר: 'אִם טְהוֹר הִיִּיתִי - עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חוֹבָה, וְזוֹ נְדָבָה, וְהַחֲטָאת עוֹף סֶפֶק מִחוּבְתִי, וְאִם טְהוֹר אָנִי - עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נְדָבָה, וְזוֹ חוֹבָה, וְחֲטָאת עוֹף סֶפֶק, וּמְגַלַּח רִאשׁוֹ וְזָקְנוֹ וְגִבּוֹת עֵינָיו כְּדָרָךְ שְׁמִצְרַעִין מְגַלְחִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לְמַחְרַת מִבִּיא אֲשָׁמוֹ וְלָגוּ בִידּוֹ, וּמַעֲמִידֵן עַל שְׁעָרֵי נִקְנוֹר, וּמִתְנַה עֲלֶיהֶן, וְאוֹמֵר: 'אִם מְצוּרַע אָנִי - הֲרִי זֶה אֲשָׁמִי. וְאִם לֹא - הֲרִי זֶה שְׁלָמִי נְדָבָה'. אֲשֶׁם זֶה נִשְׁחַט בְּצִפּוֹן, וְטָעוֹן מִתֵּן בְּהוֹנוֹת, וּסְמִיכָה, וּנְסֻכִים, וְחִנוּפָה חִזָּה וְשׁוֹק, וְנֶאֱכַל לְזִכְרֵי כְּהוֹנָה, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁמִבִּיא קִדְשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל. לְהִבִּיא חֲטָאת בְּהֵמָה אִין יָכוֹל - שְׂאִין חֲטָאת בְּהֵמָה בָּאָה עַל הַסֶּפֶק. לְהִבִּיא חֲטָאת הָעוֹף אִין יָכוֹל - שְׁהַעֲשִׂיר שְׁהִבִּיא קַרְבָּן עָנִי, לֹא יֵצֵא. כִּי־צַד עוֹשֶׂה? יִכְתֹּב נִכְסֵיוֹ לְאַחַר, וּמִבִּיא קַרְבָּן עָנִי. נִמְצָא עָנִי הִבִּיא חֲטָאת הָעוֹף, וּמִתְנַה עֲלֶיהֶם, וְאוֹמֵר: 'אִם מְצוּרַע אָנִי, הֲרִי זֶה חֲטָאת, אִם לֹא - הֲרִי זֶה סֶפֶקוֹ, וְאוֹכֵל בְּקִדְשִׁים מִיָּד. אֲבָל לִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִטְמֵא אִין יָכוֹל, שְׂאִין יְמֵי נְזִיר עוֹלִין לוֹ בְּתוֹךְ יְמֵי צְרַעְתּוֹ. כִּי־צַד יַעֲשֶׂה לוֹ? כְּדָבָרֵי בֶן זֹמָא סוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמִבִּיא עוֹלֹת בְּהֵמָה וּמְגַלַּח, וּמִבִּיא חֲטָאת הָעוֹף, וּמִתְנַה עֲלֶיהָ, וְאוֹמֵר: אִם טְמֵא אָנִי - חֲטָאת מִחוּבְתִי וְעוֹלָה נְדָבָה. וְאִם טְהוֹר אָנִי - עוֹלָה מִחוּבְתִי וְחֲטָאת סֶפֶק. וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמִבִּיא קַרְבָּנוֹתָיו שְׁלָמִים וְעוֹלָה, וּמִתְנַה עֲלֶיהָ וְאוֹמֵר: אִם טְמֵא אָנִי - עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חוֹבָה וְזוֹ נְדָבָה. וְהַחֲטָאת הָעוֹף מִחוּבְתִי, וְאִם טְהוֹר אָנִי - עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נְדָבָה, וְזוֹ חוֹבָה, וְהַחֲטָאת הָעוֹף סֶפֶק, וּמְגַלַּח, וְאוֹכֵל בְּקִדְשִׁים לְאַחַר שְׁשִׁים יוֹם, וְשׁוֹתֵה יַיִן וּמִטְמֵא לַמֵּתִים מִיָּד. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵן שְׁנַזְר שְׁלֹשִׁים, אֲבָל נְזִיר שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ - אוֹכֵל בְּקִדְשִׁים לְאַחַר שְׁתֵּי שָׁנַיִם, וְשׁוֹתֵה יַיִן וּמִטְמֵא לַמֵּתִים לְאַחַר אַרְבָּעָה שָׁנַיִם.

² כלומר הוא נזיר ודאי ואין ספק בניירותו.

רבי יוסי אומר: עבד שאמר לו רבו - יהי שותה יין שתי שנים, ומטמא למתים שתי שנים - שותה יין בפניו ושללא בפניו, ומטמא למתים בפניו ושללא בפניו, למה רבו כופו? לנזירות, אבל לא לנדרים ולא לשבועות.

וה, עבד שגזר, וגלח, ויצא לחרות - יצא נזר ולא גלח, ויצא לחרות - לא יצא. נטמא ויצא לחרות - מונה משעה שנטמא.

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א, א המקנא לאשתו. רבי אליעזר אומר: מקנא לה על פי שתיים, ומשקה על פי אחד או על פי עצמו.

המקנא לאשתו על פי עד אחד, או על פי עצמו, ומשקה לה על פי שנים. השיבו חכמים לדברי רבי יוסי ברבי יהודה: אין לדבר סוף.

אי זו היא עדות הראשונה? זו עדות סתירה. עדות אחרונה - זו עדות טמאה. וכמה היא שעור סתירה? כדי טמאה. וכמה היא טמאה? כדי ביאה. וכמה היא כדי ביאה? כדי העראה. וכמה היא העראה? רבי אליעזר אומר: כדי חזרת דקל. רבי יהושע אומר: כדי מזיגת כוס. בן עזאי אומר: כדי לשותו. רבי עקיבה אומר: כדי לצלות ביצה. רבי יהודה בן בתירא אומר: כדי לגמעה. רבי אליעזר בן ירמיה אומר: כדי לקשר הגרדי נימא. חנן בן פינחס אומר: כדי שתושיט אצבע לתוך פיה, לתן קיסם. פלימו אומר: כדי שתושיט ידה לסל לטול כפר, ואף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר שנאמר (משלי ו, כו): "כי בעד אשה זונה עד כפר לחם".

א, ב רבי יהודה אומר: בעלה נאמן עליה, מקל וחמר: ומה נדה, שחביבים על ביאתה כרת - בעלה נאמן עליה, סוטה, שאין חביבין על ביאתה כרת - אינו דין שיהא בעלה נאמן עליה? אומר לו: וכל שכן!

ו, ב טמא בספק, ומחלט בודאי - אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים, ושותה יין ומטמא למתים לאחר ששים ושמונה יום. טמא בודאי ומחלט בספק - אוכל בקדשים לאחר שלשים ושבעה יום, ושותה יין ומטמא למתים לאחר שבועים וארבעה יום. טמא בודאי ומחלט בודאי - אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים, ושותה יין ומטמא למתים אחר ארבעה וארבעים יום.

ו, ג כל קרבנות צבור ויחיד - הציץ מרצה על טמאת הדם ועל טמאת הגוף, חוץ מנזיר ועושה פסח, שמרצה לטמאת הדם, ואינו מרצה על טמאת הגוף, ואם נטמא טמאת התהום - הרי זה מרצה.

פיצד? היה הולך לשחוט את פסחו, ואמרו לו: מת היה עמך בבית שנכנסת לו, תחת אבן שישבת עליו, ונודע לו בין בשעת פסחו בין עד שלא עשה פסחו - צריך לעשות פסח שני. אבל אמרו לו: קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת לו, או תחת אבן שישבת עליו, ונודע לו עד שלא עשה פסחו, צריך לעשות פסח שני, משעשה פסחו - אין צריך לעשות פסח שני. וכן נזיר שהלך להביא קרבנותיו, ואמרו לו: מת היה עמך בבית שנכנסת לו, או תחת אבן שישבת עליו, ונודע בין משהביא קרבנותיו בין עד שלא הביא קרבנותיו - צריך להביא קרבן טמאה. אבל אמרו לו: קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת לו, תחת אבן שישבת עליו, ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו - צריך להביא קרבן טמאה. משהביא קרבנותיו - אין צריך להביא קרבן טמאה.

ו, ד חמר באשתו ובתו מה שאין בעבדו, וחמר בשפחתו ובעבדו מה שאין באשתו ובתו, שאשתו ובתו מפר את נדרן ואין כופן לשותות יין ולטמא למתים, אבל עבדו ושפחתו - אין מפר את נדרן אבל כופן לשותות יין ולטמא למתים. ואין שותין אלא בפניו, ואין מטמא למתים אלא בפניו.

ואם הִיָּה שְׁעָרָה נֶאֱחָה - לא הִיָּה סוֹתְרָה, מפְּנֵי פְּרָחֵי כְּהוֹנָה.

א,ו שְׁלֹשָׁה צְרִיכִין שִׁירָאוּ עַל פְּנֵי הַמַּיִם, אֶפְרָה פְּרָה וְעֶפְרָה סוֹטָה, וְדָם צְפוּר. אֶפְרָה פְּרָה - כְּדֵי שִׁירָאוּ עַל פְּנֵי הַמַּיִם. עֶפְרָה סוֹטָה - כְּדֵי שִׁירָאָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. דָּם צְפוּר שֶׁל מְצוּרָע - כְּדֵי שִׁירָאָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. רַק יִבְמָה - כְּדֵי שִׁירָאָה לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים.

א,ז רְשָׁאִין הַכֹּהֲנִים לְתַן בְּשִׁירֵי מְנַחֲתוֹת יַיִן, שְׁמֵן וְדָבֶשׁ, וְאַסוּרִין לְחֻמֵץ. כָּל הַמְנַחֲתוֹת שֶׁבַתְּוֹרָה טְעוּנָה שְׁמֵן וְלִבְנָה, חוּץ מִמְנַחֲת חוּטָא וּמְנַחֲת קְנָאוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה', טו): "לֹא יִצַק עֲלָיו שְׁמֵן וְלֹא יִתֵּן עֲלָיו לִבְנָה" וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כָּל חֲטָאֹת שֶׁבַתְּוֹרָה - אֵין טְעוּנָה נְסֻכִים, חוּץ מִחֲטָאֹתוֹ וְאֲשֶׁמוֹ שֶׁל מְצוּרָע, שֶׁלֹּא יֵחָא קְרִבָּן חוּטָא מִהֲדַר. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: כָּל זְכוּרֹת שֶׁבַתְּוֹרָה נֶאֱמָרוּ לְטוֹבָה, חוּץ מִזוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה', טו): "מְנַחֲת זִכְרוֹן מְזַכֵּר עוֹן". רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵף זוֹ לְטוֹבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה', כח): "וְאִם לֹא נִטְמָאָה הָאִשָּׁה וְטֵהוְרָה הִיא וְנִקְתָּה וְנִזְרָעָה זָרַע".

מִסְכַּת סוֹטָה פֶּרֶק שְׁנַי

ב,א הִיָּה נוֹטֵל אֶת מַגְלַתָּהּ וְנִכְנַס לּוֹ לְאוּלָם, טְבֵּלָא שֶׁל זֶהָב הִיָּתָה קְבוּעָה בְּכַתְּלוֹ שֶׁל הֵיכָל וְהִיא נִרְאִית בְּאוּלָם, מִמְּנָה רוֹאָה וְכוּתָב, לֹא חֲסִיר וְלֹא יִתִּיר, יוֹצֵא וְעוֹמֵד בְּצַד סוֹטָה, קוֹרָא וְדוֹרֵשׁ, וּמִדְקָדֵק בְּכָל דְּקָדוּקֵי פְּרָשָׁה, וּמְשַׁמְעָה בְּכָל לְשׁוֹן שְׁשׁוּמַעַת, כְּדֵי שֶׁתֵּהָא יוֹדַעַת עַל מַה הִיָּתָה שׁוֹתָה וּבִמָּה הִיָּתָה שׁוֹתָה, עַל מַה הִיָּתָה טְמָאָה וּבִמָּה הִיָּתָה טְמָאָה, וְאוֹמֵר לָהּ: 'מְשַׁבֵּיעַ אֲנִי עֲלֶיךָ, וְיָבֵא עֲלֶיךָ וְיִבּוֹאוּ עֲלֶיךָ' - זֶה אֱלֹהֵי 'מְשַׁבֵּיעַ עֲלֶיךָ' - זוֹ שְׁבוּעָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֲמֵן שֶׁלֹּא נִטְמָאֵתִי, אֲמֵן שֶׁלֹּא אֲטִמָּא, לֹא שֶׁהַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתָהּ מִיָּד, אֲלֵא אֶפְלוּ תְּקַלְקַל לְאַחַר עֲשָׂרִים שָׁנָה - הַמַּיִם מִתְעַרְרִין עֲלֶיךָ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה', טו):

הוֹאִיל וְאֵין חֲיִבִּין עַל בִּיאָתָהּ כָּרַת - לֹא יֵהָא בְּעֵלָה נֶאֱמָן עֲלֶיהָ!

דְּבַר אַחַר: לֹא! אִם אִמְרַתְּ בְּנִדָּה שִׁישׁ לָהּ הִתֵּר אַחַר אִסוּרָה - תֵּאמַר בְּסוֹטָה, שְׁאֵין לָהּ הִתֵּר אַחַר אִסוּרָה? וְאוֹמֵר (מְשַׁלֵּי ט, יז): "מַיִם גְּנוּבִים יִמְתְּקוּ וְגו'". רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הַכְּתוּב הֶאֱמִינוּ עֲלֶיךָ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה', טו): "וְהִבֵּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן".

א,ג מְעַלִּין אוֹתָהּ לְשַׁעֲרֵי מְזֻרָח, לְשַׁעֲרֵי נִקְנוֹר, שְׁשָׁם מְשָׁקִים אֶת הַסּוֹטוֹת, מְטַהְרִין אֶת הַיּוֹלְדוֹת, וּמְטַהְרִין הַמְצַרְעִים, שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים א ח, לא לב): "אֶת אֲשֶׁר יִחַטָּא אִישׁ לְרַעְהוּ וְאִתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְעִשִּׂיתָ וְשִׁפְטָתָ אֶת עַבְדֶּיךָ לְהַרְשִׁיעַ רִשְׁעֵי לְתַת דְּרַכּוֹ בְּרֵאשׁוֹ" - "וְצִבְתָּהּ בְּטָנָה וְנִפְלָה יִרְכָּה" (בַּמִּדְבָּר ה', כז). "וְלֵהֲצַדִּיק צַדִּיק לְתַת לוֹ כְּצַדְקָתוֹ" - "וְאִם לֹא נִטְמָאָה הָאִשָּׁה וְטֵהוְרָה הִיא וְנִקְתָּה וְנִזְרָעָה זָרַע". הִיא עוֹמֵדֵת מִבְּפָנִים, וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד מִבְּחוּץ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה', יח): "וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה לְפָנָי ה' ", וְאֵין כֹּהֵן לְפָנָי ה', וְכַדְרֵךְ שְׁמֵאִמִּין עֲלֶיהָ שֶׁתַּחֲזוֹר בָּהּ - כֶּף מֵאִמִּין עֲלֶיהָ שֶׁלֹּא תַחֲזוֹר בָּהּ. אוֹמְרִים לָהּ: בַּתִּי! אִם בְּרוּר לָךְ שֶׁאֵת טֵהוְרָה - עַמְדִי עַל בּוֹרֵיךָ, וְשִׁתִּי, שְׁאֵין הַמַּיִם הִלְלוּ דוּמִין אֲלֵא לְסַם יָבֵשׁ שֶׁנִּתּוֹן עַל גְּבֵי בֶּשֶׂר חַי, אִם יֵשׁ שָׁם מָכָה - מִחֲלַחַל וְיוֹרֵד. אֵין שָׁם מָכָה - אֵינוֹ מְזִיקוּ.

א,ד אֵין מְשַׁקִּין שְׁתֵּי סוֹטוֹת כְּאַחַת, שֶׁלֹּא יֵהָא לְבָה גַם בַּחֲבֵרְתָּהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא מִן הַשֵּׁם הוּא זֶה, אֲלֵא מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה', טז): "וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן" - אַחַת מִקְרִיב, וְלֹא שְׁתֵּים.

א,ה כֹּהֲנִים מְטִילִין בֵּינֵיהֶם גּוֹרְלוֹת. כָּל מִי שְׁעֵלָה גּוֹרְלוֹ, וְאֶפְלוּ כֹהֵן גְּדוֹל - יוֹצֵא וְעוֹמֵד בְּצַד סוֹטָה, וְאוֹחֵז בְּכַגְדֵיהָ, אִם נִקְרָעוּ - נִקְרָעוּ. וְאִם נִפְרָמוּ - נִפְרָמוּ. עַד שֶׁמַּגְלָה לְבָהּ, וְסוֹתֵר אֶת שְׁעָרָה; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הִיָּה לְבָהּ נֶאֱחָה - לֹא הִיָּה מַגְלָהּ,

"מנחת זכרון מזכרת עון", נכנס וכותב, יוצא ומוחק.

בב, עד שלא נמחקה המגלה, אמרה: 'איני שותה', או שאמרה: 'טמאה אני', או שבאו עדים ואמרו שהיא טמאה - המים נשפכין, ואין בהן משום קדשה, ומגלתה נגנזת תחת צירו של היכל, ומנחתה מתפזרת. נמחקה המגלה ואמרה: 'אני טמאה' - המים נשפכין, ואין בהן משום קדשה, ומגלתה נגנזת תחת צירו של היכל, ומנחתה מתפזרת בבית הדשן, ואין מגלתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת.

בג, נמחקה המגלה, ואמרה: 'איני שותה' - מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחיה. רבי יהודה אומר: בצבת של ברזל פותחין פיה של זו ומערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחיה. אמר לו רבי עקיבא: וכי למה משקין אותה? לא לבדקה? הרי זו בדוקה ומנוגלת! אלא לעולם יכולה היא שתחזור, עד שתקרב מנחתה. קרבה מנחתה ואמרה: 'איני שותה' - מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחיה.

בד, רבי אלעזר אומר: שתי קנאות האמורות בפרשה, קנאה אחת שמקנא לבעל, ואחת שמקנא למקום. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: מה תלמוד לומר (במדבר ה, כב): "ואמרה האשה אמן אמן" - ראויה היתה האשה לבא עליה פרעניות גדולות מאלו, שהביאה עצמה לידי ספק זה, אלא שניקל נולה, שנאמר (שם): "ונקתה" - נקתה מכל פרעניות הראויות לבא עליה. רבי יהודה בן בתירא אמר משום רבי אלעזר בן תימא: מה תלמוד לומר (שם): "ואם לא נטמאה האשה" - שאם היתה יולדת בצער - יולדת ברוח, נקבות - יולדת זכרים, מכערין - יולדת נאים. שחורים - יולדת לבנים. קצרים - יולדת ארכים. אחד אחד - יולדת שנים שנים.

בה, תינוק שלא כלו לו חדשיו - הרי זה מכלה עולם. על כל ביאה וביאה שבא עליה בעלה - הרי הוא חייב עליה.

בו, נטמאה מנחתה עד שלא קדשה בכלי - הרי היא ככל המנחות. תפדה ותאכל. משקדשה בכלי - תעבר צורתה ותצא לבית השרפה. קרבה מנחתה ולא הספיק לקרב הקמץ עד שמת הבעל, או שמתה היא - שירים אסורים, שעל הספק באת בתחלה, כפרה ספקה והלכה לה. קרב הקמץ ואחר כך מתה היא, או שמת הבעל - שירים מתירין, שעל הספק באת מתחלה, כפרה ספקה והלכה לה. באו לה עדים שהיא טמאה, בין כך ובין כך - מנחה אסורה, נמצאו עדים זוממין - בין כך ובין כך מנחתה חלין.

בז, כל הנשואות לכהן, בין כהנת, בין לוייה, בין ישראלית - אין מנחתה נאכלת, מפני שיש לו בה שתפות, ואין עולה בלה כליל לאשים, מפני שיש לו בה שתפות, כיצד הוא עושה? הקמץ קרב לעצמו ושירים קרבין בעצמן. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: קמץ קרב בעצמו ושירים מתפזרין.

בח, כהן עומד ומקריב על גבי המזבח, מה שאין כן בכהנת. האיש זכאי בבתו בקדושיה, בכסף בשטר ובביאה, וזכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ובהפרת נדריה - מה שאין כן באשה. האיש עובר על מצות עשה שהזמן גרמא - מה שאין כן באשה. האיש עובר על "בל תקיף" ועל "בל תשחית", ועל "בל תטמא למתים" - מה שאין כן באשה. האיש נדון "בן סוור ומורה" ואין האשה נדונית "בן סוור ומורה". האיש מעטף ומספר, והאשה מעטפת ואין מספרת. האיש נמכר ונשנה, ואין האשה נמכרת ונשנית. האיש נמכר עבד עברי, ואין האשה נמכרת עבד עברי. האיש נרצע ואין האשה נרצעת. האיש

קוֹנָה עֶבֶד עֲבָרִי, וְאִין הָאֶשֶׁה קוֹנָה עֶבֶד עֲבָרִי.

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג, א הִיָּה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מִנֵּין אֵתָה אוֹמֵר שְׁבַמְדָּה שְׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ, שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּהוּ כז, ח): "בְּסִאסָּאָה בְּשִׁלְחָה תִּרְבִּינָה", אִין לִי אֵלָא סָאָה, מִנֵּין לְרַבּוֹת תִּרְקַב וְחֲצִי תִרְקַב? קַב וְחֲצִי, קַב רוּבְעָ, וְחֲצִי רַבְעָ, תַּמָּן וְעוֹכְלָא, תִּלְמוּד לומר (יִשְׁעִיָּהוּ ט, ד): "כִּי כָל סֵאוֹן סֵאֵן בְּרַעַשׁ" – הֲרִי כָאֵן מִדּוֹת הִרְבָּה, חִשְׁבוֹנוֹת הִרְבָּה. אִין לִי אֵלָא דְבַר הַבָּא בְּמִדָּה, מִנֵּין שְׁאֶפְלוּ פְרוּטוֹת קִטְנוֹת מִצְטַרְפוֹת לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל? תִּלְמוּד לומר (קֹהֶלֶת ז, כז): "אֶחַת לְאֶחַת לְמִצָּא חֻשְׁבוֹן". וְכֵן מְצִינוּ בְּסוּטָה, שְׁבַמְדָּה שְׁמִדְדָּה – בָּהּ מְדָדוּ לָהּ. הִיא עֲמָדָה עַל פֶּתַח בֵּיתָה לְרֵאוֹת לוֹ – לְפִיכְךָ כִּהֵן מְעַמְדָּה עַל שַׁעֲרֵי נִיקְנוֹר וּמִרְאָה קְלוֹנָה לְכָל. הִיא פְּרָסָה לוֹ סוּדְרִין נְאִין עַל רֵאשָׁה – לְפִיכְךָ כִּהֵן נוֹטֵל צַעֲיפָה מִרֵּאשָׁה וּמִנִּיחָהּ תַּחַת רִגְלֵיהָ. הִיא קֹלְעָה לוֹ שַׁעֲרָה – לְפִיכְךָ כִּהֵן סוֹתְרָה. הִיא קֶשְׁטָה פְּנִיָּה – לְפִיכְךָ פְּנִיָּה מוֹרִיקוֹת. הִיא כְּחֹלָה לוֹ עֵינֵיהָ – לְפִיכְךָ עֵינֵיהָ בּוֹלְטוֹת. הִיא הִרְאָתָה לוֹ בְּאֶצְבַּע – לְפִיכְךָ צַפְרִינֵיהָ נוֹשְׂרוֹת. הִיא הִרְאָתָה אֶת בְּשָׂרָה – לְפִיכְךָ כִּהֵן קוֹרַע חֻלְקָה, וּמִרְאָה קְלוֹנָה לְרַבִּים. הִיא חֲגָרָה לוֹ בְּפָנָים – לְפִיכְךָ כִּהֵן מְבִיא חֻבֵּל מְצָרִי וְקוֹשֵׁר לְמַעְלָה מְדַדְיָה, וְכָל הַרוּצָה לְרֵאוֹת בָּא וְרוּאָה. הִיא פְּשֻׁטָה לוֹ יִרְכָה – לְפִיכְךָ יִרְכָה נְמִסֵּת. הִיא קְבֻלְתוֹ עַל כְּרִסָּה – לְפִיכְךָ כְּרִסָּה צָבָה. הִיא הֶאֱכִילְתוֹ מַעְדַּנֵּי עוֹלָם – לְפִיכְךָ מִנְחָתָהּ מֵאֵכֵל בְּהֵמָה. הִיא הִשְׁקֵתוֹ יַיִן בְּכוֹסוֹת מְשֻׁבָּחוֹת – לְפִיכְךָ כִּהֵן מִשְׁקָה אוֹתָהּ מִים הַמְרִים בְּמִקְדָּה שֶׁל חֲרֵס. הִיא עֲשֵׂתָהּ בְּסֵתֵר שְׁנֵאֲמַר (אִיּוֹב כד, טו): "וְעֵין נֶאֱפָה שְׁמֵרָה נֶשֶׁף לְאֹמֵר" וְגו', וְאִינָה יוֹדַעַת הַיּוֹשֵׁב בְּסֵתֵרוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁם בָּהּ פָּנִים, שְׁנֵאֲמַר (שָׁם): "וְסִתְרוּ פָּנִים יְשִׁים". דְּבַר אַחֵר: מְלַמֵּד שֶׁהַמְּקוֹם מוֹצִיא סִתְרָה לְגַלּוּי,

שְׁנֵאֲמַר (מְשָׁלִי כו, כו): "תְּכַסֶּה שְׁנֵאָה בְּמִשְׁאוֹן תִּגְלָה רַעְתוֹ בְּקֹהֶל" וְגו'.

ג, א אֲנִישֵׁי הַמְּבוּל לֹא נִתְגָּאוּ לְפָנֵי הַמְּקוֹם אֲלֵא מִתּוֹךְ הַטּוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לָהֶם, שְׁנֵאֲמַר (אִיּוֹב כא, ט – יג): "כִּתְיֵיהֶם שְׁלוֹם מִפְּחָד וְלֹא שִׁבְט אֱלֹהִים עֲלֵיהֶם וְגו'". שְׁוֹרוֹ עֶבֶר וְלֹא יִגְעַל תִּפְלֹט פְּרָתוֹ וְלֹא תִשְׁכַּל; יִשְׁלַחוּ כִּצְאֵן עוֹלֵיהֶם וְיִלְדִיֵּיהֶם יִרְקְדוּן; וְכִתִּיב: "יִשְׂאוּ כֶּתֶף וְכִנּוֹר וְיִשְׁמְחוּ לְקוֹל עוֹגֵב". וְכִתִּיב: "יָבִלוּ בְּטוֹב יְמֵיהֶם" וְגו'. הִיא גְרָמָה לָהֶם שְׁאֲמָרוּ לְאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרִכְיָךְ לֹא חִפְצָנוּ; מַה שְׂדִי כִּי נַעֲבֹדְנּוּ וּמַה נוֹעִיל כִּי נִפְגַּע בּוֹ (אִיּוֹב יד – טו). אָמְרוּ: כָּלוּם צְרִיכִין אָנוּ לוֹ אֲלֵא לְטַפָּה שֶׁל גְּשָׁמִים? הֲרִי יֵשׁ לָנוּ נְהֻרוֹת וּמַעֲיָנוֹת שְׁאָנוּ מְסַתְּפִקִין בָּהֶם בַּיּוֹמוֹת הַחֲמָה וּבַיּוֹמוֹת הַגְּשָׁמִים, שְׁנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ב, ו): "וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ"; אָמַר לָהֶם הַמְּקוֹם: בְּטוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעָה לָכֶם, בָּהּ אַתֶּם מִתְגָּאִים לְפָנָי? בָּהּ אֲנִי נִפְרַע מִכֶּם! מַהוּ אוֹמֵר (שָׁם ו, יז): "וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמְּבוּל מִים עַל הָאָרֶץ". רַבִּי יוֹסִי בֶן דוֹרְמִסְקִית אוֹמֵר: דוֹר הַמְּבוּל לֹא נִתְגָּאוּ לְפָנֵי הַמְּקוֹם אֲלֵא בְּגִלְגֵּל עֵין שְׁדוּמָה לְמִים, שְׁנֵאֲמַר (שָׁם ו, ב): "וַיִּקְחוּ לָהֶם נְשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בְּחָרוּ", לְפִיכְךָ דָּן אוֹתָם בְּמִים שְׁדוּמָה לְגִלְגֵּל עֵין, שְׁנֵאֲמַר (שָׁם ז, יא): "בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיָנוֹת תְּהוֹם רַבָּה" וְגו'.

ג, א אֲנִישֵׁי הַמְּגִדָּל לֹא נִתְגָּאוּ לְפָנֵי הַמְּקוֹם אֲלֵא מִתּוֹךְ הַטּוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לָהֶם, שְׁנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יא, א – ב): "וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שְׁפָה אֶחָת וְדַבָּרִים אֶחָדִים, וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם וְגו'. וְאִין יִשִּׁיבָה אֲלֵא אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת לב, ו): "וַיִּשְׁבּ הָעָם לֶאֱכֹל וּשְׂתוּ" וְגו', הִיא גְרָמָה לָהֶם, שְׁאֲמָרוּ (בְּרֵאשִׁית יא, ד): "הִבָּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמְגִדָּל" וְגו', וּמַהוּ אוֹמֵר (שָׁם יא, ח): "וַיִּפֹּץ ה' אוֹתָם" וְגו'.

אֲנִישֵׁי סְדוּם לֹא נִתְגָּאוּ לְפָנֵי הַמְּקוֹם, אֲלֵא מִתּוֹךְ הַטּוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לָהֶם, שְׁנֵאֲמַר (אִיּוֹב

כת, ה - ח): "אַרְץ מְמֹנָה יֵצֵא לָחֶם וְכוּ', מְקוֹם סְפִיר אֲבִינָהּ וְעִפְרוֹת זֶהָב לוֹ; נְתִיב לֹא יָדְעוּ עֵיט וְלֹא שְׁזַפְתּוּ עֵינַי אֵינָהּ; לֹא הִדְרִיכוּהוּ בְּנֵי שְׁחָץ לֹא עָדָה עָלָיו שְׁחַל. אֲנָשֵׁי סְדוּם אָמְרוּ: הוֹאִיל וּמְזוֹן יוֹצֵא מֵאַרְצֵנוּ, וְכֶסֶף וְזָהָב יוֹצֵא מֵאַרְצֵנוּ, וְאַבְנֵים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת יוֹצֵא מֵאַרְצֵנוּ - אֵינְ אֲנִי צָרִיכִין שְׂיָבוֹאוּ בְּנֵי אָדָם אֵלַינִי, שְׂאִין הֵם בָּאִים אֶלָּא לְחַסְרָנוּ בּוֹאוּ וּנְשַׁכַּח תּוֹרַת רַגְלֵי מֵאַרְצֵנוּ. שְׁנֵאֲמַר (שָׁם פְּסוּק ד): "פֶּרֶץ נָחַל מֵעַם גֵּר הַנְּשַׁכְּחִים מִנִּי רַגְלֵי" וְגו'. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: כִּהְטִיבוֹתִי לָכֶם, אַתֶּם מִבְּקָשִׁים לְשַׁכַּח אֶת הַרְגֵל מִבִּינֹתֵיכֶם? אֲנִי אֲשַׁכַּח אֶת הַרְגֵל מִבִּינֵיכֶם, וְאֲשַׁכַּח אֶתְכֶם מִן הָעוֹלָם, מֵהוּ אוֹמֵר? "פֶּרֶץ נָחַל מֵעַם גֵּר" וְגו'. (אִיּוֹב יב, ו): "יִשְׁלְיוּ אֱהָלִים לְשַׁדְּדִים" וְגו'. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְחִזְקֵאל טז, מח - מט): "חִי אֲנִי נָאִם אֲדַנִּי אֲלֵקִים אִם עֲשֵׂתָה סְדוּם אַחֲרוֹתָי וְגו' הִנֵּה זֶה הִיָּה עוֹן סְדוּם אַחֲרוֹתָי גָּאוֹן שְׁבַעַת לָחֶם". מִצָּרִים לֹא נִתְגָּאוּ לְפָנָי הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא אֶלָּא בְּמִים, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת א, כב): "וַיִּצְוּ פָּרְעֹה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֶּן הַיְלֹוד" וְגו'. אִף הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא לֹא נִפְרַע מֵהֶם אֶלָּא בְּמִים, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת טו, ד): "מִרְכַּבוֹת פָּרְעֹה וַחֲיִלוֹ יָרָה בֵּינֵם". סִיסְרָא לֹא נִתְגָּאָה לְפָנָי הַמְּקוֹם אֶלָּא בְּלִגְיוֹנוֹת, שְׂאִין מְקַבְּלִין שְׂכָר, שְׁנֵאֲמַר (שׁוֹפְטִים ה, יט): "בָּאוּ מְלָכִים וַלְחָמוּ בְּצַע כֶּסֶף לֹא לְקַחוּ" וְגו'. וְלֹא זָדוּ מִשֶּׁם וְלֹא סִפְנוּהוּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא גּוֹלֵר.

רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא אוֹמֵר: אֲבִשְׁלוּם - נִזְיֵר עוֹלָם הִיָּה, וְאַחַד לְשָׁנִים עֶשֶׂר חֲדָשׁ הִיָּה מְגַלַּח, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוּאֵל - ב טו, ז - ח): "וַיְהִי מִקֶּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אֲבִשְׁלוּם אֶל הַמֶּלֶךְ אֶלְכָה נָא וְאַשְׁלֵם וְגו' כִּי נָדַר נָדַר עֲבָדְךָ" וְגו'. רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר: אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם הִיָּה מְגַלַּח שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוּאֵל - ב יד, כו): "וַהֲיָה מִקֶּץ יָמִים לְיָמִים" וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל עָרֵב שֶׁבַת הִיָּה מְגַלַּח, שְׁכֵן דֶּרֶךְ מְלָכִים לְגַלַּח מֵעָרֵב שֶׁבַת לְעָרֵב שֶׁבַת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּכַהֲנִים (יְחִזְקֵאל מד, כ): "וְרֹאשָׁם לֹא יִגְלַחוּ וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ" וְגו'. וְשָׁקַל אֶת שְׁעָרָא רֵאשׁוּ מֵאֲתִים שְׁקָלִים בְּאַבְנֵי הַמֶּלֶךְ, אֲבָן שְׂאֲנָשֵׁי טְבַרְיָה וְאַנְשֵׁי צְפוּרִין שׁוֹקְלִים בּוּ, לְפִי שְׂבָא עַל עֶשֶׂר פְּלַגְשֵׁי אֲבִיו, לְפִיכָּךְ נִתְקַעוּ בּוּ עֶשֶׂר לוֹנְבִיּוֹת, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוּאֵל - ב יח, טו): "וַיִּסְבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים" וְגו'. וּלְפִי שְׁגָב שְׁלֵשׁ לְכַבּוֹת, לֵב אֲבִיו וְלֵב בֵּית דִּין וְלֵב כָּל יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָּךְ נִתְקַעוּ בּוּ שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים שְׁנֵאֲמַר (שָׁם): "וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ" וְגו'.

ג, ה נְבוֹכַדְנֶצַּר אוֹמֵר: אֵינְ בָּאִי הַמְּקוֹם אֶלָּא עַל יְדֵי מְלֶאךָ, שְׁנֵאֲמַר (מְלָכִים - ב יט, כג - כד): "כִּיִּד מְלֶאכִיף חִרְפַּת וְגו', אֲנִי קִרְתִּי וְשִׁתִּיתִי מִים" וְגו'. אִף הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא לֹא נִפְרַע מֵהֶן אֶלָּא עַל יְדֵי מְלֶאךָ, שְׁנֵאֲמַר (שָׁם יט, לה): "וַיְהִי בְּלִילָה הַהוּא וַיִּצְא מִלְּאָף ה' וַיִּף בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר" וְגו', וְכָלִם מְלָכִים קְשׁוּרֵי כְתָרִים בְּרֵאשֵׁיהֶם.

ג, ד שְׁמֵשׁוֹן - בְּעֵינָיו מֵרַד שְׁנֵאֲמַר (שׁוֹפְטִים יד, ג): "וַיֹּאמֶר שְׁמֵשׁוֹן אֶל אֲבִיו אוֹתָהּ קַח לִי כִי הִיא יִשְׂרָה בְּעֵינָי", אִף הוּא בְּעֵינָיו לָקָה, שְׁנֵאֲמַר (שׁוֹפְטִים טז, כא): "וַיֹּאחֲזוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְקְרוּ אֶת עֵינָיו" וְגו'. רַבִּי אוֹמֵר: תַּחֲלַת קִלְקַלְתּוּ הִיתָה בְּעֵזָה, אִף עוֹנָשׁוּ לֹא הִיתָה אֶלָּא בְּעֵזָה. אֲבִשְׁלוּם - בְּשַׁעְרוֹ מֵרַד, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוּאֵל - ב יד, כה - כו): "וַיִּכְאֲבִשְׁלוּם לֹא הָיָה אִישׁ וְגו', וּבְגַלְחוֹ אֶת רֵאשׁוֹ" וְגו', לְפִיכָּךְ לָקָה בְּשַׁעְרוֹ.

ג, ו נְבוֹכַדְנֶצַּר אוֹמֵר: אֵינְ בָּאִי הַמְּקוֹם פְּדָאִי לְדוּר בִּינֵיהֶם, אֶלָּא אֲעֲשֶׂה לִּי עֵב קִטְנָה וְאֲדוּר בְּתוֹכָהּ, שְׁנֵאֲמַר (יְשַׁעְיָה יד, יד): "אֲעֲלֶה עַל בְּמַתִּי עֵב", אָמַר לוֹ הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא (שָׁם יד, יג): "וְאִתָּה אֲמַרְתָּ בְּלִבְכָּךְ הַשָּׁמַיִם אֲעֲלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי אֵל אָרִים פְּסָאִי" וְגו' אֲנִי מוֹרִידְךָ לְבָאָר שַׁחַת", מֵהוּ אוֹמֵר (שָׁם): "אִךְ אֶל שְׂאוֹל תוֹרְד" וְגו', אַתָּה אֲמַרְתָּ אֵינְ בָּאִי הַמְּקוֹם פְּדָאִי לְדוּר בִּינֵיהֶם, מֵהוּ אוֹמֵר? - "וַיִּמְן אֲנָשָׁא לָךְ טְרַדִּין וְגו', בָּהּ שַׁעְתָּא מְלֵתָא סִפְתָּ עַל

נבוכדנצר, ומן בני אנשא טריד, כלא מטא על נבוכדנצר לקצת ירחין תרי עשר" (דניאל ד, ל).

מסכת סוטה פֶּרֶק רְבִיעִי

ד, א אין לי אלא מדת פרעניות, שבמדה שאדם מודד בה מודדין לו, מדת הטוב מנין? אמרת מרבה מדת הטוב ממדת פרעניות על אחת מחמש מאות, במדת הפרעניות כתיב (שמות לד, ז): "עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים", במדת הטוב כתיב (שם כ, ו): "ועושה חסד לאֲלֵפִים", הוי אומר: מרבה מדת הטוב ממדת פרעניות על אחת מחמש מאות. וכן אתה מוצא באברהם, שבמדה שמדד בה מדדו לו, אברהם רץ לפני מלאכי השרת שלש ריצות, שנאמר (בראשית יח, ב): "וירא וירץ לקראתם" וגו' וימהר אברהם האהלה אל שרה וגו', ואל הבקר רץ אברהם אף המקום ברוך הוא רץ לפני בניו שלש ריצות, שנאמר (דברים לג, ב): "ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פֶּאֶרֶן" וגו', באברהם הוא אומר (בראשית יט, א): "וישתחו אפים", אף המקום ברוך הוא בשר את בניו לעתיד לבא שנאמר (ישעיהו מט, כג): "והיו מלכים אמניך ושרותיהם מיניקתיך אפים ארץ ישתחו לך". באברהם הוא אומר (בראשית יח, ד): "יקח נא מעט מיִם", אף המקום ברוך הוא פרע ונתן לבניו באר במדבר, שהיתה שופעת בכל מחנה ישראל, שנאמר (במדבר כא, יח): "באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם" וגו', מלמד שהולכת על פני כל הדרום ומשקה את פני כל הישימון, שנאמר (שם כא, כ): "ונשקפה על פני הישימן". באברהם הוא אומר (בראשית יח, ד): "והשענו תחת העץ", אף המקום ברוך הוא נתן לבניו שבעה ענני כבוד במדבר, אחד מימינם ואחד משמאלם, ואחד לפניהם ואחד לאחריהם, ואחד למעלה מראשיהם ואחד לשכינה שביניהם, ועמוד ענן שהיה

מקדים לפניהם הורג נחשים ועקרבים, ושורף סירים וקוצים ואטד, ומשפיל להם את הגבוה ומגביה להם את השפל, ועושה להן דרך מישר, דרך סרטאי, מושף והולך, שנאמר (במדבר י, לג): "וארון ברית ה' נוסע לפניהם" וגו'. ובו היו משתמשין כל ארבעים שנה שהיו במדבר, שנאמר (שם י, לד): "וענן ה' עליהם יומם" וגו', מה תלמוד לומר (שמות יג, כב): "לא ימיש עמוד הענן יומם", של יום משלים לשל לילה, ושל לילה משלים לשל יום, באברהם הוא אומר (בראשית יח, ה): "ואקחה פת לחם וסעדו לבכם" וגו', אף המקום ברוך הוא נתן לבניו מן במדבר, שנאמר (במדבר יא, ח): "שטו העם ולקטו וגו' לשד השמן", פיוצא מן הדד שמן, מה דד זה עקר לתינוק והכל טפל, כך היה המן עקר לישראל והכל טפל להם. דבר אחר: מה הדד הזה אפלו תינוק יונק ממנו כל היום אינו מזיק, כך היה המן שאפלו ישראל אוכלו כל היום כלו אינו מזיק, וכן נעשה למי שאין נחשב עליו, אבל מי שנחשב עליו מתהפך בפיו לכל איזה טעם שירצה, שנאמר: "ויתן להם שאלתם (תהלים קו, טו), ותאותם יביא להם" (שם עח, כט), ולא עוד אלא שירד להם מזון שני אלפים שנה ביום אחד, באברהם מהו אומר: "ואל הבקר רץ אברהם" (בראשית יח, ז), אף המקום ברוך הוא הגיו לבניו שליו מן הים, שנאמר (במדבר יא, ל): "ורוח נסע מאת ה' ויגזו שלוים מן הים" וגו', שתי אמות היתה גבוה מן הארץ; דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: "ויטש על המחנה כדרך יום כה" (שם יא, לא), מה תלמוד לומר שוב: "וכדרך יום כה", מלמד שהיתה עולה מן הארץ ועד הרקיע, וחופה את גלגל החמה, ומה תלמוד לומר (שם יא, לא): "וכאמתים על פני הארץ", שתי אמות היתה נטולה מן הארץ, שהיתה פורחת ועולה על רום מן הארץ שתי אמות, כדי שלא יהו מצטערין עליה בשעת

לְקִיטָתָהּ, לְהִיּוֹת שׁוֹחִין וְנוֹטְלִין, בְּאַבְרָהָם
 מֵהוּ אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית יח, ח): "וְהוּא עֹמֵד
 עֲלֵיהֶם וְגו', אִף הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא הִגֵּן עַל
 בְּנָיו בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב, כג):
 "וּפִסַּח ה' עַל הַפֶּתַח", בְּאַבְרָהָם מֵהוּ אוֹמֵר
 (בְּרֵאשִׁית יח, טז): "וְאַבְרָהָם הוֹלֵךְ עִמָּם
 לְשִׁלְחָם", אִף הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא הִלְוָה אֶת
 בְּנָיו אֲרַבְעִים שָׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ב, ז):
 "זֶה אֲרַבְעִים שָׁנָה ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ" וְגו'.

ד, ב יוסף זכה בעצמות אביו, אף הוא לא
 נתעסק בו אלא משה, שנאמר (שמות יג,
 ט): "ויקח משה את עצמות יוסף עמו",
 מלמד שכל העם היו עסוקין בבזה, והוא
 עוסק במצוה, שנאמר (משלי י, ח): "חכם
 לב יקח מצות" וְגו'. ואלו לא היה משה
 מתעסק בו - לא היו ישראל מתעסקין בו,
 מה תלמוד לומר (יהושע כד, לב): "ואת
 עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל
 ממצרים קברו בשכם", אלא כיון שראו
 ישראל את משה שהוא מתעסק בו, אמרו:
 'הניחו לו כבודו בגדולים יותר מקטנים',
 ואלו לא היה משה וישראל מתעסקין בו,
 לא היו בניו מתעסקין בו, מה תלמוד לומר
 (שם): "ויהיו לבני יוסף לנחלה", אלא כיון
 שראו בניו את משה וישראל שהיו
 מתעסקין בו, אמרו: 'הניחו לו כבודו
 במרבין יותר מן המועטין'.

ד, ג מנין היה משה יודע היכן יוסף קבור?
 אמרו: סרח בת אשר נשתירה מאותו הדור,
 הלכה ואמרה לו: בנהר נילוס יוסף קבור,
 שעשו לו מצרים שפודין של מתכת,
 וחרבום כבועץ וקבעו בנילוס - נהר, כדי
 שתתברך מימיו, הלך משה ועמד על נילוס
 - נהר, ואמר: יוסף, יוסף! הגיעה השעה
 שהקדוש ברוך הוא גואל את ישראל, הרי
 שכינה מתעכבת לך, וישראל מתעכבין לך,
 וענני כבוד מתעכבין לך, אם אתה מגלה
 את עצמך - מטוב, ואם לאו - נקיים אנו
 משבועה שהשבעת את אבותינו, מיד צף
 ארונו של יוסף לשפת הים, ונטלו משה
 וְבָא לו. ואל תתמה, שהרי הוא אומר

(מְלָכִים - ב ו, ה): "ויהי האחד מפיל
 הקורה ואת הברזל נפל וגו', ויאמר איש
 האלהים אנה נפל? ויראהו את המקום,
 ויקצב עץ וישלף שמה ויצף הברזל";
 והלא דברים קל וחמר, ומה אלישע
 תלמידו של אליהו, ואלהו תלמידו של
 משה, צף הברזל מפניו, משה רבו של
 אליהו, רבו של אלישע על אחת כמה
 וכמה, יש אומרים בקברות מלכים היה
 יוסף קבור, והלך משה ועמד על קברינט
 של מלכים, ואמר: יוסף, יוסף! הגיעה
 שעה שהקדוש ברוך הוא גואל את ישראל,
 והגיע השבועה שהשבעת את ישראל, אם
 אתה מגלה את עצמך - מטוב, ואם לאו -
 אנו נקיים משבועתך. באותה שעה נדעזע
 ארונו של יוסף, נטלו משה והביאו אצלו,
 והיו שני ארונות מהלכין, אחד ארון קדש
 ואחד ארון של מת, והיו כל עוברין ושבין
 אומרים: מה טיבן של שני ארונות הללו?
 אמרו: אחד ארון קדש ואחד של מת.
 אמרו להם: וכי אפשר לארון קדש להלך
 עם ארונו של מת? אמרו להם: מת
 שבארון זה - קיים כל מה שפיתוב ומנח
 בארון קדש זה.

ד, ד משה זכה בעצמות יוסף, אף הוא לא
 נתעסק בו אלא המקום ברוך הוא, שנאמר
 (דברים לד, ו): "ויקבר אתו בגי" וְגו',
 מלמד שהיה מטל בזרוע של שכינה
 כארבעה מילין מחלקו של ראובן לחלקו
 של גד, שמת בתוך שדה של ראובן,
 שנאמר (במדבר לב, לז): "ויבני ראובן בנו
 וגו'. ומנין שנקבר בתוך שדה נחלתו של
 גד? שנאמר (דברים לג, כ): "ולגד אמר
 ברוך מרחיב גד, וירא ראשית לו כי שם
 חלקת מחוקק ספון". ומלאכי השרת
 סופדין, ואומרים לפניו (שם): "צדקת ה'
 עשה ומשפטיו עם ישראל".

וכן הוא אומר בסוטה (במדבר ה, כב):
 "ויבאו המים המאירים האלה וגו' ירך" -
 מקום שהתחילה בעברה תחלה, משם
 פרעגיות מתחלת לבא עליה. ירך התחילה

בַּעֲבֵרָה תַחֲלָה וְאַחַר כֶּךָ בְּטוֹן, לְפִיכּוֹךְ תַלְקָה יֵרֶךְ תַחֲלָה וְאַחַר כֶּךָ בְּטוֹן, שְׁנֹאֲמַר (שָׁם): "וְהִשְׁקָה אֶת הַמַּיִם". וְכֵן אֶתְּה מוֹצֵא בְּאַנְשֵׁי הַמְּבּוּל, אָדָם הַתַּחֲלִיל בַּעֲבֵרָה שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ו, ה): "וַיֵּרָא ה' כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בְּאַרְצִי", אִפְּ הֵן לָקוּ תַחֲלָה, וְהִשְׁאָר לֹא פְּלִטוּ, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ז, כג): "וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּיִם" וּגְו'. קִטְנֵי סְדוּם הֵן הַתַּחֲלִילו בַּעֲבֵרָה תַחֲלָה, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יט, ד): "טָרָם יִשְׁכְּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר" וּגְו' - אִפְּ הֵן לָקוּ תַחֲלָה וְהִשְׁאָר לֹא פְּלִטוּ, שְׁנֹאֲמַר (שָׁם יט, יא): "וְאֵת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת" וּגְו'. פְּרַעָה וּגְדוּלוּ מִצְרַיִם - הֵן הַתַּחֲלִילו בַּעֲבֵרָה תַחֲלָה, שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת א, כב): "וַיִּצְוּ פְּרַעָה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֶּן" וּגְו', אִפְּ הֵן לָקוּ תַחֲלָה וְהִשְׁאָר לֹא פְּלִטוּ, שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת ז, כט): "וּבִכְהָ וּבַעֲמֻדָּה" וּגְו'. מְרַגְלִים הֵן הַתַּחֲלִילו בַּעֲבֵרָה תַחֲלָה, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר יג, לב): "וַיִּצְיֵאוּ דַבַּת הָאַרְץ אֲשֶׁר תָּרוּ אוֹתָהּ" וּגְו', הֵן לָקוּ תַחֲלָה וְהִשְׁאָר לֹא פְּלִטוּ, הֵן לָקוּ תַחֲלָה דְכָתִיב (בַּמִּדְבָּר יד, לז): "וַיִּמַּתּוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצֵאי דַבַּת הָאַרְץ", וְהִשְׁאָר לֹא פְּלִטוּ, שְׁנֹאֲמַר (שָׁם יד, לה): "אֲנִי ה' דְּבַרְתִּי אִם לֹא זֹאת אַעֲשֶׂה" וּגְו'. שְׁכְנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַתַּחֲלִילו בַּעֲבֵרָה תַחֲלָה, שְׁנֹאֲמַר (יְרֵמְיָה יב, יד): "כֹּה אָמַר ה' עַל כָּל שְׁכְנֵי הָרָעִים הַנִּגְעִים בְּנַחֲלָה" וּגְו', אִפְּ הֵן לָקוּ תַחֲלָה, וְהִשְׁאָר לֹא פְּלִטוּ, שְׁנֹאֲמַר (שָׁם): "הַנְּנִי נִתְּשָׁם" וּגְו'. נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַיִם הֵן הַתַּחֲלִילו בַּעֲבֵרָה תַחֲלָה שְׁנֹאֲמַר (יְרֵמְיָה כג, טו): "כִּי מֵאֵת נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַיִם יֵצְאֶה חֲנֻפָה לְכָל הָאַרְץ", אִפְּ הֵן לָקוּ תַחֲלָה וְהִשְׁאָר לֹא פְּלִטוּ, שְׁנֹאֲמַר (יְרֵמְיָה כט, כב): "וְלִקַּח מֵהֶם קִלְלָה לְכָל גְּלוּת יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּבָבֶל" וּגְו'.

מַסְכַּת סוֹטָה פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה, א הַמְקַנָּא לְאַרוּסָתוֹ וְלִשְׁוֹמֶרֶת יָבָם שְׁלוֹ, אִם מְשֻׁנְכָנְסָה נִסְתַּרָה - או שוֹתָה או לֹא נוֹטְלַת כְּתֻבָּה. הַרוּבָא שְׁנִשְׂא עֵקְרָה וְזִקְנָה, וַיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים - או שוֹתוֹת או לֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. מְעַבְרַת עֲצָמוּ וּמִינְקַת עֲצָמוּ - או שוֹתוֹת או לֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה.

ה, ב כַּהֲנַת לוּיָהּ וַיִּשְׂרָאֵלִית שְׁנִשְׂאוּ לְכַהֵן וְלוּיֵי וַיִּשְׂרָאֵל, מְמֹזְרַת לְמִמְזוֹר, נְתִינָה לְנִתְיִן, וְאַשְׁת גֵּר לְגֵר, וְעַבְד מְשַׁחֲרֵר וְאַיְלוּנִית - או שוֹתוֹת או נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמַר: אִיְלוּנִית לֹא שוֹתָה וְלֹא נוֹטְלַת כְּתֻבָּה, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר ה): "וַיִּנְקְתָה וַנִּזְרַעָה זֶרַע" - שְׂרָאוּי לְזֹרֹעַ, פְּרִט לְאַיְלוּנִית שְׂאִינָה רְאוּיָהּ לְזֹרֹעַ. אֲבָל הַמְקַנָּא לְאַרוּסָתוֹ וְלִשְׁוֹמֶרֶת יָבָם שְׁלוֹ, וְעַד שְׁלֹא כְּנִסָּה נִסְתַּרָה - לֹא שוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. הַרוּבָא שְׁנִשְׂא עֵקְרָה וְזִקְנָה, וַאֲיִן לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים - לֹא שוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. מְעַבְרַת חֲבֵרוֹ וּמִינְקַת חֲבֵרוֹ - לֹא שוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. רַבִּי

ד, ה כֶּשֶׁם שְׂאִסוּרָה לְבַעַל כֶּךָ אִסוּרָה לְבוֹעַל, נִמְצְאָת אוֹמַר בְּסוֹטָה: שְׁנִתְנָה עֵינֶיהָ בְּמַה שְׂאִינָה רְאוּיָהּ לָהּ, מַה שְׁבִקְשָׁה לֹא נִתֵּן לָהּ, וְמַה שְׁבִיָּדָה נִטַּל מִמֶּנָּה. וְכֵן אֶתְּה מוֹצֵא בְּנַחֲשׁ הַקְּדוּמוֹנֵי שְׁהִיָּה עָרוּם מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, שְׁנֹאֲמַר

ד, ה כֶּשֶׁם שְׂאִסוּרָה לְבַעַל כֶּךָ אִסוּרָה לְבוֹעַל, נִמְצְאָת אוֹמַר בְּסוֹטָה: שְׁנִתְנָה עֵינֶיהָ בְּמַה שְׂאִינָה רְאוּיָהּ לָהּ, מַה שְׁבִקְשָׁה לֹא נִתֵּן לָהּ, וְמַה שְׁבִיָּדָה נִטַּל מִמֶּנָּה. וְכֵן אֶתְּה מוֹצֵא בְּנַחֲשׁ הַקְּדוּמוֹנֵי שְׁהִיָּה עָרוּם מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, שְׁנֹאֲמַר

אַלְעָזָר אומר: יְכוּל הוּא לְהַפְרִישָׁה וּלְהַחְזִירָה אַחַר זְמַן.

הג על ידי כל עריות מקנאין, חוץ מן הקטן ומי שאינו איש. רבי יוסי אומר: ישקנה, שמא נתפקח החרש, ונשתפה השוטה, והגדיל הקטן, או שהלך בעלה למדינת הים, או שהיה בעלה חבוש בבית האסורים - ישקנה.

הד המסוללת בבנה קטן והערה בה; בית שמאי אומרים: פסלה מן הפהונה. ובית הלל מכשירין. עד אומר נטמאת, ועד אומר לא נטמאת, אשה אומרת נטמאת, ואשה אומרת לא נטמאת - או שותות ולא נוטלות כתבה. רבי יהודה אומר: לא כל הימנו עד אחד להפסידה כתבתה, אלא עד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת, שנים אומרים נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת, בטל יחיד במעוטו.

הה היה רבי מאיר אומר: כשם שדעות במאכל, כך דעות בנשים, יש לה אדם שהזכוב עובר על גבי כוסו מניחו ואינו טועמו - זה חלק רע בנשים, שנתן עיניו באשתו לגרשה. יש לה אדם שהזכוב שוכן בתוך כוסו, וזורקו ואין שותהו - כגון פפוס בן יהודה שנעל דלת בפני אשתו ויצא. ויש לה אדם שהזכוב נופל בתוך כוסו, וזורקו ושותהו - זו מדת כל אדם, שרואה את אשתו שמדברת עם שכניה ועם קרובותיה ומניחה. יש לה אדם שהזכוב נופל לתוך תמחויו שלו, נוטלו ומוצצו, וזורקו, ואוכל את מה שבתוכה - זו מדת אדם רשע. שרואה את אשתו יוצאת, וראשה פרוע, יוצאת וצדדיה פרומין, לבה גם בעברה, יוצאת וטוה בשוק, רצת ומשחקת עם כל אדם - מצוה לגרשה שנאמר (דברים כד): "כי יקח איש אשה ובעלה ויצאה מביתו והיתה לאיש אחר" - הכתוב קראו 'אחר', שאינו בן זוגו של ראשון, הראשון הוציאה מפני עברה, בא זה ונתקל בה, אם זכה השני לשמים -

מוציאה מתחת ידו. אם לאו - לסוף קוברתו, שנאמר (שם): "או כי ימות האיש האחרון וגו', כדאי האיש הזה למיתה, שכנס אשה זו לביתו, הנותן עיניו באשתו שתמות ויירשנה, או שתמות וישא את אחותה, לסוף שקוברתו. וכן היא שנתנה עיניה בבעלה, שימות ותנשא לאחר - סוף שקוברתה.

הו המקדש את האשה מפני שהוא בוש מאחיה מקרוביה, לסוף שקוברתו. וכן האשה שנתקדשה לו מפני שהיא בושה מאביו, מאחיו מקרוביו לסוף שקוברתה, היה רבי מאיר אומר: הנושא אשה שאינה הוגנת לו עובר משום חמשה לאוין, משום (ויקרא יט): "בל תקם", משום "בל תטר", "לא תשנא את אחיך בלבבך", "ואהבת לרעך כמוך", (ויקרא כה): "וחי אחיך עמך", ולא עוד אלא שמבטל פריה ורביה מן העולם.

הז האומרת לבעלה: 'השמים ביני לבינך' - יעשה דרך בקשה ביניהן, שכן מצוינו בשרה אמנו, שאמרה לאברהם (בראשית טז): "ישפט ה' ביני ובינך", אלא כך אמרה לו (בראשית כא): גרש האמה הזאת ואת בנה, מלמד שהיתה שרה אמנו רואה את ישמעאל בונה במסין וצד חגבין ומקטירן לעבודת כוכבים. אמרה: שמא ילמד יצחק בני כף, וילך ויעבד כף, ונמצא שם שמים מתחלל בדבר. אמר לה: לאחר שזכין לו לאדם חבין לו? לאחר שעשינוה מלכה, אחר שעשינוה גבירה, והכנסנוה לגדלה זו - נטרדנה מתוך בתינו? מה הבריות אומרות עלינו? לא נמצא שם שמים מתחלל בדבר? אמרה לו: הואיל ואתה אומר חלול השם בדבר הזה - יכריע המקום בין דברי לדברי, הכריע המקום בין דבריה לדבריו, שנאמר (שם): "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה", שאין תלמוד לומר 'כל', ומה תלמוד לומר 'כל'? מלמד שהכריע לשניה והכריע

לְרֵאשׁוֹנָה, מֵה שְׁנֵיָה עַל אֹדוֹת הַגֵּר, אִךְ
הֵרֵאשׁוֹנָה עַל אֹדוֹת הַגֵּר.

ה, ח דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: "וְכָל כְּלֵי חָרֶשׁ וְגו' יִטְמָא" (וַיִּקְרָא יא), אִינוּ אֹמְרֵי טְמֵא אֶלֶּא יִטְמָא – לְטֵמֵא אַחֲרֵי, לְלַמֵּד כֹּכֵר שְׁנֵי שְׁמֵטֵמֵא אֶת הַשְּׁלִישִׁי, כִּי־צַד? תְּגוּר תְּחִלָּה כֹּכֵר הַנּוֹגֵעַ בְּכֹכֵר שְׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כִּךְ הִיָּה דוֹרֶשׁ יְהוּדָה בֶּן פְּטִירִי: "וּמִדַּתֶּם מִחוּץ לְעִיר" וְגו' (בְּמִדְבָּר לֵה). וּמִקְרָא אֶחָד אֹמְרֵי: "מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלֶּף אֲמָה סָבִיב", אִי אֶפְשָׁר לֹאמֵר 'אֶלְפִים בְּאֲמָה', שְׁכֹכֵר נֹאמֵר 'אֶלֶּף אֲמָה', וְאִי אֶפְשָׁר לֹאמֵר 'אֶלֶּף אֲמָה' שְׁכֹכֵר נֹאמֵר 'אֶלְפִים בְּאֲמָה', וְלָמָּה נֹאמֵר 'אֶלֶּף אֲמָה'? וְלָמָּה נֹאמֵר 'אֶלְפִים בְּאֲמָה'? אֶלֶּא 'אֶלֶּף אֲמָה' – מִגְרֶשׁ, וְ'אֶלְפִים' – תְּחוּם שְׁבֵת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אֹמְרֵי: אֶלְפִים אֲמָה תְּחוּם עָרֵי הַלְוִיִּם, צֵא מִהֵן אֶלֶּף אֲמָה מִגְרֶשׁ, נִמְצָא רַבִּיעַ מִגְרֶשׁ וְהִשְׁאָר שְׁדוֹת וְכַרְמִים.

וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְ-הוָה אֵלָיו מֵאֶהָל מוֹעֵד וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּמִלִּיל יְיָ עָמִיָּה מִמִּשְׁכַּן זְמַנָּא לְמִימַר: לְאִמֵּר:

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה – לְכָל דְּבָרוֹת וּלְכָל אֲמִירוֹת וּלְכָל צְוִיִּים קִדְמָה קְרִיאָה. לְשׁוֹן חֶבֶה, לְשׁוֹן שְׁמֵלֶאכִי הַשְּׂרֵת מִשְׁתַּמְשִׁין בּוּ, שְׁנַאָמַר: "וַיִּקְרָא זֶה אֶל זֶה". אֲבָל לְנִבְיָאֵי אַמּוֹת הָעוֹלָם נִגְלָה עֲלֵיהֶן בְּלִשׁוֹן עֲרָאִי וְטַמְאָה, שְׁנַאָמַר: "וַיִּקְרָא אֶל־לְהִים אֶל בְּלַעַם". וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה – הַקּוֹל הוֹלֵךְ וּמַגִּיעַ לְאַזְנוֹ וְכָל יִשְׂרָאֵל לֹא שׁוֹמְעִין. יְכוּל אִף לְהַפְסִיקוֹת הַיְתָה קְרִיאָה? תְּלַמּוּד לֹאמַר וַיְדַבֵּר – לְדַבּוֹר הַיְתָה קְרִיאָה וְלֹא לְהַפְסִיקוֹת. וּמָה הָיָה הַפְסִיקוֹת מִשְׁמָשׁוֹת? לְתַן רִנַּח לְמֹשֶׁה לְהַתְּבַנְּנָה בֵּין פְּרִשָּׁה לְפְרִשָּׁה וּבֵין עֲנִין לְעֲנִין. קַל וְחֹמֶר לְהַדְיֹוט הַלּוֹמֵד מִן הַהֲדִיֹוֹט. אֵלָיו – לְמַעַט אֶת אֲהָרֹן. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה דְבָרוֹת נֶאֱמָרוּ בַתּוֹרָה לְמֹשֶׁה וְלֹא־אֲהָרֹן, וּכְנַגְדָן נֶאֱמָרוּ שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מַעוֹטִין; לְלַמֵּד שֶׁלֹּא לְאֲהָרֹן נֶאֱמָרוּ, אֲלָא לְמֹשֶׁה שִׂיאֵמַר לְאֲהָרֹן. וְאֵלּוּ הֵן שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מַעוֹטִין: "לְדַבֵּר אִתּוֹ", "מִדַּבֵּר אֵלָיו", "וַיְדַבֵּר אֵלָיו", "וַיְנַוְעַדְתִּי לָךְ" כְּלָן – בְּתוֹרַת פְּהִנִּים. יְכוּל יִשְׁמְעוּ אֶת קוֹל הַדְּבָרוֹ? תְּלַמּוּד לֹאמַר: קוֹל לּוֹ, קוֹל אֵלָיו – מֹשֶׁה שְׁמַע, וְכָל יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁמַעוּ. מֵאֶהָל מוֹעֵד – מְלַמֵּד שֶׁהֵיָה קוֹל נְפִסָּק וְלֹא הֵיָה יוֹצֵא חוּץ לְאֶהָל. יְכוּל מְפַנֵּי שֶׁהַקּוֹל נְמוּד? תְּלַמּוּד לֹאמַר, "אֶת הַקּוֹל"; מָהוּ "הַקּוֹל"? הוּא הַקּוֹל הַמְּפָרֵשׁ בְּתַהֲלִים, "קוֹל ה' בַּפֶּה, קוֹל ה' בַּהֲדָר, קוֹל ה' שֶׁבַר אֲרָזִים". אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר "מֵאֶהָל מוֹעֵד"? מְלַמֵּד שֶׁהֵיָה קוֹל נְפִסָּק. פִּיּוּצָא בּוּ, "וְקוֹל כְּפִי הַפְּרוּבִים נִשְׁמַע עַד הַחֲצָר הַחִיצוֹנָה". יְכוּל מְפַנֵּי שֶׁהַקּוֹל נְמוּד? תְּלַמּוּד לֹאמַר: "כְּקוֹל אֵל שֶׁ־דִּי בְּדַבְּרוּ". אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר: "עַד הַחֲצָר הַחִיצוֹנָה"? שְׁכִינּוֹן שְׁמַגִּיעַ שָׁם הֵיָה נְפִסָּק. מֵאֶהָל מוֹעֵד לְאִמֵּר – יְכוּל מְכַל הַבַּיִת? תְּלַמּוּד לֹאמַר, "מַעַל הַכַּפְּרֵת". יְכוּל מַעַל הַכַּפְּרֵת כְּלָה? תְּלַמּוּד לֹאמַר: "מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים". לְאִמֵּר – צָא וְאָמַר לָהֶם דְּבָרֵי כְּפוּשִׁין: בְּשִׁבְלֵכֶם הוּא נְדַבֵּר עָמִי. שְׁכַן מְצִינּוּ, שְׁכַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנֶה שְׁנָה שְׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר כְּמַגְדִּים, מִן הַמְּרַגְלִים וְאֵילָף, לֹא נִתְיַחַד הַדְּבָרוֹ עִם מֹשֶׁה; שְׁנַאָמַר: "וַיְהִי כַאֲשֶׁר תִּמּוּ כָל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לְמוֹת... וַיְדַבֵּר ה' אֵלַי לְאִמֵּר" – אֵלַי הֵיָה הַדְּבָרוֹ. דְּבַר אַחֵר: צָא וְאָמַר לְהָן דְּבָרֵי וְהַשִּׁיבֵנִי אִם יִקְבְּלוּם, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר: "וַיִּשָּׁב מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי הָעָם" וְגוֹמַר.

דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אַדָּם פִּי־יִקְרִיב מִמֶּם קִרְבָן לִי־הִנֵּה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבְּקָר וּמִן־הַצֹּאן וּתְקַרְבוּ אֶת־קִרְבַּנְכֶם:
מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲנִשׁ אַרְי יִקְרִיב מִמֶּם קִרְבָן לִי־הִנֵּה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבְּקָר וּמִן־הַצֹּאן וּתְקַרְבוּ אֶת־קִרְבַּנְכֶם:

אַדָּם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם – כְּשִׁיִּקְרִיב; בְּקִרְבָנוֹת נְדָבָה דְּבַר הָעֲנִין. אַדָּם – לָמָּה נֶאֱמַר? מָה אַדָּם הִרְאִישׁוֹן לֹא הַקְרִיב מִן הַגְּזֵל, שֶׁהַפֶּל הֵיָה שְׁלוֹ, אִף אַתָּם לֹא תְקַרְבוּ מִן הַגְּזֵל. הַבְּהֵמָה – יְכוּל אִף חֵיָה בְּכָלֵל? תְּלַמּוּד לֹאמַר "בְּקָר וְצֹאן". מִן הַבְּהֵמָה – וְלֹא כְּלָה, לְהוֹצִיא אֶת הַרוֹבֵעַ וְאֶת הַנִּרְבָּע. מִן הַבְּקָר – לְהוֹצִיא אֶת הַנְּעֻבָד. מִן הַצֹּאן – לְהוֹצִיא אֶת הַמַּקְצָה. וּמִן הַצֹּאן – לְהוֹצִיא אֶת הַנוֹגֵחַ שֶׁהֵמִית. כְּשֶׁהוּא אֹמֵר לְמַטָּה מִן הָעֲנִין: "מִן הַבְּקָר" – שְׂאִין תְּלַמּוּד לֹאמַר, לְהוֹצִיא אֶת הַטְּרֵפָה. תְּקַרְבוּ – מְלַמֵּד שֶׁשְׁנַיִם מִתְּנַדְבִים עוֹלָה בְּשִׁתְּפוּת. קִרְבַּנְכֶם – מְלַמֵּד שֶׁהִיא בְּאֵה נְדָבָת צָבוּר, הִיא עוֹלַת קִיץ הַמְּזַבֵּחַ הַבָּאָה מִן הַמּוֹתְרוֹת.

אִם־עֲלָה קִרְבָנוֹ מִן־הַבְּקָר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבוּ אֵלַי פֶּתַח אֶהָל מוֹעֵד יִקְרִיב אִתּוֹ לְרִצְנוֹ לְפָנַי יְ-הוָה:
אִם עֲלֵתָא קוֹרְבָנִיה מִן תּוֹרֵי דְכָר שְׁלִים יִקְרַבְנִיה לְתַרַע מִשְׁכַּן זְמַנָּא יִקְרִיב יְתִיה לְרַעוּנָא לִיה קָדָם יְיָ:

זָכָר – וְלֹא נִקְבָה. כְּשֶׁהוּא אֹמֵר "זָכָר" לְמַטָּה, שְׂאִין תְּלַמּוּד לֹאמַר, זָכָר, וְלֹא טְמָטוּם וְאַנְדְּרוּגִינוּס. תָּמִים – בְּלֹא מוּם. אֵל פֶּתַח אֶהָל מוֹעֵד – מְטַפֵּל בְּהַבְּאָתוֹ עַד הָעֲנִיָה. מָהוּ אֹמֵר "יִקְרִיב", "יִקְרִיב"? אֲפִלּוּ נִתְעַרְבָה עוֹלַת רְאוּבֵן בְּעוֹלַת שְׁמֵעוֹן – יִקְרִיב כָּל אַחַת לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא. וְכֵן עוֹלָה בְּחֵלִין, יִמְכְרוּ הַחֵלִין לְצָרְכֵי עוֹלוֹת, וְהָרִי הֵן כְּלָן עוֹלוֹת, וְתִקְרַב כָּל אַחַד לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא. יְכוּל אֲפִלּוּ נִתְעַרְבָה בְּפִסּוּלִין אוּ בְּשִׂאִינוּ מִינּוּ? תְּלַמּוּד לֹאמַר, "יִקְרִיבוּ" יִקְרִיב אִתּוֹ – מְלַמֵּד שְׁכּוּפִין אוֹתוֹ. יְכוּל בְּעַל כְּרַחוּ? תְּלַמּוּד לֹאמַר "לְרִצְנוֹ". הָא פִּיצַד? כּוּפִין אוֹתוֹ עַד שִׂיאֵמַר "רוּצָה אֲנִי". לְפָנַי ה' וְסַמָּד – אִין סְמִיכָה בְּכַמָּה.

וְסַמָּד יָדוּ עַל רֹאשׁ הָעֲלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו:
וַיְסַמְּדוּ יְדֵיהָ עַל רִישׁ עֲלֵתָא וַיִּתְרַעֲוִי לִיה לְכַפְּרָא עֲלוּהִי:

עַל רֹאשׁ הָעֲלָה – לְהַבִּיא עוֹלַת חוֹבָה לְסְמִיכָה, וְלְהַבִּיא עוֹלַת הַצֹּאן. הָעֲלָה – פֶּרֶט לְעוֹלַת הָעוֹף. וְנִרְצָה לוֹ – עַל מָה הוּא מְרַצָּה לוֹ? אִם תֹּאמַר עַל כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין, אוּ מִיתָה בִּידֵי שְׁמַיִם אוּ מַלְקוֹת, הָרִי עֲנָשׁוֹן אֲמוּרָא! הָא אִינוּ מְרַצָּה אֲלָא עַל עֲשָׂה וְעַל לֹא שְׁנַתַּק לְעֲשָׂה. וְשִׁתַּט אֶת־בְּנוֹ הַבְּקָר לְפָנַי יְ-הוָה וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֲהָרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הֶדֶם וְזָרְקוּ אֶת־הֶדֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֶהָל מוֹעֵד:

וְשִׁתַּט... וְהִקְרִיבוּ... הַכֹּהֲנִים – מִסְבָּלָה וְאֵילָף מִצְוֹת כְּהֵנָה; לְמַד עַל הַשְּׁחִיטָה שְׁכַשְׂרָה בְּזָר. לְפָנַי ה' – בְּעֲנִיָה. וְהִקְרִיבוּ – זֹו קְבִלָה, שֶׁהִיא הִרְאִישׁוֹנָה. וּמִשְׁמַעָה לְשׁוֹן הוֹלְכָה, לְמַדְנּוּ שְׁתִּיהֶן שְׁצָרִיכָה פֶהָן. בְּנֵי אֲהָרֹן – יְכוּל חֲלָלִים, תְּלַמּוּד לֹאמַר "הַכֹּהֲנִים". אֶת הֶדֶם וְזָרְקוּ אֶת הֶדֶם – מָה תְּלַמּוּד לֹאמַר "דָּם... דָּם" שְׁתֵּי פְעֻמִּים? לְהַבִּיא אֶת שְׁנַתְעָרַב בְּמִינוֹ, אוּ בְּשִׂאִינוּ מִינּוּ. יְכוּל אִף בְּפִסּוּלִים, אוּ בַחֲטָאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת אוּ בַחֲטָאוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, שְׂאֵלוּ לְמַעַלָה וְהִיא לְמַטָּה? תְּלַמּוּד לֹאמַר בְּמָקוֹם אַחֵר: "דָּמוֹ". וְזָרְקוּ – עוֹמֵד לְמַטָּה וְזוֹרֵק מִן הַכִּלִּי לְכַתֵּל הַמְּזַבֵּחַ, לְמַטָּה מַחוּט הַסְּקָרָא, כְּנִגְדַּת הַזְּוִיּוֹת. לְכַף נֶאֱמַר סְבִיב, שֶׁהִיא הֶדֶם נִתּוּן בְּאַרְבַּע רִחוֹת הַמְּזַבֵּחַ. אוּ יְכוּל יִקְפְּנוּ בַחוּט? תְּלַמּוּד לֹאמַר וְזָרְקוּ, וְאִי אֲפָשֶׁר

להקיר בנריקה. אי ונרקו, יכול בנריקה אחת? תלמוד לומר סביב. הא כיצד? נותן שמי מתנות שהן ארבע. אשר פתח אהל מועד – ולא בזמן שהוא מפרק.

והפשיט את העלה ונתח אתה לנתחיה: **וישלח ית עלתא ויפליג יתה לאברהא:**

והפשיט את העלה – מה תלמוד לומר העלה? לרבות את כל העולות להפשיט ונתוח. אתה לנתחיה – ולא נתחיה לנתחים.

ונתנו בני אהרן הפהו אש על-המזבח וערכו עצים על-האש: **וינתנו בני אהרן פהנא אישתא על מדבחא ויסדרון אעיא על אישתא:**

ונתנו אש – אף על פי שהאש יורדת מן השמים, מצנה להביא מן הקדושים. בני אהרן הפהו – כשהוא בכהונו; הא אם עבד בבגדי פהו קדושים, עבודתו פסולה.

וערכו בני אהרן הפהנים את הנתחים את-הראש ואת-הפדר על-העצים אשר על-האש אשר על-המזבח: **ויסדרון בני אהרן פהניא ית אבריא ית רישא וית תרבא על אעיא דעל אישתא דעל מדבחא:**

בני אהרן הפהנים – כשהם בכהונם; הא פהו קדושים שעבד בשמונה בגדים, עבודתו פסולה. את הנתחים את הראש – לפי שאין הראש בכלל הפשיט ונתוח, שפבר התו בשחיטה, לפיכך הצרו למנותו לעצמו. ואת הפדר – למה נאמר? ללמדך שמעלהו עם הראש ומכסה בו את בית השחיטה, וזהו דרוך פבוד של מעלה. אשר על המזבח – שלא יהיו הגזירין יוצאין חוץ למערכה.

וקרבו וכרעיו ירחץ במים והקטיר הפהו את-הפל המזבחה עלה אישה ריח-ניחוח לי-הנה: **וגויה וכרעוהי יחליל במיא ויסיק פהנא ית פולא למדבחא עלתא קורבן דמתקבל ברענא קדם יי:**

עלה – לשם עולה יקטירנו. אישה – כשישחטנו, יהא שוחטו לשם האש. וכל "אישה" – לשון אש, פואיד"א בלעז. ניחוח – נחת רוח לפני, שאמרתי ונעשה רצוני.

ואם-מז-הצאן קרבנו מן-הכשבים או מן-העזים לעלה זכר תמים יקריבנו: **ואם מן ענא קורבניה מן אמריא או מן בני עזיא לעלתא דכר שלים יקרבניה:**

ואם מן הצאן – ו"ו מוסיף על עגון ראשון. ולמה הפסק? לתן רוח למשה להתבונן בין פרושה לפרשה. מן הצאן מן הכשבים מן העזים – הכרי אלו שלשה מעוטין: פרט לזקן, ולחולה, ולמזקם.

ושחט אתו על גרד המזבח צפנה לפני י-הנה ונרקו בני אהרן הפהנים את-דמו על-המזבח סביב: **ויכוס יתיה על שדא דמדבחא צפונא קדם יי ויזרקון בני אהרן פהניא ית דמיה על מדבחא סחור סחור:**

על גרד המזבח – על צד המזבח. צפנה לפני ה' – ואין צפון בכמה.

ונתח אתו לנתחיו ואת-ראשו ואת-פדרו וערו הפהו אתם על-העצים אשר על-האש אשר על-המזבח: **ויפליג יתיה לאברוהי וית רישיה וית תרביה ויסדר פהנא יתהון על אעיא דעל אישתא דעל מדבחא:**

והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הפהו את-הפל והקטיר המזבחה עלה הוא אישה ריח ניחוח לי-הנה: **וגווא וכרעיא יחליל במיא ויקריב פהנא ית פולא ויסיק למדבחא עלתא הוא קורבן דמתקבל ברענא קדם יי:**

שני

ואם מן-העוף עלה קרבנו לי-הנה והקריב מן-התרים או מן-בני היונה את-קרבנו: **ואם מן עופא עלתא קורבניה קדם יי ויקריב מן שפניניא או מן בני יונה ית קורבניה:**

מן העוף – ולא כל העוף. לפי שנאמר: "תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים", תמות וזכרות בבמה, ואין תמות וזכרות בעופות; יכול אף מחסר אבר? תלמוד לומר: מן העוף. תרים – גדולים ולא קטנים. בני יונה – קטנים ולא גדולים. מן התרים או מן בני היונה – פרט לתחלת הציחוב שפנה ושפנה, שהוא פסול; שגדול הוא אצל בני יונה, וקטן אצל תורים.

והקריבו הפהו אל-המזבח ומלק את-ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח: **ויקרבניה פהנא למדבחא וימלוק ית רישיה ויסיק למדבחא ויתמצי דמיה על פותל מדבחא:**

והקריבו – אפילו פרידה אחת גביא. **הפהו ומלק** – אין מליקה בכלי אלא בעצמו של פהו, קוצץ בצפרנו ממול הערף, וחותר מפרקתו עד שמגיע לסימנין וקוצצו. **ונמצה דמו** – לשון "מיץ אפים"; "כי אפס המץ": כובש בית השחיטה על קיר המזבח, והדם מתמצה ויורד. **ומלק והקטיר ונמצה** – אפשר לומר כן? מאחר שהוא מקטיר הוא מוצה? אלא, מה הקטרה, הראש בעצמו והגוף בעצמו, אף מליקה כן. ופשוטו של מקרא, מסרס הוא: **ומלק והקטיר**, וקדם הקטרה – **ונמצה דמו** כבר.

והסיר את־מראתו בנצתה והשליך אתה אצל המזבח
קדמה אל־מקום הדשן:
ויעדי ית זפקיה באוכליה וירמי יתה בסטר מדבחה
קדומא באתר דמקרו קטמא:

מראתו – מקום הראי, זה הזפק. **בנצתה** – עם בני מעיה. ו"נוצה" לשון דבר המאוס, כמו "כי נצו גם נעו". ונהו שתרגם אונקלוס "באוכליה", ונהו מדרשו של אבא יוסי בן חנון, שאמר: נוטל את הקרקבן עמה. ורבותינו זכרונם לברכה אמרו: קודר סביב הזפק בספין פעין ארבה, ונוטלו עם הנוצה שעל האור. בעולת בהמה, שאינה אוכלת אלא באבוס בעליה, נאמר: "והקרב והכרעים ירחץ במים וגומר והקטיר"; וכעוף, שגזון מן הגזל, נאמר: "והשליך" את המעים שאכל מן הגזל. **אצל המזבח קדמה** – במזרחו של כבש. **אל מקום הדשן** – מקום שנותניו שם תרומת הדשן בכל בקר ודשון מזבח הפנימי והמזבח, וכלם נבלעים שם במקומן.

ושפע אתו בכנפיו לא יבדיל והקטיר אתו הפהו
המזבחה על־העצים אשר על־האש עלה הוא אשה
ריח ניחח לי־הוה:
ויפריק יתיה בכנפיה לא יפריש ויסיק יתיה פהנא
למדבחה על אעיא דעל אישתא עלתא הוא קורבן
דמתקבל ברעוא קדם יי:

ושפע – אין שסוע אלא ביד; וכן הוא אומר בשמשון: "וישפעהו כשסע הגדי". **בכנפיו** – עם כנפיו; אינו צריך למרט כנפיו נוצתו. **בכנפיו** – נוצה ממש. והלא אין לה הדיוט שמריח ריח של כנפים נשפרים ואין נפשו קצה עליו, ולמה אמר הכתוב **והקטיר**? כדי שיהא המזבח שבע ומתדר בקרבנו של עני. **לא יבדיל** – אינו מפרקו לגמרי לשתי חתיכות, אלא קורעו מגבו. נאמר בעוף **ריח ניחח ונאמר** בבהמה "ריח ניחח", לומר לה: אחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכונן את לבו לשמים.

ונפש פי־תקריב קרבן מנחה לי־הוה סלת יהנה
קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה:
ואנש ארי יקריב קורבן מנחתא קדם יי סולתא יהי
קורבניה ויריק עלה משתא ויתין עלה לבונתא:

ונפש פי תקריב – לא נאמר "נפש" בכל קרבנות נדבה, אלא במנחה. מי דרפו להתנדב מנחה? עני; אמר הקדוש ברוך הוא: מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו. **סלת יהנה קרבנו** – האומר: "הרי עלי מנחה" סתם, מביא מנחת סלת, שהיא הראשונה שבמנחות; ונקמצת פשהיא סלת, כמו שמפרש בענין. לפי שנאמרו כאן חמשה מיני מנחות, וכלן באות אפיוות קודם קמיצה חוץ מזו, לכה קרויה "מנחת סלת". **סלת** – אין "סלת" אלא מן החטין, שנאמר: "סלת חטים", ואין מנחה פחותה מעשרון, שנאמר: "ועשרון סלת למנחה", עשרון לכל מנחה. **ויצק עליה שמן** – על פלה. **ונתן עליה לבנה** – על מקצתה, מניח קמץ לבונה עליה לצד אחד. ומה ראיית לומר כן? שאין רבוי אחר רבוי בתורה אלא למעט. דבר אחר: שמן על פלה, מפני שהוא נבלל עמה ונקמץ עמה, כמו שנאמר: "מסלתה ומשמנה"; ולבונה על מקצתה, שאינה נבללת עמה ולא נקמצת עמה, שנאמר: "על כל לבנתה"; שלאחר שקמץ, מלקט את הלבונה פלה מעליה ומקטירה. **ויצק... ונתן... והביאה** – מלמד שיציקה ובלילה כשרים בור.

והביאה אל־בני אהרן הפהנים וקמץ משם מלא
קמצו מסלתה ומשמנה על פל־לבנתה והקטיר הפהו
את־אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחח לי־הוה:
וייתנה לות בני אהרן פהניא ויקמוץ מתמן מלי
קומציה מסלתה וממשחה על פל לבונתה ויסיק
פהנא ית אזכרתה למדבחה קורבן דמתקבל ברעוא
קדם יי:

הפהנים וקמץ – מקמיצה ואילך מצנת פהנה. **וקמץ משם** – ממקום שרגלי הזר עומדות. ללמדך שהקמיצה פשרה בכל מקום בעזרה, אף באחת עשרה אמה של מקום דריסת רגלי ישראל. **מלא קמצו** – יכול מברץ, מבצבץ ויוצא לכל צד? תלמוד לומר במקום אחר: "והרים ממונו בקמצו", לא יהא פשר אלא מה שבתוך הקמץ. אי "בקמצו", יכול חסר? תלמוד לומר "מלא". הא כיצד? חופה שלש אצבעותיו על פס ידו; ונהו "קמץ" במשמע לשון העברית. **על פל לבנתה** – לבד פל הלבונה יהא הקמץ מלא. **לבנתה והקטיר** – אף הלבונה בהקטרה. **מלא קמצו מסלתה ומשמנה** – הא אם קמץ ועלה בידו גרגיר מלח או קרט לבונה, פסולה. **אזכרתה** – הקמץ העולה לגבוה הוא זכרון המנחה, שבו נזכר בעליה לטובה ולנחת רוח.

והנותרת מן־המנחה לאהרו ולבגיו קדש קדשים
מאשי י־הוה:
ודישתאר מן מנחתא לאהרו ולבונה קדש קודשין
מקורבניא דיני:

לאהרו ולבגיו – פהו גדול נוטל חלק בראש שלא במחלקת, והקדוים במחלקת. **קדש קדשים** – היא להם. **מאשי ה'** – אין להם חלק בה אלא לאחר מתנות האשים.

וכי תקרב קרבן מנחה מאפה תגור סלת חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משקים בשמן:

וארי תקריב קורבן מנחתא מאפה תגור סלת גריצן פטירן דפילו במשח ואספוגין פטירין דמשיחין במשח:

וכי תקריב וגומר – שאמר: "הרי עלי מנחת מאפה תגור". ולמד הכתוב שביא או סלות או רקיקין, הסלות בלולות ורקיקין משוחין ונחלקו רבותינו במשיחתן: יש אומרים, מושחן וחוזר ומושחן, עד שקלה כל השמן שבלג; שכל המנחות טעונות לג שמן. ויש אומרים, מושחן כמין "כי", ושאר השמן נאכל בפני עצמו לפניהם. מה תלמוד לומר "בשמן... בשמן" שתי פעמים? להכשיר שמן שני ושלישי היוצא מן היתים, ואין צריך שמן ראשון אלא למנוחה, שנאמר בו "נד". ושנינו במנחות: כל המנחות האפויית לפני קמיצתן ונקמצות על ידי פתיחה, פלו באות עשר עשר חלות, והאמור בה 'רקיקין' באה עשרה רקיקין.

ואם מנחתא על מסריתא קורבנד סולתא דפילא במשח פטיר תהי:

ואם מנחה על המחבת קרבנה סלת בלולה בשמן מצה תהיה:

ואם מנחה על המחבת – שאמר: "הרי עלי מנחת מחבת". וכלי הוא שהנה במקדש, שאופין בו מנחה על האור בשמן, והכלי אינו עמק אלא צר, ומעשי המנחה שבתוכו קשין; שמתוך שהיא צפה, האור שורף את השמן. וכלן טעונות שלש מתנות שמן: יציקה, ובלילה, ומסן שמן בכלי קדם לעשייתן. סלת בלולה בשמן – מלמד שכוללן בעודן סלת.

ותות אתה פתים ויצקת עליה שמן מנחה הוא: לרבות אתה פתים – לרבות כל המנחות הנאפות קודם קמיצה לפתיחה. } "ד"ה ברש"י דיבור=יצקת עליה שמן מנחה הוא. לרבות כל המנחות ליציקה. יכול אף מנחה מאפה תגור פו, תלמוד לומר "עליה", אוציא את הסלות ולא אוציא את הרקיקין, תלמוד לומר "הוא".

בצע יתה בצועין ותריק עלה משחא מנחתא היא:

פתות אתה פתים ויצקת עליה שמן מנחה הוא:

שלישי

ואם מנחתא רדתא קורבנד סלת במשח תתעביד:

ואם מנחת מרחשת קרבנה סלת בשמן תעשה:

מרחשת – כלי הוא שהנה במקדש, עמק; ומתוך שהיא עמקה, שמנה צבור ואין האור שורפו, לפיכך מעשי מנחה העשויין לתוכה רוחשין. כל דבר רח על ידי משקה נראה כרוחש ומנענע.

והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה לי-הנה והקריבה אל-הפית והגישא אל-המזבח:

ותיתי ית מנחתא דתתעביד מאלין קדם יי ויקרבנה לכהנא ויקרבנה למדבחא:

ואשר יעשה מאלה – מאחד מן המינים הללו. והקריבה – בעליה אל הפה. והגישא – אל המזבח – מגיעה לקרן דרומית מערבית של מזבח.

ואשר יעשה מאלה – מאחד מן המינים הללו. והקריבה – בעליה אל הפה. והגישא – אל המזבח – מגיעה לקרן דרומית מערבית של מזבח.

ויפריש כהנא מן מנחתא ית אדכרתה ויסיק למדבחא קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי:

והרים הפה מן המנחה את-אזכרתה והקטירו המזבחה אשה ריח גיחת לי-הנה:

את אזכרתה – היא הקמץ.

ודישתאר מן מנחתא לאהרו ולבגיו קדש קודשין מקורבניא דיי:

והנותרת מן המנחה לאהרו ולבגיו קדש קודשין מאשי י-הנה:

כל מנחתא דתקרבון קדם יי לא תתעביד תמיע ארי כל חמיר וכל דבש לא תסקון מניה קורבנא קדם יי:

כל-המנחה אשר תקריבו לי-הנה לא תעשה חמץ פי כל-שאר וכל-דבש לא-תקטירו ממנו אשה לי-הנה:

וכל דבש – כל מתיקת פרי קרוינה דבש.

קורבן קדמאי תקרבון יתהון קדם יי ולמדבחא לא יתסקון לאתקבלא ברעוא:

קרבן ראשית תקריבו אתם לי-הנה ואל-המזבח לא יעלו לריח גיחת:

קרבן ראשית תקריבו אתם – מה יש לה להביא מן השאור ומן הדבש? קרבן ראשית; שתי הלחם של עצרת, הבאים מן השאור, שנאמר: "חמץ תאפינה", ובכורים מן הדבש, כמו בכורי תאנים ותמרים.

וכל קורבן מנחתא במלחא ולא תבטיל מלח קים אלהך מעל מנחתא על כל קורבנד תקריב מלחא:

וכל-קרבן מנחתא במלח תמלח ולא תשפית מלח ברית א-להיך מעל מנחתא על כל-קרבנד תקריב מלח:

מלח ברית – שהברית פרוטה למלח מששת ימי בראשית, שהבטחו המים המתתונים לקרב, במזבח במלח, ונסוד המים בְּחַג. על כל קרבנות – על עולת בהמה ועוף ואמורי כל הקדשים כָּלֵן.

ואם תקריב מנחת בפורים לי-הוה אביב קלוי באש גרש פרמל תקריב את מנחת בפוריך:
ואם תקריב מנחת בפורים יי אביב קלי בנור פירוכן רפיכון תקריב ית מנחת בפוריך:

ואם תקריב – הרי "אם" משמש בלשון "פי", שהרי אין זה רשות; שהרי במנחת העמר הכתוב מדבר, שהיא חובה. וכן "ואם יהיה היובל" וגומר. מנחת פורים – במנחת העמר הכתוב מדבר, שהיא באה אביב, בשעת בשול התבואה, ומן השעורים היא באה: נאמר כאן "אביב", ונאמר להלן: "פי השעורה אביב". קלוי באש – שמנבשין אותו על האור באבוב של קלאים, שאולולי כן אינה נטחנת בריחים, לפי שהיא לחה. גרש פרמל – גרוסה בעודה לחה. גרש – לשון שבירה וטחינה: גרוסה בריחים של גרוסות, כמו: "ויגרס בַּחֲצִי"; וכן: "גרסה נפשי". פרמל – בעוד הכר מלא, שהתבואה לחה ומלאה בקשין שלה. ועל פן נקראים המלילות פרמל, וכן: "וכרמל בצקלונו".

ונתת עליה שמן ושמת עליה לבנה מנחה הוא:
ותתין עליה משתא ותשוי עליה לבונתא מנחתא היא:

והקטיר הכהן את-אזנרתה מגרשה ומשמנה על כל-לבנתה אשה לי-הוה:
ויסיק פהנא ית אדכרתה מגרסה וממשחה על כל לבונתה קורבנא קדם יי:

פרשת השלמים

רביעי

ואם יזבח שלמים קרבנו אם מן-הבקר הוא מקריב אם-זכר אם-נקבה תמים יקריבנו לפני י-הוה:
ואם נכסת קודשניא קורבניה אם מן תורי הוא מקריב אם זכר אם נוקבא שלים יקרבניה קדם יי:

שלמים – שמטילים שלום בעולם. דבר אחר: שלמים, שיש בהם שלום למזבח, ולכהנים, ולבועלים.

ויסמוך ידו על-ראש קרבנו ושחטו פתח אהל מועד וזרקו בני אהרן הפתחים את-הדם על-המזבח סביב:
ויסמוך ידו על ראש קורבניה ויכסניה בתרע משפן זמנא ויזרקון בני אהרן פהנא ית דמא על מדבחה סחור סחור:

והקריב מזבח השלמים אשה לי-הוה את-החלב המכסה את-הקרב ואת כל-החלב אשר על-הקרב:
ויקריב מנכסת קודשניא קורבנא קדם יי ית תרבא דחפי ית גנא וית כל תרבא דעל גנא:

ואת כל החלב וגומר – להביא חלב שעל השקה; דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר: להביא חלב שעל הדקין.

ואת שתי הפלית ואת-החלב אשר עלהן אשר על-הפסלים ואת-היתרת על-הפבד על-הפליות וסירנה:
וית תרתין כולין וית תרבא דעליהון דעל גססניא וית חצרא דעל כבדא על כוליתא יעדינה:

הפסלים – פלנק"ש בלעז. שהחלב שעל הפליות, כשההמה חיה – הוא בגבה הפסלים מלמטה. וזהו החלב שמתת המתנים, שקורין בלעז לונביל"ש. לכן הנראה למעלה בגבה הפסלים, ובמתחתיתו הפשר חופהו. היתרת – הוא דפן המסך שקורין איברי"ש, ובקלשון ארמי: "סצרא דכבדא". על הפבד – שיטל מן הפבד עמה מעט; ובמקום אחר הוא אומר: "ואת היתרת מן הפבד". על הפבד על הפליות – לבד מן הפבד ולבד מן הפליות וסירנה לזו.

והקטירו אתו בני-אהרן המזבחה על-העלה אשר על-העצים אשר על-האש אשה רית גיחח לי-הוה:
ויסקון יתיה בני אהרן למדבחה על עלתא דעל אעניא דעל אישתא קורבן דמתקבל ברענא קדם יי:

על העלה – מלבד העולה; למדנו שפקדים עולת תמיד לכל קרבן על המזבחה.

ואם מן-הצאן קרבנו לזבח שלמים לי-הוה זכר או נקבה תמים יקריבנו:
ואם מן ענא קורבניה לנכסת קודשניא קדם יי זכר או נוקבא שלים יקרבניה:

אם-נפש הוא-מקריב את-קרבנו והקריב אתו לפני י-הוה:
אם אמר הוא מקריב ית קורבניה ויקריב יתיה קדם יי:

אם נפש – לפי שיש באמורי הנפש מה שאין באמורי העז, שהנפש אלנתו קרבה, לכה נחלקו לשתי פרשיות.

וּסְמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קַרְבָּנוֹ וְשָׁתַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֱהֵל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֱהֵרֹן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

וַיִּסְמֹךְ יָת יָדֶיהָ עַל רִישׁ קוֹרְבָנֶיהָ וַיִּכּוֹס יָתִיהָ קָדָם מִשְׁפָּן זִמְנָא וַיִּזְרְקוּ בְּנֵי אֱהֵרֹן יָת דָּמִיהָ עַל מִדְבַּחָא סְחֹר:

וַיִּזְרְקוּ – שְׁמֵי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְעַל יָדֵי הַכֹּהֵן הוּא זֹרֵק, וְאֵינֹו גּוֹמֵן בְּאַצְבָּע אֱלָא בַּחֲטָאֵת.

וְהַקָּרִיב מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים אִשָּׁה לִי-הִנֵּה חֲלָבוֹ הָאֵלֶּיָּהּ תְּמִימָה לְעַמַּת הָעֵצָה יִסְרְנָה וְאֶת־הַחֶלֶב הַמְּכַסֶּה אֶת־הַקָּרֵב וְאֶת כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב:

וַיִּקְרִיב מִזְבַּח קוֹדֶשִׁיא קוֹרְבָנָא קָדָם יְיָ תְּרַבִּיהָ אֵלֶיָּתָא שְׁלַמְתָּא לְקַבִּיל שְׁזַרְתָּא יַעֲדִינָה וְיָת תְּרַבָּא דְחָפִי יָת גִּנָּא וְיָת כָּל תְּרַבָּא דְעַל גִּנָּא:

חֲלָבוֹ – הַמְּבַחֵר שָׁבוּ; וְמַהוּ? זֶה "הָאֵלֶּיָּהּ תְּמִימָה". לְעַמַּת הָעֵצָה – לְמַעְלָה מִן הַכֹּהֲלֹת הַיּוֹעֲצוֹת.

וְאֵת שְׁתֵּי הַכֹּהֲלִית וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלָהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֹּסְלִים וְאֶת־הִיתָרְתָּ עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַכֹּהֲלִית יִסְרְנָה:

וְיָת תְּרַמִּין פּוֹלְזֵן וְיָת תְּרַבָּא דְעַלִּיהוֹן דְעַל גִּסְסִיא וְיָת חֲצָרָא דְעַל כַּבְדָּא עַל כּוֹלֵיָתָא יַעֲדִינָה:

וְהַקְטִירוּ הַכֶּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לָחֶם אִשָּׁה לִי-הִנֵּה:

וַיִּסְקַנְיָה כְּהֵנָּא לְמִדְבַּחָא לְחִים קוֹרְבָנָא קָדָם יְיָ:

לָחֶם אִשָּׁה לִי' – לָחֶמוֹ שֶׁל אִשׁ לְשֵׁם גְּבוּהָ. לָחֶם – לְשׁוֹן מֵאֲכָל; וְכֹן: "נִשְׁחִיתָה עֵץ בְּלָחֶמוֹ"; "עֲבַד לָחֶם רַב"; "לְשִׁחֹק עֲשִׂים לָחֶם".

וְאֵם מִן בְּנֵי עֲזִיא קוֹרְבָנֶיהָ וַיִּקְרַבְנֶיהָ קָדָם יְיָ:

וְאֵם עֵז קַרְבָּנוֹ וְהַקָּרִיבוֹ לִפְנֵי י-הוָה:

וּסְמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁתַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֱהֵל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֱהֵרֹן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

וַיִּסְמֹךְ יָת יָדֶיהָ עַל רִישִׁיהָ וַיִּכּוֹס יָתִיהָ קָדָם מִשְׁפָּן זִמְנָא וַיִּזְרְקוּ בְּנֵי אֱהֵרֹן יָת דָּמִיהָ עַל מִדְבַּחָא סְחֹר:

וְהַקָּרִיב מִמִּנְוֹ קַרְבָּנוֹ אִשָּׁה לִי-הִנֵּה אֶת־הַחֶלֶב הַמְּכַסֶּה אֶת־הַקָּרֵב וְאֶת כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב:

וַיִּקְרִיב מִנִּיהָ קוֹרְבָנֶיהָ קוֹרְבָנָא קָדָם יְיָ יָת תְּרַבָּא דְחָפִי יָת גִּנָּא וְיָת כָּל תְּרַבָּא דְעַל גִּנָּא:

וְאֵת שְׁתֵּי הַכֹּהֲלִית וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלָהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֹּסְלִים וְאֶת־הִיתָרְתָּ עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַכֹּהֲלִית יִסְרְנָה:

וְיָת תְּרַמִּין פּוֹלְזֵן וְיָת תְּרַבָּא דְעַלִּיהוֹן דְעַל גִּסְסִיא וְיָת חֲצָרָא דְעַל כַּבְדָּא עַל כּוֹלֵיָתָא יַעֲדִינָה:

וְהַקְטִירוּם הַכֶּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לָחֶם אִשָּׁה לְרִיחַ גִּיחַת כָּל־חֶלֶב לִי-הִנֵּה:

וַיִּסְקַנְוּ כְּהֵנָּא לְמִדְבַּחָא לְחִים קוֹרְבָנָא לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא כָּל תְּרַבָּא קָדָם יְיָ:

תִּקַּח עֹלָם לְדַרְתֵיכֶם בְּכָל מוֹשְׁבֵתֵיכֶם כָּל־חֶלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ:

קִיָּם עֹלָם לְדַרְיָכוֹן בְּכָל מוֹתְבְּנִיכוֹן כָּל תְּרַבָּא וְכָל דָּמָא לֹא תִיכְלוּן:

תִּקַּח עֹלָם – יָקֶה מִפְּרִשׁ בְּתוֹרַת כְּהֵנִים כָּל הַפְּסוּק הַזֶּה.

חֲמִישִׁי

וַיִּדְבַר י-הוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

פְּרִשְׁת חֲטָאֵת הַכֶּהֵן הַמְּשִׁיחַ

וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:

דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֹפֶשׁ כִּי־תַחַטָּא בְּשֹׁגְגָה מִכָּל מִצְוֹת י-הוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָה וְעָשְׂתָּה מֵאֲחַת מֵהֵנָּה:

מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימַר אֲנָשׁ אָרִי יָחֹוב בְּשִׁלְוֹ מִכָּל פְּקוּדֵיא דִּי דְלֹא כָשְׁרִין לְאִתְעַבְּדָא וַיַּעֲבִיד מִן חַד מִנְהוֹן:

מִכָּל מִצְוֹת ה' – פְּרָשׁוּ רַבּוּתֵינוּ: אֵין חֲטָאֵת בָּאָה אֱלָא עַל דְּבַר שְׁזָדוּנוֹ לֹא וְכַרְתָּ, מֵאֲחַת מֵהֵנָּה – מִמְקַצַּת אַחַת מֵהֵן, כְּגוֹן הַכּוֹתֵב בְּשִׁבְתָּ שֵׁם' מ'שְׁמַעוֹן', 'נֹחַ' מ'נְחֹר', 'דָּן' מ'דְּנִיאֵל'.

אֵם הַכֶּהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחַטָּא לְאִשְׁמַת הָעַם וְהַקָּרִיב עַל חֲטָאֵתוֹ אֲשֶׁר חֲטָא פֶּר בְּוַבְבָקָר תְּמִים לִי-הִנֵּה לְחֲטָאֵת:

אֵם כְּהֵנָּא רַבָּא יָחֹוב לְחֹובַת עַמָּא וַיִּקְרִיב עַל חוֹבְתִיהָ דְחַב תוֹר בַּר תוֹרִי שְׁלִים קָדָם יְיָ לְחֲטָאֵת:

אם הפהו המשיח יחטא לאשמת העם – מדרשו: אינו חייב אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה, כמו שנאמר: לאשמת העם – ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו". ופשוטו לפי אגדה, כשפנה גדול חוטא –אשמת העם הוא זה, שהן תלויו בו לכפר עליהם ולהתפלל בעדם, ונעשה מקלקל. פר – יכול זקן? תלמוד לומר בן. אי בן, יכול קטן? תלמוד לומר פר. הא כיצד? זה פר בן שלש.

והביא את-הפר אל-פתח אהל מועד לפני י-הוה וסמך את-ידו על-ראש הפר ושחט את-הפר לפני י-הוה: וייתי ית תורא לתרע משפן זמנא לקדם יי ויסמוך ית ידיה על ריש תורא ויפוס ית תורא קדם יי:

ולקח הפהו המשיח מדם הפר והביא אתו אל-אהל מועד: ויסב פהנא רבא מדמא דתורא ויעיל יתיה למשפן זמנא:

אל אהל מועד – למשפן; ובבית עולמים, להיכל.

וטבל הפהו את-אצבעו בדם והזה מן-הדם שבע פעמים לפני י-הוה את-פני פרכת הקדש: ויטבול פהנא ית אצבעיה בדמא וידי מן דמא שבע זמנין קדם יי קדם פרוכתא דקודשא:

את פני פרכת הקדש – כנגד מקום קדשתה, מכנו כנגד בין הבדים. ולא היו נוגעים דמים בפרכת; ואם נגעו, נגעו.

ונתן הפהו מן-הדם על-קרנות מזבח קטרת הסמים לפני י-הוה אשר באהל מועד ואת כל-דם הפר ישפך אל-יסוד מזבח העלה אשר-פתח אהל מועד: ויתין פהנא מן דמא על קרנת מדבח קטורת בסמיא קדם יי דבמשפן זמנא וית כל דמא דתורא ישפוך ליסודא דמדבחה דעלתא דבתרע משפן זמנא:

ואת כל דם – שירי הדם.

ואת-כל-תלב פר החטאת ירים ממנו את-החלב המכסה על-הקרוב ואת כל-החלב אשר על-הקרוב: וית כל תרב תורא דחטאת יפריש מגיה ית תרבא דחפי על גוא וית כל תרבא דעל גוא:

ואת כל חלב פר – 'חלב' היה לו לומר. מה תלמוד לומר פר? לרבות פר של יום הכפורים, לכליות, ולחלבים, וליותרת. החטאת – להביא שיערי עבודה זרה לכליות ולחלבים וליותרת. ירים ממנו – מן המזכר, שלא ינתחננו קדם הסרת חלבו.

ואת שתי הפלית ואת-החלב אשר עליהן אשר על-הפסלים ואת-היתרת על-הפכד על-הפלית יסירנה: וית תרתין פולין וית תרבא דעליהון דעל גססיא וית חצרא דעל כבדא על פוליתא יעדינה:

כאשר יורם משור זבח השלמים והקטירם הפהו על מזבח העלה: כמא דמתפרש מתור נכסת קודשיא ויסיקנון פהנא על מדבחה דעלתא:

כאשר יורם – פאותן אמורין המפרשין בשור זבח השלמים. וכי מה פרש בזבח השלמים שלא פרש כאן? אלא להקישו לשלמים: מה שלמים לשמן, אף זה לשמן; ומה שלמים – שלום לעולם, אף זה שלום לעולם. ובשחיטת קדשים מצריכו, ללמד הימנו שאין למדיו למד מן הקלמ דקדשים, בפרק 'איזהו מקומן'. על הפכד, על הפלית, על ראשו ועל פרעיו – פלן לשון תוספת הן, כמו 'מלבד'.

ואת-עור הפר ואת-כל-בשרו על-ראשו ועל-פרעיו וקרבו ופרשו: וית משוף תורא וית כל בסריה על רישיה ועל פרעוהי וגויה ואוכליה:

והוציא את-כל-הפר אל-מחוץ למחנה אל-מקום טהור אל-שפך הדשן ושרף אתו על-עצים באש על-שפך הדשן ושרף: ויפיק ית כל תורא למברא למשריתא לאתר דכי לאתר בית מישד קטמא ויוקיד יתיה על אעניא באישתא על אתר בית מישד קטמא יתוקד:

אל מקום טהור – לפי שיש מחוץ לעיר מקום מוכן לטמאה, להשליך אבנים מנגעות ולבית הקברות, הצרף לומר מחוץ למחנה זה, שהוא חוץ לעיר, שיהא המקום טהור. מחוץ למחנה – חוץ לשלש מחנות, ובבית עולמים – חוץ לעיר, כמו שפרשוהו רבותינו במסכת יומא ובסנהדרין. אל שפך הדשן – מקום ששופכין בו הדשן המסלק מן המזבח, כמו שנאמר: "והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה". על שפך הדשן ושרף – שאין תלמוד לומר, אלא ללמד, שאפלו אין שם דשן.

ואם כל-עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מפלימדות י-הוה אשר לא-תעשינה ואשמו: ואם כל פנשתא דישראל ישתלון ויהי מכוסא פתגמא מעיני קהלא ויעבדון חד מפל פקודיא דיי דלא כשרין לאתעבדא ויחובון:

עדת ישראל – אלו סנהדרין. **ונעלם דבר** – טעו להורות באסת מכל כרתות ושבתורה שהוא מתר. **הקהל ועשו** – שעשו צבור על פיהם.

ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר **בדבקר לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד:**
ותתידע חובתא דחבו עליה ויקרבון קהלא תור בר
תורי לחטאת וייתון יתיה לקדם משפן זמנא:

וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר לפני
י-הוה ושחט את הפר לפני י-הוה:
ויסמכון סבי כנשתא ית ידיהון על ריש תורא קדם
יי ויפוס ית תורא קדם יי:

והביא הפתן המשיח מדם הפר אל-אהל מועד:
ויעיל כהנא רבא מדמא דתורא למשפן זמנא:

וטבל הפתן אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני
י-הוה את פני הפרכת:
ויטבול כהנא אצבעיה מן דמא וידי שבע זמנין קדם
יי קדם פרוכתא:

את פני הפרכת – ולמעלה הוא אומר: "את פני פרכת הקדש" ? משל למלך שסרחה עליו מדינה, אם מעוטה סרחו – פמליא שלו מתקנמת, ואם כלם סרחו – אין פמליא שלו מתקנמת. אף כאן, כשחטא כהן משיח – עדין קדשת המקום על המקדש; משחטאו כלם, חס ושלום נסתלקה הקדשה.

ומן הדם יתן ו על-קרנת המזבח אשר לפני י-הוה
אשר באהל מועד ואת כל-הדם ישפך אל-יסוד
מזבח העלה אשר-פתח אהל מועד:
ומן דמא יתין על קרנת מדבחה דקדם יי דבמשפן
זמנא וית כל דמא ישפוך ליסודא דמדבחה דעלתא
דבתרע משפן זמנא:

יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד – זה יסוד מערבי, שהוא כנגד הפתח.

ואת כל-חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה:
וית כל תרביה יפריש מגיה ויסיק למדבחה:

ואת כל חלבו ירים – אף על פי שלא פרש כאן יותרת ושתי כליות, למדין הם מ"נעשה לפר כאשר עשה" וגומר. ומפני מה לא נתפרשו בו? תנא דבי רבי ישמעאל: משל למלך שזעם על אוהבו, ומעט בסרחונו מפני חבתו

ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת פן יעשה-לו
וכפר עליהם הכהן ונסלח להם:
ויעביד לתורא כמא דעבד לתורא דחטאת פן יעביד
ליה ויכפר עליהון כהנא וישתביק להון:

ועשה – לפר זה, **כאשר עשה לפר החטאת**, כמו שמפרש בפר כהן משיח, להביא יותרת ושתי כליות שפרש שם, מה שלא פרש כאן. ולכלל במצות העבודות, ללמד שאם חסר אחת מכל המתנות פסול; לפי שמצינו בנתיבין על המזבח החיצון שנתנו מתנה אחת – כפר, הצרף לומר כאן שמתנה אחת מהן מעכבת.

והוציא את-הפר אל-מחול למחנה ושנה אתו
כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא:
ויפיק ית תורא למברא למשריתא ויוקיד יתיה כמא
דאוקיד ית תורא קדמאה חטת קהלא הוא:

אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל-מצות י-הוה
א-להיו אשר לא-תעשינה בשגגה ואשם:
אם רבא יחוב ויעביד חד מכל פקודיא די י-א-להיה
דלא כשרין לאתעבדא בשלו ויחוב:

אשר נשיא יחטא – לשון 'אשרי': אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא פברה על שגגתו, קל נחמר שמתחרט על זדונותיו.

או-הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את-
קרבתו שעיר עזים זכר תמים:
או אתידע ליה חובתיה דחב בה וייתי ית קורבניה
צפיר בר עזין דכר שלים:

או הודע – כמו "אם הודע". הרבה 'או' יש שמשמשין בלשון 'אם' 'ואם' במקום 'או'; וכן: "או נודע כי שור נגח הוא". **הודע אליו** – כשחטא היה סבור שהוא חתר, ולאחר נודע לו שאסור היה.

וסמך ידו על-ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר-
ישחט את-העלה לפני י-הוה חטאת הוא:
ויסמוך ידיה על ריש צפירא ויפוס יתיה באתרא
דיפוס ית עלתא קדם יי חטאת הוא:

במקום אשר ישחט את העלה – בצפון, שהוא מפרש בעולה. **חטאת הוא** – לשמו כשר, שלא לשמו פסול.

וּלְקַח הַכֶּהֱן מִדָּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וַנִּתֵּן עַל־קַרְנֹת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת־דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה: וְיִסַּב כֹּהֵן מִדָּמָא דְחַטָּאת בְּאֶצְבָּעֵיהּ וַיִּתֵּן עַל קַרְנֹת מִדְּבַחָא דְעֹלָתָא וַיִּתְּן דְּמֵיהּ יִשְׁפֹּךְ לַיְסוּדָא דְּמִדְּבַחָא דְעֹלָתָא:

וְאֵת דָּמוֹ – שְׁנֵי הַדָּם.

וְאֶת־כָּל־חֶלְבוֹ יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַהּ כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכֹפֶר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחַטָּאתוֹ וַנִּסְלַח לוֹ: וְיִתְּן כָּל תְּרֻבֵּיהּ נִסִּיק לְמִדְּבַחָא כְּתֹרֵב נִכְסֵת קוּדְשֵׁיָא וַיִּכְפֹּר עָלֹהֵי כֹהֵנָא מִחֻבָּתֵיהּ וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיה:

כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים – כְּאוֹתָן אֵימורֵין הַמְּפָרְשִׁים בְּעַז הָאִמּוֹר אֶצֶל שְׁלָמִים.

שישי פְּרֻשַׁת חַטָּאת אָדָם פְּשוּט

וְאִם־נִפְשׁ אַחַת תִּחַטָּא בְּשִׁגְגָה מֵעַם הָאָרֶץ בְּעִשְׂתָּהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְ-הוָה אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשִׂינָהּ וְאִשָּׁם: וְאִם אָנֹשׁ חַד יִחֹב בְּשָׁלוֹ מֵעֵמָּא דְאַרְעָא בְּמַעֲבָדִיהּ חַד מִפְּקוּדֵיָא דִּי דְלֹא כְּשָׂרִין לְאַתְּעַבְדָּא וַיִּחֹב:

אוּ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהִבִּיא קֶרְבָּנוֹ שְׁעִירֹת עֲזִים תְּמִימָה נִקְבָּה עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: אוּ אַתְּיַדַּע לִיה חֻבָּתֵיהּ דְּחַב וַיִּתֵּי קוּרְבָנֵיהּ צְפִירַת עֲזֵי שְׁלָמָא נִוְקְבָא עַל חֻבָּתֵיהּ דְּחַב:

וְיִסְמוּךְ יֵת יְדִיה עַל רִישׁ חַטָּאתָא וַיִּכּוֹס יֵת חַטָּאתָא בְּאַתְרָא דְעֹלָתָא: וְיִסְמוּךְ יֵת יְדִיה עַל רִישׁ חַטָּאתָא וַיִּכּוֹס יֵת חַטָּאתָא בְּאַתְרָא דְעֹלָתָא:

וְיִסַּב כֹּהֵן מִדָּמָה בְּאֶצְבָּעֵיהּ וַיִּתֵּן עַל קַרְנֹת מִדְּבַחָא דְעֹלָתָא וַיִּתְּן כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ לַיְסוּדָא דְּמִדְּבַחָא: וְיִסַּב כֹּהֵן מִדָּמָה בְּאֶצְבָּעֵיהּ וַיִּתֵּן עַל קַרְנֹת מִדְּבַחָא דְעֹלָתָא וַיִּתְּן כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ לַיְסוּדָא דְּמִדְּבַחָא:

וְיִתְּן כָּל תְּרֻבֵּיהּ יַעֲדֵי כְּמָא דְאַתְּעַדָּא תְּרֹב מֵעַל נִכְסֵת קוּדְשֵׁיָא וַיִּסִּיק כֹּהֵן מִדְּבַחָא לְאַתְּקַבְּלָא בְּרַעְוָא קָדָם יְיָ וַיִּכְפֹּר עָלֹהֵי כֹהֵנָא וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיה: וְיִתְּן כָּל תְּרֻבֵּיהּ יַעֲדֵי כְּמָא דְאַתְּעַדָּא תְּרֹב מֵעַל נִכְסֵת קוּדְשֵׁיָא וַיִּסִּיק כֹּהֵן מִדְּבַחָא לְאַתְּקַבְּלָא בְּרַעְוָא קָדָם יְיָ וַיִּכְפֹּר עָלֹהֵי כֹהֵנָא וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיה:

כְּאֲשֶׁר הוֹסֵר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים – כְּאִמּוּרֵי עֵז הָאִמּוּרִים בְּשְׁלָמִים.

וְאִם־כֹּבֵשׁ יָבִיא קֶרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נִקְבָּה תְּמִימָה יְבִיאָנָהּ: וְאִם אָמַר יִתֵּי קוּרְבָנֵיהּ לְחַטָּאת נִוְקְבָא שְׁלָמָא יְיִתִינָהּ:

וְיִסְמוּךְ יֵת יְדִיה עַל רִישׁ חַטָּאתָא וַיִּכּוֹס יֵתָּה לְחַטָּאתָא בְּאַתְרָא דִּיכּוֹס יֵת עֹלָתָא: וְיִסְמוּךְ יֵת יְדִיה עַל רִישׁ חַטָּאתָא וַיִּכּוֹס יֵתָּה לְחַטָּאתָא בְּאַתְרָא דִּיכּוֹס יֵת עֹלָתָא:

וְשַׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת – שְׁתַּחֲא שְׁחִיטָתָה לְשֵׁם חַטָּאת.

וּלְקַח הַכֶּהֱן מִדָּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וַנִּתֵּן עַל־קַרְנֹת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ: וְיִסַּב כֹּהֵן מִדָּמָא דְחַטָּאת בְּאֶצְבָּעֵיהּ וַיִּתֵּן עַל קַרְנֹת מִדְּבַחָא דְעֹלָתָא וַיִּתְּן כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ לַיְסוּדָא דְּמִדְּבַחָא:

וְאֶת־כָּל־חֶלְבוֹהּ יִסִּיר כְּאֲשֶׁר יוֹסֵר חֵלְבֵי־הַפֶּשֶׁבֶט מִזְבֵּחַ הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם הַמִּזְבֵּחַהּ עַל אֲשֵׁי יְ-הוָה וְכֹפֶר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וַנִּסְלַח לוֹ: וְיִסִּיר יוֹסֵר חֵלֶב הַפֶּשֶׁבֶט – שְׁנַתְּרֵבוּ אִמּוּרֵיוֹ בְּאַלְיָהּ; אִף חַטָּאת, כְּשֶׁהִיא בְּאֵה כְּשֶׁבֶה – טְעוּנָה אֲלֵיָהּ עִם הָאִמּוּרִין. עַל אֲשֵׁי ה' – עַל מְדוּרוֹת הָאֵשׁ הָעֲשׂוּיֹת לְשֵׁם, פּוֹאֵיילִ"ש בְּלַעַז.

וְיִתְּן כָּל תְּרֻבֵּיהּ יַעֲדֵי כְּמָא דְמַתְּעַדָּא תְּרֹב אָמַר מִנְכֵסֵת קוּדְשֵׁיָא וַיִּסִּיק כֹּהֵן מִדְּבַחָא עַל קוּרְבָנֵיָא דִּי וַיִּכְפֹּר עָלֹהֵי כֹהֵנָא עַל חֻבָּתֵיהּ דְּחַב וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיה: וְיִתְּן כָּל תְּרֻבֵּיהּ יַעֲדֵי כְּמָא דְמַתְּעַדָּא תְּרֹב אָמַר מִנְכֵסֵת קוּדְשֵׁיָא וַיִּסִּיק כֹּהֵן מִדְּבַחָא עַל קוּרְבָנֵיָא דִּי וַיִּכְפֹּר עָלֹהֵי כֹהֵנָא עַל חֻבָּתֵיהּ דְּחַב וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיה:

כְּאֲשֶׁר יוֹסֵר חֵלֶב הַפֶּשֶׁבֶט – שְׁנַתְּרֵבוּ אִמּוּרֵיוֹ בְּאַלְיָהּ; אִף חַטָּאת, כְּשֶׁהִיא בְּאֵה כְּשֶׁבֶה – טְעוּנָה אֲלֵיָהּ עִם הָאִמּוּרִין. עַל אֲשֵׁי ה' – עַל מְדוּרוֹת הָאֵשׁ הָעֲשׂוּיֹת לְשֵׁם, פּוֹאֵיילִ"ש בְּלַעַז.

וְנִפְשׁ כִּי־תִחַטָּא וְשָׁמַעְהָ קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא לֹא יֵדָע אוּ רָאָה אוּ יִדַּע אִם־לֹא נִגִּיד וְנִשְׂא עֹנֹו: וְאָנֹשׁ אָרִי יִחֹב וַיִּשְׁמַע קוֹל מוֹמִי וְהוּא סֶהִיד אוּ חֲזָא אוּ יִדַּע אִם לֹא יִתְּוִי וַיִּקְבִּיל חוֹבִיָּהּ:

וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים – בְּדַבָּר שֶׁהוּא עַד בּוֹ; שֶׁהִשְׁבִּיעוּהוּ שְׁבוּעָה, שְׂאֵם יוֹדֵעַ לוֹ עֲדוּת – שְׁמִיעֵיד לוֹ.

אוּ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַעַ בְּכָל־דְּבַר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טָמְאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טָמְאָה אוֹ בְּנִבְלַת שָׂרֵץ טָמֵא וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשָׁם:

אוּ אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב בְּכָל מַדְעָם מִסָּבִיב אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה מִסָּבִיב אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה מִסָּבִיב אוֹ בְּנִבְלַת שָׂרֵץ טָמֵא וְהוּא מְכֻסֵּא מִיָּה וְהוּא מִסָּבִיב וְחָב:

אוּ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַעַ וְגוֹמֵר – וְלֹא־חָסַר הַטְּמֵאָה הַזֹּאת, יֹאכַל קִדְשִׁים אוֹ יִכַּסּוּ לְמִקְדָּשׁ, שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁזֶדוֹנוֹ כָּרַת. בְּמַסַּכַת שְׁבוּעוֹת נִדְרָשׁ כּוֹ. וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ – הַטְּמֵאָה. וְאָשָׁם – בְּאִכְלֵת קִדְשׁ אוֹ בְּבִיאַת מִקְדָּשׁ.

אוּ כִי יִגַעַ בְּטַמְאָת אָדָם לְכָל טַמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם:

אוּ אִישׁ יִקְרַב בְּסוֹאֲבַת אִשָּׁא לְכָל סוֹאֲבַתִּיהָ דִּי־סוֹאֲבַת בָּהּ וְהוּא מְכֻסֵּא מִיָּה וְהוּא יָדַע וְחָב:

בְּטַמְאָת אָדָם – זוֹ טַמְאָת מַת. לְכָל טַמְאָתוֹ – לְרַבּוֹת טַמְאָת מַגַע זָבִין וְנִבּוֹת. אֲשֶׁר יִטְמָא – לְרַבּוֹת הַנוֹגַע בְּבוֹעֵל נָדָה. בָּהּ – לְרַבּוֹת בּוֹלַע נִבְלַת עוֹף טְהוֹר. וְנִעְלַם – וְלֹא יָדַע, שֶׁשָּׂכַח הַטְּמֵאָה. וְאָשָׁם – בְּאִכְלֵת קִדְשׁ אוֹ בְּבִיאַת מִקְדָּשׁ.

אוּ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַעַ לְבִטָּא בְּשִׁפְתָיִם לְהִרְעוֹ אוֹ לְהִיטִיב לְכָל אֲשֶׁר יִבְטָא הָאָדָם בְּשִׁבְעָה וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם לְאַחַת מֵאֵלֶיהָ:

אוּ אִישׁ אֲרִי יִקְרַב לְפָרָשָׁא בְּשׂוֹפּוֹן לְאַבְאָשָׁא אוֹ לְאִיטְבָּא לְכָל דִּי־פָרִישׁ אִשָּׁא בְּקִיּוּם וְהוּא מְכֻסֵּא מִיָּה וְהוּא יָדַע וְחָב לְחַדָּא מֵאֵלִין:

בְּשִׁפְתָיִם – וְלֹא בָּלַב. לְהִרְעוֹ – לְעַצְמוֹ. אוֹ לְהִיטִיב – לְעַצְמוֹ; כְּגוֹן: אֲכַל וְלֹא אֲכַל, אִישׁוֹ וְלֹא אִישׁוֹ. לְכָל אֲשֶׁר יִבְטָא – לְרַבּוֹת לְשַׁעֲבַר. וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ – וְעָבַר עַל שְׁבוּעָתוֹ. כָּל אֵלֶיהָ בְּקַרְבָּן עוֹלָה וְיֹרֵד, כְּמִפְרָשׁ כָּאן; אֲבָל שְׁבוּעָה שֵׁישׁ בָּהּ כְּפִירַת מִמּוֹן – אִינָה בְּקַרְבָּן זֶה, אֵלֶּיךָ בְּאִשָּׁם.

וְהָיָה כִּי־יִאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶיהָ וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

וְהָיָה אִישׁ יִחַוֵּב לְחַדָּא מֵאֵלִין וְיִוְדֵי דְחָב עָלֶיהָ:

כְּמִשְׁפָּט – כְּפִדַת הָאָמֹר בְּעוֹלַת הָעוֹף שֶׁל נִדְבָה, בְּרֹאשׁ הַפָּרָשָׁה.

ואם לא תדביק ידיה לתרין שפנינין או לתרין בני יונה וייתי נת קורבניה דחב חד מן עסרא בתלת סאין סולתא לחטאתא לא ישוי עלה משחא ולא יתין עלה לבונתא ארי חטאתא היא:

ואם-לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני-יונה והביא את-קרבנו אשר חטא עשירת האפה סלת לחטאת לא-ישים עליה שמן ולא-יתן עליה לבנה פי חטאת הוא:

פי חטאת הוא – ואין בדין שיהא קרבנו מהדר.

וייתינה לנת כהנא ויקמוץ כהנא מנה מלי קמצייה נת אדכרתה ויסיק למדבחה על קורבניא דיי חטאתא היא:

והביאה אל-הפהו וקמוץ הפהו ממנה מלוא קמצו את-אזכרתה והקטיר המזבחה על אשי-יהוה חטאת הוא:

חטאת הוא – נקמצה ונקטרה לשמה – כשרה, שלא לשמה – פסולה.

ויכפר עלוהי כהנא על חובתיה דחב מחדא מאלין וישתביק ליה ותהי לכהנא כמנחתא:

וכפר עליו הפהו על-חטאתו אשר-חטא מאחת מאלה ונסלה לו והיתה לפהו כמנחה:

על חטאתו אשר חטא – כאן שנה הפתוב; שהרי בעשירות ובדלות נאמר: "מחטאתו", וכאן בדלי דלות נאמר: על חטאתו. דקדקו רבותינו מכאן, שאם חטא כשהוא עשיר, והפריש מעות לכשבה או שעירה והעני, הביא ממקצתו עשירית האפה; והפריש מעות לשתי תורים והעני, הביא ממקצתו עשירית האפה והעשיר, יוסיף עליהו ויביא קרבן עשיר; לכה נאמר כאן על חטאתו. מאחת מאלה – מאחת משלש פפרות האמורות בענין, או בעשירות או בדלות או בדלי דלות. ומה תלמוד לומר? שיכול החמורים שבהם יהיו בכשבה או שעירה, והקליו יהיו בעור, והקליו שפקליו יהיו בעשירית האפה? תלמוד לומר מאחת מאלה, להשוות קליו לחמורין לכשבה ושעירה אם השיגה ידו, ואת החמורין לקליו לעשירית האפה בדלי דלות. והיתה לפהו כמנחה – ללמד על מנחת חוטא שיהיו שגריה נאכלין, וזה לפי פשוטו. ורבותינו דרשו: והיתה לפהו – ואם חוטא זה פהו הוא, תהא כשאר מנחת נדבת פהו, שהיא ב"כליל תהנה לא תאכל".

על חטאתו אשר חטא – כאן שנה הפתוב; שהרי בעשירות ובדלות נאמר: "מחטאתו", וכאן בדלי דלות נאמר: על חטאתו. דקדקו רבותינו מכאן, שאם חטא כשהוא עשיר, והפריש מעות לכשבה או שעירה והעני, הביא ממקצתו עשירית האפה; והפריש מעות לשתי תורים והעני, הביא ממקצתו עשירית האפה והעשיר, יוסיף עליהו ויביא קרבן עשיר; לכה נאמר כאן על חטאתו. מאחת מאלה – מאחת משלש פפרות האמורות בענין, או בעשירות או בדלות או בדלי דלות. ומה תלמוד לומר? שיכול החמורים שבהם יהיו בכשבה או שעירה, והקליו יהיו בעור, והקליו שפקליו יהיו בעשירית האפה? תלמוד לומר מאחת מאלה, להשוות קליו לחמורין לכשבה ושעירה אם השיגה ידו, ואת החמורין לקליו לעשירית האפה בדלי דלות. והיתה לפהו כמנחה – ללמד על מנחת חוטא שיהיו שגריה נאכלין, וזה לפי פשוטו. ורבותינו דרשו: והיתה לפהו – ואם חוטא זה פהו הוא, תהא כשאר מנחת נדבת פהו, שהיא ב"כליל תהנה לא תאכל".

ומליל יי עם משה למימר:

וידבר יהוה אל-משה לאמר:

אנש ארי ישקר שקר ויחוב בשלו מקודשיי דיי וייתי נת אשמיה לקדם יי דכר שלים מן ענא בפורסניה כסף סלעין בסלעי קודשא לאשמא:

נפש כיי-תמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי יהוה והביא את-אשמו ליה-הנה איל תמים מן-הצאן בערקה כסף-שקלים בשקל-הקדש לאשם:

פי תמעל מעל – אין 'מעילה' בכל מקום אלא שנוי, וכן הוא אומר: 'וימעלו בא-להי אבותיהם ויזנו אחרי-א-להי עמי הארץ'; וכן הוא אומר בסוטה: 'וימעלה בו מעל'. וחסאה בשגגה מקדשי ה' – שגגה מן ההקדש. והיכן הנהר, נאמר כאן "חטא" ונאמר להלן "חטא" בתרומה, "ולא ישאו עליו חטא": מה להלן הנהר, אף כאן הנהר. אי מה להלן לא הנהר אלא על האוכל? תלמוד לומר "תמעל מעל", רבה. מקדשי ה' – המיחדים לשם, יצאו קדשים קלים. איל – לשון קשה, כמו: "ונאת אילי הארץ לקח"; אף כאן קשה, בן שתי שנים. בערקה כסף שקלים – שיהא שנה שתי סלעים.

פי תמעל מעל – אין 'מעילה' בכל מקום אלא שנוי, וכן הוא אומר: 'וימעלו בא-להי אבותיהם ויזנו אחרי-א-להי עמי הארץ'; וכן הוא אומר בסוטה: 'וימעלה בו מעל'. וחסאה בשגגה מקדשי ה' – שגגה מן ההקדש. והיכן הנהר, נאמר כאן "חטא" ונאמר להלן "חטא" בתרומה, "ולא ישאו עליו חטא": מה להלן הנהר, אף כאן הנהר. אי מה להלן לא הנהר אלא על האוכל? תלמוד לומר "תמעל מעל", רבה. מקדשי ה' – המיחדים לשם, יצאו קדשים קלים. איל – לשון קשה, כמו: "ונאת אילי הארץ לקח"; אף כאן קשה, בן שתי שנים. בערקה כסף שקלים – שיהא שנה שתי סלעים.

ונאת אשר חטא מן-הקדש ישלם ואת-חמישתו יוסף עליו ונתן אתו לפהו והפהו יכפר עליו באיל האשם ונסלה לו:

ונאת אשר חטא מן הקדש ישלם – קרן וחמש להקדש.

ואם אנש ארי יחוב ויעביד חד מפל פקודיאי דיי דלא כשרין לאתעבדא ולא ידע ותב ויקביל חוביה:

ואם-נפש פי תחטא ועשתה אחת מפל-מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא-ידע ואשם ונשא עונו:

ולא ידע ואשם והביא – הענין הנה מדבר במי שבה ספק פרת לידו ולא ידע אם עבר עליו אם לאו, כגון חלב ושמן לפניו, וכסבור ששתייהו הטר, ואכל את האחת; אמרו לו: אחת של חלב היתה, ולא ידע אם זו של חלב אכל, הרי זה מביא אשם תלוי, ומגן עליו כל זמן שלא נודע לו שנדאי חטא; ואם ידע לו לאסור זמן, הביא חטאת. ולא ידע ואשם ונשא עונו – רבי יוסי הגלילי אומר: הרי הכתוב ענש את מי שלא ידע, על אחת כמה וכמה שיעניש את מי שיודע. רבי יוסי אומר: אם נפשך לידע מתן שוכרן של צדיקים, צא ולמד מאדם הראשון, שלא נצטנה אלא על מצות לא מעשה ועבר עליה, ראה כמה מיתות נקנסו עליו ולדורותיו. וכי איזו מדה מרבה, של טובה או של פרענות? הוי אומר מדה טובה. אם מדת פרענות המעטה, ראה כמה מיתות נקנסו לו ולדורותיו; מדה טובה המרבה, היושב לו מן הפגולין והנותרות והמתענה ביום הכפורים, על אחת כמה וכמה שיענה לו ולדורותיו ודורות דורות עד סוף כל הדורות. רבי עקיבא אומר, הרי הוא אומר: "על פי שנים עדים או שלשה" וגומר; אם מתקיימת העדות בשנים, למה פרט לה הכתוב בשלשה? אלא להביא שלישי, להחמיר עליו ולעשות דינו כפיצא באלו לענין ענש וממה. אם כן ענש הכתוב לנטפל לעוברי עברה כעוברי עברה, על אחת כמה וכמה שישלם שכר טוב לנטפל לעושי מצוה

בעושי מצוה. רבי אלעזר בן עזריה אומר: "כי תקצר קצירך בשדה ושכחת עמר בשדה", הרי הוא אומר: "למען יברכה" וגומר: קבע הכתוב ברכה למי שבאת על ידו מצוה בלא ידע. אומר מעתה: היתה סלע צרורה בכנפיו, ונפלה הימנו, ומצאה העני ונתפרנס בה, הרי הקדוש ברוך הוא קובע לו ברכה.

וְהָבִיָּא אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךָ לְאִשָּׁם אֶל־הַפֶּהוּ וְכִפֹּר עָלָיו הַפֶּהוּ עַל שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ:
וַיְתִי דָּכַר שְׁלִים מִן עֲנַא בְּפִרְסָנִיהּ לְאִשְׁמָא לְוַת פְּהֵנָא וַיְכַפֵּר עֲלוּהִי פְּהֵנָא עַל שְׁלוּתִיהּ דְּאִשְׁתְּלִי וְהוּא לֹא יָדַע וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיהּ:

בְּעֶרְכָּךָ לְאִשָּׁם – בערך האמור למעלה. **אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדַע** – הא אם ידע לאחר זמן, לא נתכפר לו באשם זה, עד שיביא חטאת. הא למה זה דומה? לעגלה ערופה שנתערפה ואחר כך נמצא ההורג, הרי זה נהרג.

אִשָּׁם הוּא אִשָּׁם אִשָּׁם לִי־הוּא:
אִשְׁמָא הוּא עַל חוֹבְתִיהּ דְּחַב אִשְׁמָא יְקָרִיב קָדָם יְיָ:

אִשָּׁם הוּא אִשָּׁם אִשָּׁם – הראשון כלו קמוץ, שהוא שם דבר, והאחרון חציו קמוץ וחציו פתח, שהוא לשון פעל. ואם תאמר: מקרא שלא לצורך הוא, כבר דרוש הוא בתורת פהנים. "אשם אשם", להביא אשם שפחה חרופה, שיהא איל בן שתי סלעים. יכול שאני מרבה אשם נזיר ואשם מצרע? תלמוד לומר **הוא**.

וַיְדַבֵּר יְיָ־הוּא אֶל־מִשָּׁה לֵאמֹר:
וּמְלִיל יְיָ עִם מִשָּׁה לְמִימֶר:

נִפְשׁ כִּי תַחַטָּא וּמַעְלָה מַעַל בִּי־הוּא וְכַחַשׁ בְּעַמִּיתוֹ בְּפִקְדוֹן אִו־בְּתִשׁוּמַת יָד אִו בְּגִזְלָא אִו עֲשָׂק אֶת־עַמִּיתוֹ:
אֲנָשׁ אַרְי יְחֹב וַיִּשְׁקַר וַיִּשְׁקַר שְׁקַר קָדָם יְיָ וַיְכַדִּיב בְּתַבְרִיהּ בְּפִקְדוֹנָא אִו בְּשׁוֹתְפוֹת יָדָא אִו בְּגִזְלָא אִו עֲשָׂק יְתַבְרִיהּ:

נִפְשׁ כִּי תַחַטָּא – אומר רבי עקיבא: מה תלמוד לומר **ומעלה מעל בהי**? לפי שכל המלנה והלנה והנושא והנותן, אינו עושה אלא בעדים ובשטר; לפיכך בזמן שהוא מכחש, מכחש בעדים ובשטר. אבל המפקיד אצל חברו, אינו רוצה שתדע בו נשמה אלא שלישי שביניהם; לפיכך בזמן שהוא מכחש, מכחש בשלישי שביניהם. **בתשומת יד** – ששם בידו מומן להתעסק, או במלנה. **אִו בְּגִזְלָא** – שגזל מידו כלום. **אִו עֲשָׂק** – הוא שָׁכַר שָׁכִיר.

אִו־מַצָּא אַבְדָּה וְכַחַשׁ בַּהּ וְנִשְׁבַּע עַל־שְׁקַר עַל־אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחַטָּא בְּהֵנָה:
אִו אִשְׁפַּח אַבִּידָתָא וְכַדִּיב בַּהּ וַאֲשַׁתְּבַע עַל שְׁקָרָא עַל חָדָא מִכָּל דִּיעֲבִיד אֲנָשָׁא לְמַחֲב בַּהוּן:

וְכַחַשׁ בַּהּ – שִׁכְפַּר עַל אֶחָת מִכָּל אֵלֶּה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם, לַחַטָּא וְלַשְׁבַּע עַל שְׁקַר לְכַפִּירַת מְמוֹן.

וְהִיָּה כִּי־יַחַטָּא וְאִשָּׁם וְהִשִּׁיב אֶת־הַגְּזֹלָה אֲשֶׁר גָּזַל אִו אֶת־הַעֲשָׂק אֲשֶׁר עֲשָׂק אִו אֶת־הַפִּקְדוֹן אֲשֶׁר הִפְקִד אֵתוֹ אִו אֶת־הָאֲבָדָה אֲשֶׁר מָצָא:
וַיְהִי אַרְי יְחֹטִי וַיְחֹב וַיְתִיב יְתַ גְּזִילָא דְּגִזְלָא אִו יְתַ עוֹשָׂקָא דְּעֲשָׂק אִו יְתַ פִּקְדוֹנָא דְּאִתְפְּקִד לְוַתִּיהּ אִו יְתַ אַבִּידָתָא דְּאִשְׁפַּח:

כִּי יַחַטָּא וְאִשָּׁם – כְּשִׁיכִיר בְּעַצְמוֹ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה לְדַעַת וְלַהוֹדוֹת, כִּי יַחַטָּא וְאִשָּׁם.

אִו מִכָּל אֲשֶׁר־יַשְׁבַּע עָלָיו לְשִׁקְרָא וְשִׁלְמָא אֵתוֹ בְּרִאשׁוֹ וְחַמְשָׁתָיו יִסֵּף עָלָיו לְאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּנוֹם אִשְׁמָתוֹ:
אִו מִכּוּלָּא דִּישְׁתְּבַע עֲלוּהִי לְשִׁקְרָא וַיִּשְׁלִים יְתִיהּ בְּרִישִׁיָּה וְחַמְשָׁתָיו יוֹסִיף עֲלוּהִי לְדָהוּא דִּילִיָּהּ יִתְּנֶנּוּ בִּיּוֹמָא דְּחוֹבְתִיהּ:

בְּרִאשׁוֹ – הוא הקרן, ראש הממון. **וְחַמְשָׁתָיו** – רבמה תורה חמשית הרבה לקרן אחת; שאם פפר בחמש ונשבע והודה, חוזר ומביא חמש על אותו חמש, וכן מוסיף והולך, עד שיתמעט הקרן שנשבע עליו פחות משנה פרוטה. **לְאֲשֶׁר הוּא לוֹ** – למי שהממון שלו.

וְאֶת־אִשְׁמוֹ יָבִיא לִי־הוּא אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךָ לְאִשָּׁם אֶל־הַפֶּהוּ:
וַיְתַ אִשְׁמִיָּה יְתִי לְקָדָם יְיָ דְּכַר שְׁלִים מִן עֲנַא בְּפִרְסָנִיהּ לְאִשְׁמָא לְוַת פְּהֵנָא:

וְכִפֹּר עָלָיו הַפֶּהוּ לְפָנֵי יְיָ־הוּא וְנִסְלַח לוֹ עַל־אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לְאִשְׁמָה בַּהּ:
וַיְכַפֵּר עֲלוּהִי פְּהֵנָא קָדָם יְיָ וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיהּ עַל חָדָא מִכָּל דִּיעֲבִיד לְמַחֲב בַּהּ:

כה בן-עשרים וחמש שנה מלך אמציהו ועשרים ותשע שנה מלך בירושלם ושם אמו יהועדן מירושלים: ויעש הישר בעיני י-הוה רק לא בלבב שלם: ויהי כאשר חזקה הממלכה עליו ויחרג את-עבדיו המפנים את-המלך אביו: ואת-בניהם לא המית פי כפתוב בתורה בספר משה אשר-צוה י-הוה לאמר לאימותו אבות על-בנים ובנים לאימותו על-אבות פי איש בחטאו ימותו: ויקבץ אמציהו את-יהודה ויעמידם לבית-אבות לשרי האלפים ולשרי המאות לכל-יהודה ובנימן ויפקדם למבן עשרים שנה ומעלה וימצאם שלשימאות אלה בחור יוצא צבא אחז רמח וצנה: וישבר מישראל מאה אלה גבור חיל במאה ככר-כסף: ואיש הא-להים בא אליו לאמר המלך אליבוא עמך צבא ישראל פי אין י-הוה עם-ישראל כל בני אפרים: פי אם-בא אתה עשה חזק למלחמה וכשילך הא-להים לפני אוליב פי יש-פח בא-להים לעזור ולהכשיל: ויאמר אמציהו לאיש הא-להים ומה-לעשות למאת הכפר אשר נתתי לגדוד ישראל ויאמר איש הא-להים יש לי-הוה לתת לך הרבה מזה: ויבדילם אמציהו להגדוד אשר-בא אליו מאפרים ללכת למקומם ולחר אפם מאד ביהודה וישובו למקומם בחרוי-אף: ויאמציהו התחזק וינהג את-עמו וילך גיא המלח ויד את-בני-שעיר עשרת אלפים: ויעשרת אלפים חלים שבו בני יהודה ויביאום לראש הסלע וישליכום מראש-הסלע וכלם נבקעו: ובני הגדוד אשר השיב אמציהו מלכת עמו למלחמה ויפשטו בערי יהודה משמרון ועד-בית חורון ויפו מהם שלשת אלפים ויבזו בזה רבה: ויהי אחרי בוא אמציהו מחבות את-אדומים ויבא את-

א-להי בני שעיר ויעמידם לו לא-להים ולבניהם ישתחוו ולהם יקטרו: ויחר-אף י-הוה באמציהו וישלח אליו נביא ויאמר לו למה דרשתי את-א-להי העם אשר לא-הצילו את-עמם מידך: ויהי | בדברו אליו ויאמר לו הציועץ למלך נתנוך חדל-לך למה יפוך ויחדל הנביא ויאמר ידעתי פי-יעץ א-להים להשחיתך פי-עשית זאת ולא שמעת לעצתי: ויועץ אמציהו מלך יהודה וישלח אליו-אש בן-יהואחז בן-יהוא מלך ישראל לאמר לך נתראה פנים: וישלח יואש מלך-ישראל אל-אמציהו מלך-יהודה לאמר החוח אשר בלבנון שלח אליה-ארו אשר בלבנון לאמר תנה-את-בתך לבני לאשה ותעבר חית השדה אשר בלבנון ותרמס את-החוח: ואמרת הנה הפית את-אדום ונשאך לבן להכביד עתה שבה בביתך למה תתגרה ברעה ונפלת אתה ויהודה עמו: ולא-שמע אמציהו פי מהא-להים היא למען תתם ביד פי דרשו את א-להי אדום: וילעל יואש מלך-ישראל ויתראו פנים הוא ואמציהו מלך-יהודה בבית שמש אשר ליהודה: וינגף יהודה לפני ישראל וינסו איש לאחיו: ואת אמציהו מלך-יהודה בן-יואש בן-יהואחז תפש יואש מלך-ישראל בבית שמש ויביאהו ירושלים ויפריץ בחומת ירושלים משער אפרים עדי שער הפונה ארבע מאות אמה: וב-ליחהב והכסף ואת כ-ל-הפלים הנמצאים בבית הא-להים עם-עבד אדום ואת-אוצרות בית המלך ואת בני התערבות ויש-ב שמרון: ויהי אמציהו בן-יואש מלך יהודה אחרי מות יואש בן-יהואחז מלך ישראל חמש עשרה שנה: ויתר דברי אמציהו הראשנים והאחרונים הלא תנם כתובים על-ספר מלכי-יהודה וישראל: ומעת אשר-סר אמציהו

מֵאַחֲרַי י-הוָה וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַם
וַיָּנֶם לְכַיֶּשֶׁה וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לְכַיֶּשֶׁה וַיְמִיתֵהוּ
שָׁם: ַּוַיִּשְׁאַחוּ עַל-הַפּוֹסִים וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם-
אַבְתָּיו בְּעִיר יְהוּדָה:

כּוּ ַּוַיִּקְחוּ כֹּל-עַם יְהוּדָה אֶת-עֲזִיָּהוּ וְהוּא בְּרִי-
שֵׁשׁ עָשָׂר שָׁנָה וַיְמַלִּכּוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו
אֲמַצְיָהוּ: ַּהוּא בִּנְה אֶת-אֵילֹת וַיִּשְׁיִבָּה
לְיְהוּדָה אַחֲרַי שֹׁכֵב-הַמֶּלֶךְ עִם-אַבְתָּיו: ַּבֶּן-שֵׁשׁ
עָשָׂר שָׁנָה עֲזִיָּהוּ בְּמַלְכוֹ וְחַמְשִׁים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשָׁם אָמַר יְכִילִיָּה וַיְכַלֶּה
מִן-יְרוּשָׁלַם: ַּוַיַּעַשׂ חַיָּשָׁר בְּעֵינָיו י-הוָה כְּכֹל
אֲשֶׁר-עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו: ַּוַיְהִי לְדָרַשׁ
א-לֹהִים בְּיָמָיו וְכָרְתֵהוּ הַמִּבְּיָן בְּרֵאת הָא-לֹהִים
וּבְיָמָיו דָּרְשׁוּ אֹתִי-הוָה הַעֲלִיחוּ הָא-לֹהִים:
וַיֵּצֵא וַיִּלְחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּפְרֹץ אֶת-חֹמַת גֹּת
וְאֵת חֹמַת יְבֻנָּה וְאֵת חֹמַת אֲשֶׁדּוֹד וַיִּבְנֶה
עָרִים בְּאֲשֶׁדּוֹד וּבַפְּלִשְׁתִּים: ַּוַיַּעֲזְרֵהוּ
הָא-לֹהִים עַל-פְּלִשְׁתִּים וְעַל-הָעַרְבִים הָעַרְבִיִּים
הַיֹּשְׁבִים בְּגֹר-בְּעַל וְחַמְעוֹנִים: ַּוַיִּתְּנוּ
הָעַמּוֹנִים מִנְּחָה לְעֲזִיָּהוּ וַיִּלְךְ שָׁמוֹ עַד-לְבֹא
מִצְרַיִם בְּרֵי חֲזוּק עַד-לְמַעְלָה: ַּוַיִּבֶן עֲזִיָּהוּ
מִגְדָּלִים בִּירוּשָׁלַם עַל-שַׁעַר הַפֶּנֶה וְעַל-שַׁעַר
הַנָּיָא וְעַל-הַמִּקְצוֹעַ וַיְחַזְּקֵם: ַּוַיִּבֶן מִגְדָּלִים
בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲצֵב בְּרוֹת רַבִּים בְּרֵי מִקְנֵה-רֶב הַיָּה
לֹא וּבְשַׁפְּלָה וּבְמִישׁוֹר אֲפָרִים וְכַרְמִים בְּהָרִים
וּבְבִרְמֵל בִּי-אֶהָב אֲדַמָּה הִיָּה: ַּוַיְהִי לְעֲזִיָּהוּ
חֵיל עֲשָׂה מִלְחָמָה יוֹצֵאִי צָבָא לְגָדוֹד בְּמִסְפָּר
בְּקָדְתָם בִּיד יַעֲוֹאֵל יַעֲוֹאֵל הַסּוֹפֵר וּמַעֲשִׂיָּהוּ
הַשׁוֹטֵר עַל יַד-חַנְנִיָּהוּ מִשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ: ַּכֹּל מִסְפָּר
רֵאשֵׁי הָאָבוֹת לְגִבּוֹרֵי חֵיל אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
וְעַל-יָרְדָם חֵיל צָבָא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֲלָפַי וְשִׁבְעַת
אֲלָפִים וְחַמְשׁ מֵאוֹת עוֹשֵׁי מִלְחָמָה בְּכַח חֵיל
לְעֹזֵר לְמֶלֶךְ עַל-הָאָוִיב: ַּוַיִּבֶן לָחֶם עֲזִיָּהוּ לְכָל-
הַצָּבָא מִגָּנִים וּרְמָחִים וְכוּבָעִים וְשָׂרִינֹת
וְקִשְׁתוֹת וְלֹא-בְנֵי קִלְעִים: ַּוַיַּעַשׂ בִּירוּשָׁלַם

הַשְּׂבָנוֹת מִחֲשֻׁבַת חוֹשֵׁב לְהִיּוֹת עַל-הַמְּגָדָלִים
וְעַל-הַפְּנֹת לִירוֹא בַחֲצִים וּבְאָבְנִים גְּדֹלוֹת
וַיֵּצֵא שָׁמוֹ עַד-לְמֶרְחֹק בִּי-הַפְּלִיא לְהַעֲזֹר עַד
בִּי-חֲזֹק: ַּוּבְחֻזְקָתוֹ גָּבַהּ לְבֹא עַד-לְהַשְׁחִית
וַיִּמְעַל בִּי-הוָה א-לֹהֵי וַיִּבְא א-לֵי-יְכִיכָל
י-הוָה לְהַקְטִיר עַל-מִזְבֵּחַ הַקְּטֹרֶת: ַּוַיִּבְא
אַחֲרָיו עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן וְעַמּוֹן כַּהֲנִים לִי-הוָה
שְׁמוֹנִים בְּנֵי-חֵיל: ַּוַיַּעֲמְדוּ עַל-עֲזִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ
וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא-לָךְ עֲזִיָּהוּ לְהַקְטִיר לִי-הוָה בִּי
לְכַהֲנִים בְּנֵי-אַחֲרֵן הַמְּקַדְּשִׁים לְהַקְטִיר צָא מִן-
הַמְּקַדֵּשׁ בִּי מֵעַתָּה וְלֹא-לָךְ לְכַבֹּד מִי-הוָה
א-לֹהִים: ַּוַיִּזְעַף עֲזִיָּהוּ וּבִידוֹ מִקְטֹרֶת לְהַקְטִיר
וּבְזַעַפּוֹ עִם-הַכַּהֲנִים וְהַצָּרַעַת זָרְחָה בְּמִצְחֹו
לְבָנֵי הַכַּהֲנִים בְּבֵית י-הוָה מֵעַל לְמִזְבֵּחַ
הַקְּטֹרֶת: ַּוַיִּפֹּן אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ כֹהֵן הָרֵאשִׁי וְכָל-
הַכַּהֲנִים וְהַנְּהִי-הוּא מִצְרַע בְּמִצְחֹו וַיִּבְהַלְתֵהוּ
מִשָּׁם וְגַם-הוּא נִדְחָף לֵצֵאת בִּי נִגְעוּ י-הוָה:
ַּוַיְהִי עֲזִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ מִצְרַע | עַד-יּוֹם מוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב
בֵּית הַחַפְּשׁוֹת הַחַפְּשׁוֹת מִצְרַע בִּי נִגְזַר מִבֵּית
י-הוָה וַיּוֹתֵם בְּנוֹ עַל-בֵּית הַמֶּלֶךְ שׁוֹפֵט אֹתִי
עִם הָאָרֶץ: ַּוַיִּתֵּר דְּבָרֵי עֲזִיָּהוּ הָרֵאשִׁי
וְהָאַחֲרָיִם פָּתַב וַיִּשְׁעִיָּהוּ בֶן-אַמּוֹן הַנְּבִיא:
ַּוַיִּשְׁכַּב עֲזִיָּהוּ עִם-אַבְתָּיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם-
אַבְתָּיו בְּשָׂדֵה הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר לְמַלְכִים בִּי אָמְרוּ
מִצְרַע הוּא וַיְמַלְךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

כּוּ ַּבֶּן-עָשָׂרִים וְחַמְשׁ שָׁנָה יוֹתָם בְּמַלְכוֹ וְשֵׁשׁ-
עָשָׂר שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשָׁם אָמַר יְרוּשָׁה
בַּת-צָדִיק: ַּוַיַּעַשׂ חַיָּשָׁר בְּעֵינָיו י-הוָה כְּכֹל
אֲשֶׁר-עָשָׂה אָבִיו רָק לֹא-יָבֵא א-לֵי-יְכִיכָל
י-הוָה וְעוֹד הָעָם מִשְׁחִיתִים: ַּהוּא בִּנְה אֶת-
שַׁעַר בֵּית-י-הוָה הָעֲלִיּוֹן וּבְחֹמַת הָעֶפְלָל בִּנְה
לְרַב: ַּוְעָרִים בִּנְה בְּהַר-יְהוּדָה וּבְחַרְשִׁים בִּנְה
בִּירְנִיּוֹת וּמִגְדָּלִים: ַּוְהוּא נִלְחָם עִם-מֶלֶךְ בְּנֵי-
עַמּוֹן וַיְחַזֵּק עֲלֵיהֶם וַיִּתְּנֵם-לֹא בְנֵי-עַמּוֹן בְּשָׁנָה
הַחַיָּא מֵאֵחַ פְּכַר-פְּסָף וְעִשְׂרַת אֲלָפִים פָּרִים

הַטִּימִים וְשִׁעוּרִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים זֹאת הָשִׁיבוּ לוֹ
בְּנֵי עַמּוּזָן וּבִשְׁנֵה הַשְּׁנִית וְהַשְּׁלִישִׁית: וַיִּתְחַזַּק
יִזְתֶּם כִּי חֲכִין דְּרָכָיו לִפְנֵי י-הוָה א-לֵהוּ:
וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יִזְתֶּם וְכָל־מִלְחַמְתּוֹ וְדָרְכָיו הַנֶּגַם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מִלְכֵי־יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה: כִּן־
עֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ שָׁנָה הָיָה כְּמִלְכּוֹ וְשִׁש־עֶשְׂרֵה
שָׁנָה מִלְךְ בִּירוּשָׁלַם: וַיִּשְׁכַּב יִזְתֶּם עִם־
אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אַחֲזַ
בְּנֹ תַחְתָּיו:

כח כִּן־עֲשָׂרִים שָׁנָה אַחֲזַ כְּמִלְכּוֹ וְשִׁש־עֶשְׂרֵה
שָׁנָה מִלְךְ בִּירוּשָׁלַם וְלֹא־עָשָׂה הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו
י-הוָה כְּדָוִד אָבִיו: וַיִּלְךְ בְּדָרְכֵי מִלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וְגַם מִסְכּוֹת עָשָׂה לְבַעֲלִים: וְהוּא הַקְטִיר בְּגִיא
בְּיַהֲנֶם וַיִּבְעַר אֶת־בְּנָיו בְּאֵשׁ כְּתַעֲבוֹת הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר הָרִישׁ י-הוָה מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּזְבַּח
וַיִּקְטֹר בַּכְּמֹזֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כֹּל־לַעֲץ
רַעֲנָן: וַיִּתְנַהֲוּ י-הוָה א-לֵהוּ בְּיַד מִלְךְ אָרָם
וַיִּבְרֹכּוּ וַיִּשְׁכְּחוּ מִמֶּנּוּ שְׂכִיחַ גְּדוּלָה וַיִּבְיֹאוּ
דְרָמָשֶׁק וְגַם בְּיַד־מִלְךְ יִשְׂרָאֵל נָתַן וַיִּדְּבֹו מִפְּחַ
גְּדוּלָה: וַיִּתְרַגַּ פָּקַח בְּיַד־מִלְּיָהוּ בִּיהוּדָה מֵאֵחַ
וְעֲשָׂרִים אֲלָף בָּיוֹם אַחַד הִכַּל בְּנֵי־חִיל בְּעֵזְבָם
אֶת־י-הוָה א-לֵהוּ אֲבוֹתָם: וַיִּתְרַגַּ זְכָרֵי | גְּבוּר
אֲפָרַיִם אֶת־מַעֲשֵׂיָהוּ בְּיַד־מִלְךְ וְאֶת־עֲזָרִיקָם
נָגִיד הַבַּיִת וְאֶת־אֶלְקָנָה מִשְׁנֵה הַמִּלְךְ: וַיִּשְׁכְּחוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֲחִיָּהֶם מֵאֲתִים אֲלָף נָשִׁים בָּנִים
וּבָנוֹת וְגַם־שָׁלַל רַב בְּזוּזֵי מַהֶם וַיִּבְיֹאוּ אֶת־
הַשָּׁלַל לְשִׁמְרוֹן: וְשֵׁם הָיָה נְבִיא לִי-הוָה עֲדָד
שָׁמוֹ וַיֵּצֵא לִפְנֵי הַצָּבָא הַבָּא לְשִׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר
לָהֶם הִנֵּה בַחֲמַת י-הוָה א-לֵהוּ אֲבוֹתֵיכֶם עַל־
יְהוּדָה נָתַנְם בְּיַדְכֶם וְתִתְרַגְּבוּ בְּזַעַף עַד
לְשָׁמַיִם הַגִּיעַ: וְעַתָּה בְּנֵי־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם
אַתֶּם אֹמְרִים לְכַבֵּשׁ לְעַבְדֵיכֶם וְלִשְׁפָחוֹת לְכֶם
הֲלֹא רַק־אַתֶּם עִמָּכֶם אֲשַׁמּוֹת לִי-הוָה
א-לֵהיכֶם: וְעַתָּה שְׁמַעוּנִי וְהָשִׁיבוּ הַשְּׂכִיחַ
אֲשֶׁר שְׂכִיתֶם מֵאֲחֵיכֶם כִּי חָרוֹן אַפִּי-הוָה

עֲלֵיכֶם: וַיִּקְמוּ אַנְשֵׁים מֵרֹאשֵׁי בְנֵי־אֲפָרַיִם
עֲזָרִיָהוּ בְּנֵי־הוֹחָנָן בְּרֻכִיָהוּ בְּנֵי־מִשְׁלֹמֹת
וַיְחַזְקִיָהוּ בְּנֵי־שָׁלֹם וְעַמְשָׂא בְּנֵי־חַדְלָי עַל־הַבָּאִים
מִן־הַצָּבָא: וַיֹּאמְרוּ לָהֶם לֹא־תָבִיאוּ אֶת־
הַשְּׂכִיחַ הִנֵּה כִּי לֹא־שָׁמַת י-הוָה עָלֵינוּ אַתֶּם
אֹמְרִים לְהַסִּיף עַל־חַטָּאתֵנוּ וְעַל־אֲשַׁמְתָּנוּ כִּי־
רַבָּה אֲשַׁמָּה לָנוּ וְחָרוֹן אַפִּי עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲזֹב
הַחֲלוּץ אֶת־הַשְּׂכִיחַ וְאֶת־הַבָּיִת לִפְנֵי הַשָּׂרִים
וְכָל־חַקָּהּ: וַיִּקְמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־נִקְּבוּ
בְּשֵׁמוֹת וַיְחַזְּקוּ בַשְּׂכִיחַ וְכֹל־לִמְעַרְמִיָּהֶם
הִלְבִּישׁוּ מִן־הַשָּׁלַל וַיִּלְבָּשׁוּ וַיִּנְעָלוּ וַיַּאֲכִלוּם
וַיִּשְׁקְּוּם וַיִּסְכְּוּם וַיִּנְחָלוּם בַּחֲמָרִים לְכָל־כּוֹשֵׁל
וַיִּבְיֹאוּם וַיִּרְחוּ עִיר־הַחֲמָרִים אֲצֵל אֲחֵיהֶם
וַיִּשׁוּבוּ שִׁמְרוֹן: בְּעֵת הַהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲזַ
עַל־מִלְכֵי אַשּׁוּר לַעֲזָר לֹו: וַיַּעֲזֹר אֲדוּמִים בָּאוּ
וַיָּבֹו בִּיהוּדָה וַיִּשְׁכְּחוּ־שְׂכִיחַ: וּפְלִשְׁתִּים פָּשְׁטוּ
בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וְהַתְּנָב לִיהוּדָה וַיִּלְכְּדוּ אֶת־בַּיִת־
שֹׁמֶן וְאֶת־אֵילֹון וְאֶת־הַגְּדָרוֹת וְאֶת־שׂוֹכֹו
וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־תְּמַנָּה וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־גְּמִזּוֹ וְאֶת־
בְּנֹתֶיהָ וַיִּשְׁכְּחוּ שָׁם: כִּי־הִכְנִיעַ י-הוָה אֶת־
יְהוּדָה בַּעֲבוּר אַחֲזַ מִלְכֵי־יִשְׂרָאֵל כִּי הִפְרִיעַ
בִּיהוּדָה וּמָעוֹל מָעַל בִּי-הוָה: וַיִּבְא עָלָיו
תִּלְגַּת פְּלִנְאָסֶר מִלְךְ אַשּׁוּר וַיַּעַר לוֹ וְלֹא חֲזָקוֹ:
כִּי־חָלַק אַחֲזַ אֶת־בַּיִת י-הוָה וְאֶת־בַּיִת הַמִּלְךְ
וְהַשָּׂרִים וַיִּתֵּן לְמִלְךְ אַשּׁוּר וְלֹא לַעֲזָרָה לֹו:
כִּי־בְעֵת הָעָר לֹו וַיִּוָּסֵף לְמָעוֹל בִּי-הוָה הוּא
הַמֶּלֶךְ אַחֲזַ: וַיִּזְבַּח לֹא־לֵהוּ דְרָמָשֶׁק הַמַּפִּים
כֹּו וַיֹּאמֶר כִּי א-לֵהוּ מִלְכֵי־אָרָם הֵם מַעֲזָרִים
אַתֶּם לָהֶם אֲזַבַּח וַיַּעֲזָרוּנִי וְהֵם חִיּוּ־לוֹ לְהַכְשִׁילוֹ
וְלְכָל־יִשְׂרָאֵל: וַיִּאֲסֹף אַחֲזַ אֶת־כָּל־בַּיִת־
הָא-לֵהִים וַיִּמְצֹץ אֶת־כָּל־בַּיִת־הָא-לֵהִים
וַיִּסְגֹר אֶת־דִּלְתוֹת בַּיִת־י-הוָה וַיַּעַשׂ לוֹ
מִזְבְּחוֹת בְּכָל־פְּנֵה בִירוּשָׁלַם: וַיִּבְכַּל־עִיר
וַעִיר לִיהוּדָה עָשָׂה כְּמֹזֹת לְקַטֹּר לֹא־לֵהִים
אַחֲרֵים וַיִּבְעֹם אֶת־י-הוָה א-לֵהוּ אֲבֹתָיו:

וַיִּתֵּר דְבָרָיו וּכְלִדְרָכָיו הָרֵאשִׁימִים
וְהָאֲחֵרוֹנִים הֵנָּה כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יְהוּדָה
וְיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב אִחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֵהוּ
בְּעִיר בִּירוּשָׁלַיִם כִּי לֹא הָבִיִּאֵהוּ לְקַבְּרֵי מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יְחִזְקִיָּהוּ בְּנֹו תַחְתָּיו׃

כַּט יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ בְּיַעֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ שָׁנָה
וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַיִם וְשֵׁם
אִמּוֹ אֲבִיָּה בַת־זַכְרְיָהוּ׃ וַיַּעַשׂ הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו
י- הָיָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִד אָבִיו׃ הוּא בִשְׁנֵה
הָרֵאשׁוֹנָה לְמַלְכוֹ בַּחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן פָּתַח אֶת־
דְּלֹתוֹת בַּיַּת־י- הָיָה וַיְחַזְּקֵם׃ וַיָּבֵא אֶת־הַכֹּהֲנִים
וְאֶת־הַלְוִיִּם וַיֹּאמְרָם לְרַחֲוֹב הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיֹּאמֶר
לָהֶם שְׁמַעוּנִי הַלְוִיִּם עֲתָה הִתְקַדְּשׁוּ וְקַדְּשׁוּ אֶת־
בַּיַת י- הָיָה א- לַהִי אֲבֹתֵיכֶם וְהוֹצִיאוּ אֶת־
הַנְּדָה מִן־הַקֹּדֶשׁ׃ כִּי־מָעַלְוּ אֲבֹתֵינוּ וְעָשׂוּ חֲרַע
בְּעֵינָיו י- הוֹדֵא- לַחֲיָנוּ וַיַּעֲזֹבָהוּ וַיִּסְפּוּ כְּנִיחָם
מִמִּשְׁכַּן י- הָיָה וַיִּתְּנוּ־עֲרֹף׃ גַּם סָגְרוּ דְלֹתוֹת
הָאֹזָנִים וַיִּכְבְּרוּ אֶת־הַנְּדָה וְקִטְרֹת לֹא הִקְטִירוּ
וְעָלָה לֹא־הָעֹלָה בְּקֹדֶשׁ לֹא־ לַהִי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי
קֶצֶף י- הָיָה עַל־יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַיִם וַיִּתְּנֵם לְזוּעָה
לְזוּעָה לְשֹׁמֵה וְלִשְׂרָקָה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים
בְּעֵינֵיכֶם׃ וְהִנֵּה נָפְלוּ אֲבוֹתֵינוּ בַּחֲרָב וּבְנֵינוּ
וּבְנוֹתֵינוּ וְנַשִּׁינוּ בַּשָּׁבִי עַל־זֹאת׃ עֲתָה עִם־
לְבָבִי לְכַרֹּת בְּרִית לִי- הָיָה א- לַהִי יִשְׂרָאֵל
וַיִּשָׁב מִמֶּנּוּ תְרוֹן אִפְּו׃ בְּנִי עֲתָה אֶל־תִּשְׁלֹו
כִּי־בְכֶם בָּחַר י- הָיָה לַעֲמֹד לְפָנָיו לְשָׂרְתוֹ
וְלַחַיּוֹת לוֹ מִשְׂרָתִים וּמִקְטָרִים׃ וַיִּקְמוּ הַלְוִיִּם
מַחַת בְּיַעֲמֹשָׁי וַיֹּאמֶר בְּיַעֲזַרְיָהוּ מִן־בְּנֵי
הַקָּהָתִי וּמִן־בְּנֵי מִרְיָי קִישׁ בְּיַעֲבָדִי וְעַזְרָיָהוּ
בְּיַהֲלָאֵל וּמִן־הַגִּרְשִׁינִי יוֹאֵחַ בְּיַזְבָּה וְעָדֹן
בְּיַוֹאֵחַ׃ וּמִן־בְּנֵי אֲלִיצָפָן שִׁמְרִי וַיַּעֲוֹל
וַיַּעֲוֹל וּמִן־בְּנֵי אֶסָף זַכְרְיָהוּ וּמִתְנִיָּהוּ׃ וּמִן־
בְּנֵי הַיִּמֹן יְחִוֵּאל וְשִׁמְעִי וּמִן־בְּנֵי
יְדוּתָן שְׁמַעְיָה וְעִזִּיאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲחֵיהֶם
וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיָּבֵאוּ כַּמִּצְוֹת־הַמֶּלֶךְ בְּדַבְּרֵי י- הָיָה

לְטַהַר בַּיַת י- הָיָה׃ וַיָּבֵאוּ הַכֹּהֲנִים לְפָנֵינוּ
בַּיַת־י- הָיָה לְטַהַר וַיִּזְצִיאוּ אֶת כֹּל־הַטְּמֵאָה
אֲשֶׁר מִצָּאוּ בְּהִיכַל י- הָיָה לְחַצְרֵי בַיַת י- הָיָה
וַיִּקְבְּלוּ הַלְוִיִּם לְהוֹצִיא לְנַחֲלֵי־קִדְרוֹן חוֹצֵה׃
וַיִּחְלְוּ בְּאֶחָד לְחֹדֶשׁ הָרֵאשׁוֹן לְקַדֵּשׁ וּבָיוֹם
שְׁמוֹנָה לְחֹדֶשׁ בָּאוּ לְאוֹלָם י- הָיָה וַיִּקְדְּשׁוּ אֶת־
בַּיַת־י- הָיָה לַיָּמִים שְׁמוֹנָה וּבָיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר
לְחֹדֶשׁ הָרֵאשׁוֹן כִּלּוֹ׃ וַיָּבֵאוּ פָנֵינוּ אֶל־
חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ טַהַרְנוּ אֶת־כֹּל־בַּיַת
י- הָיָה אֶת־מִזְבַּח הָעוֹלָה וְאֶת־כֹּל־לִפְלוֹ וְאֶת־
שְׁלֹחַן הַמַּעֲרֹכֶת וְאֶת־כֹּל־לִפְלוֹ׃ וְאֶת כֹּל־
הַכֵּלִים אֲשֶׁר הִזְנִיחַ הַמֶּלֶךְ אִחָז בְּמַלְכוּתוֹ
בְּמָעַלְוּ הַכֶּנֶוּ וְהַקֹּדֶשׁ וְהַנֶּחֱם לְפָנֵינוּ מִזְבַּח
י- הָיָה׃ וַיִּשְׁכַּם יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרָם אֶת שְׂרֵי
הָעִיר וַיַּעַל בַּיַת י- הָיָה׃ וַיָּבֵאוּ פָרִים־שִׁבְעָה
וְאֵילִים שִׁבְעָה וּכְבָשִׂים שִׁבְעָה וְצִפְרִי עֲזִים
שִׁבְעָה לְחַטָּאת עַל־הַמִּלְכָּה וְעַל־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל־
יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לְבָנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים לְהַעֲלוֹת עַל־
מִזְבַּח י- הָיָה׃ וַיִּשְׁחַטוּ הַבָּקָר וַיִּקְבְּלוּ הַכֹּהֲנִים
אֶת־הַדָּם וַיִּזְרְקוּ הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַטוּ הָאֵילִים
וַיִּזְרְקוּ הַדָּם הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַטוּ הַכְּבָשִׂים וַיִּזְרְקוּ
הַדָּם הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּגִּישׁוּ אֶת־שְׂעִירֵי הַחַטָּאת
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַקָּהָל וַיִּסְמְכוּ יְדֵיהֶם עָלֵיהֶם׃
וַיִּשְׁחַטוּם הַכֹּהֲנִים וַיַּחֲטְאוּ אֶת־דָּמָם הַמִּזְבֵּחַ
לְכַפֵּר עַל־כֹּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לְכָל־יִשְׂרָאֵל אָמַר
הַמֶּלֶךְ הָעוֹלָה וְהַחַטָּאת׃ וַיַּעֲמֹד אֶת־הַלְוִיִּם
בַּיַת י- הָיָה בְּמַצְלֹתִים בְּנִבְלִים וּבְכַנְדָּוֹת
בְּמַצְנוֹת דָּוִד וְגַר תְּזַהֲיֵה־הַמֶּלֶךְ וְנָתַן הַנְּבִיא כִּי
בִידֵי־ הָיָה הַמִּצְוָה בְּיַד־נְבִיאָיו׃ וַיַּעֲמְדוּ
הַלְוִיִּם בְּכָלִי דָּוִד וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃
וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ לְהַעֲלוֹת הָעֹלָה לְהַמִּזְבֵּחַ וּבָעֵת
הַחֵל הָעוֹלָה תְּחַל שׁוּרֵי־ הָיָה וְהַחֲצֹצְרוֹת וְעַל־
יְדֵי כָלִי דָּוִד מִלְּדֵי־יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל־הַקָּהָל
מִשְׁתַּחֲוִים וְהַשִּׁיר מִשׁוֹרֵר וְהַחֲצֹצְרוֹת
מַחֲצֹצְרִים מַחֲצֹרִים הִפְּלָ עַד לְכָלוֹת הָעֹלָה׃

וּבְכַלּוֹת לְהַעֲלוֹת כָּרְעוּ הַמִּלֶּךְ וְכָל־
הַנְּמַצְאִים אֹתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ
הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לְלוֹיִם לְחַלֵּל לִי-הוּא בְּדַבְרֵי
דָוִד וְאַסֵּף הַחֹה וַיַּחֲלִלּוּ עַד־לְשֹׁמְחָה וַיִּקְרְוּ
וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: וַיַּעַן יְחִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר עֲתָה מִלֵּאתֶם
יְדֹכֶם לִי-הוּא גָּשׁוּ וְהִבִּיאוּ זְבָחִים וְתוֹדוֹת
לְבַיִת י-הוָה וַיִּבִיאוּ הַקָּהֶל זְבָחִים וְתוֹדוֹת
וְכִלְיֵי־נֹרֵיב לֵב עֲלוֹת: וַיְהִי מִסְפַּר הָעֹלָה אֲשֶׁר
הִבִּיאוּ הַקָּהֶל בְּקָר שְׁבַעִים אֵילִים מֵאֶחָה כַּבָּשִׂים
מֵאֲתִים לְעֹלָה לִי-הוּא כֹּל־אֶלֶּה: וְהַקֹּדְשִׁים
בְּקָר שֵׁשׁ מֵאוֹת וְצֹאן שְׁלֹשָׁת אֲלָפִים: וְרֶקַע
הַכַּהֲנִים הָיוּ לְמִעֹט וְלֹא יָכְלוּ לְהַפְשִׁיט אֶת־
כֹּל־לְהַעֲלוֹת וַיַּחֲזִקוּם אַחֵיהֶם הַלְוִיִּם עַד־כַּלּוֹת
הַמִּלָּאכָה וְעַד יִתְקַדְּשׁוּ הַכַּהֲנִים בְּפִי הַלְוִיִּם יִשְׂרָאֵל
לְכָב לְהַתְקַדֵּשׁ מִהַכַּהֲנִים: וְגַם־עֹלָה לְרֹב
בַּחֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים וּבַנְּסֻכִּים לְעֹלָה וְתִכּוֹן עֲבוֹדַת
בֵּית־י-הוָה: וַיִּשְׁמַח יְחִזְקִיָּהוּ וְכִלְיֵהֶעָם עַל
הַחֲכִיז הָאֵל-לְהִים לָעַם כִּי בִּפְתָאֵם הָיָה הַדָּבָר:
ל וַיִּשְׁלַח יְחִזְקִיָּהוּ עַל־כֹּל־לְיִשְׂרָאֵל וַיַּחֲזִקֵהוּ
וְגַם־אֲגָרוֹת כָּתֹב עַל־אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה לְבֹא
לְבֵית־י-הוָה בִּירוּשָׁלַיִם לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לִי-הוּא
א-לְהִי יִשְׂרָאֵל: וַיּוֹעֵץ הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו וְכִלְיֵה־קָהֶל
בִּירוּשָׁלַיִם לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי: כִּי
לֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹתוֹ בַּעֲת הַחַיָּא כִּי הַכַּהֲנִים לֹא־
הִתְקַדְּשׁוּ לְמִדְּיָה וְהָעָם לֹא־נִאֲסָפוּ לִירוּשָׁלַיִם:
וַיִּישֶׁר הַדָּבָר בְּעֵינָיו הַמֶּלֶךְ וּבְעֵינָיו כֹּל־לְהַקְהֵל:
וַיַּעֲמִידוּ דָבָר לְהַעֲבִיר קוֹל בְּכָל־יִשְׂרָאֵל
מִבְּאֵר־שֶׁבַע וְעַד־דָּוָן לְבֹא לַעֲשׂוֹת פֶּסַח
לִי-הוּא א-לְהִי־יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם כִּי לֹא לְרֹב
עָשׂוּ כַּפְתּוֹב: וַיִּלְכְּוּ הָרָצִים בְּאֲגָרוֹת מִיַּד
הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲזִקֵהוּ וּבְכַמְצוֹת
הַמֶּלֶךְ לֹאמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אֵלַי-הוּא
א-לְהִי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב אֵלֵי
הַפְּלִיטָה הַנְּשֹׂאֶרֶת לָכֶם מִמֶּנּוּ מִלְּבַי אֲשׁוּר:
וְאֶל־תִּהְיוּ בְּאֲבוֹתֵיכֶם וּבְאֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מָעַלְוּ

בִּי-הוּא א-לְהִי אֲבוֹתֵיהֶם וַיִּתְּנֶם לְשֹׁמְחָה
כְּאֲשֶׁר אֲתֶם רֹאִים: עֲתָה אֶל־תִּקְשׁוּ עַרְפְּכֶם
בְּאֲבוֹתֵיכֶם תְּנוּיָד לִי-הוּא וּבֹאוּ לְמִקְדָּשׁוֹ
אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ לְעוֹלָם וְעַבְדוּ אֶת־י-הוָה
א-לְהֵיכֶם וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ חֲרוֹן אַפָּו: כִּי בְשׁוֹבְכֶם
עָלַי-הוּא אֲחֵיכֶם וּבְנֵיכֶם לְרַחֲמִים לְפָנַי
שׁוֹבֵיכֶם וְלָשׁוֹב לְאֶרֶץ הַזֹּאת כִּי־תִחַנּוּ וְרַחוּם
י-הוָה א-לְהֵיכֶם וְלֹא־יִסֹּר פָּנָיו מִמֶּנּוּ אִם־
תָּשׁוּבוּ אֵלָיו: וַיִּהְיוּ הָרָצִים עֹבְרִים
מֵעִיר לְעִיר בְּאֶרֶץ־אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְעַד־זַבְלוֹן
וַיִּהְיוּ מִשְׁחִיקִים עֲלֵיהֶם וּמְלַעְגִים בָּם: וַאֲדֹ־
אֲנָשִׁים מֵאֲשֶׁר וּמְנַשֶּׁה וּמִזַּבְלוֹן נִכְנְעוּ וַיִּבֹאוּ
לִירוּשָׁלַיִם: וְגַם בִּיהוּדָה הִיִּתְהָ יָד הָאֵל-לְהִים
לְתַת לָהֶם לֵב אֶחָד לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ
וְהַשָּׂרִים בְּדָבָר י-הוָה: וַיִּאֲסָפוּ יְרוּשָׁלַיִם עַם־
רֹב לַעֲשׂוֹת אֶת־יְחַג הַמִּצְוֹת בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי קָהֶל
לְרֹב מְאֹד: וַיִּקְמוּ וַיִּסְרוּ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַיִם וְאֶת כֹּל־הַמִּקְטָרוֹת הַסִּירוּ
וַיִּשְׁלִיכוּ לְנַחַל קִדְרוֹן: וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח
בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר לְחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וְהַכַּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
נִכְלְמוּ וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיִּבִיאוּ עֲלוֹת בֵּית י-הוָה:
וַיַּעֲמִדוּ עַל־עַמּוּדָם כַּמִּשְׁפָּטָם כַּתּוֹרַת מוֹשֶׁה
אִישׁ־חָא-לְהִים הַכַּהֲנִים זִרְקִים אֶת־יְהוָה מִיַּד
הַלְוִיִּם: כִּי־רַבַּת בַּקָּהֶל אֲשֶׁר לֹא־הִתְקַדְּשׁוּ
וְהַלְוִיִּם עַל־שְׁחִיטַת הַפֶּסַחִים לְכֹל לֹא טָהוֹר
לְהַקְדִּישׁ לִי-הוּא: כִּי מִרְבִּית הָעָם רַבַּת
מֵאֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה יִשְׁשָׁכָר וּזְבְלוֹן לֹא טָהוֹרוּ
כִּי־אָכְלוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּלֹא כַּפְתּוֹב כִּי הִתְפַּלֵּל
יְחִזְקִיָּהוּ עֲלֵיהֶם לֹאמַר י-הוָה הַטּוֹב יִכַּפֵּר
בְּעַד: כֹּל־לִלְכְּבוּ חֲכִיז לְדָרוֹשׁ הָאֵל-לְהִים
י-הוּא א-לְהִי אֲבוֹתָיו וְלֹא כַּפְתָּרַת הַקֹּדֶשׁ:
וַיִּשְׁמַע י-הוָה אֶל־יְחִזְקִיָּהוּ וַיִּרְפָּא אֶת־הָעָם:
וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנְּמַצְאִים בִּירוּשָׁלַיִם
אֶת־יְחַג הַמִּצְוֹת שְׁבַעַת יָמִים בְּשֹׁמְחָה גְדוֹלָה
וּמְהֻלָּלִים לִי-הוּא יוֹם בְּיוֹם הַלְוִיִּם וְהַכַּהֲנִים

בְּלִיַּעַז לִי-הוּא׃ וַיִּדְבֹר יְחִזְקִיָּהוּ עַל-לֵב
כֹּל-לְהוֹלִים הַמּוֹשְׁפִילִים שְׂכַל-טוֹב לִי-הוּא
וַיֹּאכְלוּ אֶת-הַמּוֹעֵד שְׁבַעַת הַיָּמִים מִזִּבְחִים
זִבְחֵי שְׁלָמִים וּמִתּוֹדִים לִי-הוּא אֶ-לֵהוּ
אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיִּנְעֻצוּ כֹּל-לְהַקְהֵל לַעֲשׂוֹת שְׁבַעַת
יָמִים אַחֲרֵים וַיַּעֲשׂוּ שְׁבַעַת-יָמִים שְׂמֵחָה׃ כִּי
יְחִזְקִיָּהוּ מִלְּדֹי־יְהוּדָה הָרִים לָקָהֶל אֶלֶף פָּרִים
וְשְׁבַעַת אֲלָפִים צֹאן׃ וְהַשָּׂרִים הָרִימֹו לָקָהֶל
פָּרִים אֲלֶף וְצֹאן עֶשְׂרֵת אֲלָפִים וַיִּתְקַדְּשׁוּ
כַּהֲנָנִים לָרֹב׃ וַיִּשְׂמְחוּ׃ כֹּל-לְקָהֶל יְהוּדָה
וְהַכַּהֲנָנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל-הַקָּהֶל הַבָּאִים מִיִּשְׂרָאֵל
וְהַגֵּרִים הַבָּאִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹשְׁבִים
בִּיהוּדָה׃ וַתְּהִי שְׂמֵחָה-גְדוֹלָה בִּירוּשָׁלַיִם כִּי
מִיָּמֵי שְׁלֹמֹה בֶן-דָּוִד מִלְּדֹי יִשְׂרָאֵל לֹא בָזָאת
בִּירוּשָׁלַיִם׃ וַיִּקְמוּ הַכַּהֲנָנִים הַלְוִיִּם וַיְבָרְכוּ
אֶת-הָעָם וַיִּשְׂמְעוּ בְּקוֹלָם וַתָּבוֹא תְּפִלָּתָם לְמַעַן
קַדְּשׁוּ לַשָּׁמַיִם׃

לֹא וּכְבֻלֹת כֹּל-לִיזָאת יֵצְאוּ כָל-יִשְׂרָאֵל
הַנִּמְצָאִים לְעָרֵי יְהוּדָה וַיִּשְׁבְּרוּ הַמִּצְבֹּת
וַיִּגְדְּעוּ הָאֲשֵׁרִים וַיִּנְתְּצוּ אֶת-הַבָּמֹת וְאֶת-
הַמִּזְבְּחֹת מִכֹּל-יְהוּדָה וּבְנֵימָן וּבְאֶפְרַיִם
וּמְנַשֶּׁה עַד-לְבֵלָה וַיִּשׁוּבוּ כֹּל-בְנֵי יִשְׂרָאֵל
אִישׁ לְאַחֲזָתוֹ לְעָרֵיהֶם׃ וַיַּעֲמֵד יְחִזְקִיָּהוּ אֶת-
מַחְלְקוֹת הַכַּהֲנָנִים וְהַלְוִיִּם עַל-מַחְלְקוֹתָם אִישׁ׃
כִּי עֲבַדְתֹּו לַכַּהֲנָנִים וְלַלְוִיִּם לְעֹלָה וְלִשְׁלָמִים
לְשֶׁרֶת וְלַהֲדוֹת וְלַחֲלֵל בְּשַׁעֲרֵי מַחֲנֹת י-הוּא׃
וּמִנְתַּ הַמִּלֶּךְ מוֹיָרְכוּשׁוֹ לְעֹלֹת לְעֹלֹת הַבֶּקֶר
וְהָעֶרֶב וְהָעֹלֹת לְשֹׁבְתוֹת וְלַחֲדָשִׁים וְלַמַּעֲדִים
כַּפְּתוֹב בְּתוֹרַת י-הוּא׃ וַיֹּאמֶר לָעָם לְיוֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלַיִם לֵת מִנְתַּ הַכַּהֲנָנִים וְהַלְוִיִּם לְמַעַן
יִחְזְקוּ בְּתוֹרַת י-הוּא׃ וּכְפָרִין הַדָּבָר הָרַב
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁית דָּגָן תִּירוֹשׁ וַיִּצְהָר וּדְבַשׁ
וְכָל תְּבוּאֹת שָׂדֵה וּמַעֲשֵׂר הַכֹּל לָרֹב הַבּוֹאוֹ׃
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה
גַּם-הֵם מַעֲשֵׂר בָּקָר וְצֹאן וּמַעֲשֵׂר קִדְּשִׁים

הַמְקַדְּשִׁים לִי-הוּא אֶ-לֵהֵם הַבּוֹאוֹ וַיִּתְּנוּ
עֲרֻמוֹת עֲרֻמוֹת׃ בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי הִחֲלוּ
הָעֲרֻמוֹת לְיִסּוּד וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי כָלוּ׃ וַיָּבֹאוּ
יְחִזְקִיָּהוּ וְהַשָּׂרִים וַיִּרְאוּ אֶת-הָעֲרֻמוֹת וַיְבָרְכוּ
אֶת-י-הוּא וְאֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּדְרֹשׁ יְחִזְקִיָּהוּ
עַל-הַכַּהֲנָנִים וְהַלְוִיִּם עַל-הָעֲרֻמוֹת׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהוּ
עֲזְרִיָּהוּ הַכֹּהֵן הָרִאשׁ לְבֵית צְדוֹק וַיֹּאמֶר מֵהַחֵל
הַתְּרוּמָה לָבִיא בֵית-י-הוּא אֲכֹל וְשְׁבֹעַ
וְהוֹתֵר עַד-לָרֹב כִּי י-הוּא בָרַךְ אֶת-עַמּוֹ
וְהַנּוֹתֵר אֶת-הַחֶמֶן הוּא׃ וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ
לְהַכִּין לְשִׁכּוֹת בְּבֵית י-הוּא וַיְכִינּוּ׃ וַיָּבֹאוּ
אֶת-הַתְּרוּמָה וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַקִּדְּשִׁים בְּאֲמוֹנָה
וְעַלֵיהֶם נָגִיד כֹּל נְנִיָּהוּ הַלְוִי וְשִׁמְעִי אַחִיָּהוּ
מִשֹּׁנָה׃ וַיַּחֲיֵאל וְעֲזִיָּהוּ וְנַחַת וַעֲשָׂהֵאל
וַיְרִימֹוּת וַיִּזְכֹּר וְאֵלִיָּאל וַיִּסְמְכוּהוּ וּמַחַת
וּבְנֵיהוּ פְקִידִים מִיָּד כֹּל נְנִיָּהוּ וְשִׁמְעִי אַחִיו
בְּמַפְקָד יְחִזְקִיָּהוּ הַמִּלֶּךְ וְעֲזְרִיָּהוּ נָגִיד בֵּית-
הָא-לֵהִים׃ וַקּוֹרָא בְּנֵי-יִמְנָה הַלְוִי הַשּׁוֹעֵר
לְמוֹזָרְחָה עַל נְדָבוֹת הָא-לֵהִים לְתַת תְּרוּמַת
י-הוּא וְקִדְּשֵׁי הַקִּדְּשִׁים׃ וְעַל-יִדּוֹ עֶדֶן וּמְנִיָּמָן
וַיִּשׁוּעַ וְשִׁמְעִיָּהוּ אֲמַרִיָּהוּ וְשַׁכְנִיָּהוּ בְּעָרֵי
הַכַּהֲנָנִים בְּאֲמוֹנָה לְתַת לְאַחֵיהֶם בְּמַחְלְקוֹת
כְּגֹדֹל כְּקָטָן׃ מִלְּבָד הַתִּיחֵשׁ לְזִכְרִים מִכֵּן
שְׁלוֹשׁ שָׁנִים וְלַמַּעֲלָה לְכָל-הַבָּא לְבֵית-י-הוּא
לְדַבְּרִיָּם בְּיוֹמוֹ לְעַבְדוֹתָם בְּמִשְׁמֹרוֹתָם
בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם׃ וְאֵת הַתִּיחֵשׁ הַכַּהֲנָנִים לְבֵית
אֲבוֹתֵיהֶם וְהַלְוִיִּם מִכֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְלַמַּעֲלָה
בְּמִשְׁמֹרוֹתֵיהֶם בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם׃ וְלַחֲתִיחֵשׁ
בְּכָל-טַפָּם נְשִׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם לְכָל-קָהֶל
כִּי בְּאֲמוֹנָתָם יִתְקַדְּשׁוּ-קִדְּשׁ׃ וְלְבְנֵי אַחֲרֹן
הַכַּהֲנָנִים בֶּשֶׁ-דִי מִגֵּרֵשׁ עָרִיָּהֶם בְּכָל-עִיר וְעִיר
אֲנָשִׁים אֲשֶׁר נָקְבוּ בְּשִׁמוֹת לְתַת מְנוֹת לְכָל-
זָכָר בַּכַּהֲנָנִים וְלְכָל-הַתִּיחֵשׁ בְּלִוְיָם׃ וַיַּעֲשׂ
כִּזָּאת יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל-יְהוּדָה וַיַּעֲשׂ הַטוֹב וְהַיִּשָּׁר
וְהָאֱמֻת לְפָנֵי י-הוּא אֶ-לֵהֵם׃ וּבְכָל-לִימְעָשָׂה

אֲשֶׁר־הִחֵל | בַּעֲבוּרֵת בֵּית־הָאֱלֹהִים וּבַתּוֹרָה
וּבַמִּצְוָה לְדַרְשׁ לֹא־לֵהוּי בְּכָל־לִבְכוּ עָשָׂה
וְהִצְלִיחַ:

לֵב אֲחֵרֵי הַדְּבָרִים וְהֶאֱמַת' הָאֱלֹהִים בְּאֵ סִנְחָרִיב
מִלְךְ־אַשּׁוּר וַיָּבֵא בִיהוּדָה וַיִּחַן עַל־הָעָרִים
הַבְּצֻרֹת וַיֹּאמֶר לְבַקְעָם אֵלָיו: וַיֵּרָא יְחִזְקִיָּהוּ
כִּי־בָא סִנְחָרִיב וּפָנָיו לְמַלְחָמָה עַל־יְרוּשָׁלָּיִם:
וַיִּנְעַץ עִם־שָׂרָיו וְגַבְרָיו לְסַתּוֹם אֶת־מִימֵי
הָעֵינֹת אֲשֶׁר מִחוּץ לָעִיר וַיַּעֲזְרוּהוּ: וַיִּקְבְּצוּ
עִם־רֹב וַיִּסְתְּמוּ אֶת־כָּל־הַמַּעֲיָנוֹת וְאֶת־הַנְּחָל
הַשּׁוֹטֵף בְּתוֹךְ־הָאָרֶץ לֵאמֹר לְמָה יִבְאֵן מַלְכֵי
אַשּׁוּר וּמִצְאֵן מַיִם רַבִּים: וַיִּתְחַזַּק וַיִּבֶן אֶת־
כָּל־הַחוֹמָה הַפְּרוּצָה וַיַּעַל עַל־הַמִּגְדָּלוֹת
וְלַחוּצָה הַחוֹמָה אַחֶרֶת וַיִּחַזַּק אֶת־הַמְּלוּא עִיר
דָּוִד וַיַּעַשׂ שֵׁלַח לָרֹב וּמַגְנֵיִם: וַיִּתֵּן שָׂרֵי
מַלְחָמוֹת עַל־הָעָם וַיִּקְבְּצֵם אֵלָיו אֶל־רַחוּב שְׂעֵר
הָעִיר וַיְדַבֵּר עַל־לִבְכֶם לֵאמֹר: הַזְקֵנוּ וְאַמְצִנוּ
אֶל־תִּירָאוּ וְאֶל־תַּחַתּוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וּמִלְּפָנָי כֹּל־לִחְתָּמוֹן אֲשֶׁר־עָמְדוּ כִּי־עָמְדוּ רַב
מִעָמְדוֹ: עָמְדוּ זְרוּעַ בָּשָׂר וְעָמְדוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לְעִזְרָנוּ וְלַחֲלָחֵם מַלְחַמְתָּנוּ וַיִּסְמְכוּ הָעָם עַל־
דְּבָרֵי יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה: אַחֵר זֶה שֵׁלַח
סִנְחָרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עֲבָדָיו יְרוּשָׁלַיִם וְהוּא
עַל־לְפָיִשׁ וּכְלִמְמִשְׁלָתוֹ עָמְדוּ עַל־יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה וְעַל־כָּל־לִיְהוּדָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָּיִם
לֵאמֹר: כֹּה אָמַר סִנְחָרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל־מַחַ
אַתֶּם בְּטָחִים וַיֹּשְׁבִים בְּמִצְוֹר בִּירוּשָׁלָּיִם:
הֲלֹא יְחִזְקִיָּהוּ מִסִּית אֶתְכֶם לָתֵת אֶתְכֶם לְמוֹת
בְּרָעַב וּבְצָמָא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִצְיָלֵנוּ
מִיַּד מֶלֶךְ אַשּׁוּר: הֲלֹא־הוּא יְחִזְקִיָּהוּ חֲסִיר
אֶת־בְּמֹתָיו וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיְהוּדָה
וְלִירוּשָׁלָּיִם לֵאמֹר לְפָנָי מִזְבֵּחַ אֶחָד תִּשְׁתַּחֲוּוּ
וְעָלְיוֹ תִקְטְרוּ: הֲלֹא תִדְעוּ מָה עָשִׂיתִי אֲנִי
וְאַבּוֹתַי לְכָל עַמֵּי הָאָרְצוֹת הַיְכוֹל יְכֹלֵנוּ אֱלֹהֵי
גּוֹי הָאָרְצוֹת לְהִצִּיל אֶת־אֲרָצָם מִיַּד:

בְּכָל־אֶ־לֵהוּי הַגּוֹיִם הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִחְרִימוּ
אֲבוֹתַי אֲשֶׁר יָכוֹל לְהִצִּיל אֶת־עַמּוֹ מִיַּדִּי כִּי
יִוֹכַל אֱלֹהֵי־לְחִיכֶם לְהִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּדִּי: וְעַתָּה
אֶל־יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ וְאֶל־יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם
כֹּזֵבֹת וְאֶל־תִּאֲמִינֵנוּ לוֹ כִּי־לֹא יִוֹכַל כָּל־
אֱלֹהֵי־לֹא־לְגוֹי וּמִמְלָכָה לְהִצִּיל עַמּוֹ מִיַּדִּי
וּמִיַּד אֲבוֹתַי אִם כִּי אֱלֹהֵי־לְחִיכֶם לֹא־יִצְיָלוּ אֶתְכֶם
מִיַּדִּי: וְעוֹד דִּבְרֵי עֲבָדָיו עַל־יְהוָה אֱלֹהֵי־לְחִיכֶם
וְעַל יְחִזְקִיָּהוּ עֲבָדָיו: וַיִּסְפְּרִים כְּתָב לְחָרָף
לִי־הַזֶּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹר עָלְיוֹ לֵאמֹר
כֹּזֵבֹת לֵהוּי גּוֹיֵי הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ עַמָּם
מִיַּדִּי כִּן לֹא־יִצְיָלוּ אֱלֹהֵי יְחִזְקִיָּהוּ עַמּוֹ מִיַּדִּי:
וַיִּקְרָאוּ בְּקוֹל־גָּדוֹל יְהוּדִית עַל־עַם יְרוּשָׁלָּיִם
אֲשֶׁר עַל־הַחוֹמָה לִירָאָם וְלִבְהַלֵּם לְמַעַן וּלְפָדוּ
אֶת־הָעִיר: וַיְדַבְּרוּ אֶל־אֱלֹהֵי יְרוּשָׁלָּיִם כְּעַל
אֱלֹהֵי עַמֵּי הָאָרֶץ מַעֲשֵׂה יְדֵי הָאָדָם: וַיִּתְפַּלֵּל
יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁעִיחוּ בְּדִאֲמוֹן הַנְּבִיא עַל־
זֹאת וַיִּזְעַקוּ הַשָּׁמַיִם: וַיִּשְׁלַח יְהוָה מִלְאַךְ
וַיִּבְחַד כָּל־לִבְבוֹר חֵיל וְנָגִיד וְשָׂר בְּמַחְנֵה מֶלֶךְ
אַשּׁוּר וַיִּשְׁכַּח בְּכַשְׁת פָּנָיִם לְאָרְצוֹ וַיָּבֵא בֵּית
אֱלֹהֵינוּ וּמִיִּצְיָאוֹ וּמִיִּצְיָאֵי מַעֲוֵי שָׁם הַפִּילָחוּ
בְּחָרָב: וַיִּזְעַק יְהוָה אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ וְאֶת
יִשְׁכָּבִי יְרוּשָׁלָּיִם מִיַּד סִנְחָרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
וּמִיַּד־כָּל־וַיִּנְחֵלֵם מִסְכִּיב: וַיִּרְפִּים מִבִּיאִים
מִנְחָה לִי־הַזֶּה לִירוּשָׁלָּיִם וּמַגְדָּלוֹת לִיְחִזְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּנְשָׂא לְעֵינָיו כָּל־הַגּוֹיִם מֵאַחֲרֵי־כֵן:
בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה יְחִזְקִיָּהוּ עַד־לְמוֹת וַיִּתְפַּלֵּל
אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר לוֹ וּמוֹשֶׁת נָתַן לוֹ: וְלֹא־
כִּנְגַל עָלָיו חֲשִׁיב יְחִזְקִיָּהוּ כִּי גִבָּה לְבֹו וַיְהִי
עָלָיו קִצְפָה וְעַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלָּיִם: וַיִּכְנַע
יְחִזְקִיָּהוּ בְּגִבָּה לְבֹו הוּא וַיִּשְׁכָּבִי יְרוּשָׁלָּיִם
וְלֹא־בָא עֲלֵיהֶם קִצְפָה יְהוָה בַּיָּמִי יְחִזְקִיָּהוּ:
וַיְהִי לִיְחִזְקִיָּהוּ עֶשֶׂר וּכְבוֹד הַרְבֵּה מְאֹד
וְאַצְרוֹת עָשָׂה־לוֹ לְכֶסֶף וּלְזָהָב וּלְאֶבֶן יְקָרָה
וּלְבָשָׂמִים וּלְמַגְנֵיִם וּלְכָל כְּלֵי הַמְּדָה:

וּמִסְכָּנוֹת לְתַבּוֹאת הָגֶן וְתִירוֹשׁ וַיִּצְחָר
וְאֲרוֹת לְכָל־בַּהֲמָה וּבַהֲמָה וְעֵדְרִים לְאֹרֹתֶי:
וְעֵרִים עָשָׂה לֹא וּמִקְנֵה־צֹאן וּבִקָּר לָרֹב כִּי
נָתַן־לוֹ אֱלֹהִים רְכוּשׁ רַב מְאֹד: וְהוּא
יִחְזְקִיָּהוּ סָתַם אֶת־מוֹצֵא מִימֵי גִיחֹן הַעֲלִיזֹן
וַיִּישָׂרֵם לְמִטְהַמְעַרְבָּה לְעִיר הַדָּוִד וַיִּצְלַח
יִחְזְקִיָּהוּ בְכֹל־לִמְעֻשָׂהוּ: וְכֹן בְּמִלְחָמָה שָׂרִי
בְּכָל הַמְּשָׁלְחִים עָלָיו לְדָרֶשׁ הַמוֹפֵת אֲשֶׁר הָיָה
בְּאֶרֶץ עֲזָבוֹ הָאֱלֹהִים לְנַפְוֹתָו לְדַעַת כֹּל־
בְּלִבָּבוֹ: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יִחְזְקִיָּהוּ וַחֲסִדָּיו הַנֶּגַם
כְּתוּבִים בַּחֲזֹן יִשְׁעִיָּהוּ בֶן־אֲמוּן הַנְּבִיא עַל־
סֵפֶר מַלְכֵי־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יִחְזְקִיָּהוּ
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּמַעְלֵה קִבְרֵי בְנֵי־דָוִד
וְכַבּוֹד עָשׂוֹלֹ בְּמוֹתוֹ כֹּל־לִיְהוּדָה וַיִּשְׁכְּבֵי
יְרוּשָׁלָּיִם וַיִּמְלֹךְ מִנְּשֵׂא בְּנוֹ תַחְתָּיו:

לֵךְ בֶּן־שָׁתַיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה מִנְּשֵׂא בְּמִלְכוֹ
וַחֲמִשִּׁים וַחֲמִשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָּיִם: וַיַּעַשׂ
חֶרֶע בְּעֵינָי וַי־הִזָּה כְּתוּעָבוֹת הַגּוֹלִים אֲשֶׁר
הוֹרִישׁ וַי־הִזָּה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב וַיִּבֹן
אֶת־הַפְּמוֹת אֲשֶׁר נָתַן יִחְזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיִּקָּם
מִזְבַּחוֹת לַפְּעֻלִים וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרוֹת וַיִּשְׁתַּחֲוֶי לְכָל־
צִבְאֵה הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם: וַיִּבְנֶה מִזְבַּחוֹת
בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלָּיִם
יִהְיֶה־שָׁמָי לְעוֹלָם: וַיִּבֹן מִזְבַּחוֹת לְכָל־צִבְאֵה
הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁתֵי חֲצֵרוֹת בֵּית־יְהוָה: וְהוּא
הַעֲבִיר אֶת־בְּנָיו בְּאֵשׁ בְּנֵי בְּנֵי־הַנֶּגַם וְעוֹנֵן
וְנַחֲשׁ וְכִשְׁפָּה וְעָשָׂה אוֹב וַיִּדְעוּנִי הַרְבֵּה לַעֲשׂוֹת
חֶרֶע בְּעֵינָי וַי־הִזָּה לְהַכְּעִיסוֹ: וַיִּשָּׂם אֶת־פַּסֵּל
הַסְּמָל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אָמַר
אֱלֹהִים אֱלֹהֵי־דָוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ בְּבֵית הָהָה
וּבִירוּשָׁלָּיִם אֲשֶׁר בַּחֲרָתִי מִכָּל שִׁכְטֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשִׁים אֶת־שָׁמָי לְעוֹלָם: וְלֹא אֶסְפֹּף לְחַסִּיר
אֶת־רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הָעַמְדָתִי
לְאֲבוֹתֵיכֶם רַק אֲבִישְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כֹּל־
אֲשֶׁר צִוִּיתִים לְכָל־הַתּוֹרָה וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים

בִּיד־מִשְׁחָה: וַיִּתַּע מִנְּשֵׂא אֶת־יְהוּדָה וַיִּשְׁכְּבֵי
יְרוּשָׁלָּיִם לַעֲשׂוֹת רָע מִן־הַגּוֹלִים אֲשֶׁר הִשְׁמִיד
יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־
מִנְּשֵׂא וַאֲלֵעֲמוֹ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ: וַיִּבֵּא יְהוָה
עֲלֵיהֶם אֶת־שָׂרֵי הַצִּבְאֵה אֲשֶׁר לְמִלְחָה אֲשׁוּר
וַיִּלְכְּדוּ אֶת־מִנְּשֵׂא בַּחֲחִים וַיִּאֲסְרֵהוּ בְּנַחֲשָׁתִים
וַיִּזְלִיכֵהוּ בְּבִלְחָה: וַיִּכְתְּבֵר לוֹ הִלָּה אֶת־פְּנֵי
יְהוָה אֱלֹהֵי־הָאֱלֹהִים וַיִּכְנַע מְאֹד מִלְּפָנָי אֱלֹהֵי
אֲבֹתָיו: וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיַּעֲתֵר לוֹ וַיִּשְׁמַע
תַּחֲנָנָתוֹ וַיִּשְׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלָּיִם לְמַלְכוּתוֹ וַיִּדַּע
מִנְּשֵׂא כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: וַאֲחֵר־כֹּן
בָּנָה חוֹמָה חִיצוֹנָה לְעִיר־דָּוִד מֵעַרְבָּה לְגִיחֹן
בְּנַחֲל וְלָבוֹא בְּשַׁעַר הַדָּגִים וְסָבַב לְעַפְלָה
וַיִּגְבִּיהָ מְאֹד וַיִּשָּׂם שָׂרֵי־חֵיל בְּכָל־הָעָרִים
הַבְּצֻרוֹת בִּיהוּדָה: וַיִּסֵּר אֶת־אֱלֹהֵי הַנֶּבֶר
וְאֶת־הַסְּמָל מִבֵּית יְהוָה וְכָל־הַמִּזְבַּחוֹת אֲשֶׁר
בָּנָה בַּחֲר בֵּית־יְהוָה וּבִירוּשָׁלָּיִם וַיִּשְׁלַךְ
חִיצָה לְעִיר: וַיִּבֹן אֶת־מִזְבַּח יְהוָה וַיִּזְבַּח
עָלָיו זִבְחֵי שְׁלָמִים וְתוֹדָה וַיֹּאמֶר לַיהוָה
לְעַבְדְּךָ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: אֲכַל עוֹד
חָעַם זִבְחִים בְּפָמוֹת רַק לִי־הִזָּה אֱלֹהֵי־לִי:
וַיִּתֵּר דְּבָרֵי מִנְּשֵׂא וַתְּפַלְתּוּ אֶל־
אֱלֹהֵי־דָוִד וְדְבָרֵי הַחֲזִים הַמְּדַבְּרִים אֵלָיו בְּשֵׁם
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנֶּגַם עַל־דְּבָרֵי מִלְכֵי
יִשְׂרָאֵל: וַתְּפַלְתּוּ וַחֲעֲתֵר־לוֹ וְכָל־חַטָּאתוֹ
וּמַעֲלוֹ וְחַמְקָמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בָּהֶם בְּמוֹת
וְהָעַמִּיד הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים לְפָנָי הַכְּנַעְוֹ הַנֶּגַם
כְּתוּבִים עַל דְּבָרֵי חוֹזִי: וַיִּשְׁכַּב מִנְּשֵׂא עִם־
אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֵהוּ בֵּיתוֹ וַיִּמְלֹךְ אֲמוּן בְּנוֹ
תַּחְתָּיו: בֶּן־עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲמוּן
בְּמִלְכוֹ וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָּיִם: וַיַּעַשׂ
חֶרֶע בְּעֵינָי וַי־הִזָּה בְּאֲשֶׁר עָשָׂה מִנְּשֵׂא אָבִיו
וְלְכָל־הַפְּסִלִים אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְּשֵׂא אָבִיו זָבַח
אֲמוּן וַיַּעֲבֹדָם: וְלֹא נִכְנַע מִלְּפָנָי יְהוָה
כַּהֲכַנַּע מִנְּשֵׂא אָבִיו כִּי הוּא אֲמוּן הַרְבֵּה

אֲשַׁמְתָּהּ: וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו וַיְמִיתֵהוּ בְּבֵיתוֹ:
וַיָּבֹאוּ עִם־הָאָרֶץ אֶת כָּל־הַקְּשָׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ:
אֲמֹן וַיִּמְלִיכוּ עִם־הָאָרֶץ אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְּנוֹ
תַּחְתָּיו:

לֹד בְּיַשְׁמוּנָה שָׁנִים יֹאשִׁיָּהוּ בְּמַלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים
וְאַחַת שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַיִם: וַיַּעַשׂ הַיִּשְׂרָאֵל
בְּעֵינָיו יְהוָה וַיִּלְךְ בְּדַרְכֵי דָוִד אָבִיו וְלֹא־סָר
יָמִין וּשְׂמֹאל: וּבְשָׁמוּנָה שָׁנִים לְמַלְכוֹ וְהוּא
עֹדְנוּ נָעַר הִחֵל לְדָרוֹשׁ לֹא־לָהּ דָּוִד אָבִיו
וּבְשָׁתַיִם עָשָׂה שָׁנָה הִחֵל לְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה
וּירוּשָׁלַיִם מִן־הַפְּמוֹת וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסָלִים
וְהַמִּסְכּוֹת: וַיִּנְתְּצוּ לְפָנָיו אֶת מִזְבְּחוֹת
הַבַּעַלִּים וְהַחֲמֻנִים אֲשֶׁר־לְמַעַל מַעְלֵיהֶם גִּדְעַ
וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסָלִים וְהַמִּסְכּוֹת שֶׁבַר וְחָדָק
וַיִּזְרַק עַל־פְּנֵי הַקְּבָרִים הַזֹּבְחִים לָהֶם: וַיַּעֲצֵמוֹת
כַּהֲנִים שָׂרָף עַל־מִזְבְּחוֹתָם וַיִּטְהַר אֶת־יְהוּדָה
וְאֶת־ירוּשָׁלַיִם: וּבְעָרֵי מִנְשָׁה וְאַפְרַיִם
וּשְׂמַעוֹן וְעַד־נַפְתָּלִי בַחֲרַבְתִּיהֶם סָבִיב: וַיִּנְתֵּן
אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסָלִים כַּתֵּת
לְחָדָק וּכְלִי־חַמְנָנִים גִּדְעַ בְּכָל־אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁבַּב לִירוּשָׁלַיִם: וּבְשָׁנַת שְׁמוֹנָה עָשָׂר
לְמַלְכוֹ לְטַהֵר הָאָרֶץ וְהַבַּיִת שִׁלַּח אֶת־שֹׁפָן בֶּן־
אֲצַלְיָהוּ וְאֶת־מַעַשְׂיָהוּ שֶׁר־הַעִיר וְאֶת יוֹאָח
בֶּן־יוֹאָחַז הַמִּזְבִּיר לְחָזֵק אֶת־בַּיִת יְהוָה
אֶל־לְחָיו: וַיָּבֹאוּ אֶל־חֲלָקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוֹבָא בַיִת־אֶל־לְחָיו אֲשֶׁר
אֶסְבִּי־הַלְוִיִּם שְׂמָרִי הַסֵּף מִיַּד מִנְשָׁה וְאַפְרַיִם
וּמְבַל שְׂאֵרִית יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל־לִיְהוּדָה וּבְנֵי־מֶן
וַיָּשׁוּבוּ יְרוּשָׁלַיִם: וַיִּתְּנוּ עַל־יַד עֹשֶׂה הַמְּלָאכָה
הַמִּפְקָדִים בְּבַיִת יְהוָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ עוֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עֹשִׂים בְּבַיִת יְהוָה לְבָדוֹק
וְלְחָזֵק הַבַּיִת: וַיִּתְּנוּ לְחָרְשֵׁי־וְלַבְנָיִם לְקַנּוֹת
אֲבָנֵי מַחְצָב וְעֲצִים לְמַחְכְּרוֹת וּלְקַרוֹת אֶת־
הַבַּיִת אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ מֶלְכֵי יְהוּדָה:
וְהָאֲנָשִׁים עֹשִׂים בְּאֲמוֹנָה בְּמַלְאכָה

וְעַל־יָהֵם מִפְקָדִים יַחַת וְעַבְדֵיהוּ הַלְוִיִּם מִן־בְּנֵי
מְרָרִי וּזְכַרְיָה וּמִשְׁלָם מִן־בְּנֵי הַקְּהָתִים לְנֹצַח
וְהַלְוִיִּם כָּל־לִמְבִין בְּכָל־יְשׁוּרָה: וְעַל הַסְּפָלִים
וּמִנְצָחִים לְכָל עֹשֶׂה מְלָאכָה לְעַבְדָּה וְעַבְדָּה
וּמַחְלָוִים סוֹפְרִים וְשֹׁטְרִים וְשׁוֹעָרִים:
וַיְבַחֲצוּצִיָּאם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוֹבָא בַיִת יְהוָה
מִצָּא חֲלָקִיָּהוּ הַכֹּהֵן אֶת־הַסֵּפֶר תּוֹרַת־יְהוָה
בְּיַד־מֹשֶׁה: וַיַּעַן חֲלָקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶל־שֹׁפָן
הַסּוֹפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה מִצָּאתִי בְּבַיִת יְהוָה וַיִּתֵּן
חֲלָקִיָּהוּ אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־שֹׁפָן: וַיָּבֹא שֹׁפָן אֶת־
הַסֵּפֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עוֹד אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר
לֵאמֹר כָּל אֲשֶׁר־נָתַן בְּיַד־עַבְדֶּיךָ הֵם עֹשִׂים:
וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנְּמָצָא בְּבַיִת־יְהוָה
וַיִּתְּנוּהוּ עַל־יַד הַמִּפְקָדִים וְעַל־יַד עוֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה: וַיֵּלֶךְ שֹׁפָן הַסּוֹפֵר לְמֶלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר
נָתַן לִי חֲלָקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וַיִּקְרָא־בוֹ שֹׁפָן לְפָנָיו
הַמֶּלֶךְ: וַיְהִי כַשֵּׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה
וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו: וַיִּצַּו הַמֶּלֶךְ אֶת־חֲלָקִיָּהוּ
וְאֶת־אֲחִיקָם בֶּן־שֹׁפָן וְאֶת־עַבְדוֹן בֶּן־מִיכָה
וְאֶת שֹׁפָן הַסּוֹפֵר וְאֶת עֹשִׂיָה עַבְד־הַמֶּלֶךְ
לֵאמֹר: לָכוּ דַרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בְּעָדֵי וּבְעַד
הַנְּשֹׂאֵר בְּיִשְׂרָאֵל וּבַיְהוּדָה עַל־דְּבָרֵי הַסֵּפֶר
אֲשֶׁר נִמְצָא בַיְהוּדָה חֲמַת־יְהוָה אֲשֶׁר
נִתְּבַח בְּנוֹ עַל אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־
דְּבָר יְהוָה לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַפְּתוּב עַל־הַסֵּפֶר
הַזֶּה: וַיִּלְךְ חֲלָקִיָּהוּ וְאֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ אֶל־חֲלָקִיָּהוּ
הַנְּבִיאָה אֲשֶׁת | שְׁלֹם בְּנֵי־קָהֵת בְּנֵי־חֲסָרָה
שׁוֹמֵר הַבְּנָדִים וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַיִם
כַּמִּשְׁנָה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ כֹּזֵאת: וַתֹּאמֶר לָהֶם
כַּהֲאָמַר יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ לְאִישׁ
אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי: כַּכָּה אָמַר יְהוָה הַנְּבִי
מִבֵּיא רָעָה עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יְשׁוּבָיו אֶת
כָּל־הָאֲלֹת הַפְּתוּבוֹת עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קִרְאִי
לְפָנָי מֶלֶךְ יְהוּדָה: תַּחַת | אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיִּקְטְרוּ
לֹא־לְחָיו אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְּעִיפוּנִי בְּכָל מַעַשְׂי

יִדְיָהֶם וְתַתִּיחַ חֲמַתִּי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְפַּתְהוּ׃
 וַאֲלֵ-מִלֶּךְ יְהוּדָה הִשְׁלַח אֶתְכֶם לְדָרוֹשׁ
 בִּי-הוּא כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו כֹּה-אָמַר יְ-הוָה
 אֱ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ׃ וַיַּעַן
 רַדִּי-לְבָבְךָ וְתַפְנֹעַ׃ מִלִּפְנֵי אֱ-לֹהִים בְּשֹׁ-מַעַךְ
 אֶת-יְדֵבְרָיו עַל-הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל-יֹשְׁבָיו וְתַפְנֹעַ
 לִפְנֵי וְתִקְרַע אֶת-בְּגָדֶיךָ וְתִבְכֶּה לִפְנֵי וְגַם-אֲנִי
 שָׁמַעְתִּי נֹאמְרֵי-הוּא׃ הֲנִנִּי אֶסְפֹּךְ אֶל-אֲבֹתֶיךָ
 וְנֹאסַפְתָּ אֶל-קְבֻרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם׃ וְלֹא-תִרְאֶינָה
 עֵינֶיךָ כֹּל הָרְעָה אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל-הַמָּקוֹם
 הַזֶּה וְעַל-יֹשְׁבָיו וַיֵּשִׁיבוּ אֶת-הַמֶּלֶךְ דָּבָר׃
 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיֹּאסֶף אֶת-כֹּל-לִזְקְנֵי יְהוּדָה
 וַיְרוּשָׁׁ׃ וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית-יְ-הוָה וְכָל-אִישׁ
 יְהוּדָה וַיֵּשְׁבוּ יְרוּשָׁ׃ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל-
 הָעָם מִגְּדוּל וְעַד-קִטּוֹן וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם אֶת-
 כֹּל-דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא בֵּית יְ-הוָה׃
 וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ עַל-עַמּוּד וַיִּכְרַת אֶת-הַבְּרִית
 לִפְנֵי יְ-הוָה לְלֶכֶת אַחֲרָי יְ-הוָה וְלִשְׁמֹר אֶת-
 מִצְוֹתָיו וְעֲדוּתָיו וְחֻקָּיו בְּכָל-לֵבָבוֹ וּבְכָל-נַפְשׁוֹ
 לַעֲשׂוֹת אֶת-דִּבְרֵי הַבְּרִית הַכְּתוּבִים עַל-הַסֵּפֶר
 הַזֶּה׃ וַיַּעֲמֵד אֶת כֹּל-הַנִּמְצָא בִירוּשָׁ׃
 וּבְנֵימָן וַיַּעֲשׂוּ יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁ׃ כַּבְּרִית
 אֱ-לֹהִים אֱ-לֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיֹּסֶר יֹאשִׁיָּהוּ אֶת-
 כֹּל-הַתַּעֲבוֹת מִכֹּל-לִהְאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לִבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹד אֶת כֹּל-הַנִּמְצָא בְּיִשְׂרָאֵל
 לַעֲבֹד אֶת-יְ-הוָה אֱ-לֹהֵיהֶם כֹּל-לִימָיו לֹא פָרוּ
 מֵאֲחֵרָי יְ-הוָה אֱ-לֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃

לֹחַ וַיַּעֲשׂ יֹאשִׁיָּהוּ בִירוּשָׁלַם פֶּסַח לִי-הוּא
 וַיִּשְׁחַטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן׃
 וַיַּעֲמֵד הַכֹּהֲנִים עַל-מִשְׁמְרוֹתָם וַיַּחֲזִקֵם
 לַעֲבֹדֶת בֵּית יְ-הוָה׃ וַיֹּאמְרוּ לְלוֹיִם הַמְּכִינִים
 לְכָל-יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים לִי-הוּא תִנּוּ אֶת-אֲרוֹן-
 הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן-דָּוִד מֶלֶךְ
 יִשְׂרָאֵל אֵינְלְכֶם מוֹשֵׁא בַּפֶּתַח עֲתֵה עֲבֹדוּ אֶת-
 יְ-הוָה אֱ-לֹהֵיכֶם וְאֶת עַמּוּד יִשְׂרָאֵל׃ וְהַכֵּינּוּ

לְבֵית-אֲבוֹתֵיכֶם מִמַּחֲלָקוֹתֵיכֶם בְּכֹתֵב דָּוִד
 מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּבְמִכְתָּב שְׁלֹמֹה בְּנוֹ׃ וַיַּעֲמְדוּ
 בַקֹּדֶשׁ לְפָלוּגַת בֵּית הָאֲבוֹת לְאֲחֵיכֶם בְּנֵי הָעָם
 וַחֲלָקַת בֵּית-אָב לְלוֹיִם׃ וַיִּשְׁחַטוּ הַפֶּסַח
 וְהַתְּקֵדְשׁוּ וְהַכֵּינּוּ לְאֲחֵיכֶם לַעֲשׂוֹת כְּדָבָר-
 יְ-הוָה בְּיַד-מוֹשֶׁה׃ וַיִּירָם יֹאשִׁיָּהוּ לִבְנֵי הָעָם
 צֹאן כֹּבָשִׁים וּבְנֵי-עֲזִיִּם הַכֹּל לְפֶסַחִים׃ לְכָל-
 הַנִּמְצָא לְמִסְפָּר שְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּבֶקֶר שְׁלֹשֶׁת
 אֶלְפִים אֶלֶה מִרְכֹּשׁ הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּשְׂרְיוּ לְגִדְבָה
 לָעָם לַפְּחָנִים וְלְלוֹיִם הַרִימוּ חֲלָקִיָה וּזְכָרִיָּהוּ
 וַיְחִיֵּאל נְגִידֵי בֵּית הָאֱ-לֹהִים לַפְּחָנִים נְתַנּוּ
 לְפֶסַחִים אֶלְפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּבֶקֶר שְׁלֹשׁ
 מֵאוֹת׃ וְכֹל-נְנִיָּהוּ וְשִׁמְעֵיָהוּ וְנְתַנְאֵל אָחִיו
 וְחַשְׁבִּיָּהוּ וַיַּעֲיָאֵל וַיִּזְכָּר שְׂרָי הַלְוִיִּם הַרִימוּ
 לְלוֹיִם לְפֶסַחִים חֲמֵשֶׁת אֶלְפִים וּבֶקֶר חֲמִשׁ
 מֵאוֹת׃ וְתַפּוֹן הַעֲבוּדָה וַיַּעֲמְדוּ הַכֹּהֲנִים עַל-
 עַמּוּדָם וְהַלְוִיִּם עַל-מַחֲלָקוֹתָם כַּמִּצְוֹת הַמֶּלֶךְ׃
 וַיִּשְׁחַטוּ הַפֶּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים מִיָּדָם וְהַלְוִיִּם
 מִפְּשִׁיטוֹם׃ וַיִּסְּרוּ הָעֹלָה לְתַתָּם לְמִסְלַגּוֹת
 לְבֵית-אֲבוֹת לִבְנֵי הָעָם לְהַקְרִיב לִי-הוּא
 כַּכְּתוּב בְּסֵפֶר מוֹשֶׁה וְכֵן לְבֶקֶר׃ וַיִּבְשְׁלוּ הַפֶּסַח
 בָּאֵשׁ כַּמִּשְׁפָּט וְהַקְּדָשִׁים בְּשָׁלוֹ בַּסְּוִרוֹת
 וּבְדֹרִים וּבִצְלָחוֹת וַיִּרְיֹצוּ לְכָל-בְּנֵי הָעָם׃
 וַאֲחֵר הַכֵּינּוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי
 אַהֲרֹן בְּהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהַחֲלִבִּים עַד-לֵילָה
 וְהַלְוִיִּם הַכֵּינּוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן׃
 וְהַמְשַׁרְרִים בְּנֵי-אֶסָף עַל-מַעֲמָדָם כַּמִּצְוֹת
 דָּוִד וְאֶסָף וְחֵימָן וַיִּדְתּוּן הַזֶּה הַמֶּלֶךְ וְהַשְּׁעָרִים
 לְשַׁעַר וְשַׁעַר אֵינן לָהֶם לְסוּר מֵעַל עֲבֹדָתָם כִּי-
 אֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם הַכֵּינּוּ לָהֶם׃ וְתַפּוֹן כָּל-עֲבוּדַת
 יְ-הוָה בַּיּוֹם הַהוּא לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהַעֲלוֹת
 עֹלוֹת עַל מִזְבֵּחַ יְ-הוָה כַּמִּצְוֹת הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ׃
 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים אֶת-הַפֶּסַח כַּעֲת
 חֲחִיָּא וְאֶת-חַג הַמִּצְוֹת שִׁבְעַת יָמִים׃ וְלֹא-
 נַעֲשָׂה פֶסַח כַּמֶּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל מִיּוֹם שִׁמְעוֹאֵל

הַנְּבִיא וְכָל־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־עָשׂוּ בַפֶּסַח
אֲשֶׁר־עָשָׂה יְאֹשִׁיָּהוּ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל־
יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא וַיּוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם׃
בְּשִׁמוֹנָה עָשָׂרָה שָׁנָה לְמַלְכוּת יְאֹשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה
הַפֶּסַח הַזֶּה׃ אַחֲרַי כָּל־זֹאת אֲשֶׁר הֵכִין יְאֹשִׁיָּהוּ
אֶת־הַבַּיִת עָלָה נָכוֹ מִלֶּדֶד־מִצְרַיִם לְהַלְחֵם
בְּכַרְכַּמִּישׁ עַל־פֶּרֶת וַיֵּצֵא לְקִרְאָתוֹ יְאֹשִׁיָּהוּ׃
וַיִּשְׁלַח אֵלָיו מַלְאָכִים לֵאמֹר מִה־לִּי וְלֶדֶד מִלֶּדֶד
יְהוּדָה לֹא־עָלִידָה אֶתָּה הַיּוֹם בֵּי אֶל־בַּיִת
מִלַּחֲמָתִי וְאֶל־לֵחִים אֹמַר לְבַהֲלָנִי חֲדַל־לֶךְ
מֵאֶל־לֵחִים אֲשֶׁר־עָמִי וְאֶל־יִשְׁחִיתֶךָ׃ וְלֹא־הִסֵּב
יְאֹשִׁיָּהוּ פָנָיו מִפָּנָיו בֵּי לְהַלְחֵם־בּוֹ הַתְּחַפֵּשׁ וְלֹא
שָׁמַע אֶל־דְּבָרֵי נָכוֹ מִפִּי אֱלֹהִים וַיָּבֵא לְהַלְחֵם
בְּבִקְעַת מִגְדוֹ׃ וַיִּרְוּ הַיְוִדִים לְמִלֶּדֶד יְאֹשִׁיָּהוּ
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַעֲבָדָיו הַעֲבִירוּנִי בֵּי הַחֲתָלִיתִי
מֵאֵד׃ וַיַּעֲבִירוּהוּ עֲבָדָיו מִן־הַמִּרְפֵּכָה
וַיִּרְפִּיבֻהוּ עַל רֶכֶב הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר־לוֹ וַיּוֹלִיכֵהוּ
יְרוּשָׁלַם וַיָּמָת וַיִּקְבַּר בְּקַבְרוֹת אֲבֹתָיו וְכָל־
יְהוּדָה וְיְרוּשָׁלַם מָתְאֲבָלִים עַל־יְאֹשִׁיָּהוּ׃ וַיִּקְוֹנוּ
יְרֵמְיָהוּ עַל־יְאֹשִׁיָּהוּ וַיֹּאמְרוּ כָּל־
הַשָּׂרִים וְחַשְׁרוֹת בְּקִינֹתֵיהֶם עַל־יְאֹשִׁיָּהוּ עַד־
הַיּוֹם וַיִּתְּנוּם לְחֶק עַל־יִשְׂרָאֵל וְהַגִּם בְּתוֹכֵם עַל־
הַקִּינֹת׃ וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְאֹשִׁיָּהוּ וְחֲסָדָיו כַּפְתּוּב
בְּתוֹרַת יְהוָה׃ וַיִּדְבְּרוּ הָרֵאשִׁימִים וְהַאֲחֵרִים
הַגִּם בְּתוֹכֵם עַל־סֹפֶר מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל וְיְהוּדָה׃

לוֹ וַיִּקְחוּ עִם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחַז בְּדִי־יְאֹשִׁיָּהוּ
וַיִּמְלִיכֵהוּ תַּחַת־אָבִיו בִּירוּשָׁלַם׃ בְּכַן־שְׁלוֹשׁ
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹאָחַז בְּמַלְכוּ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים
מִלֶּדֶד בִּירוּשָׁלַם׃ וַיִּסְרַח מִלֶּדֶד־מִצְרַיִם
בִּירוּשָׁלַם וַיַּעֲנֵשׂ אֶת־הָאָרֶץ מֵאֵה כַּפְר־כֶּסֶף
וְכֶבֶד זָהָב׃ וַיִּמְלֶךְ מִלֶּדֶד־מִצְרַיִם אֶת־אֱלִיָּקִים
אָחִיו עַל־יְהוּדָה וְיְרוּשָׁלַם וַיִּסֵּב אֶת־שִׁמּוֹ
יְהוִיָּקִים וְאֶת־יְהוֹאָחַז אָחִיו לָקַח נָכוֹ וַיְבִיאֵהוּ
מִצְרַיִמָּה׃ בְּכַן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוִיָּקִים
בְּמַלְכוּ וְאֶת־עֶשְׂרָה שָׁנָה מִלֶּדֶד בִּירוּשָׁלַם

וַיַּעַשׂ חֲרָע בְּעֵינָיו יְהוָה אֱלֹהֵי־לְהוּ׃ וַעֲלִיו עָלָה
נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיֹּאסְרֵהוּ בַּנְּחָשְׁתַּיִם
לְהַלִּיכּוֹ בְּבִלְתָּה׃ וּמִכְּלִי בַיִת יְהוָה הֵבִיא
נְבוּכַדְנֶאצַּר לְבָבֶל וַיִּתְּנֵם בְּהִיכְלוֹ בְּבָבֶל׃
וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְהוִיָּקִים וְתַעֲבָתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה
וְהַנִּמְצָא עָלָיו הַגִּם בְּתוֹכֵם עַל־סֹפֶר מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וְיְהוּדָה וַיִּמְלֶךְ יְהוִיָּכִין בְּנֹו תַּחַתָּיו׃
בְּכַן־שִׁמוֹנָה שָׁנִים יְהוִיָּכִין בְּמַלְכוּ וּשְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים וְעֶשְׂרֵת יָמִים מִלֶּדֶד בִּירוּשָׁלַם וַיַּעַשׂ
חֲרָע בְּעֵינָיו יְהוָה׃ וְלַת־שׁוֹבֵת הַשָּׁנָה שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר וַיְבִאֵהוּ בְּבִלְתָּה עִם־כְּלֵי
חַמְדַּת בַּיִת־יְהוָה וַיִּמְלֶךְ אֶת־צִדְקִיָּהוּ אָחִיו
עַל־יְהוּדָה וְיְרוּשָׁלַם׃ בְּכַן־עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה
צִדְקִיָּהוּ בְּמַלְכוּ וְאַחַת עֶשְׂרָה שָׁנָה מִלֶּדֶד
בִּירוּשָׁלַם׃ וַיַּעַשׂ חֲרָע בְּעֵינָיו יְהוָה אֱלֹהֵי־
לֹא נִכְנַע מִלְּפָנָיו וַרְמִיָּהוּ הַנְּבִיא מִפִּי יְהוָה׃
וְגַם בְּמִלֶּדֶד נְבוּכַדְנֶאצַּר מָרַד אֲשֶׁר הִשְׁפִּיעוּ
בָּא־לֵהִם וַיִּקַּשׂ אֶת־עַרְפוֹ וַיֹּאמֶן אֶת־לְבָבוֹ
מִשׁוֹב אֵלָיו־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ גַּם כָּל־
שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָרַבּוּ לַמַּעוֹל לַמַּעַל־מַעַל
כָּבֵל תַּעֲבֹת חַגּוּזִים וַיִּטְמְאוּ אֶת־בַּיִת יְהוָה
אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלַם׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם פִּיד מַלְאָכָיו הַשָּׂפָם
וּשְׁלֹחַ כִּי־חָמַל עַל־עַמּוֹ וְעַל־מַעֲוָוֹ׃ וַיְהִי
מִלְּעַבִּים בְּמַלְאָכָיו הָאֵל־לֵהִם וּבַזִּימִם דְּבָרָיו
וּמִתַּעֲתָעִים בְּנִבְאָיו עַד עֲלוֹת חַמְתָּי־יְהוָה
בְּעַמּוֹ עַד־לְאִין מִרְפָּא׃ וַיַּעַל עֲלֵיהֶם אֶת־מֶלֶךְ
כַּשׁ־לִים וַיַּחְרַג בַּחֲוָרֵיהֶם בַּחֲרָב בְּבַיִת
מִקְדָּשָׁם וְלֹא חָמַל עַל־בַּחֲוֹר וּבַתּוֹלָה זָקֵן וַיִּשְׁשׁ
חָבֵל גָּתָן בִּידָו׃ וְכָל כְּלֵי בַיִת הָאֵל־לֵהִם
הַגְּדָלִים וְהַקְּטָנִים וְאַצְרוֹת בַּיִת יְהוָה
וְאַצְרוֹת הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו חָבֵל הֵבִיא בְּבִלְתָּה
וַיִּשְׂרְפוּ אֶת־בַּיִת הָאֵל־לֵהִם וַיִּנְתְּצוּ אֶת־
חֹמַת יְרוּשָׁלַם וְכָל־אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂרְפוּ בְּאֵשׁ
וְכָל־כְּלֵי מַחְמֹדֶיהָ לַחֲשָׁחִית׃ וַיִּגְדַּל הַשָּׂאֲרִית

מִן־תִּחַרְבֶּנּוּ אֶל־כָּל וַיְהִי־לֹוּ וּלְבָנָיו לְעַבְדִּים
עַד־מִלֶּךָ מַלְכוּת פָּרִם: לְמַלְאוֹת דְּבָרַי־הוּא
בְּפִי יִרְמִיָּהוּ עַד־רִצְתָהּ הָאָרֶץ אֶת־שַׁבְּתוֹתֶיהָ
כֹּל־יְמֵי הַשָּׁמַיִם שָׁבְתָה לְמַלְאוֹת שְׁבַע־יָמִים שְׁנָה:
כֹּל־שָׁנָה אַחַת לְכוֹרֶשׁ מִלֶּךָ פָּרִם לְכָלוֹת דְּבָר־
י־הוּא בְּפִי יִרְמִיָּהוּ הַעֵיר י־הוּא אֶת־רֹחַ

כוֹרֶשׁ מִלֶּךָ־פָּרִם וַיַּעֲבֹר־קוֹל בְּכָל־מַלְכוּתוֹ וְגַם־
בְּמִכְתָּב לְאֹמֶר: כֹּה־אָמַר כוֹרֶשׁ | מִלֶּךָ פָּרִם
כֹּל־מַלְכוּת הָאָרֶץ נָתַן לִי י־הוּא אֶל־לְחֵי
הַשָּׁמַיִם וְהוּא־פָקַד עָלַי לְבָנוֹת־לֹוּ בַּיִת
בִּירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי־בְכֶם מִכֹּל־לְעַמּוֹ
י־הוּא אֶל־לְחֵי עַמּוֹ וַיַּעַל:

ש'כח, ש'כח אי בער שטער!!

הִרְדָּן עָלָךְ תּוֹרָה נְבִיאִים וְכַתּוּבִים!!

ספר יהושע

א וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עַבְדִּי י־הוּא וַיֹּאמֶר
י־הוּא אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נּוּן מִשְׁרַת מֹשֶׁה לְאֹמֶר:
מֹשֶׁה עַבְדִּי מָת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן
הַזֶּה אֶתָּה וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי
נָתַן לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: כֹּל־לִמְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ
בְּהִרְגֶלְכֶם בּוֹ לָכֶם נָתַתִּיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־
מֹשֶׁה: מִחֲמַדְבָּר וְהַלְבַּנוֹן הוּא וְעַד־הַנְּהַר
הַגְּדוֹל נְחַר־פָּרָת כֹּל אֶרֶץ הַחִתִּים וְעַד־הַיָּם
הַגְּדוֹל מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ יְהִי גְבוּלְכֶם: לֹא־
יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר חַיִּיתִי
עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ לֹא אֲרַפֵּךְ וְלֹא אֶעֱזֹבְךָ:
חֲזֹק וְאַמֵּץ כִּי אֶתָּה תִּנְחַל אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁפַּעְתִּי לְאַבְוֹתֶם לָתֵת לָהֶם: רַק
חֲזֹק וְאַמֵּץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת בְּכָל־הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר צִוֶּךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי אֶל־תִּסּוּר מִמֶּנּוּ יְמִין
וּשְׂמֹאל לְמַעַן תִּשְׁפִּיל בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ: לֹא־
יִמּוֹשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם
וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת בְּכָל־הַפְּתוּב בּוֹ
כִּי־אֲזוֹ תִּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכְךָ וְאֲזוֹ תִשְׁפִּיל: הַלּוֹא
צִוִּיתִיךָ חֲזֹק וְאַמֵּץ אֶל־תַּעֲרֹץ וְאֶל־תַּחַת כִּי
עָמַד י־הוּא אֶל־לְחֵיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ: וַיַּעַז

יְהוֹשֻׁעַ אֶת־שִׁטְרֵי הָעָם לְאֹמֶר: עֲבָרוּ | בְּקִרְבִּי
הַמַּחֲנֶה וְצִוּוּ אֶת־הָעָם לְאֹמֶר חֲכִינוּ לָכֶם צִידָה
כִּי בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־
הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לְבּוֹא לְרַשֵּׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
י־הוּא אֶל־לְחֵיכֶם נָתַן לָכֶם לְרַשֵּׁתָהּ:
וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שִׁבְט הַמְּנַשֶּׁה אָמַר
יְהוֹשֻׁעַ לְאֹמֶר: זְכוּר אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוֶּה
אֶתְכֶם מֹשֶׁה עַבְדִּי־הוּא לְאֹמֶר י־הוּא
אֶל־לְחֵיכֶם מִנִּיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ
הַזֹּאת: נְשִׂיכֶם טַפְּכֶם וּמְקַנְיֶכֶם יִשְׁבּוּ בָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעַבְרֵי הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם
תַּעֲבְרוּ חַמְשִׁים לְפָנַי אַחֲיֶכֶם כֹּל גְּבוּרֵי הַחֵיל
וְעֹזְרֹתֶם אוֹתָם: עַד אֲשֶׁר־יָלִיחַ י־הוּא לְאַחֲיֶכֶם
כָּכֶם וַיִּרְשׁוּ גַם־הֵמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־י־הוּא
אֶל־לְחֵיכֶם נָתַן לָהֶם וְשָׁבְתָם לְאָרֶץ יִרְשָׁתְכֶם
וַיִּרְשָׁתֶם אוֹתָהּ אֲשֶׁר | נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עַבְדִּי
י־הוּא בְּעַבְרֵי הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ: וַיַּעֲנוּ אֶת־
יְהוֹשֻׁעַ לְאֹמֶר כֹּל אֲשֶׁר־צִוִּיתָנוּ נַעֲשֶׂה וְאֶל־
כֹּל־אֲשֶׁר תִּשְׁלַחְנוּ נִלְךָ: בְּכָל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ
אֶל־מֹשֶׁה כֵּן נִשְׁמַע אֵלֶיךָ רַק יְהִיָּה י־הוּא
אֶל־לְחֵיךָ עָמַד כַּאֲשֶׁר חָיָה עִם־מֹשֶׁה: כֹּל־לְאִישׁ

אֲשֶׁר־יְמַרְחָה אֶת־פִּיךָ וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ
לְכֹל אֲשֶׁר־תִּצְוֶנּוּ יוֹמֵת רַק חֶזֶק וְאַמּוּץ:

ב וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בְּיָדוֹ מִן־הַשָּׁטִיִּם שְׁנַיִם־
אֲנָשִׁים מִרְגָּלָיִם הָרַשׁ לֵאמֹר לָכוּ רְאוּ אֶת־
הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ וְיִלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית־אִשָּׁה זֹנָה
וְשָׂמָּה רָחֵב וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה: וַיֹּאמֶר לְמַלְאָךְ
יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנֹשִׁים בָּאוּ הִנֵּה תִּלְיָלָה
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַפֵּר אֶת־הָאָרֶץ: וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ
יְרִיחוֹ אֶל־רָחֵב לֵאמֹר הֲוֹצִיָאֵי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים
אֵלֶיךָ אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבֵיתְךָ כִּי לְחַפֵּר אֶת־כָּל־
הָאָרֶץ בָּאוּ: וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים
וַתַּצְּבֵנּוּ וַתֹּאמֶר | כֹּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא
יָדַעְתִּי מֵאִיִן הֵמָּה: וַיְהִי הַשָּׁעַר לִסְגֹר בַּחֲשֵׁךְ
וְהָאֲנָשִׁים יָצְאוּ לֹא יָדַעְתִּי אַנְּהָ הִלְכוּ הָאֲנָשִׁים
רִדְפוּ מֵחֵר אַחֲרֵיהֶם כִּי תִשְׁיָגְוּם: וְהִיא הֵעֲלִתָם
הַגִּגָּה וַתִּטְמַנְנֵם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הָעַרְכוֹת לֹה עַל־
הַגִּגָּה: וְהָאֲנָשִׁים רִדְפוּ אַחֲרֵיהֶם דָּרָךְ הִירְדָן עַל
הַמַּעְבְּרוֹת וְהַשָּׁעַר סָגַר אַחֲרֵי כֵּאֲשֶׁר יָצְאוּ
הָרִדְפִים אַחֲרֵיהֶם: וְהֵמָּה טָרַם וַיִּשְׁכְּבוּן וְהִיא
עָלְתָה עֲלֵיהֶם עַל־הַגִּגָּה: וַתֹּאמֶר אֶל־הָאֲנָשִׁים
יָדַעְתִּי כִּי־נָתַן יְ- הוֹה לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ וְכִי־
נִפְלָא אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נִמְגָּו כֹּל־לִישְׁבֵי
הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם: כִּי שָׁמַעְנוּ אֵת אֲשֶׁר־הוֹדִישׁ
יְ- הוֹה אֶת־יָמֵינוּ וְיִסְוֹף מִפְּנֵיכֶם בְּעֵצַתְכֶם
מִמַּצְרַיִם וְאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם לְשָׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי
אֲשֶׁר בָּעֶבֶר הִירְדָן לְסִיחֹן וְלָעֹזַג אֲשֶׁר
הִחְרַמְתֶּם אוֹתָם: וְנִשְׁמַע וַיִּמַּס לְבָבָנוּ וְלֹא־
קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי יְ- הוֹה
אֶל־לַחֲיָכֶם הוּא אֶל־לַחֲיָיִם בְּשָׁמַיִם מִלְּמַעַל וְעַל־
הָאָרֶץ מִתַּחַת: וְעַתָּה הַשְׁכְּעוּ־נָא לִי כִּי־הוֹה
כִּי־עָשִׂיתִי עִמָּכֶם חֶסֶד וְעָשִׂיתֶם גַּם־אֵתְּם עִם־
בֵּית אָבִי חֶסֶד וְנָתַתֶּם לִי אוֹת אַמֶּת: וְהַחֲיִיתֶם
אֶת־אָבִי וְאֶת־אֱמִי וְאֶת־אֲחִי וְאֶת־אֲחֵיוֹתַי
אֲחֹתַי וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְהֵעֲלִיתֶם אֶת־
נַפְשֹׁתֵינוּ מִמָּוֶת: וַיֹּאמְרוּ לֹה הָאֲנָשִׁים נִפְשָׁנוּ

תַּחֲתֵיכֶם לְמוֹת אִם לֹא תִגִּידוּ אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה
וְהוֹה בְּתַתִּי־ הוֹה לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ
חֶסֶד וְאַמֶּת: וְתוֹרְדֶם בְּחָבֵל בְּעַד הַחֲלוֹן כִּי
בֵּיתָהּ בְּקִיר הַחוּמָּה וּבַחוּמָּה הִיא יוֹשֶׁבֶת:
וַתֹּאמֶר לָהֶם הִחֲרָה לָכוּ כִּי־יִפְגְּעוּ בְּכֶם
הָרִדְפִים וְנַחֲפָתֶם שָׂמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שׁוֹב
הָרִדְפִים וְאַחֵר תִּלְכוּ לְדַרְבְּכֶם: וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ
הָאֲנָשִׁים נָקִים אֲנַחְנוּ מִשְׁבַּעְתְּךָ הוֹה אֲשֶׁר
הַשְׁבַּעְתָּנוּ: הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים בָּאָרֶץ אֶת־
תַּקְנֹת חוּט הַשָּׁנִי הוֹה תִקְשְׁרֵי בַחֲלוֹן אֲשֶׁר
הוֹרְדַתְנוּ כּוּ וְאֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ וְאֶת־אֲחִיךָ
וְאֵת כָּל־לִבֵּית אָבִיךָ תֹאסֶפִי אֵלֶיךָ הַכִּיִּתָה:
וַיְהִי כֹל אֲשֶׁר־יָצָא מִדֹלֶתִי בֵּיתְךָ הַחוּצָה דָּמוּ
בְּרֹאשׁוֹ וְאֲנַחְנוּ נָקִים וְכֹל אֲשֶׁר יְהִי אֵתְךָ
בְּבֵית דָּמוּ בְּרֹאשֵׁנוּ אִם־יָד תִּהְיֶה־בּוֹ: וְאִם־
תִּגִּידוּ אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְחִיֵּינוּ נָקִים מִשְׁבַּעְתְּךָ
אֲשֶׁר הַשְׁבַּעְתָּנוּ: וַתֹּאמֶר כְּדַבְּרֵיכֶם כִּי־הוּא
וְתִשְׁלַחֶם וַיִּלְכוּ וַתִּקְשֶׁר אֶת־תַּקְנֹת הַשָּׁנִי
בַּחֲלוֹן: וַיִּלְכוּ וַיָּבֹאוּ הִחֲרָה וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת
יָמִים עַד־שָׁבוּ הָרִדְפִים וַיִּבְקְשׂוּ הָרִדְפִים בְּכָל־
חֲדָרָה וְלֹא מָצְאוּ: וַיִּשְׁכְּבוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַיְרִדוּ
מִהָחָר וַיַּעֲבְרוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּיָדוֹן
וַיִּסְפְּרוּ־לוֹ אֵת כָּל־הַמַּצְאוֹת אוֹתָם: וַיֹּאמְרוּ
אֶל־יְהוֹשֻׁעַ כִּי־נָתַן יְ- הוֹה כִּי־נָתַן אֶת־כָּל־
הָאָרֶץ וְגַם־נִמְגָו כֹּל־לִישְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם:

הלכות נדרים פרק ו

ו, א האומר לחברו הנאה המביאה לידי מאכלך
אסורה עלי, או הנאה המביאה לידי מאכלי אסורה
עליך הרי זה הנאסר לא ישאל מן האסור נפה וכברה
ורחים ותנור וכל דבר שעושין בו אכל נפש, אבל
משאילו נזמים וטבעות וכלים שאין עושין בהן אכל
נפש. ואסור לשאל ממנו שק להביא בו פרות, וחמור
להביא עליו פרות.

ו, ב מקום שדרך שאין משאילין פלים אלא בשכר,
אסור לשאל ממנו אף פלים שאין עושין בהן אכל
נפש; הרי שהיו במקום שאין נוטלין שכר, ושאל
ממנו פלים שאין עושין בהן אכל נפש כדי להראות
בהן בפני אחרים עד שיהנה מהם, או שבקש לעבר
בארצו כדי לילך למקום שיהנה בו הרי זה אסור
מספק; לפיכך אם עבר, אינו לוקה.

ו, ג אין בין מדר הנאה מחברו, למדר ממנו הנית
מאכל אלא דריסת הרגל; וכלים שאין עושין בהן
אכל נפש, במקום שמשאילין אותם שם בחנם.

ו, ד ראובן שנאסרה עליו הנית שמעון, בין בנדר בין
בשבועה מתר לו שיתן שמעון על ידו מחצית השקל
שראובן חייב בה, וכן פורע חוב שעליו: שהרי לא
הגיע ליד ראובן כלום, אלא מנע ממנו התביעה,
ומניעת התביעה, אינה בכלל אסור הניה.

ו, ה לפיכך מתר לו לזון את אשתו, ואת בניו, ועבדיו
אפלו הכנעניים אף על פי שהוא חייב במזונותם;
אבל לא יזון את בהמתו, בין טמאה בין טהורה שכל
שמוסיף בבשרה, היא הניה שהגיעה ליד ראובן.

ו, ו הנה שמעון כוהן, הרי זה מתר להקריב קרבנות
ראובן שהכוהנים שלוחי שמים הן, אינן שלוחי בעל
הקרבן. ומשיא שמעון בתו הבוגרת לראובן,
מדעתה; אבל אם היתה נערה, שעדין היא ברשותו
אסור, שזה פמוסר לו שפחה לשמשו.

ו, ז ותורם שמעון תרומת ראובן ומפריש לו
מעשרותיו, מדעתו. כיצד מדעתו: כגון שאמר ראובן
כל הרוצה לתרם, יבוא ויתרם; אבל לא יאמר

לשמעון לתרם לו שהרי עושהו שליח, וזו הניה לו.
ו, ח ומלמדו תורה שבעל פה, שהרי אסור לטל עליה
שכר. אבל לא תורה שבכתב, שנוטלין עליה שכר;
ואם אין דרכן שם לטל שכר על תורה שבכתב, הרי
זה מתר. ובין כך ובין כך, מתר ללמד את בנו.
ו, ט חלה ראובן, נכנס שמעון ומבקר; ובמקום
שנוטל שכר מי שישב עם החולה לצוות לו, לא ישב
שמעון אלא מבקר עומד. ומתר לרפאותו בידו, שזו
מצוה היא. חלתה בהמת ראובן, לא ירפא אותה
שמעון; אבל אומר לו, עשה לה כך וכך.
ו, י ורוחץ עמו, באמבטי גדולה; אבל לא בקטנה,
מפני שמהנהו בשעה שמגביה עליו המים. וישן עמו
במטה, בימות החמה; אבל לא בימות הגשמים, מפני
שמחממו. ומסב עמו על המטה. ואוכלין על שלחן
אחד; אבל לא מקערה אחת, ולא מאבוס שלפני
הפועלים שמא יניח שמעון חתפה אחת טובה ולא
יאכל אותה, כדי שיאכל אותה ראובן, או יקרב
אותה לפניו, ונמצא מהנהו; וכן בפרות שבאבוס.
ו, יא אבל אם אכל שמעון מקערה, שהוא יודע
שכשיחזירנה לבעל הבית יחזר בעל הבית ויניחנה
לפני ראובן הרי זה מתר, ואין חוששין שמא הניח
נתח טוב בשבילו.

ו, יב ומתר ראובן לשנות פוס שלנחומין מיֶדו
שלשמעון משלראובן, וכן פוס שלבית המרחץ שאין
בוה הניה. ואסור ראובן בגחלתו שלשמעון, ומתר
בשלהבת שלו.
ו, יג הנה לשמעון מרחץ או בית הבד משכרין בעיר
אם הנה לשמעון בהן תפוסת יד, כגון שהניח מהן
כל שהוא לעצמו ולא שכרו, אפלו הניח במרחץ
אמבטי אחת, ובבית הבד עקל אחד אסור לראובן
להכנס לאותה המרחץ, ולדרך בגת; ואם לא הניח
לעצמו כלום, אלא שכר הכל הרי זה מתר.
ו, יד ואסור לראובן לאכל מפרות שדה שמעון,
ואפלו בשביעית שהכל הפקר שהרי לפני שביעית

נדר. אבל אם נדר בשביעית, אוכל מן הפרות הנוטות חוץ לשדה; אבל לא יכנס לשדה, אף על פי שהקרקע פלו הפקר גזרה שמא ישהה שם אחר שיאכל, ולא הפקירה אותה תורה אלא כל זמן שהפרות בתוכה.

ו, טו במה דברים אמורים, בשאמר לו הנאת הנכסים האלו אסורין עליך. אבל אם אמר לו הנאת נכסי אסורין עליך, או שנשבע ראובן או נדר מנכסי שמעון פיון שהגיעה שביעית, אוכל מן פרות שדהו, שהרי יצאו מרשות שמעון; אבל לא יכנס לשדהו, מן הטעם שבארנו.

ו, טז נאסרה על ראובן הנאת מאכל שמעון בלבד אם לפני שביעית נאסרה, בין בנדר בין בשבועה הרי זה יורד לתוך שדהו, אבל אינו אוכל מפרותיו; ואם בשביעית נאסרה יורד ואוכל, שאין פרות אלו

של שמעון, אלא שלהפקר הן.

ו, יז ואסור לראובן להשאיל לשמעון גזרה שמא ישאל ממנו, והרי הוא אסור בהנאתו; וכן אסור להלוותו גזרה, שמא ילוה ממנו; ולא ימכר לו גזרה, שמא יקח ממנו. נזדמנה לו מלאכה עמו, כגון שהיו קוצרים כאחד עושה ברחוק ממנו: גזרה, שמא יסיענו.

ו, יח המדיר את בנו מפני שאינו עוסק בתורה, ונאסר בהנאת אביו הרי האב מתר למלאות לו חבית שלמים, ולהדליק לו את הנר, ולצלול לו דג קטן: שאין פונתו אלא להניה גדולה, ודברים אלו לגבי הבן אינן חשובין.

ו, יט מי שנשבע או שנדר שלא ידבר עם חברו הרי זה מתר לכתב לו בכתב, ולדבר עם אחר והוא שומע הענין שירצה להשמיעו; וכזה הורו הגאונים.

הלכות נדרים פרק ז

אחד ואחד לחלקו; ואם אין בה דין חלקה כל אחד ואחד נכנס לביתו, והוא אומר בתוך שלו נכנס. ובין כך ובין כך, שניהם אסורין מלהעמיד רחים ותנור ומלגדל תרנגולין בחצר זו.

ז, ה שנים שהיו שתפין בחצר, ונדר אחד מהן שלא יהנה בו השני כופין את הנודר למכר חלקו. נדר שלא יהנה הוא בשני הרי זה מתר להכנס לביתו, מפני שברשותו הוא נכנס; אבל אינו יכול להשתמש בחצר, כמו שבארנו.

ז, ו ה היה אחד מן השוק אסור בהנאת אחד משניהם, הרי זה מתר להכנס לחצר זו מפני שהוא אומר לו, לתוך שלחברך אני נכנס, ואיני נכנס לתוך שלך.

ז, ז מי שאסר הנאת אמה מן האמות על עצמו הרי זה מתר לקח מהן ביותר, ולמכר להן בפחות. אסר הנאתו עליהן אם שומעין לו שיקח מהן בפחות וימכר ביותר, מתר; ואין גוזרין פאן שלא ימכר, גזרה שמא יקח שהרי לא נדר מאיש אחד כדי שנגזר עליו, אלא מאמה פלה, שאם אי אפשר לו לשא ולתן עם זה, ישא ויתן עם אחר.

ז, א שנים שנאסרה הנאת כל אחד מהן על חברו, בין בנדר בין בשבועה הרי אלו מתרין להחזיר אבדה זה לזה, מפני שהיא מצוה. ובמקום שדרפן שנוטל שכר המחזיר את האבדה, יפל השכר להקדש שאם יטל שכר, נמצא נהנה; ואם לא יטל שכר, נמצא מהנה.

ז, ב ומתרין בדברים שהן בשתפות כל ישראל, כגון הר הבית והעזרות והבאר שבאמצע הדרך; ואסורין בדברים שהן בשתפות כל אנשי העיר, כגון הרחבה שבפיר והמרחץ ובית הכנסת והתבה והספרים.

ז, ג וכיצד יעשו, כדי שיהיו מתרין בדברים אלו: כל אחד משניהם כותב חלקו לנשיא, או לאחד משאר העם, ומזכה לו בחלקו על ידי אחר. ונמצא כל אחד מהן כשיכנס למרחץ שהוא לכל אנשי העיר, או לבית הכנסת אינו נכנס לרשות חברו, אלא לרשות אחרים: שהרי כל אחד מהן נסתלק מחלקו במקום זה, ונתנו במתנה.

ז, ד היו שניהם שתפין בחצר אם יש בה דין חלקה הרי אלו אסורין להכנס לה, עד שיחלקו ויכנס כל

ז, ח לפיכך אם אסר הנתינת עליו הרי זה משאילין; ומלוה אותן; אבל לא ישאל מהן, ולא ילוה מהן. אסר הנתינת עליהן, והנתינת עליו לא ישא ויתן עמהן; וכן הם לא ישאו ולא יתנו עמו, ולא ישאל ולא ישאיל להן, ולא ילוה מהן, ולא ילוה אותן. אסר על עצמו הנתינת בני העיר אסור להשאל על נדרו, לחכם מבני אותה העיר ההיא; ואם נשאל והתיר לו, הרי נדרו מתר כמו שבארנו.

ז, ט מי שאסר הנתינת הבריות עליו הרי זה מתר להנות בלקט שכחה ופאה ומעשר עני המתחלק בגרנות, אבל לא שבתוך הבית.

ז, י מי שאסר הנתינת על הכוהנים, ועל הלויים הרי אלו באין ונוטלין מתנותיהן על פרחו; ואם אמר כוהנים אלו ולויים אלו הרי אלו אסורין, ויתן תרומותיו ומעשרותיו לכוהנים ולויים אחרים. והוא הדין במתנות עניים, עם העניים.

ז, יא מי שהיתה הנתינתו אסורה על חברו, ואין לחברו מה יאכל הולך אצל החנוני ואומר, איש פלוני אסור בהנתי ואיני יודע מה אעשה: אם הלך החנוני ונתן לו, ובא ונטל מזה הרי זה מתר.

ז, יב היה ביתו לבנות, גדרו לגדר, שדהו לקצר, והלך אצל הפועלים ואמר, איש פלוני אסור בהנתי ואיני יודע מה אעשה, והלכו הן ועשו עמו, ובאו לזה ונתן להן שכרן הרי זה מתר: שנמצא זה שפרע לו חובו, וכבר בארנו שזה מתר לפרע חובו.

ז, יג היו מהלכין בדרך, ואין לו מה יאכל ונתן לאחר משום מתנה, והלה מתר בה; ואם אין עמהן אחר, מניח על הסלע ואומר, הרי הן מפקרין לכל מי שיחפץ, והלה נוטל ואוכל.

הלכות נדרים פרק ח

ז, יד נתן לאחד מתנה ואמר לו, הרי הסעודה הזו נתונה לך מתנה, ויבוא פלוני שהוא אסור בהנתי, ויאכל עמנו הרי זה אסור. ולא עוד, אלא אם נתן לו סתם, וחזר ואמר לו, רצונך שיבוא פלוני ויאכל עמנו אם הוכיח סופו על תחלתו, שלא נתן לו אלא על מנת שיבוא פלוני ויאכל הרי זה אסור: כגון שהיתה סעודה גדולה, והוא רוצה שיבוא אביו או רבו וכיוצא בהן לאכל מסעודה זו, שהרי סעודתו מוכחת עליו, שלא גמר להקנות לו. וכן כל כיוצא בזה.

ז, טו כל מתנה שאם הקדישה, לא תהיה מקדשת אינה מתנה. וכל הנותן לזה מתנה על מנת להקנותה לאחר, הרי זה האחר קנה בעת שיקנה לו הראשון; ואם לא הקנה לו הראשון לאותו האחר, לא קנה לא ראשון ולא שני.

ז, טז מי שנאסרה הנתינתו על בעל בתו, והוא רוצה לתת לבתו מעות, כדי שתהיה נהנית מהן, ומוציאה אותן בחפציה הרי זה נותן לה ואומר לה, הרי המעות האלו נתונין לך במתנה, ובלבד שלא יהיה לבעליך בהן רשות, אלא יהיו למה שאת נותנת לפיך, או למה שתלבשי, וכיוצא בזה. ואפלו אמר לה, על מנת שאין לבעליך בהן רשות, אלא מה שתרצי, עשי בהן לא קנם הבעל; ומה שתרצה, תעשה בהן. ז, יז אבל אם נתן לה מתנה ואמר לה, על מנת שאין לבעליך בהן רשות, ולא פרש שתהיה המתנה הזאת לכך ולכך, או למה שתרצה תעשה בה הרי קנה אותה הבעל לאכל פרותיה: ודבר זה אסור, שהרי הוא אסור בהנתינותו.

שאביה רע, שאינו נכנס לבית זה שפלב רע בתוכו מתו, או שעשה האב תשובה הרי זה מתר: שזה כמי שנדר או נשבע ואמר, שלא אשא אשה פלונית ולא אפנס לבית זה, אלא אם פן נסתלק ההזק. וכן כל כיוצא בזה.

ה, א מי שנדר או נשבע, ופרש בשעת נדרו דבר שנדר או נשבע בגללו הרי זה כמי שתלה נדרו או שבועתו באותו דבר; ואם לא נתקיים אותו דבר שנשבע בגללו, הרי זה מתר.

ה, ב כיצד: נדר או נשבע שאינו נושא אשה פלונית

ה, ג אבל הנודר או הנשבע שאינו נושא פלונית
הפעורה, ונמצאת נאה, שחורה ונמצאת לבנה,
קצרה ונמצאת ארוכה, שאין אשתי נהנית לי שגנבה
את פיסה ושהפת את בני ונדע שלא גנבה ולא הפת
הרי זה מתר: מפני שהוא נדר טעות, והוא בכלל
נדרי שגגות שהן מתרין; ואין זה כתולה נדרו בדבר
ולא נתקים הדבר שהרי הסבה שבגללה נדר לא
היתה מצויה, וטעות היתה.

ה, ד ולא עוד, אלא מי שראה אנשים מרחוק אוכלים
תאנים שלו, אמר להן הרי הן עליכם קרבן, פיון
שקרוב אליהם והביט, והנה הן אביו ואחיו הרי אלו
מתרין: אף על פי שלא פרש הסבה שהדירן בגללה,
הרי זה כמי שפרש שהדבר מוכיח שלא אסר עליהן,
אלא מפני שהיה בדעתו שהן זרים. וכן כל פיוצא
בזה.

ה, ה מי שנדר או נשבע, ונלד לו דבר שלא היה
בלבו בשעת השבועה או בשעת הנדר הרי זה אסור,
עד שישאל לחכם ויתיר את נדרו. פיצד: אסר עצמו
בהנחת פלוני, או שלא יכנס למקום פלוני, ונעשה
אותו האיש סופר, ואותו מקום בית הכנסת אף על
פי שהוא אומר אלו הייתי יודע שזה נעשה סופר
ומקום זה יעשה בית הכנסת, לא הייתי נודר או
נשבע הרי זה אסור להנות ולהכנס, עד שיתיר נדרו
כמו שבארנו. וכן כל פיוצא בזה.

ה, ו כל נדר שהתיר מקצתו, התיר כלו; והוא הדין
בשבועה. פיצד: ראה אנשים מרחוק אוכלין פרותיו,
ואמר הרי הן עליכם קרבן, וכשהגיע אליהם, והנה
הם אביו ואנשים זרים הואיל ואביו מתר, כלן
מתרין; ואפלו אמר אלו הייתי יודע, הייתי אומר
פלוני ופלוני אסורין ואבי מתר הרי כלן מתרין.

ה, ז אבל אם אמר כשהגיע אליהם, אלו הייתי יודע
שאבי ביניכם, הייתי אומר כלכם אסורין חוץ מאבי
הרי כלן אסורין חוץ מאביו: שהרי גלה דעתו שלא
התיר מקצת הנדר, אלא כמו שנדר היה נודר ומתנה
על אביו.

ה, ח וכן האומר היין קרבן עלי, מפני שהיין רע

למעעים, אמרו לו והרי המישן יפה למעעים אם אמר
אלו הייתי יודע, לא הייתי נודר, אפלו אמר אלו
הייתי יודע, הייתי אומר החדש אסור והישן מתר
מתר בישן ובחדש; אבל אם אמר אלו הייתי יודע,
הייתי אומר כל היינות אסורות עלי חוץ מן המישן
הרי זה מתר במישן בלבד. וכן כל פיוצא בזה.

ה, ט כל הנודר או הנשבע, רואין דברים שבגללן
נשבע או נדר, ולומדין מהן לאיזה דבר נתפון;
והולכין אחר הענין, לא אחר כל משמע הדבור.
פיצד: היה טעון משא שלצמר או שלפשתים, והזיע
והיה ריחו קשה, ונשבע או נדר שלא יעלה עליו
צמר או פשתים לעולם הרי זה מתר ללבש בגדי
צמר או פשתים ולכסותן, ואינו אסור אלא להפשילן
לאחוריו. היה לבוש בגד צמר ונצטער בלבישתו,
ונשבע או נדר שלא יעלה עליו צמר לעולם אסור
ללבש, ומתיר לטען עליו; ומתיר להתכסות בגדי צמר,
שלא נתפון זה אלא לבגד צמר. וכן כל פיוצא בזה.
ה, י היו מבקשין ממנו שישא קרובתו, והוא ממאן,
ופצרו בו, ונדר או נשבע שלא תהנה בו לעולם, וכן
המגרש את אשתו, ונשבע או נדר שלא תהנה בו
לעולם הרי אלו מתרות להנות לו, שאין פונתו אלא
לשם אישות.

ה, יא וכן הקורא לחברו שישעך אצלו, ומאן, ונשבע
או נדר שלא יכנס לביתו, ולא ישתה לו טפת צונן
הרי זה מתר להכנס לביתו ולשתות לו צונן, שלא
נתפון זה אלא שלא יאכל וישתה עמו בסעודה זו.
וכן כל פיוצא בזה.

ה, יב האומר לחברו לביתך איני נכנס, ושדך איני
לוקח, בין בנדר בין בשבועה, ומת או מכרן לאחר
הרי זה מתר להכנס לבית, ולקח השדה מן היורש
או מן הלוקח: שלא נתפון זה, אלא כל זמן שהן
ברשותך. אבל אם אמר לבית הנה איני נכנס, ושדה
זו איני לוקח, ומת או מכרן לאחר הרי זה אסור.

ה, יג אמר לחברו השאילני פרתך, אמר לו אינה
פנויה, נשבע או נדר ואמר, שדי איני חורש בה
לעולם אם היה דרכו לחרש בינו, הוא אסור וכל

אדם מתרין לחרש לו בה; ואם אין דרכו לחרש בידו, הוא וכל אדם אסורין. וכן כל פיוצא בדברים אלו. ח, יד מי שנשבע או נדר שישא אשה, או שיקנה בית, או שייצא בשירה, או יפרש בים אין מחיבין אותו לשא או לקנות או לצאת מיד, אלא עד שימצא דבר ההגון לו. ומעשה באשה שנדרה שכל מי שיתבע אותה תנשא לו, וקפצו עליה בני אדם שאינן הגונים לה; ואמרו חכמים, לא נתכונה זו אלא לכל מי שיתבע אותה מן ההגונים לה. וכן כל פיוצא בזה.

הלכות נדרים פרק ט

ח, טו המדיר את חברו, או שנשבע, ואמר לו שתבוא ותטל לבניך כור אחד חטים, או שתי חביות שליין הרי זה יכול להתיר נדרו בלא שאלה לחכם ויאמר לו, כלום נתכוננת אלא לכבדני, כבודי שלא אטל, וכבר הגיע אלי כבוד שנדרת בשבילי. ח, טז וכן הנודר או הנשבע שאין אתה נהנה לי, אם אין אתה נותן לבני כור שלחטים ושתי חביות שליין הרי זה יכול להתיר נדרו שלא בשאלת חכם ויאמר, הריני פאלו נתקבלתי והגיעו לידי. וכן כל פיוצא בזה.

ט, א בנדרים הלך אחר לשון בני אדם באותו מקום, ובאותה לשון, ובאותו זמן שנדר או נשבע בו. כיצד: נדר או נשבע מן המבשל אם דרך אותו מקום באותה לשון באותו זמן שקוראין מבשל אפלו לצלי ולשלוק, הרי זה אסור בכל; ואם אין דרכן לקרות מבשל אלא לבשר שנתבשל במים ובתבלין, הרי זה מתר בצלי ובשלוק. וכן המעשן, והמבשל בחמי טבריה, וכיוצא בהן הולכין בו אחר הלשון שלבני העיר.

ט, ב נדר או נשבע מן המליח אם דרכן לקרות מליח לכל המלוחין, הרי זה אסור בכל המלוחין; ואם דרכן שאין קוראין מליח אלא לדג מליח בלבד, אינו אסור אלא בדג מליח.

ט, ג נדר או נשבע מן הכבוש אם דרכן לקרות כבוש לכל הכבושים, הרי זה אסור בכל; ואם אין דרכן לקרות כבוש אלא לירק כבוש בלבד, אינו אסור אלא בכבוש שלירק. וכן כל פיוצא בזה.

ט, ד היו מקצת בני המקום קורין לו כך, ומקצתן אין קורין אין הולכין אחר הרב: אלא הרי זה ספק נדרים, וכל ספק נדרים להחמיר. ואם עבר, אינו לוקה.

ט, ה כיצד: נדר מן השמן במקום שמסתפקין בשמן זית ובשמן שמשמין, ורב אנשי המקום אין קורין לשמן סתם אלא לשמן זית, וקורין לשמן שמשמין שמן שמשמין, ומעוטן קורין אף לשמן שמשמין

ט, ו ובכל מקום הנודר מן הבשר אסור בבשר עופות ובקרבים, ומתיר בחגבים. ואם מראין הדברים בעת שנדר שלא נתכונן זה אלא לבשר בהמה בלבד, או לבשר עוף ובהמה בלבד הרי זה מתיר בבשר דגים, ואפלו במקום שהשליח נמלך עליהן.

ט, ז ובכל מקום הנודר מן הבשר אסור בבשר עופות ובקרבים, ומתיר בחגבים. ואם מראין הדברים בעת שנדר שלא נתכונן זה אלא לבשר בהמה בלבד, או לבשר עוף ובהמה בלבד הרי זה מתיר בבשר דגים, ואפלו במקום שהשליח נמלך עליהן.

ט, ח הנודר מן המבשל מתיר בביצה שלא נתבשלה עד שקפתה, אלא נתגלגלה בלבד. הנודר ממעשה קדרה אינו אסור אלא מדברים שמרתיחין אותן בקדרה, כגון ריפות ולביבות וכיוצא בהן; אסר עצמו מכל היורד לקדרה, הרי זה אסור בכל המתבשלין בקדרה.

ט, ט הנודר מן הדגים, מתיר בציר ובמריס שלדגים. הנודר מן החלב מתיר בקוס, והוא המים הנבדלין מן החלב; נדר מן הקוס, מתיר בחלב. נדר מן הגבנה, אסור בה בין מליחה בין תפלה.

ט, י הנודר מן החטים, אסור בהן בין חייין בין

מבשלין. חטה חטים שאיני טועם, אסור בהן בין קמח בין פת; חטה שאיני טועם, אסור בה באפויה ומתן לכס; חטים שאיני טועם, מתן באפוי ואסור לכס; חטה חטים שאיני טועם, אסור בין באפוי בין לכס. והנודר מן הדגן או מן התבואה, אינו אסור אלא מחמשת המינין.

ט, יא הנודר מן הירק, מתן בדלועין. מן הפרישין, מתן בקפליטות. הנודר מן הפרוב אסור במים שנתבשל בו הפרוב, שהרי מי השלקות כשלקות. נדר ממי השלקות, מתן בשלקות עצמן. הנודר מן הרטב, מתן בתבלין שבו; מן התבלין, מתן ברטב. הנודר מן הגריסין, אסור במקפה שלגריסין. הנודר מפרות הארץ אסור בפרות הארץ, ומתן בכמהין ופטירות; ואם אמר כל גדולי קרקע עלי, אסור אף בכמהין ופטירות אף על פי שאינן יונקין מן הקרקע, גדלין הן בקרקע. הנודר מפרות השנה אסור בכל פרות השנה, ומתן בגדיים וטלאים ובחלב ובביצים ובגוזלות; ואם אמר גדולי שנה עלי, אסור בכלם. הנודר מפרות הקיץ, אין אסור אלא בתאנים.

ט, יב ובכל הדברים האלו וכיוצא בהן הנהר בעיקר הגדול, שהוא: בנדרים הלך אחר לשון בני אדם שבאותו מקום, באותה לשון, ובאותו זמן. ועל פי עיקר זה תורה ותאמר, זה הנודר אסור בדבר פלוני ומתן בדבר פלוני.

ט, יג הנודר מן הענבים, מתן ביין ואפלו החדש; מן הזיתים, מתן בשמן; מן התמרים, מתן בדבש תמרים; מן הסתוניות, מתן בחמץ סתוניות; מן היין, מתן ביין תפוחים; מן השמן, מתן בשמן שמשמין; מן הדבש, מתן בדבש תמרים; מן החמץ, מתן בחמץ סתוניות; מן הירק, מתן בירקות שדה: מפני שכל אלו, שם לוי הם והוא, לא נדר אלא משם שאיננו לוי באותו מקום. וכן כל כיוצא בזה.

ט, יד הנודר מן הפסות, מתן בשק וביריעה ובחמילה. הנודר מן הבית אסור בעליה, שהעליה בכלל הבית; נדר מן העליה, מתן בבית. הנודר מן המטה, אסור בדרגש שהוא כמו מטה קטנה; נדר מן הדרגש, מתן

במטה. וכן כל כיוצא בזה.

ט, טו הנודר שלא יכנס לבית זה, הרי זה אסור מן האגף ולפנים; נדר שלא יכנס לעיר זו מתן להכנס לתחומה, ואסור להכנס לעבורה.

ט, טז הנודר הניה מבני העיר, ובא אדם ונשתתה שם שנים עשר חדש הרי זה אסור להנות ממנו; פחות מכאן, מתן. נדר מיושבי העיר כל ששהה שם שלושים יום, אסור להנות ממנו; פחות מכאן, מתן. ט, יז הנודר מן המים הנמשכין ממעין פלוני אסור בכל הנהרות היונקות ממנו, ואין צריך לומר הנמשכות: אף על פי שנשתנה שם, ואין קוראין אותן אלא נהר פלוני ובאר פלוני, ואין מלויין אותן לשם המעין הנדור הואיל והוא עיקרון, אסור בכל. אבל אם נדר מנהר פלוני, או ממעין פלוני אין אסור אלא בכל הנהרות הנקראות על שמו.

ט, יח הנודר מיורדי הים, מתן ביושבי היבשה; מיושבי היבשה אסור ביורדי הים, אף על פי שהן מפרשים באמצע הים הגדול, שיורדי הים, בכלל יושבי היבשה.

ט, יט הנודר מרואי החמה אסור בסומין, שלא נתפון זה אלא ממי שהחמה רואה אותן. נדר משחורי הראש, אסור בקרחים ובבעלי שיבות; ומתן בנשים ובקטנים: ואם נרפן לקרות שחורי הראש לכל, אסור בכל.

ט, כ נדר משובתי שבת אסור בישראל, ובפתיים. נדר מעולי ירושלים אסור בישראל, ומתן בפתיים: שלא נתפון זה אלא למי שמצוה עליו לעלות לירושלים.

ט, כא הנודר מבני נוח, מתן בישראל שאין נקראין בני נוח, אלא שאר האמות. נדר מנרע אברהם מתן בבני ישמעאל ובבני עשו, ואינו אסור אלא בישראל: שנאמר "כי ביצחק, יקרא לך זרע", והרי יצחק אמר ליצחקוב "ויתן לך את ברכת אברהם".

ט, כב נדר מן הערלים מתן בערלי ישראל, ואסור במולי אמות העולם; נדר מן המולים אסור בערלי ישראל, ומתן במולי אמות העולם: שאין הערלה

קרויה אלא לשם גויים, שנאמר "כי כל הגוים ערלים"; ואין פונתו שלזה אלא למי שהוא מצוה על המילה, ולמי שאינו מצוה עליה.
ט, כג הנודר מִיִּשְׂרָאֵל, אסור בגרים; מן הגרים, מתר בישראל. הנודר מִיִּשְׂרָאֵל, אסור בכוהנים ובלויים;

הלכות נדרים פרק י

מִן הַכֹּהֲנִים וּמִן הַלְוִיִּים, מתר בישראל. הנודר מן הכוהנים, מתר בלויים; מן הלויים, מתר בכוהנים. הנודר מבניו, מתר בבני בניו. ובכל הדברים האלו וכיוצא בהן, דין הנודר והנשבע אחד הוא.

י, א הנודר או הנשבע שאיני טועם היום, אינו אסור אלא עד שתחשך; שאיני טועם יום אחד, אסור מעת לעת משעת נדרו. לפיכך הנודר שאינו טועם היום אף על פי שהוא מתר משתחשך, לא יאכל משתחשך עד שישאל לחכם: גזרה שמה ישבע פעם אחרת יום אחד ויאכל משתחשך, שהרי אין כל העם יודעין הפרש שבין זה לזה.

י, ב נדר שאיני טועם יום הרי זה ספק, ואסור מעת לעת פאומר יום אחד; ואם אכל אחר שתשכה, אינו לוקה. שאיני טועם שבת זו הרי זה אסור בשאר ימי השבת וביום השבת, והרי הוא מתר מאחד בשבת; שאיני טועם שבת אחת הרי זה אסור שבעת ימים, מעת לעת. אמר שבת סתם, ולא פרש לא אחת ולא זו הרי זה ספק, ואסור שבעת ימים מעת לעת; ואם אכל אחר השבת, אינו לוקה כמו שבארנו.

י, ג שאיני שותה חדש זה אסור בשאר החדש; אבל ביום ראש חדש יהיה מתר, אף על פי שהיה חדש חסר. שאיני טועם חדש אחד אסור שלוש יום גמורין, מעת לעת. נדר חדש סתם אסור שלוש יום מעת לעת, מספק.

י, ד שאיני אוכל בשר שנה זו אפלו לא נשאר מן השנה אלא יום אחד, אין אסור אלא אותו היום; וביום ראש השנה, מתר. וראש השנה לנדרים, הוא יום ראש חדש תשרי. שאיני אוכל שנה אחת הרי זה אסור שנה תמימה, מיום ליום; ואם נתעברה השנה, אסור בה ובעבורה. שאיני אוכל שנה הרי זה אסור מיום ליום, מספק כמו שבארנו.

י, ה שאיני שותה יין שבוע זה אסור בשאר שני השבוע, ובשנת השמטה; ואינו מתר אלא מראש

השנה שלמוצאי שביעית. שאיני שותה יין שבוע אחד אסור שבע שנים גמורות, מיום ליום. אמר יובל זה אסור בשאר שני היובל, ובשנת החמישים עצמה. י, ו שאיני שותה יין עד ראש חדש אדר אם היתה שנה מעברת, ולא ידע שהיא מעברת כשנדר אינו אסור אלא עד ראש חדש אדר ראשון; ואם נדר עד סוף אדר, הרי זה אסור עד סוף אדר שני. ואם ידע שהשנה מעברת, ונדר עד ראש חדש אדר אסור עד ראש חדש אדר שני.

י, ז האוסר עצמו בדבר עד הפסח בין שאמר עד לפני הפסח, בין שאמר עד הפסח אינו אסור אלא עד שיגיע בלבד; ואם אמר עד שיהיה הפסח הרי זה אסור, עד שיצא הפסח. אמר עד הקציר או עד הבציר, או שאמר עד שיהיה הקציר או הבציר אינו אסור אלא עד שיגיע.

י, ח זה הפלל: כל שזמנו קבוע ונדר עדין, אינו אסור אלא עד שיגיע; ואם נדר עד שיהיה, הרי זה אסור עד שיצא. וכל שאין לו זמן קבוע, כגון זמן הקציר והבציר בין שנדר עדין, בין שנדר עד שיהיה אין אסור אלא עד שיגיע.

י, ט האוסר עצמו בדבר עד הקיץ הרי זה אסור עד שיתחילו אנשי המקום שנדר בו, להכניס כלכלות תאנים; עד הקציר עד שיתחילו העם לקצר קציר חטים, אבל לא קציר שעורים.

י, י פרש ואמר, עד שיעבר הקיץ הרי זה אסור עד שיכפלו העם רב המחצלאות שבמקצה, שמיבשין עליהם תאנים וענבים לעשותן גרגרות וצמוקים: הכל לפי מקום נדרו שלנודר.

י, יא כיצד: הרי שנדר בבקעה ואסר עצמו בדבר עד

הקנין, ועלה לה אינו מסתכל בקנין שלמקום שהוא בו עתה, אם הגיע אם לא הגיע, אלא בקנין שלמקום שנדר בו, ועליו הוא סומך. וכן כל פיוצא בזה.

י, יב האוסר עצמו בדבר עד הגשם הרי זה אסור עד זמן הגשמים, שהוא בארץ ישראל ראש חדש כסלו. הגיע זמן הגשמים הרי זה מתר, בין ירדו גשמים בין לא ירדו; ואם ירדו גשמים משבעה עשר במרחשון, הרי זה מתר. ואם אמר עד הגשמים הרי זה אסור, עד שיירדו הגשמים: והוא, שיירדו מזמן רביעה שניה, שהיא בארץ ישראל ומקומות הסמוכין לה, משלושה ועשרים במרחשון ואלף. ואם פרש ואמר, עד שיפסקו הגשמים הרי זה אסור עד שיעבר הפסח, בארץ ישראל ובמקומות שהן כמותה.

יג מי שהדיר את אשתו במרחשון ואמר לה, שאין

את נהנית לי מכאן ועד הפסח, אם תלכי לבית אביך מהיום ועד סכות הרי זו אסורה להנות לו מיד: גזרה, שמא תלך. ואם הלכה לפני הפסח, והרי הוא מהנה אותה לפני הפסח הרי זה לוקה.

יד עבר הפסח אף על פי שהלך התנאי הרי זה אסור לנהג חלין בנדרו, ולהניחה שתלך ותנהג; אלא נוהג בה אסור עד החג כמו שנדר, ואף על פי שתלה הנדר באסור זמן שעבר. וכן כל פיוצא בזה. ואם הלכה אחר הפסח, אינה אסורה מלהנות לו.

יט, טו אמר לה שאין את נהנית לי עד החג, אם תלכי לבית אביך עד הפסח אסורה להנות מיד. ואם הלכה לפני הפסח, ונמצא מהנה אותה הרי זה לוקה; ואסורה בהנחתו עד החג, ומתרת לילך לבית אביה משהגיע הפסח.

הלכות נדרים פרק יא

יודעין לשם מי נדרנו, ולשם מי הקדשנו דבריהן קימין, והקדשן הקדש ונדריהן נדרים: אף על פי שלא הביאו שתי שערות. וזו היא עונת הנדרים האמורה בכל מקום. הואיל והגיעו לשני הגדולים, נדריהן קימין אף על פי שלא הביאו סימנין, ועדין לא נעשו גדולים לכל דבר; ודבר זה מדברי תורה שהמפלא הסמוך לאיש, הקדשו הקדש ונדריו נדרים.

יא, ד אף על פי שנדריהן קימין, אם חללו נדרן, או נשבעו והחליפו אינן לוקין, עד שיגדילו ויביאו שתי שערות. הקדישו, ובא הגדול ונהנה מן ההקדש שהקדשו לוקה: מפני שנדריהן נדרים מן התורה, כמו שבארנו.

יב, ה במה דברים אמורים, שבת שתיים עשרה שנה ויום אחד נדריה קימין, בשלא היתה ברשות האב, או ברשות הבעל; אבל אם היתה ברשות האב אפלו הגדילה, והרי היא נערה אביה מפר כל נדריה וכל שבועות שתשבע ביום שמעו, שנאמר "כל נדריה ואסריה... כי הניא אביה, אתה".

יב, א קטן בן שתיים עשרה שנה ויום אחד, וקטנה בת אחת עשרה שנה ויום אחד, שנשבעו או שנדרו, בין נדרי אסר בין נדרי הקדש בודקין אותן ושואלין אותן: אם ידעו לשם מי נדרו, ולשם מי הקדישו ונשבעו נדריהן קימין, והקדשן הקדש; ואם לא ידעו, אין דבריהן כלום. וצריכין בדיקה כל השנה כלה שהיא שנת שתיים עשרה לקטנה, ושנת שלוש עשרה לקטן.

יב, ב פיצד: הרי שנדרו או שהקדישו בתחלת שנה זו, ושאלו אותן ונמצאו יודעין, ונתקנים נדרן, ונדרו נדר אחר אפלו בסוף שנה זו צריכין בדיקה, ואחר כך יתקנים; ואין אומרין הואיל ונמצאו יודעין בתחלת השנה, אינן צריכין בדיקה אלא בודקין כל השנה הזו כלה.

יג, ג קדם הזמן הנה אף על פי שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו, ולשם מי הקדשנו אין נדריהן נדרים, ואין הקדשן הקדש. ואחר הזמן הנה, שנמצא הפן בן שלוש עשרה שנה ויום אחד, והבת בת שתיים עשרה שנה ויום אחד אף על פי שאמרו אין אנו

יא, וְעַד מְתֵי הָאָב מִפֶּר, עַד שְׁתַּבְּגַר. בְּגֵרָה, אִינוּ מִפֶּר לָהּ; וְהָרִי כָּל נְדָרֶיהָ וּשְׁבוּעוֹתֶיהָ כַּנֶּדֶר אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֵן "כָּל אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ, יָקוּם עָלֶיהָ".

יא, וּמֵאִמְתֵי מִפֶּר הַבַּעַל נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ וּשְׁבוּעוֹתֶיהָ, מִשְׁתַּכְּנִס לַחֲפָה. וְהוּא מִפֶּר לְעוֹלָם, עַד שִׁיגְרָשָׁנָה וַיִּגְיַע הַגֵּט לְיָדָהּ. הִיָּתָה מְגַרְשֵׁת מִסַּפֵּק, לֹא יִפֶּר לָהּ; נִתֵּן לָהּ גֵּט עַל תְּנָאֵי אוֹ לְאַחַר זְמַן, לֹא יִפֶּר בַּיָּמִים שְׁבַנְתִּים.

יא, ח וְכֵן מִי שֶׁשָּׁמְעָה שְׁמַת בַּעֲלָהּ, וְנִשְׁאֵת, וְהָרִי בַּעֲלָהּ קָיָם, וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהּ אֵין הַבַּעַל הָרֵאשׁוֹן וְלֹא הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נְדָרֶיהָ; הִיָּתָה מַחֲבִיבֵי לְאוּיָן, וְאֵין צְרִיךְ לְזַמֵּר מַחֲבִיבֵי עֲשֵׂה, וְהִפֶּר נְדָרֶיהָ הָרִי אֵלּוּ מוֹפְרִין.

יא, ט נַעֲרָה מֵאֶרְסָה אֵין מִפֶּר נְדָרֶיהָ אֵלֶּא הָאָב עִם הַבַּעַל, כְּאַחַד; וְאִם הִפֶּר הָאֲחַד לְבַדּוֹ, אִינוּ מוֹפֵר. הִפֶּר הַבַּעַל לְבַדּוֹ, וְעִבְרָה עַל נְדָרָה קִדְּם שִׁיפֵר הָאָב אֵינָה לְזֻקָה.

יא, י מֵת הָאָרוּס חֲזָרָה לְרִשׁוֹת אַבִּיהָ, וְכָל שְׁתֵּדֵד הָאָב מִפֶּר כְּשֶׁהָיָה קִדְּם שְׁתֵּתָאֶרְס; מֵת הָאָב אַחַר שְׁנֵתָאֶרְסָה, וְנְדָרָה אַחַר מוֹתוֹ אֵין הַבַּעַל מִפֶּר, שְׂאֵין הַבַּעַל מִפֶּר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ עַד שְׁתַּכְּנִס לַחֲפָה.

יא, יא נַעֲרָה אֶרוּסָה שְׁנֵדְרָה, וְשָׁמַע אַבִּיהָ וְלֹא שָׁמַע אֶרוּסָהּ, וְנִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בַּיּוֹם, וְנִתְאָרְסָה לְאַחַר בּוֹ בַּיּוֹם אֶפְלוּ לְמֵאָה אַבִּיהָ וּבַעֲלָהּ הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נְדָרֶיהָ שְׁנֵדְרָה בְּפָנֵי אָרוּס רֵאשׁוֹן; מִפְּנֵי שְׁלֵא יֵצֵאת לְרִשׁוֹת עֲצָמָה שְׁעָה אַחַת, שְׁעֵדִין הִיא בְּרִשׁוֹת הָאָב מִפְּנֵי שֶׁהִיא נַעֲרָה.

יא, יב אֲבֵל הָאִשָּׁה הַנִּשְׁוֹאָה שְׁנֵדְרָה, וְלֹא הִפֶּר לָהּ בַּעֲלָהּ, וְגֵרְשָׁה בּוֹ בַּיּוֹם, וְהַחֲזִירָה בּוֹ בַּיּוֹם אִינוּ יָכוֹל לְהַפֵּר, שֶׁהָרִי יֵצֵאת לְרִשׁוֹת עֲצָמָה אַחַר שְׁנֵדְרָה: אִף עַל פִּי שְׁנֵדְרָה בְּרִשׁוֹתוֹ, וְהִיא עֵתָה בְּרִשׁוֹתוֹ הוֹאִיל וַיֵּצֵאת לְרִשׁוֹת עֲצָמָה בְּנֵתִים, נִתְקִימוּ נְדָרֶיהָ.

יא, יג נַעֲרָה מֵאֶרְסָה שְׁנֵדְרָה, וְלֹא שָׁמַע אַבִּיהָ וְלֹא בַּעֲלָהּ, וְנִתְגַּרְשָׁה וְנִתְאָרְסָה לְאַחֵרִים, אֶפְלוּ לְאַחַר כְּמָה יָמִים כִּשִּׁישְׁמַע הָאָב וְהָאָרוּס הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נְדָרֶיהָ שְׁנֵדְרָה בְּפָנֵי אָרוּס הָרֵאשׁוֹן, הוֹאִיל וְלֹא שָׁמַע

אוֹתָם הָאָרוּס הָרֵאשׁוֹן.

יא, יד נַעֲרָה מֵאֶרְסָה שְׁנֵדְרָה, וְשָׁמַע אַבִּיהָ לְבַדּוֹ, וְהִפֶּר לָהּ וּמֵת הָאָרוּס קִדְּם שִׁישְׁמַע, וְנִתְאָרְסָה בּוֹ בַּיּוֹם אֶפְלוּ לְמֵאָה אַבִּיהָ וְאֶרוּסָה הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נְדָרֶיהָ שְׁנֵדְרָה בְּפָנֵי אָרוּס רֵאשׁוֹן שְׁמַת קִדְּם שִׁישְׁמַע. שָׁמַע אָרוּס רֵאשׁוֹן, וְהִפֶּר וּמֵת, וְאַחַר כֶּךָ שָׁמַע הָאָב, וְנִתְאָרְסָה לְאַחַר בּוֹ בַּיּוֹם אַבִּיהָ עִם הָאָרוּס הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נְדָרֶיהָ.

יא, טו שָׁמַע אַבִּיהָ וְלֹא שָׁמַע הָאָרוּס, וּמֵת בּוֹ בַּיּוֹם הָאָרוּס, אוֹ שִׁישְׁמַע גַּם הָאָרוּס וְהִפֶּר אוֹ שְׁתַּק, וּמֵת בּוֹ בַּיּוֹם נִתְרוֹקְנָה רִשׁוֹת לְאָב, וְהָאָב יָכוֹל לְהַפֵּר; שָׁמַע הָאָרוּס וְקָיָם, וּמֵת בּוֹ בַּיּוֹם, אוֹ שִׁישְׁמַע וְשְׁתַּק, וּמֵת בַּיּוֹם שְׁלֵאֲחֵרֵיו אֵין הָאָב יָכוֹל לְהַפֵּר. גֵּרְשָׁה הָאָרוּס, אַחַר שֶׁשָּׁמַע הָרִי זֶה סַפֵּק: אִם הִגְרוּשִׁין כְּשֶׁתִּיקָה, וַיִּפֶּר הָאָב עִם הַבַּעַל הָאֲחֵרוֹן שִׁיאָרְס בּוֹ בַּיּוֹם; אוֹ הִגְרוּשִׁין כְּמוֹ שְׁקָיָם אָרוּס רֵאשׁוֹן, שֶׁכִּפֵּר נִתְקִימוּ הַנְּדָרִים.

יא, טז שָׁמַע הָאָב וְהִפֶּר לָהּ וּמֵת הָאָב, וְאַחַר כֶּךָ שָׁמַע הַבַּעַל אֶפְלוּ שָׁמַע הַבַּעַל קִדְּם שִׁימּוֹת הָאָב לֹא נִתְרוֹקְנָה רִשׁוֹת לְבַעַל, וַאֲיִנוּ יָכוֹל לְהַפֵּר לְעוֹלָם אַחַר מוֹת הָאָב: שְׂאֵין הָאָרוּס מִפֶּר אֵלֶּא בְּשֵׁתַפּוֹת.

יא, יז שָׁמַע אָרוּס וְהִפֶּר לָהּ וּמֵת, וְאַחַר כֶּךָ שָׁמַע הָאָב, אוֹ שֶׁשָּׁמַע הָאָב וְהִפֶּר לָהּ, וּמֵת הַבַּעַל קִדְּם שִׁישְׁמַע אֵין הָאָב לְבַדּוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר נְדָרִים אֵלּוּ שְׁנֵרָאוּ לְאָרוּס רֵאשׁוֹן, אֵלֶּא בְּשֵׁתַפּוֹת אָרוּס אַחֲרוֹן, אִם נִתְאָרְסָה בּוֹ בַּיּוֹם, כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ.

יא, יח נְדָרָה וְהִפֶּר לָהּ אַבִּיהָ לְבַדּוֹ, וְלֹא שָׁמַע הָאָרוּס עַד שְׁנִכְנַסָּה לְרִשׁוֹתוֹ אִינוּ יָכוֹל לְהַפֵּר: שְׂאֵין הַבַּעַל מִפֶּר נְדָרֵי אָרוּסָתוֹ אַחַר שְׁנִשְׁאֵת; אֵלֶּא קִדְּם שְׁתַּכְּנִס לְרִשׁוֹתוֹ, הוּא שֶׁמִּפֶּר בְּשֵׁתַפּוֹת הָאָב.

יא, יט לְפִיכֶךָ הִיָּה דֶרֶךְ תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים עַד שְׁלֵא תִצָּא בְּתוֹ מִרְשׁוֹתוֹ, אוֹמֵר לָהּ, כָּל נְדָרִים שְׁנֵדְרָתָּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי, הָרִי הֵן מוֹפְרִין. וְכֵן הַבַּעַל עַד שְׁלֵא תַכְּנִס לְרִשׁוֹתוֹ, אוֹמֵר לָהּ, כָּל נְדָרִים שְׁנֵדְרָתָּ מִשְׁאֲרַסְתִּיךְ עַד שְׁלֵא תַכְּנִסִי בְּתוֹךְ בֵּיתִי, הָרִי הֵן מוֹפְרִין: שֶׁהַבַּעַל מִפֶּר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ, אִף עַל פִּי שְׁלֵא שָׁמַע אוֹתָם.

יא, כ הַלֵךְ הָאֵב עִם שְׁלוּחֵי הַבַּעַל, או שְׁהִלְכוּ שְׁלוּחֵי הָאֵב עִם שְׁלוּחֵי הַבַּעַל עֲדֵין אָבִיָּה וּבַעֲלָהּ מִפִּירִין נְדָרֶיהָ. מִסֵּר הָאֵב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל, או שְׁמָסְרוּ שְׁלוּחֵי הָאֵב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל אֵין הָאֵב יָכוֹל לְהַפֵּר, שְׁהָרִי יִצְאֵת מִרְשׁוֹתָיו; וְלֹא הַבַּעַל יָכוֹל לְהַפֵּר, שְׂאֵין הַבַּעַל מִפֵּר בְּקוֹדֵמִין, כְּמוֹ שְׁבֹאֲרָנוּ.

יא, כֹּא שׁוֹמֵרֵת יָבֵם אִפְלוּ עָשָׂה בָּהּ יְבָמָה מֵאִמֶּר, וְאִפְלוּ יָבֵם אֶחָד לְיְבָמָה אַחַת אֵינוּ מִפֵּר נְדָרֵי יְבָמָתוֹ, עַד שְׂיָבוֹא עָלֶיהָ. הִיתָה יְבָמָתוֹ נְעֵרָה מֵאִרְסָה לְאֶחָיו, וְאָבִיָּה קָיָם אֵין הַיָּבֵם עִם הָאֵב מִפִּירִין נְדָרֶיהָ כְּאַחַת, אֲלֹא הָאֵב לְבָדוּ הוּא שְׁמִפֵּר כָּל שְׁתֵּדָד; וְאִפְלוּ עָשָׂה

הַלְכוֹת נְדָרִים פָּרָק יב

שְׁמַתְעָנָה בָּהּ, וְאֵינוּ מִפֵּר לְזוֹ שְׂאֵין בָּהּ עֲנוּי.

יב, הַ נְדָרָה שְׁלֹא תֹאכַל תֹּאנִים שְׁלִמְדִינָה זוֹ, יִפֵּר מִשׁוּם דְּבָרִים שְׂבִינּוּ לְבִינָה שְׁעֶסֶק גְּדוֹל הוּא לוֹ לְהַטְפִּיל וּלְהַבִּיא לָהּ מִמְדִּינָה אַחֲרָת. לְפִיכָף אִם מֵת או גֵּרָשָׁה, או שְׁהַבִּיא לָהּ אִישׁ אַחֵר מִפְּרוֹת אוֹתָהּ מְדִינָה הָרִי אֵלוּ אִסוּרִין עָלֶיהָ: שְׂאֵינוּ מִפֵּר לְאַחֲרִים, בְּדָבָרִים שְׂבִינּוּ לְבִינָה.

יב, וְכֵן אִם נְדָרָה שְׁלֹא לְהַנּוֹת לְבָרִיּוֹת אָף עַל פִּי שְׂאֵין הַבַּעַל בְּכָלֵל יֵשׁ לוֹ לְהַפֵּר מִשׁוּם דְּבָרִים שְׂבִינּוּ לְבִינָה, שְׁלֹא יִהְיֶה זְקוּק לְהַאֲכִילָהּ מִשְׁלוֹ בְּלֶבֶד. וְכֵן אִם אִסְרָה הִנִּיתָה עַל אִמָּה כְּלָהּ, כְּגוֹן כָּל הַיְהוּדִיִּים או כָּל הַיִּשְׁמַעֲאֵלִיִּים הָרִי זֶה יִפֵּר.

יב, זֶה הָאִשָּׁה שְׂאִמְרָה לְבַעֲלָהּ, הִנָּאת תְּשַׁמִּישׁ אִסוּרָה עָלֶיךָ אֵינוּ צָרִיךְ לְהַפֵּר: הֵא לְמָה זֶה דוּמָה, לְאִסוּר פְּרוֹת חִבְרוּ עַל בַּעַל הַפְּרוֹת. וְכֵן הוּא שְׂאִמֶּר לָהּ, הִנָּאת תְּשַׁמִּישׁ אִסוּרָה עָלֶיךָ לֹא אִמֶּר כְּלוּם: מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְשַׁעֲבֵד לָהּ בְּשֹׂאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה, כְּמוֹ שְׁבֹאֲרָנוּ בְּהַלְכוֹת אִישׁוֹת.

יב, ח אֲבָל אִם אִמְרָה לוֹ, הִנָּאת תְּשַׁמִּישׁ אִסוּרָה עָלֶיךָ צָרִיךְ לְהַפֵּר; וְאִם לֹא הִפֵּר הָרִי זֶה אִסוּר לְשַׁמְשָׁה, שְׂאֵין מֵאֲכִילִין אֶת הָאָדָם דְּבַר הָאִסוּר לוֹ.

יב, ט אִמְרָה יִקְדְּשׁוּ יָדַי לְעוֹשִׂיהֶן, או שְׁנַדְרָה שְׁלֹא יִהְיֶה בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ אֵינוּ נֹאסֵר בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ, מִפְּנֵי

יב, א כָּל הַנְּדָרִים וְהַשְּׁבוּעוֹת, הָאֵב מִפֵּר בְּיוֹם שְׁמַעוּ שְׁנֹאמֶר "כָּל נְדָרֶיהָ וְאִסְרֶיהָ". אֲבָל הַבַּעַל אֵינוּ מִפֵּר אֲלֹא כָּל נְדָרִים וְשְׁבוּעוֹת שְׂיֵשׁ בְּהֵן עֲנוּי נֶפֶשׁ, או שְׁהֵן בְּדָבָרִים שְׂבִינּוּ לְבִינָה, כְּגוֹן שְׁנִשְׁבַּעָה או שְׁנַדְרָה שְׁלֹא תִכְחַל, או שְׁלֹא תִתְקַשֵּׁט שְׁנֹאמֶר "בֵּין אִישׁ, לְאִשְׁתּוֹ". וְמָה בֵּין נְדָרִים שְׂיֵשׁ בְּהֵן עֲנוּי נֶפֶשׁ, לְדָבָרִים שְׂבִינּוּ לְבִינָה: שֶׁהַנְּדָרִים שְׂיֵשׁ בְּהֵן עֲנוּי נֶפֶשׁ מִפֵּר לְעַצְמוֹ, וְלְאַחֲרִים; וְשְׂבִינּוּ לְבִינָה לְעַצְמוֹ מִפֵּר, לְאַחֲרִים אֵינוּ מִפֵּר.

יב, ב כִּי צָד: נְדָרָה שְׁלֹא לְאָכַל בְּשָׂר, מִפֵּר לָהּ וְתִהְיֶה מִתְּרַת לְאָכַל עִם כָּל אָדָם לְעוֹלָם. אִסְרָה עָלֶיהָ תְּשַׁמִּישׁ כָּל אִישׁ שְׂבַעוֹלָם, יִפֵּר חֶלְקוֹ וְתִהְיֶה מְשַׁמְשֵׁתוֹ; וְכִשְׂמִיּוֹת או יִגְרָשָׁנָה, הָרִי הִיא אִסוּרָה בְּתִשְׁמִישׁ כָּל אָדָם. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בִּזְוָה.

יב, ג אֶחָד עֲנוּי גְּדוֹל, וְאֶחָד עֲנוּי קָטָן, וְאֶחָד עֲנוּי שֶׁהוּא לְזִמְן מְרַבָּה, או לְפִי שְׁעָה הַכֹּל, מִפֵּר הַבַּעַל. כִּי צָד: נְדָרָה או נְשַׁבַּעָה שְׁלֹא תִרְחֹץ הַיּוֹם, או שְׁלֹא תִשְׁתֶּה יַיִן הַיּוֹם, או שְׁלֹא תֹאכַל דְּבֶשׁ הַיּוֹם, וְכֵן אִם נְדָרָה שְׁלֹא תִכְחַל הַיּוֹם, או שְׁלֹא תִלְבֹּשׁ רִקְמָה הַיּוֹם מִפֵּר. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּאֵלוּ.

יב, ד אִפְלוּ נְדָרָה מִמֵּאֲכָל רַע, או מִמִּין שְׁלֹא טַעְמָה אוֹתוֹ מִיָּמֶיהָ הָרִי זֶה יִפֵּר. נְדָרָה מִשְׁתֵּי כְּפָרוֹת, בְּאַחַת יֵשׁ לָהּ עֲנוּי, וּבְאַחַת אֵין לָהּ בָּהּ עֲנוּי מִפֵּר לְזוֹ

שִׁידָהּ מְשַׁעֲבֵדִין לוֹ: אָף עַל פִּי שְׁאִמְרוּ הַשְּׁחֵרוּ וְהַחֲמִין וְהַהֲקִדְשׁ מִפְּקִיעֵין הַשְּׁעֵבוּד, חֲכָמִים עָשׂוּ חֲזוּק לְשַׁעֲבוּד הַבַּעַל שְׁאִינָהּ יְכוּלָה לְהַפְקִיעוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְדַבְּרֵיהֶם. אֲבָל צָרִיךְ הוּא לְהַפֵּר, שְׂמָא יִגְרַשְׁנָה וְתַהֲיָה אֲסוּרָה לְחֹזֵר לוֹ.

יב, י גִּשְׁבָּעָה אוֹ נְדָרָה שְׁלֵא יִהְיֶה בָּהּ לֹא אָבִי בַּעֲלָהּ, וְלֹא אָחִיו וְשָׂאֵר קְרוּבָיו אֵינּוּ יְכוּלִּים לְהַפֵּר; וְכֵן אִם נְדָרָה שְׁלֵא אָתָּן מִים לִפְנֵי בַּהֲמַתָּךְ, וְתִבֵּן לִפְנֵי בְּקָרְךָ, וְכִיּוֹצֵא בְּדַבְּרִים אֵלּוּ שְׂאִין בְּהֵן עֲנוּי, וְאֵינֶן מְדַבְּרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה, וְאֵינֶן מִמְּלָאכּוֹת שֶׁהִיא חֵיבַת בְּהֵן הָרִי זֶה אֵינּוּ יְכוּלִּים לְהַפֵּר.

יב, יא יֵשׁ לְבַעַל וְלֹא לְהַפֵּר נְדָרִים שְׁעֵדִין לֹא חֵלוּ, וְלֹא נֶאֱסְרָה בְּהֵן. פִּי־צַד: כְּגוֹן שְׁאִמְרָה הֵיזֵן אֲסוּר עָלַי, אִם אֵלֶיךָ לְמָקוֹם פְּלוּנִי הָרִי זֶה מִפֵּר, אָף עַל פִּי שְׁעֵדִין לֹא הִלְכָה, וְלֹא נֶאֱסְרָה. וְכֵן כָּל פִּיּוֹצֵא בִּזְהָ.

יב, יב הָאֵב אוֹ הַבַּעַל שְׂאִינֶן שׁוֹמְעִין אֵינֶן מִפְּרִין, אָף עַל פִּי שֶׁהַבַּעַל מִפֵּר נְדָרִים שְׁלֵא שְׁמָעֵן: הָרִאִוִי לְשִׁמְעַ, אֵין הַשְּׁמִיעָה מְעַכְבֵּת בּוֹ. הַשׁוֹטָה אֵינּוּ מִפֵּר, בֵּין אֵב בֵּין בַּעַל. הַקָּטָן, אֵין לוֹ אִישׁוּת; לְפִיכָף אֵינּוּ מִפֵּר. וְהַבַּעַל מִפֵּר נְדָרֵי שְׁתֵּי נָשִׁיו, כְּאַחַת; וְכֵן הָאֵב מִפֵּר נְדָרֵי שְׁתֵּי בְּנוֹתָיו, כְּאַחַת.

יב, יג הַפֵּרֶת נְדָרִים כָּל הַיּוֹם, וְאִינָהּ מַעַת לַעַת. פִּי־צַד: נְדָרָה בְּתַחֲלַת לַיִל שְׁנִי, הָרִי זֶה מִפֵּר כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה וְכָל יוֹם שְׁנִי; נְדָרָה בְּיוֹם שְׁנִי בְּתַחֲלַת הַיּוֹם, מִפֵּר כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. נְדָרָה בְּסוּף הַיּוֹם עִם חֲשֻׁכָה אִם הִפֵּר לָהּ עַד שְׁלֵא תַחֲשֶׁךְ, מוֹפֵר; וְאִם לֹא הִפֵּר לָהּ עַד שְׁחֲשֻׁכָה, אֵינּוּ יְכוּלִּים לְהַפֵּר.

יב, יד וְמָה הוּא זֶה שְׁפָתוֹב בְּתוֹרָה "מִיּוֹם אֶל יוֹם": לְלַמֵּד שֶׁמִּפֵּר בְּלַיְלָה, אִם נְדָרָה בְּלַיְלָה; וְכֵן מִפֵּר כָּל הַיּוֹם, כְּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ.

יב, טו נְדָרָה וְשֶׁהָת כְּמָה יָמִים, וְאַחַר כֵּן שְׁמַע הָאֵב אוֹ הַבַּעַל הָרִי זֶה מִפֵּר בְּיוֹם שְׁמָעוֹ, וְכֵאלּוֹ נְדָרָה בַּעַת שְׁשִׁמְעַ: שְׁנֵאֵמַר "בְּיוֹם שְׁמָעוֹ", לֹא בְּיוֹם נְדָרָה בְּלִבָּד. יב, טז נְעָרָה מֵאֲרֶסָה שְׁנִדְרָה, וְשְׁמַע אָבִיהָ וְהַפֵּר לָהּ, וְלֹאֲחַר יָמִים שְׁמַע הָאֲרוּס, וְהַפֵּר בְּיוֹם שְׁמָעוֹ אֵין זֶה מוֹפֵר: שְׁנֵאֵמַר "וְאִם הִנִּיא אָבִיהָ אֶתָּה, בְּיוֹם שְׁמָעוֹ..."

וְאִם הָיוּ תַהֲיָה לְאִישׁ, וְנְדָרָהּ עָלֶיהָ... וְשְׁמַע אִישָׁהּ בְּיוֹם שְׁמָעוֹ... "הָא לְמַדַּת שְׁאֲחַר שֶׁהַפֵּר הָאֵב וְשְׁמַע הָאֲרוּס, הָרִי זֶה מִפֵּר בְּיוֹם שְׁמָע הָאֵב. וְהוּא הִדִּין אִם שְׁמַע אֲרוּס וְהַפֵּר, וְאַחַר כְּמָה יָמִים שְׁמַע הָאֵב וְהַפֵּר בְּיוֹם שְׁמָעוֹ שְׂאִינּוּ מוֹפֵר.

יב, יז וּמִנִּין שְׂבִנְעָרָה מֵאֲרֶסָה הַפְּתוּב מְדַבֵּר: שְׁהָרִי הוּא אוֹמֵר לְמִטָּה "וְאִם בֵּית אִישָׁהּ, נְדָרָה... וְשְׁמַע אִישָׁהּ וְהַחֲרַשׁ לָהּ..." מְכַלֵּל שְׂאִישָׁהּ הָאֵמוּר לְמַעֲלָה אֲרוּס, כְּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ.

יב, יח שְׁמַע הָאֵב אוֹ הַבַּעַל, וְשִׁתַּק פְּדֵי לְצַעֲרָה אָף עַל פִּי שְׁלֵא הָיָה בְּלִבּוֹ לְקַיֵּם נְדָרָה הוֹאִיל וְעֵבֵר הַיּוֹם וְלֹא הִפֵּר וְלֹא בָטַל, נִתְקַיְמוּ נְדָרָהּ.

יב, יט נְדָרָה, וְהַפֵּר לָהּ הָאֵב אוֹ הַבַּעַל, וְהִיא לֹא יִדְעָה שֶׁהַפֵּר, וְעֵבֵרָה עַל נְדָרָה אוֹ עַל שְׂבִנְעָתָהּ בְּזִדּוֹן הָרִי זֶה פְּטוּרָה, וְאָף עַל פִּי שְׁנִתְכַּוְּנָה לְאֲסוּר: הוֹאִיל וְנִעֲשָׂה הַחֲתָר, פְּטוּרָה; וְעַל זֶה נֵאֵמַר "וְהָ", יִסְלַח לָהּ, כִּי הִנִּיא אָבִיהָ, אֶתָּה". וּמִכֵּין אוֹתָהּ מִכַּת מְרֻדוֹת, מִפְּנֵי שְׁנִתְכַּוְּנָה לְאֲסוּר.

יב, כ נְדָרָה וְעֵבֵרָה עַל נְדָרָה, קִדְּם שְׁיַפֵּר לָהּ אָבִיהָ אוֹ בַּעֲלָהּ אָף עַל פִּי שְׁשִׁמְעַ בּוֹ בְּיוֹם וְהַפֵּר לָהּ, הָרִי זֶה חֵיבַת עַל דְּבַר שְׁעֵבֵרָה בּוֹ: אִם מְלָקוֹת, מְלָקוֹת; וְאִם קָרְבָּן, קָרְבָּן.

יב, כא כֹּא שְׁמַע נְדָרָה, וְשִׁתַּק מִפְּנֵי שְׁלֵא הָיָה יוֹדֵעַ שְׁיֵשׁ לָאֵב אוֹ לְבַעַל לְהַפֵּר, אוֹ שְׁיֵדַע שְׁיֵשׁ לָהֵן לְהַפֵּר, אֲבָל לֹא יִדַּע שְׁנִדְרָה זֶה צָרִיךְ הַפְּרָה, וְלֹאֲחַר זְמַן יִדַּע הָרִי זֶה יִפֵּר; וְשִׁעַת יִדְעָתוֹ כְּאֵלוֹ הִיא שְׁעַת הַנְּדָר אוֹ שְׁעַת שְׁמִיעָתוֹ, וְיַפֵּר כָּל הַיּוֹם.

יב, כב נְדָרָה אֲשֶׁתוֹ, וְסָבוּר שֶׁהִיא בְּתוֹ וְהַפֵּר לָהּ עַל דַּעַת שֶׁהִיא בְּתוֹ, וְכֵן אִם נְדָרָה בְּנִזְיָר, וְסָבוּר שְׁנִדְרָה בְּקָרְבָּן וְהַפֵּר לָהּ עַל דַּעַת שְׁנִדְרָה קָרְבָּן, אֲסָרָה עֲצָמָה בְּתַאֲנִים, וְסָבוּר שְׂבִנְעָנְבִים וְהַפֵּר לָהּ עַל דַּעַת שֶׁהַנְּדָר לְאֲסוּר הַעֲנָבִים צָרִיךְ לְחֹזֵר וְלְהַפֵּר כְּשִׁדַּע הַנְּדָר וְהַנְּדוּרָת, לְשֵׁם הַנְּדוּרָת הַזֹּאת וְלְשֵׁם הַנְּדָר הַזֶּה: שְׁנֵאֵמַר "לֹא הִנִּיא אֶתָּה", לְנִדְרָת עֲצָמָה; וְאוֹמֵר "וְשְׁמַע אָבִיהָ אֶת נְדָרָה", עַד שְׁיֵדַע אִינָה נְדָר נְדָרָה. וְיֵשׁ לוֹ לְהַפֵּר אוֹתוֹ, כָּל יוֹם הַיְדִיעָה.

עֵזְרָא עוֹלָם יִהְיֶה צְדִיק

לְכָבוֹד נְשִׂמַת מְאוּר עֵינֵינוּ חַיִּית נִפְשָׁנוּ,

אֲשֶׁר נִשָּׂא אוֹתָנוּ עַל לְבוֹ פְּאֶשֶׁר יִשָּׂא הָאֱמוּנָה אֶת הַיּוֹגֵק, לְהַחְיֹתָנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה,
לְהַטְעִימָנוּ מִצּוּף עֲרֵבוּת נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו הָאֲרֶת שְׂכִינַת עֲזָרָה, וְהַחֲדִיר
בְּרַבּוּת נְשִׂמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ - אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּקַת בּוֹ יִתְבַּרַּךְ, וְקָרַב
אֶלְפֵי נְשִׂמוֹת אֵל הַחַן וְהִיפֵי אֲשֶׁר בְּנַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה שׁוֹרָה, הוּא נִהוּ הָרַב
הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק, אִישׁ הָאֲשֻׁפּוּלוֹת - שֶׁהַכֹּל בּוֹ, הַחֲסִיד הָאֲמִתִּי עוֹבֵד ה' בְּתַמִּימוֹת
וּבְפִשְׁטוּת, מְסַר נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרַּךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִיּוֹם עֲמָדוֹ עַל דַּעְתּוֹ, וְסָבַל
יְסוּרִים קָשִׁים וְיָמִים חֲמִיּוֹת, רַבִּים הִשִּׁיב מִעֶזְרָה וְקָרַב אֵלָיו יִתְבַּרַּךְ, הַעֲמִיד
תְּלַמִּידִים רַבִּים, יִרְאֵי ה' וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, בַּעַל הַמַּחְבֵּר סִפְרֵי שׁו"ת 'אֲשֶׁר בְּנַחַל',
וְסִפְר 'שִׁפְת הַנַּחַל' פְּרוּשׁ עַל הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, וְקַבֵּץ וְלִקְטֵי סִפְרֵים
רַבִּים וְנִכְבְּדִים מְדַבְּרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ מוֹהֲר"ן מִבְּרֶסְלֵב, וְתַלְמִידוֹ הַקְּדוֹשׁ מוֹהֲר"ן תֵּת
- זְכוּתָם יָגוּ עֲלֵינוּ. וְהִפְצִים בְּכָל קוֹצֵי תְּבֵל, וּבְפִרְטוּיּוֹת הַקְּוִינְטֵרְסִים הַמְּפִרְסְמִים
שֶׁהִחְיּוּ אֶלְפִים וְרַבּוּת נְשִׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְחִקְוּ אוֹתָם לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה.

עֲטַרְת רֵאשִׁנוּ, נִזְר תְּפָאֲרֵתָנוּ, הַמְּלֶאךָ הַנּוֹצֵב עַל רֵאשׁ דְּרָךְ, עֲמוּד הָאֵשׁ אֲשֶׁר
לְפָנֵי הַמַּחְנֶה, מוֹרָה דְּרָךְ וּמְשׁוּבָב נְתִיבוֹת
מוֹרְנוּ וּמְאוּרָנוּ

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֵמָה זְצוּקֵלֶה"ה

בְּן הַגָּאוֹן רַבִּי מְנַחֵם זָאב זצ"ל

הָרַב מְטַאקֵי וּבַעַל ה'מְנַחֵת זָאב' וְעוֹד
זְכוּתוֹ יָגוּ עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
בְּחַד קְטִירָא אֲתַמְטִיר לִישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה
לְהַתְלוֹנוּ בַּצַּל צַח הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בְּגוֹ עֶדן
י"ז שְׁבַט תשע"ה

תְּהֵא נְשִׂמַתוֹ הַקְּדוֹשָׁה צְרוּרָה בְּצִוּוֹר הַחַיִּים

ספר הקדוש הזה נדפס לצמרת

מורינו ראש הישיבה שליט"א

וזוגתו

אסתר גיטל תחי',

וילדיהם

שלמה ומשפ',

אלחנן חיים ומשפ',

מרים העניא זיסל ומשפ',

שמעון, נחמן נתן, יצחק דוד, צבי,

רחל לאה, יוסף, מנחם, יחזקאל.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות
לבם לטובה ויתברכו מפי עליון בבני חיי
ומזוני רוויחא ויזכו לרות רוב נחת דקדושה
מכל יוצאי חלציהם

אמן בן יהי רצון

רבי נתן זאגט אז די עיקר מצוה פון דערמאנען וואס עמלק האט אויגו געטון, איז צו געדענקען די שלעכטע מעשים פון עמלק און זיך שטארקן דאס מער נישט איבערצוהוירן. מותר'א"ש זאגט אז די קליפה פון ה'מן און עמלק איז געווען אריינצוברענגען בפירות און אפיקורסות ביי אידישע קינדער, און מיר דארפן מלחמה האלטן מיט זיי דורכ'ן פארשפרייטן און מגלה זיין פאר יעדן די הייליגע אמונה.

היינטיגע צייטן איז דער עמלק צוריק געקומען אין פארעם פון די ערב רב וועלכע האבן זיך פארמאסטן אויפצושטעלן א מלכות הרשעה און מיט דעם זענען זיי מורד אינעם אייבערשטן אפענערהייט בריש גלי, אויסער דעם וואס זיי פירן ליידער אראפ מיליאנען אידישע קינדער פון אידישקייט רח"ל. דאס איז די גרעסטע צרה אויף אידישע קינדער און מיר דארפן מלחמה האלטן מיט זיי מיט אלע כוחות. מיר דארפן מגלה זיין דעם אייבערשטן, צו רעדן פונעם אייבערשטן, אז יעדער זאל וויסן אז דער אייבערשטער פירט די וועלט מיט א געוואלדיגע השגחה פרטית, און מיט דעם וועלן זיי אינגאנצן בטל ווערן. איינמאל מען דעקט אויף אז נאר דער אייבערשטער פירט די וועלט, דאן ווערט שוין אויטאמאטיש בטל אלע בפירות און אפיקורסות.

איינמאל האט דער הייליגער בעל שם טוב זי"ע שפאצירט מיט א תלמיד אין א מדבר וואו עס איז נישט געווען קיין וואסער, דער תלמיד איז געווארן זייער דארשטיג, ממש ביו צו סכנת נפשות. ער האט דאס געזאגט פאר'ן בעל שם טוב וואס האט אים געפרעגט: "צי גלייבסטו אז ווען דער אייבערשטער האט באשאפן די וועלט האט ער שוין צוגעגרייט פאר דיר וואסער צו טרינקען?" דער תלמיד האט געטראכט אביסל און זיך אנגערופן אז ער גלייבט אין דעם. "אויב אזוי" - האט אים דער בעל שם טוב געזאגט - "דאן ווארט א מינוט, און זע וואס עס גייט דא פאסירן".

פלוצלינג זענן זיי ווי א גוי קומט זיי אקעגן מיט צוויי אמפערס וואסער. זיי האבן אים געגעבן עטליכע פרושות און ער האט זיי געגעבן וואסער. דער גוי האט דערציילט אז זיין האר איז משוגע געווארן און אים געהייסן אנפולן צוויי אמפערס וואסער און לויפן דערמיט אין וואלד אריין... האט דער בעל שם טוב געזאגט צום תלמיד: "זעסטו? דער אייבערשטער האט באשאפן דעם האר, און אים משוגע געמאכט, אלעס נאר אז דו זאלסט יעצט באקומען וואסער צו טרינקען".

<p>17</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ז</p> <p>7</p>	<p>7:04 נץ החמה - מג"א</p> <p>10:03 סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>11:03 סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>8:18 צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: בבא מציעא יח • ירושלמי: ערובין ג • תוספתא: נזיר ה</p> <p>נ"ך: דברי הימים ב כה-כו • רמב"ם: נדרים ו</p>
<p>18</p> <p>שני Monday</p>	<p>ח</p> <p>8</p>	<p>7:02 נץ החמה - מג"א</p> <p>10:02 סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>11:03 סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>8:19 צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: בבא מציעא יט • ירושלמי: ערובין ד • תוספתא: נזיר ו</p> <p>נ"ך: דברי הימים ב כז-כח • רמב"ם: נדרים ז</p>
<p>19</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ט</p> <p>9</p>	<p>7:00 נץ החמה - מג"א</p> <p>10:01 סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>11:02 סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>8:20 צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: בבא מציעא כ • ירושלמי: ערובין ו • תוספתא: סוטה א</p> <p>נ"ך: דברי הימים ב כט-ל • רמב"ם: נדרים ח</p>
<p>20</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>י</p> <p>10</p>	<p>6:59 נץ החמה - מג"א</p> <p>10:00 סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>11:01 סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>8:21 צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: בבא מציעא כא • ירושלמי: ערובין ז • תוספתא: סוטה ב</p> <p>נ"ך: דברי הימים ב לא-לב • רמב"ם: נדרים ט</p>
<p>21</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>יא</p> <p>11</p>	<p>Fast of Esther</p> <p>6:57 נץ החמה - מג"א</p> <p>9:59 סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>11:00 סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>8:22 צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: בבא מציעא כב • ירושלמי: ערובין ז • תוספתא: סוטה ג</p> <p>נ"ך: דברי הימים ב לג-לד • רמב"ם: נדרים י</p>
<p>22</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 6:52 הדלקת הנרות</p>	<p>יב</p> <p>12</p>	<p>6:56 נץ החמה - מג"א</p> <p>9:58 סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>11:00 סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>8:23 צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: בבא מציעא כג • ירושלמי: ערובין ח • תוספתא: סוטה ד</p> <p>נ"ך: דברי הימים ב לה-לו • רמב"ם: נדרים יא</p>
<p>23</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 8:24 זמן מוצש"ק</p>	<p>יג</p> <p>13</p>	<p>Shabbos Zachor</p> <p>6:54 נץ החמה - מג"א</p> <p>9:57 סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:59 סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>8:24 צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: בבא מציעא כד • ירושלמי: ערובין ט • תוספתא: סוטה ה</p> <p>נ"ך: יהושע א ב • רמב"ם: נדרים יב</p>

ווען מען דאוונט פרייליכערהייט, איז דאס זיס און געשמאק פארן אייבערשטן.

(ספר המדות אות תפלה סימן פ"א)